

20 23

IRAUNKORTASUNARI
ETA KLIMARI
BURUZKO URTEKO
TXOSTENA

DONOSTIA

Zuzendaritza

Sarobe Txopeitia, Leire

Testuen idazketa

González Baragaña, Manu

Sarobe Txopeitia, Leire

Diseinua eta maketazioa

SÍSEVE - www.siseve.es

IRAUNKORTASUNAREN ETA KLIMAREN BEHATOKIA

Cristina Enea Fundazioa

Mandasko Dukearen pasealekua 66, 20012 Donostia/San Sebastián

T: +34 943 45 35 26

www.cristinaenea.eus

observatoriosostenibilidadss@donostia.eus

cristinaenea@donostia.eus

Ekaina 2024

09 1. LURRALDEA

10 1.1. HIRI-EREDUA

- 11 Lurzoru urbanizatua
- 12 Lurzoru artifizializatua
- 14 Bizitegi-lurzoruaren erabileraren intentsitatea
- 15 Hiri-trinkotasuna
- 16 Potentzialki kutsatuta dauden lurzoruak
- 17 Kutsatutako lurzoruak: ikertutakoak
- 18 Kutsatutako lurzoruak: erabiltzeko izendatutakoak

19 1.2. NATURA ETA BIODIBERTSITATEA

- 20 Azalera babestua

22 1.3. URAREN KALITATEA

- 23 Urumeako uraren kalitatearen egoera
- 24 Urumeako uraren kalitatearen bilakaera
- 25 Donostiako hondartzen osasun-egoera
- 26 Uraren kalitatearen egoera Monpasen
- 27 Uraren kalitatearen bilakaera Monpasen

28 2. MUGIKORTASUNA

29 SARRERA

30 2.1. GARRAIOBIDEAREN ARABERAKO BANAKETA

- 31 Garraio bidearen arabera banaketa

33 2.2. HIRI BARNEKO JOAN-ETORRIAK

- 34 Joan-etorri aktiboak versus motordunak
- 35 Bizikleta erabilera
- 36 Joan-etorri motordunak: banakakoak versus kolektiboak
- 37 Hiri barruko garraio publikoa erabilera
- 39 Jatorria edo helmuga udalerriko geltoki edo geralekuetan duten bidaiak, LurraldeBus, Euskotren eta Renferekin
- 41 Motorizazio-indizea

42	2.3. HIRIRA SARTZEKO JOAN-ETORRIAK
43	Kanpoaldetik hirirako sarbideak jatorrizko eskualdearen arabera
44	Kanpoaldetik hirirako sarbideak garraiobide motaren arabera
45	SSTurismoaren erabiltzaileak hirira etortzeko moduen bilakaera
47	SSTurismoaren erabiltzaileak hirira etortzeko moduen banaketa
48	2.4. GARRAIOA ELEKTRIFIKATZEA
49	Garraio publiko sostengagarria
50	Ibilgailuen banaketa ingurumen etiketaren arabera
52	2.5. ESPAZIO PUBLIKOAREN BANAKETA
53	Hiri bideak
54	Bidegorri sarearen tipologia
55	Bidegorri sarearen luzera

57	3. ENERGIA
58	SARRERA
59	3.1. SORRERA
60	Energia berriztagarrien instalazioa
62	Energia berriztagarrien ekoizpena
64	3.2. KONTSUMOA
65	Elektrizitate-kontsumoa
66	Elektrizitate-kontsumoaren banaketa biztanleko
68	Gas-kontsumoa
69	Gas-kontsumoaren banaketa biztanleko
71	Gasolioaren eta Petrolio-Gas Likidotuaren kontsumoa etxebizitza-sektorean
72	Gasolioaren eta Petrolio-Gas Likidotuaren kontsumoa zerbitzu-sektorean
73	Udalerriko guztizko energia-kontsumoa
74	3.3. ERAGINKORTASUNA
75	Etxebizitzaren energia-ziurtagiriak
76	Etxebizitzaren energia-ziurtagirien urteko bilakera
77	Eraikuntzaren Eraginkortasun Energetikoaren Udal-ordenantza berria

79	4. EKONOMIA ZIRKULARRA
80	4.1. ELIKADURA
81	Sortzeko gaitasuna: nekazaritza ustiapenak
82	Nekazaritzako jarduera ez-profesionalak hirian
83	Elikagaiak erosteko eta kontsumitzeko ohiturak
84	4.2. HONDAKINAK
85	Hondakinen kostu ekonomikoa
86	Guztira sortutako hiri hondakinak
87	Gaikako bilketa
88	Gaika bildutako hondakinen tasa
89	Gaikako bilketaren tipologia
90	Gai organikoa
91	Zabortegean utzitako edo balorizatutako hondakinak
92	4.3. KONTSUMO IRAUNKORRA
93	Udalaren baldintza-orriak ingurumen-irizpideekin osatzea
94	Material suntsikorraren Erosketa Berdea
95	Kontsumo iraunkorra sustatzea
97	Enpresaren eta erakunde publiko nahiz pribatuen Ingurumen Kudeaketa
98	4.4. UR-KONTSUMOA
99	Altako zuzkidura: guztizko ur-kontsumoa
100	Etxeko ur-kontsumoa
101	Ur-kontsumoaren banaketa
102	Ur-aurrezpenaren bilakaera
104	Fakturatu gabeko ura
105	Galdutako ura
106	Hondakin-uren kudeaketa

107	5. BIZI-KALITATEA
108	5.1. ALDERDI SOZIOEKONOMIKOAK
109	Langabezia-tasa
111	Diru-sarrerak Bermatzeko Errenta prestazioa jasotzen duten familia kopurua
115	65 urtetik gorakoen gizarte arreta-tasa
117	Emakume eta gizonen arteko Aukera-berdintasunerako Erakunde Laguntzaileak

118	5.2. OSASUNA
119	5.2.1. KUTSADURA AKUSTIKOA
120	Gomendatutakoa baino zarata maila handiagoa jasotzen duten biztanleak
122	Gauean kanpo zarataren esposiziopean dagoen biztanleria
124	Foru Sarean gomendatutakoa baino zarata maila handiagoa jasotzen duten biztanleak
126	5.2.2. AIREAREN KALITATEA
127	NO ₂ -aren urteko batezbestekoa
128	PM ₁₀ partikulen urteko batezbestekoa
129	PM ₁₀ partikulen eguneko muga balioen gainditzea
130	PM _{2,5} partikulen urteko batezbestekoa
131	Kutsatzaileentzako lege-mugak eta gomendioak betetzea
132	Airearen kalitate-indizea
133	Airearen kalitatearen bilakaera
136	5.2.3. BERDEGUNEAK
137	Berdeguneak
138	5.2.4. MUGIKORTASUN AKTIBOA
139	Joan-etorri aktiboak: oinez eta bizikletaz
140	5.2.5. KLIMAREN TESTUINGURUA
141	Urteko batez besteko tenperatura
142	Urteko guztizko prezipitazioa
143	5.3. PARTAIDETZA
147	Kontsultak herritarren postontzian
149	Ingurumenaren Kontseilu Sektorialaren bileretako partaidetza
151	5.4. ETXEBIZITZA
153	Eraikitzeke lizentzia eman zaien etxebizitzak

155	6. BEROTEGI EFEKTUKO GAS ISURKETA
156	SARRERA
158	Berotegi efektuko gas emisioen inbentarioa
160	Jarduera-sektoreen araberako banaketa
162	BEG emisiosak biztanleko

164 ESKERTZAK

1. LURRALDEA

Lurraldea hiria finkatzen den espazio biofisikoa da, historian zehar sorrarazitako gizakiaren artifizialtasunekin.

Ondare mugatu eta eskasa da. Haren izaera sistemikoak eta oso ezberdinak diren giza jardueren denboran zeharreko gertaerak, antolaketa eta analisi metabolikoaren zailtasuna baldintzatzen dute. Udalerrian eragina duten lurraldea planifikatzeko tresnak iraunkortasun irizpideak txertatu ohi dituzte, erresilientegoa eta etorkizuneko klima eszenarioetara hobeto egokituta dagoen hiri baterako bilakaera eta trantsizioa ikustea ahalbidetzen dutenak.

1.1.

HIRI-EREDUA

Donostiako eskualdea populazio dentsitate handiko lurraldea da (1.000 bizt./km²), eta baldintza ezin hobeak ditu giza kokalekurako; izan ere, klima onbera du, paisaia ederra, eta kokapen geografiko estrategikoa, Europako komunikazioek ezinbestean igaro behar baitute hortik. Eremu funtzional deritzon hori Donostialdeko eta Bidasoa Beheko eskualdeek osatzen dute, eta 376 km²-ko hedadura du. Eremu horretan, 400.000 biztanle baino zertxobait gehiago bizi dira.

2010ean onetsitako HAPOk jadanik alderdi nagusi bat azpimarratzen du: udal mugartearen orografia konplexua, bai hiriaren egungo zati lauei dagokienez, ikuspegi historikotik begiratuta, bai mendi hegalei eta mendiei dagokienez. Gainera, nabarmentzen du konplexutasunaren ideia hori zailtasunaren eta aberastasunaren sinonimo dela. Horregatik, planean bertan jadanik esaten da hiriaren garapenaren historia natura konkistatzeko eta etxekotzeko etengabeko prozesu baten historia izan dela, eta, beraz, baita naturaren eta artifizioaren arteko etengabeko eztabaida eta tentsio prozesu baten historia ere.

Ikuspegi horretatik begiratuta, errealitate bizi eta aldakor bat da hiria, eta haren urbanizazio prozesuak tenkatu eta bateratu egin dira gizarte, kultura, ekonomia eta ingurumen errealitatearekin, globalizazio eta garapen teknologikoko testuinguru batean; horren ondorioz, hiri ereduaren hazkundeak eta garapenak zer inpaktu izan dituen ebaluatu behar izan da. Halako hiri kokalekuen jasangarritasuna duela 40 urte baino gehiago ari dira aztertzen nazioarteko foroetan. *“Habitat I: Giza Kokalekuei buruzko Nazio Batuen Konferentzia”* 1976an egin zen.

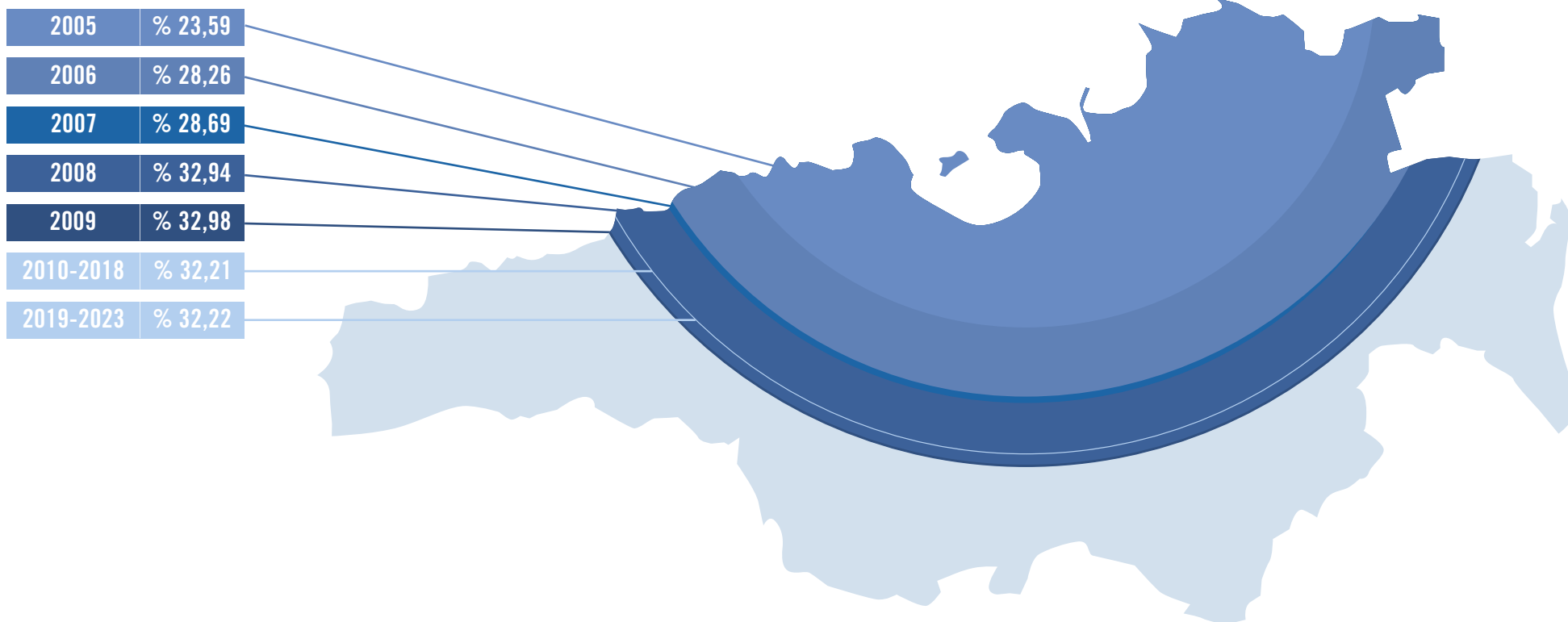
Une honetan, arlo honetako xedea da klima irizpideetan oinarritzea hirigintza garapena. Horretarako, hirigintza plangintzan ahalegina egiten da udal lurzorua-
ren %45 baino gehiago ez artifizializatzeko eta azpiegiturak klima aldaketara egokitzeko; alde horretatik, Klima Aldaketara Egokitzeko Planean detektatutako eremu kaltebera guztietan jarduten da, eta eraikitako hiria naturalizatzen, azalera berdeak areagotuz eta eraikinak eta espazio publikoa iragazkor bihurtuz; horrez gain, udalerriko azaleraren %24 babestea, bai eta biodibertsitatea zaintzen ere.

Plan Orokorraren berrikuspenarekin, “hiriaren bilakaera diseinatu nahi da, jarduera berrien eskaerak bideratzeko, bai bizitegikoak, bai jarduera ekonomikoak, jada okupatuta dauden eta hasierako erabilera galdu duten edo berregituraketa behar duten edo hiri-hutsuneak deritzon horretan dauden lursailaketa”.

LURZORU URBANIZATUA

Iturria: Donostiako Udaleko Informazioko Udal Unitatea

2010ean lortutako datuak, Hiria Antolatzeko Plan Orokorraren (HAPO) behin betiko onartzearen ondoriozko azalerari dagozkio (2010eko ekainean onartu zen).

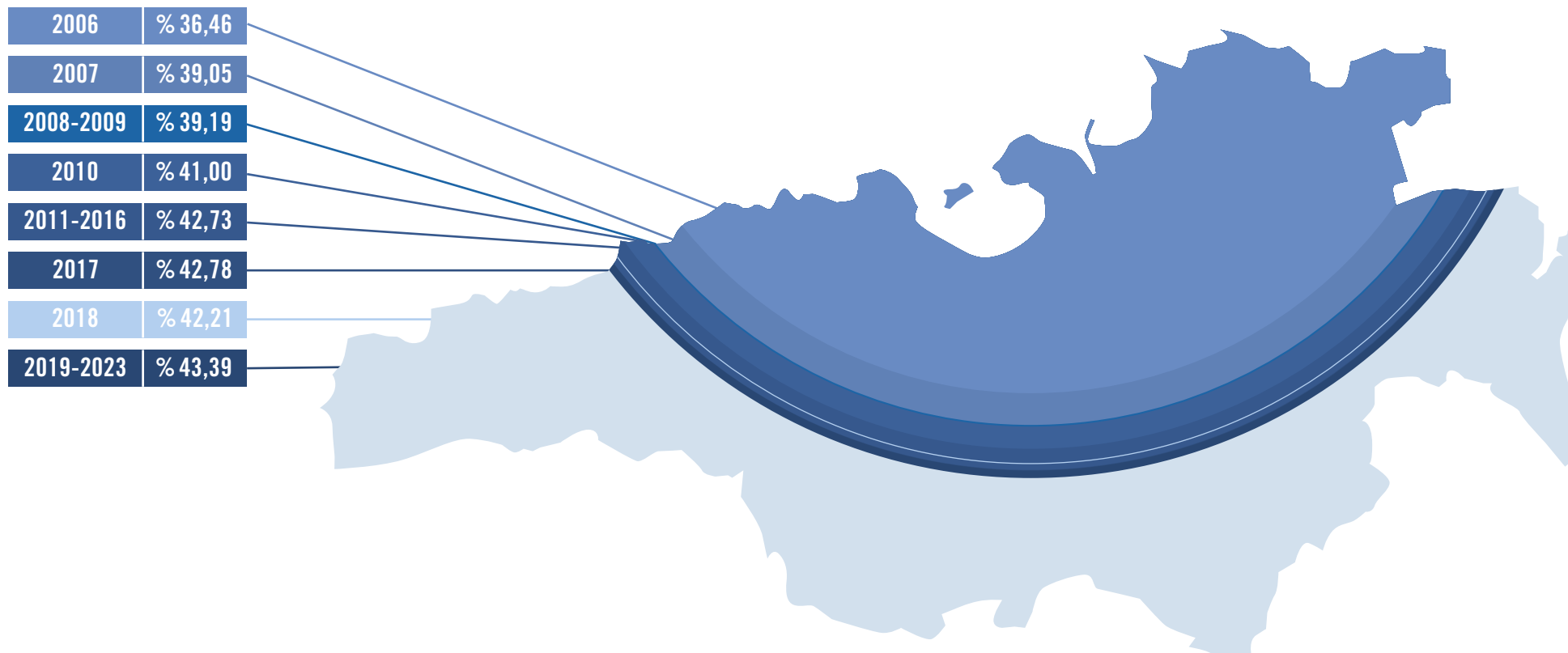
2018ra arte, ez zen aldatu lurzoru urbanizatuaren ehunekoa; 2011tik 2018ra bitartean egindako hirigintza-jarduerak jada urbanizatuta zegoen lurzoruan egin ziren. 2019an Arbaizenean egindako garapenekin, lurzoru urbanizatua 0,5 ha hazi zen.

Donostiako azalera 6.094,3 ha-koa da; 2023an, lurzoru urbanizatuak udal-azaleraren %32,22 okupatzen zuen; horietatik, 1.838,6 ha hiri-lurzoruari dagozkio eta 124,9 ha lurzoru urbanizagarri exekutatuari.

LURZORU ARTIFIZIALIZATUA

Iturria: Donostiako Udaleko Informazioko Udal Unitatea

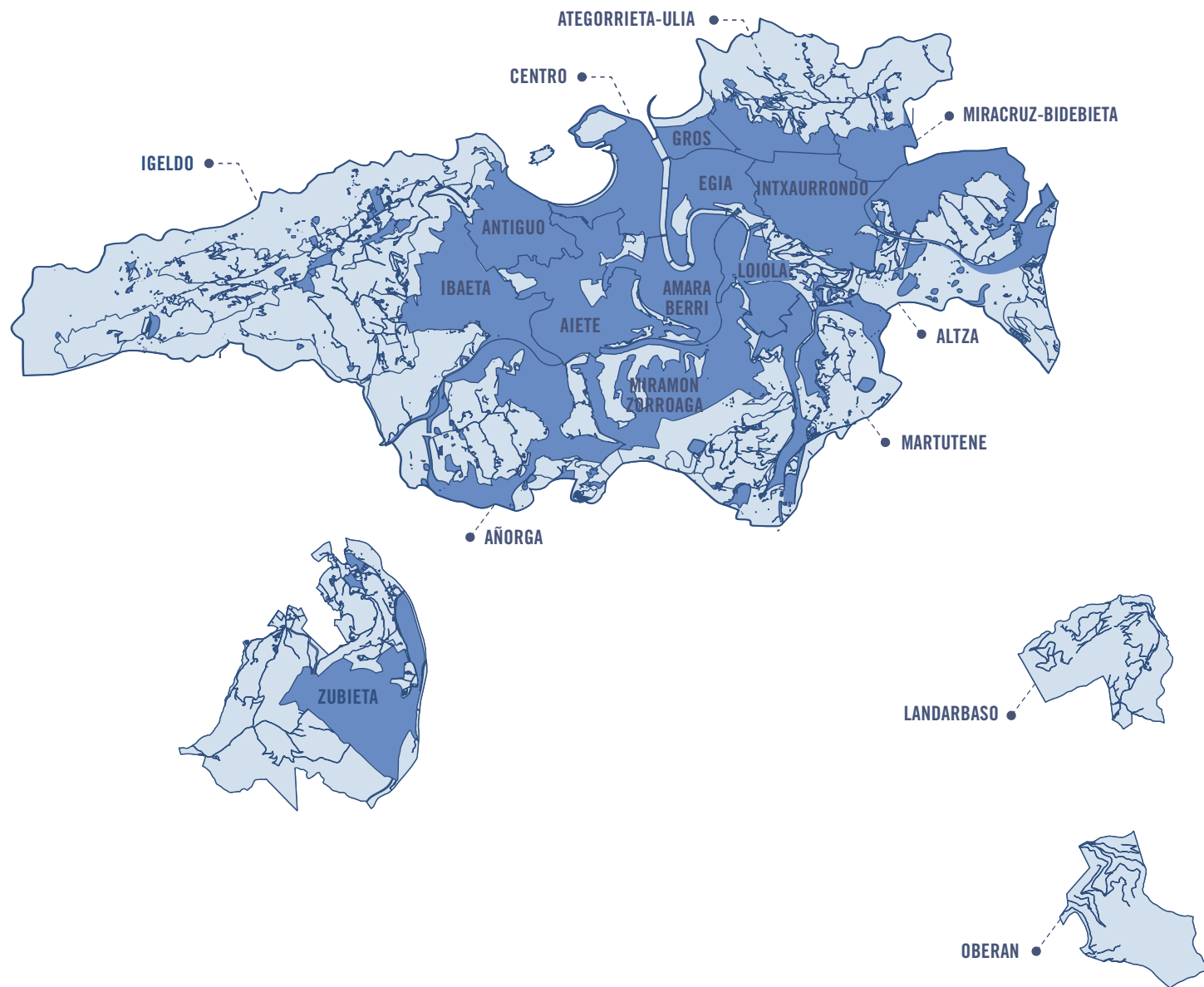

2010ean jasotako informazioa, 2010eko ekainean behin betiko onartutako Hiria Antolatzeko Plan Orokorrean islatutako lurzoru artifizializatuari zegokion, eta udal azaleraren %41 zen. Artifizializatutako lurzoruaren barruan hiri-lurzoru guztia sartzen da, honako hauek izan ezik: hiriko parke nagusiak, bide-azpiegiturak eta ekipamendu publiko eta pribatuak, industria bereziek okupatutako azalera, landa-lurzoruko baratzeak eta landa-lurzoruko eraikuntzak.

2011. urtean lurzoru artifizializatua hazi zen, Zubietako Eskusaitzetako hirigintza-garapenaren ondorioz, eta 2017an, Arbaizenean egindako esku-hartzearen ondorioz; hala, artifizializatutako lurzorua udalerriko guztizko azaleraren %42,78 izatera pasa zen.

2018an egindako kalkulu zehatzago bati esker, jakin genuen lurzoru artifizializatuaren ehunekoa udalerriko azalera osoaren %42,21 zela; 2019an, lur artifizializatuaren azalerak 71,94 ha gehiago zituen, hau da, udal-azaleraren %43,39 izatera pasa zen. Hazkunde hori Zubieta auzoan kontzentratu zen, Real Sociadadeko kirol instalazioak handitzearen ondorioz, eta, batez ere, Eskusaitzetako lur mugimenduek eta jarduera ekonomikoen poligonoaren konfigurazioak aurrera jarraitzen dutelako. 2022tik ez da aldaketa nabarmenik izan artifizializatutako lurzoruan.

BIZITEGI-LURZORUAREN ERABILERAREN INTENTSITATEA

Iturria: Donostiako Udaleko Hirigintza Saila eta Informazioko Udal Unitatea

Biztanle kopurua
bizitegi-lurzoruan

183.130

Bizitegi-lurzoruen
azalera

1.350,00 ha

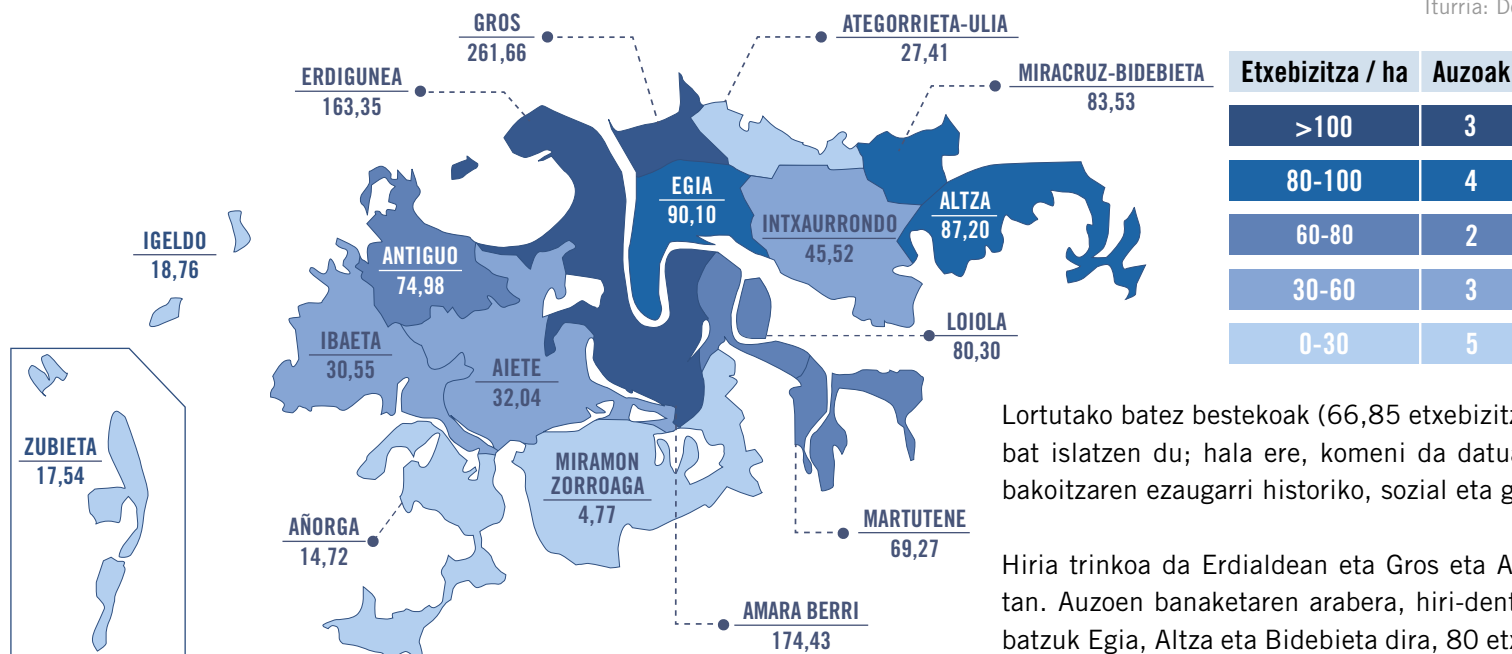
Bizitegi-lurzoruen erabileraren intentsitatea:
135,65 biztanle/ha.

2022an, bizitegi-lurzoruen erabileraren intentsitatea 135,765 biztanle zen hektareako. Hiri-jasangarritasunari dagokionez, hektarea bakoitzeko 160 eta 400 biztanle arteko urkila onargarritzat jotzen dela kontuan hartuta, hiriko bizitegi-lurzoruen erabilera-intentsitatea txikia da, nahiz eta ateratako batezbestekoak ez duen islatzen hiriko auzoen artean dauden dentsitate-aldeak.

HIRI-TRINKOTASUNA

Iturria: Donostiako Udaleko Informazioko Udal Unitatea

Hiri-trinkotasunaren indizeak bizitegi-lurzoru urbanizatuko etxebizitza-kopurua-
ren eta udalerriko bizitegi-lurzoru urbanizatuaren guztizko azaleraren arteko erla-
zioa erakusten du. Donostian, 66,85 etxebizitza/ha-koa da.

Kontuan hartuta ezaugarri orografiko eta morfologikoek, besteak beste, hiriko
hiri-ehuna baldintzatzen dutela, hektareako 60 eta 150 etxebizitza artean dabi-
len tarte bat hiri-ereduaren erreferentzia izan daiteke, eta, Donostiaren kasuan,
hektareako 80 etxebizitza lortzea izango litzateke gutxieneko helburua.

Lortutako batez bestekoak (66,85 etxebizitza/ha), oro har, oso trinkoa ez den hiri
bat islatzen du; hala ere, komeni da datua auzoz auzo aztertzea eta horietako
bakoitzaren ezaugarri historiko, sozial eta geografikoak kontuan hartzea.

Hiria trinkoa da Erdialdean eta Gros eta Amara bezalako auzo finkatu eta laue-
tan. Auzoen banaketaren arabera, hiri-dentsitate trinkoak dituzten beste eremu
batzuk Egia, Altza eta Bidebieta dira, 80 etxebizitza/ha baino gehiago dituztenak,
eta Antigua, 75 etxebizitza/ha dituen. Hiriaren gainerako zatia ez da oso trinkoa,
eta horretan eragina du hiriaren orografiaren konplexutasunak. Kontuan hartu
behar da, baita ere, funtsean bizitegitarako diren auzoak daudela, hala nola Gros
eta beste auzo batzuk. Horietan, bizitegi-lurzoruaz gain, beste erabilera batzuk
dituzten lurzoruak ere badaude, hala nola industriakoa, hirugarren sektorekoa eta
abar, eta horrek eragina du horien dentsitate txikian.

Inguruko auzo ez oso trinkoetan, dentsitate txikiko etxebizitzak egiten direnez,
eremu horiek hiri-trinkotasun txikia izaten jarraitzen dute; gainera, eremu horiek
zerbitzuak eta bide azpiegiturak jartzeko jarraitu dira urbanizatzen.

POTENTZIALKI KUTSATUTA DAUDEN LURZORUAK

Iturria: Ihobe

Kutsatutako lurzorutzat hartzen ditugu, gizakiaren eraginez, ezaugarri kimikoak aldatuta dituzten lurzorua (erreferentzia balioak gainditzen dituzten substantzia kimikoen kontzentrazioak). Lurzoru horiei ezin zaie gaur egungo edo aurreikusitako erabilera eman, arrisku onartezina izango bailitzateke pertsonen osasunarentzat eta ekosistementzat.

1996. urtean eta 2005.era arte, 77,9 ha-tan ezarrita zegoen kutsatuta egon zitezkeen lurzoruen azalera. 2008.ean, EAEn kutsatuta egon litezkeen lurzoruen inbentario berria egin ondoren, Donostian erregistratutako azalera, 697 kokalekuri zegokiena, 117,24 ha-koa izan zen, hau da, aurreko kopuruaren bikoitza eta udalerriaren azaleraren % 1,9. Inbentarioaren eguneratzearen zirriborroaren

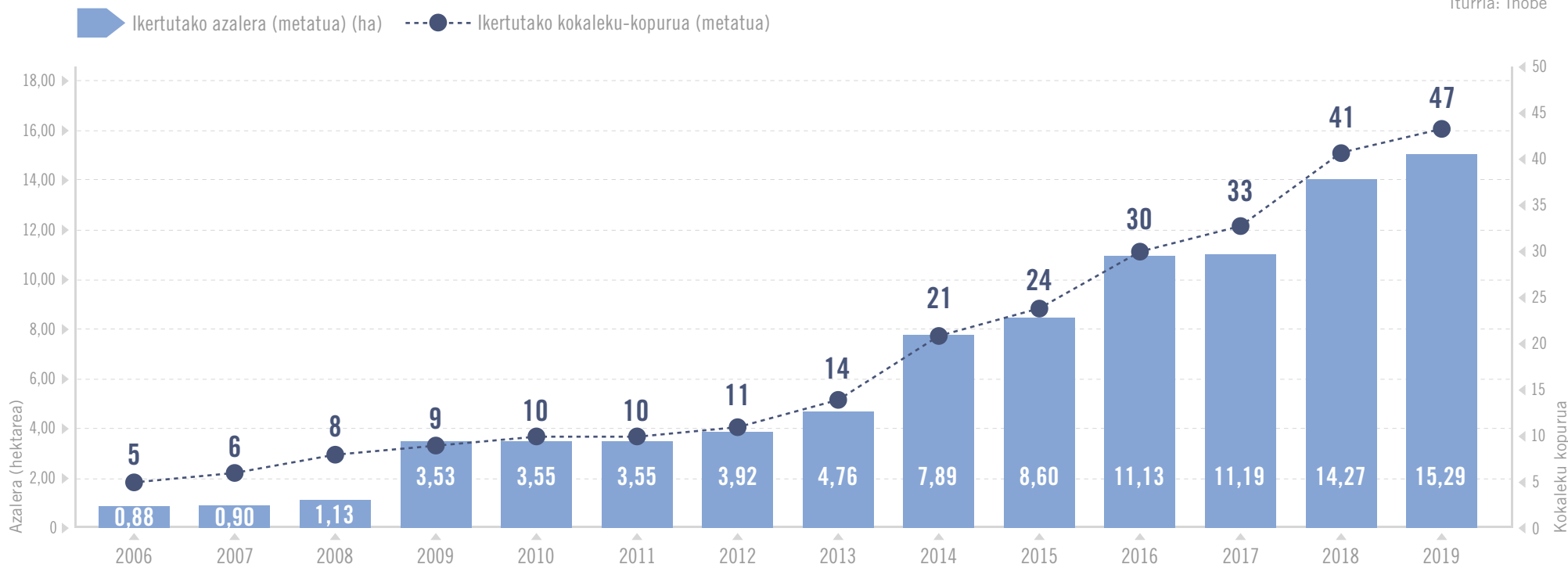
behin-behineko datuen arabera, kutsatuta egon litezkeen 370 kokaleku daude, azalera 147,33 ha izanik, % 26 igo delarik 2008. urteko inbentarioarekin alderatuta. Behin-behineko datuak, 2011 urtekoak, kutsatuta egon litezkeen lurzoruen azaleran 30 ha gehiago dira, udalerriaren azaleraren % 2,4. Kokaleku gutxiago daude zenbait lur zatiren taldekatzea dela eta.

Urtea	Hektareak	Udalerriaren azaleraren %a
1996	77,90	% 1,3
2005	77,90	% 1,3
2008	117,24	% 1,9
2011	147,33	% 2,4

KUTSATUTAKO LURZORUAK: IKERTUTAKOAK

Iturria: Ihobe

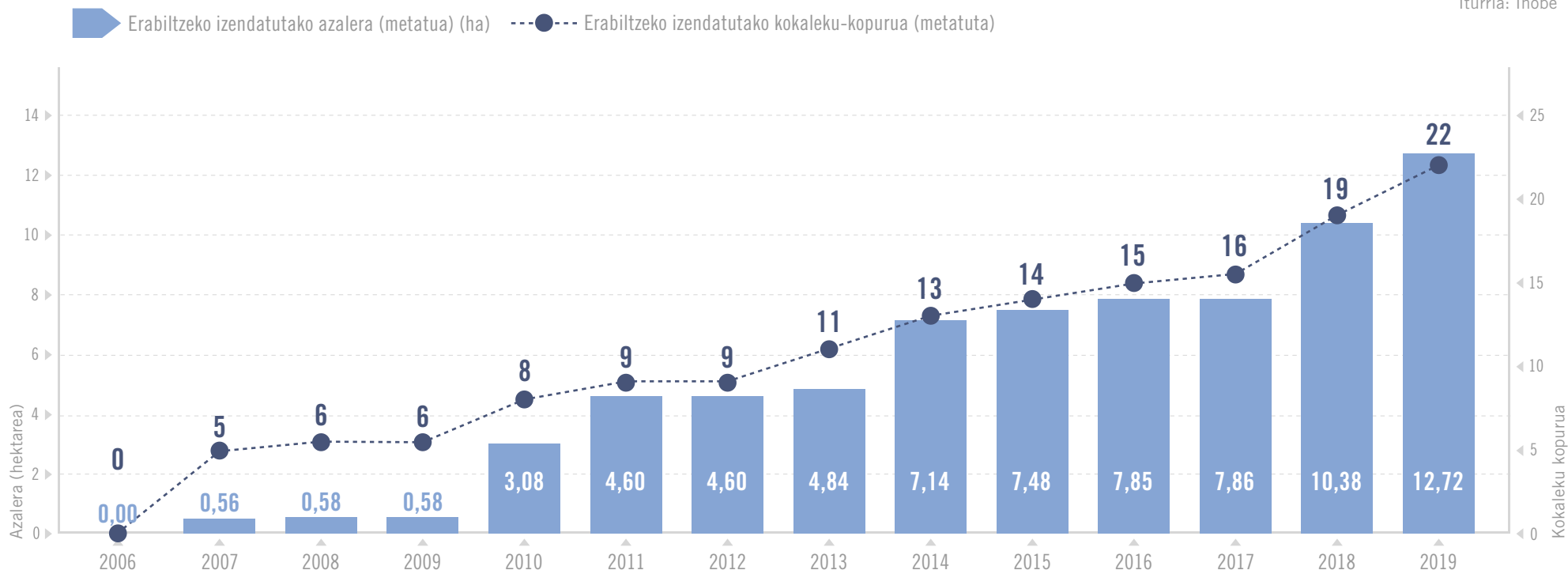
Ikertutako lurzorutzat jotzen da, lurzorua ez kutsatzeko eta kutsatutakoa garbitzeko EAEko 1/2005 Legearen arabera lurzoruaren kalitatea deklaratzeko prozedura hasita, egiaztatutako erakunde batek lurzoruaren kalitateari buruzko azterlana egin duenean.

Ikertutako azalerak eta kokaleku-kopuruak gora egin dute 2006. urteaz geroztik. Ikertutako azalerari dagokionez, 2008 eta 2009 bitartean eman zen gorakadarik handiena, eta 2010. urtean 3,55 ha-ko azalera iritsi zen ikertutako hamar kokalekutan. 2011. urtean egoera berdinean mantendu zen eta 2012. urtetik aurrera areagotu egin zen pixkanaka. 2019. urtean, sei kokaleku ikertu dira, guztira 1,01 hektareako azalera dutena, 2018. urtearekin alderatuta, ikertutako azalerak % 7 gora egin duelarik.

KUTSATUTAKO LURZORUAK: ERABILTZEKO IZENDATUTAKOAK

Iturria: Ihobe

Erabiltzeko izendatutako lurzorutzat jotzen da, kutsatuta egon daitekeen lurzorua izanda, ikertu ondoren, aginte eskudunak duen edo izango duen erabilerarako gai izendatzen duenean.

2007tik aurrera eta 2009ra arte, ia maila berberetan mantendu dira erabiltzeko izendatutako kokalekuen azalera eta kopurua. 2010. urtean, elkarren artean

2,5 ha zuten bi kokaleku izendatu ziren erabiltzeko gai. 2011. urtean, kokaleku bakarra izendatu zen erabiltzeko gai, 5 urte horietan erabiltzeko gai izendatutako azalera 4,60 ha-ra iritsi delarik. 2012. urtean, egoera berdinean mantendu zen eta ordunik aurrera areagotu egin da erabiltzeko izendatutako lurzorurak. 2019. urtean hiru kokaleku izendatu dira erabiltzeko gai, 2,34 hektareako azalera duena, ikertutako azalerak %23 gora egin duelarik 2018. urtearekin alderatuta.

1.2.

NATURA ETA BIODIBERTSITATEA

Kliman ematen diren aldaketek lurraldeko biodibertsitatea aldatzea dakarte, beste faktore batzuekin elkarreraginean, besteak beste, lurzorua erabileran izaten diren aldaketekin edo habitaten zatiketarekin. Biodibertsitatea babestu eta berreskuratzea lagungarri izan daiteke hiriaren egokitzapen klimatikorako eta klima aldaketaren eragin negatiboak murrizteko. Ekosistemak kontserbatu edo berrezartzeak atmosferan dagoen karbono dioxidoa hartu eta biltegiratzea ahalbidetzen du, berotegi efektuko gasak (BEG) murriztuz.

Biodibertsitatea babesteko ikuspuntu batetik, Natura Sarea 2000 ekimenaren bidez babestutako udalerriko azalera nabarmentzen da, kudeaketa plan batekin biodibertsitatea kontserbatzearen alde egiten duena eta, gaur egun, babestutako azaleraren %11 suposatzen duena eta, orotara, udalerriko azalera osoaren %4. Klima DSS 2050 planak udalerriko azaleraren %24ra iristeko helburua du ezarrita, biodibertsitatearen kontserbazioaren alde egiten duen irudi baten bidez (Natura Sarea 2000, Natura Parkea, Biosfera Erreserba, etab.). Halaber, azpiegitura berdeak birnaturalizatu eta garatzea aurreikusten da, 2030. urteari so eraikinetan eta espazio publiko kontsolidatuan azalera berde eta iragazkorra %15ean areagotuz, era berean, hiriko berdeguneen konektibitatea hobetuz.

AZALERA BABESTUA

Iturria: Donostiako Udaleko Hirigintza Saila

Sailkapena	Hektareak
Interes geologikoko eremuak	597,02 ha
Fauna babesteko eremuak	540,71 ha
Balio agrologiko handiko eremuak eta Ustiapen estrategikoak biltzen dituzten areak	327,61 ha
Batasunarentzat garrantzia duten gunek	253,98 ha
Lurpeko urak babesteko eremuak	244,71 ha
Urpean behin eta berriz gera daitezkeen eremuak	188,12 ha
Babes bereziko eremuak	120,40 ha
Natur intereseko areak	48,27 ha
<i>Gainjarritako azalera</i>	<i>642,77 ha</i>
Gainjarrita ez dagoen azalera babestua	1.678,05 ha

Azalera babestuaren ehunekoa:	% 27,53
--------------------------------------	----------------

Azalera babestua kalkulatzeko, babes bereziko lurzoru ez-hiritargarria hartzen da kontuan, azalera osoarekin alderatuta.

Kontuan izan behar da, batzuetan, babes bereziko eremuen litezkeen sailkapen batekin baino gehiagorekin identifikatuta dauden hainbat lurralde eremu egon daitezkeela, eta ondorioz, bikoizketa horiek aintzat izan behar dira, neurtzen ari den azalera bi aldiz ez gehitzeko. Zentzu horretan, "azalera bikoiztua" izendatu da "bitan" babestutakoa, azalera hori guztizkotik kentzeko, babes bereziren bat duen lurralde-eremua adierazten duen adierazlea lortze aldera.

2005-2007. eta 2008-2009. urteetan, babestutako azalera %34,48 eta %24,97 zen, hurrenez hurren; 2010ean, berriz, babestutako azalera udal azaleraren %27,53 zen. 2010ean lortutako datuak Hiria Antolatze Plan Orokorren behin betiko onespeneraren ondoriozko azalerari dagozkio. Lurzoru babestuaren portzentajea ez da ia aldatu 2008tik.

1.3.

URAREN KALITATEA

Urumea ibaia Bortzirietako (Nafarroa) mendiguneko erliebeetan eratzen da. Arroak bi parte ondo bereizi ditu: goialde-erdialdekoa, ia giza okupaziorik ez duena, eta behealdekoa, oso aldatua eta eraldatua, Hernanin hasi eta Donostian itsasoratzen dena. Ibaiaren arroa 272 km² da eta 59 kilometroko luzera du. Arroak urtean 340 bat hm³-ko ekarpena izaten du. Goialdean eta erdialdean, oso ondo kontserbatuta dago, eta garrantzi komunitarioko babes figurak ditu, bai Añarbeko enklabea (Urumearen ibaiadar nagusia), bai Aiako Harriaren inguruetan eta Hernaniraino egiten duen ibilbidean. Gipuzkoan, eremu babesturen baten barruan daude Urumearen 18,5 km, hau da, Gipuzkoatik igarotzen den zatia

%55. Nafarroako zatian, Añarbek babesa du Artikutzan. Ibaiertzean, landaredi naturaleko zerrenda bat du, eta babesaren helburu nagusia da ibai korridore ekologiko hori kontserbatzea eta berreskuratzea, fauna espezieentzako habitat izan dadin, bai eta uren kalitatea eta egoera ekologikoa mantentzea eta hobetzea ere. Donostian, Urumea ibaiak 9 bat kilometro egiten ditu, eta ibilbide horretan guztian hiri eta industria okupazio handi bat dago. Azken urteotan, administrazio publikoek ibaiaren ibilguan esku hartu dute, eta hainbat neurri hartu, uholdeak saihesteko eta isurketak ezabatzeko; horren ondorioz, isurketak kolektoreetan biltzen dira, eta Loiolako hondakin uren araztegia tratatzen.

URUMEAKO URAREN KALITATEAREN EGOERA

Iturria: EAEko trantsizioko eta kostaldeko uren egoera ekologikoaren jarraipen-sarea. Emaizten txostena. 2023 Kanpaina. AZTI

Urumeako trantsizioko ur-masaren egoeraren taula eta diagnostikoa, 2023

KODEA	ESTAZIOA	MI	F	P	M	BI	CG	SP	EGOERA EKOLOGIKOA	EGOERA KIMIKOA	EGOERA
E-UR5	Loiola	B	B	B*	MO*	B	MB	MB	B	B	B
E-UR10	Santa Katalina zubia	MB	MB	B*	MO*	B	MB	MB	B	B	B
	Urumea transiziokoa	MB	MB	B*	MO*	B	MB	MB	B	B	B

(*) Hiru urteko kalkulua, egindako azkenari dagokion sailkapena

MI: Macro Invertebrados | F: Fitoplancton | P: Fauna Ictiológica | M: Macro algas | BI: Estado Biológico | CG: Condiciones Generales | SP: Sustancias Preferentes

EGOERA EKOLOGIKOA

MB Potentzial Oso Ona

B Potentzial Ona

MO Potentzial Ertaina

PD Potentzial Eskasa

M Potentzial Txarra

EGOERA KIMIKOA

B Ona

NA Ez da egoera onera iristen

EGOERA

B Ona

NA Ona baino okerragoa

Urumeako ur-masaren kalitatea zaintzeko sareak bi estuario-estazio ditu. 2022ko kanpaina, trantsizioan dagoen ur-masa horren egoera ona zela diagnostikatu zuten, egoera kimiko ona eta potentzial ekologiko ona zituela-eta, barnealdeko parametro batzuek (Loiola) potentzial ona baino okerragoa edo ertaina bazuten ere. Azaleko uren egoeraren kalifikazioa egoera ekologikoaren baliorik txarrenak eta egoera kimikoak ematen dute. “Ontzat” jotzen da Uraren Esparru Zuzentarauko (UED) ingurumen-helburuak betetzen baditu, eta “ona baino okerragoa” helburu horiek betetzen ez baditu. Uren egoera kontzeptuak, bestalde, erakusten du gizakiak uretako ekosistemenari zer presio egiten dion eta ekosistema horiek zer narriadura maila duten, haien baldintzak aldatu gabe izango luketenaren aldean. Hala, 2023an, Urumean behera doazen uren kalitateak bete egin ditu Europar Batasuneko ingurumen-helburuak.

URUMEAKO URAREN KALITATEAREN BILAKAERA

Iturria: EAEko trantsizioko eta kostaldeko uren egoera ekologikoaren jarraipen-sarea. Emaizten txostena. 2023 Kanpaina. AZTI

Urumeako trantsizioko ur-masa. 2012-2023 bitartean izandako bilakaera												
URTEA	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
AHALMEN EKOLOGIKOA	BP	BP	BP	BP	BP	BP	BP	BP	BP	BP	BP	BP
EGOERA KIMIKOA	BP	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B
EGOERA	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B

AHALMEN EKOLOGIKOA

- MP Potentzial Maximoa
- BP Potentzial Ona
- MO Potentzial Ertaina
- PD Potentzial Eskasa
- M Potentzial Txarra

EGOERA KIMIKOA

- B Ona
- NA Ez da egoera onera iristen

EGOERA

- B Ona
- NA Ona baino okerragoa

Azkeneko urte hauetan saneamendu sare handia egin da, eta lehen egiten zen isuririk ez da egiten orain, bai arroan bai Urumeako estuarioan bertan. Hori berehala azaldu da aztertutako ur-masaren osagai biologikoetan islatzen diren adierazle fisiko eta kimikoetan. Hobeak dira orain.

Urumea ibaiaren ibilguan obra handiak egin dira aspaldian. Hor ditugu, konparazio baterako, Agirre Lehendakariaren zubia eta Donostiako Errealia zubia, 2000ko hamarkadaren amaieran eginak, edota, baita Martutenen eta Txominen egindako obrak ere, oraintsuago eginak. Eta, dudarik gabe, kontuan hartu beharreko elementuak dira aztertutako parametro batzuen emaitzan.

Urumeako ur-masa oso aldatutzat jotzen da, eta Uraren Esparru Zuzentzarauko (UEZ) ingurumen-helburuak betetzen ari da aztertutako azken hamaika urteetan. Egoera kimikoari dagokionez, egoera ona du 2012az geroztik.

DONOSTIAKO HONDARTZEN OSASUN-EGOERA

Iturria: Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritza (Eusko Jaurlaritzak). Ingurumen Osasunaren eta Jasangarritasunaren Zerbitzua (Donostiako Udala)

HONDARTZA	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ondarreta	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E
Kontxa	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E
Zurriola	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E	E

 E Excelente

 B Bueno

 S Suficiente

 I Insuficiente

Eusko Jaurlaritzako Osasun Sailak eta Donostiako Udalak zaintzen dute Ondarreta, Kontxa eta Zurriolako hondartzen osasun egoera. Bainatzeko lekuak Bikaina/Ona/Nahikoa/Ez Nahikoa sailkatzen dira urtero, azken lau urteetako emaitza analitikoaren arabera.

Bainu-denboraldian bainatzeko uren lagin batzuk hartzen dira zenbait puntutan (hiru Kontxan, hiru Zurriolan eta bi Ondarretan), parametro mikrobiologikoak zehazteko eta hondartzaren ingurunearen egoera ikusteko zerbitzu, garbiketa eta beste alderdi batzuetatik begiratuta.

Ondarretako, Kontxako, Zurriolako eta Santa Klara uharteko hondartzek EMAS Ingurumena Kudeatzeko Sistemaren ziurtagiria ere badute, 2003az geroztik, Donostiako hondartzen ingurumen-portaera hobetzeko.

2008az geroztik, hiru hondartzetan bainatzeko uraren osasun kalifikazioa Oso ona izan da.

URAREN KALITATEAREN EGOERA MONPASEN

Iturria: EAEko trantsizioko eta kostaldeko uren egoera ekologikoaren jarraipen-sarea. Emaizten txostena. 2023 Kanpaina. AZTI

Monpas-Pasaia kostaldeko ur-masak 2023an izandako egoeraren laburpena eta diagnostikoa										
KODEA	ESTAZIOA	MI	F	M	BI	CG	SP	EGOERA EKOLOGIKOA	EGOERA KIMIKOA	EGOERA
L-UR20	Monpasko itsasertza	MB	MB	B*	B	B	MB	B	B	B

(*) Hiru urteko kalkulua, egindako azkenari dagokion sailkapena

MI: Macro Invertebrados | **F:** Fitoplancton | **P:** Fauna Ictiológica | **M:** Macro algas | **BI:** Estado Biológico | **CG:** Condiciones Generales | **SP:** Sustancias Preferentes

- MB Oso Ona
- B Ona
- MO Ertaina
- D Eskasa
- M Txarra

Azaleko uren egoeraren kalifikazioa egoera ekologikoaren baliorik txarrenak eta egoera kimikoak ematen dute. “Ontzat” jotzen da Uraren Esparru Zuzentarauko (UEZ) ingurumen-helburuak betetzen baditu, eta “ona baino okerragoa” helburu horiek betetzen ez baditu. Uren egoera kontzeptuak, bestalde, erakusten du gizakiak uretako ekosistemenari zer presio egiten dion eta ekosistema horiek zer narriadura maila duten, haien baldintzak aldatu gabe izango luketenaren aldean. Monpas-Pasaiako kostako ur-masan itsasertzeko estazio bat aztertzen da, eta 2022ko kanpainako diagnostikoan egoera onean zela jo zen, egoera ekologiko onean eta egoera kimiko onean zegoelako. Ingurumen helburu horiek 2014tik hasi eta gaur arteko guztian bete dira.

URAREN KALITATEAREN BILAKAERA MONPASEN

Iturria: EAEko trantsizioko eta kostaldeko uren egoera ekologikoaren jarraipen-sarea. Emaizten txostena. 2023 Kanpaina. AZTI

Monpas-Pasaiako itsasertzeko ur masa. 2013-2023 bitartean izandako bilakaera											
URTEA	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
EGOERA EKOLOGIKOA	BP	BP	BP	BP	BP	BP	BP	BP	BP	BP	BP
EGOERA KIMIKOA	NA	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B
ESTADO GLOBAL	PB	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B

AHALMEN EKOLOGIKOA

- MP Potentzial Maximoa
- BP Potentzial Ona
- MO Potentzial Ertaina
- PD Potentzial Eskasa
- M Potentzial Txarra

EGOERA KIMIKOA

- B Ona
- NA Ez da egoera onera iristen

EGOERA

- B Ona
- NA Ona baino okerragoa

2001eko kanpainara arte, orduan eraman baitzen Monpasko kolektorea itsaspeko hustubidera, egoera ekologiko txarra zen nagusi inguru hartan; baina, harrezkero, hobetu egin da hango egoera. Saneamendu eta arazketa lanak ari da antz ematen kostaldea berreskuratze horretan.

2013an ez zen egoera kimikoaren aldetik bete beharreko helbururik bete, baina, 2014az geroztik, ari dira ingurumen helburuak betetzen, eta, beraz, ematen du ari dela bere onera etortzen sistema.

2. MUGIKORTASUNA

Hirietan mugikortasuna aztertzeke ezinbestekoa da pertsonak joan-etorrian ibiltzeke eta haiek hornitzeke baliatzen dituzten produktu eta salgaiak batetik bestera eramateke moduak ulertzea, eta baita mugimendu horiek espazio eta denbora jakin batean egiteke dauden bitartekoak ulertzea ere.

Orografia, klima eta giza eredua ez ezik, pertsonak bere joan-etorrietan dituzten desira eta premiak gauzatzeko erabakigarriak diren beste zenbait faktore hartu behar

dira kontuan, esate baterako, faktore ekonomiko, kultural eta sozialak, eta baita adin eta genero arlokoak ere, joan-etorri horiek egiteke autonomia pertsonalean dauden baldintzatzaileak ez ezik.

Era berean, mugimendu horiek tokiko mailan eta orokorki ingurumenean eta alderdi sozioekonomikoetan izan ditzaketan ondorioak ere kontuan izan behar dira, batetik bestera mugitzeko baliatzen diren bitartekoen arabera: oinez, txirrinduan garraio publikoan edo motordun ibilgailuan.

SARRERA

Udalerrian sortzen den mugikortasun mota zehazteko, kontuan hartu behar dira pertsonak eta salgaiak hirian batetik bestera mugitzeko baliabideak, aldi bakoi-tzean egin beharreko distantziak eta joan-etorri horien beharrak edo nahiak. Ur-teen poderioz taxutu den hiri ereduak eta 500.000 biztanle inguruko hiri ere-muko turismo eta zerbitzu hiriburuak izateak eragiten dute egunero egiten diren joan-etorri kopuru handi bat. Motordun ibilgailu asko egoteak hainbat inpaktu ditu, hala nola gehienetan erregai fosiletatik datorren energia-kontsumo handia, berotegi-efektuko gasen isurketa handiarekin, atmosfera kutsatzea, ibilgailu mo-tordunen zarata eta eremu publikoa nabarmen okupatzea, dela aparkatzeko dela mugitzeko.

Testuinguru horretan, mugikortasun politikak bideratzen dituen helburu nagu-siak hauek dira: hiri eta metropoli mugikortasun iraunkorreko eredu bat garatzea, garraiobide aktiboak indartzea, hala nola oinez eta bizikletaz ibiltzea, motordun joan-etorriak murriztea eta Donostia barruko nahiz Donostiaren beraren mugikor-tasuna deskarbonizatzea eta elektrifikatzea.

Alde horretatik, garraio publiko irisgarria, eroso eta Donostiako auzo guztiei zer-bitzua ematen dien sare trinko baten jabea sustatzea izan da Udalaren apustu na-gusietako bat, mugikortasun sostengagarriago bat, ibilgailu pribatuaren mende-kotasun txikiagoa duena lortzeko. Azken urteetan, bizikleta sare zabalak eta horri lotutako azpiegiturek bizikletaren erabilera garrantzitsua ahalbidetu dute. Oinez egiten diren joan-etorrien kopurua handitzeko, espazio publikoaren baldintzak hobetzen jarraitu behar da, eta lehentasuna eman behar zaie oinez doazenei elkarguneetan eta semaforo-zikloen banaketetan. Era berean, enbait neurri ezar-tzeak, hala nola aparkatzeko denbora arautzea (TAO) gero eta auzo gehiagotan, 30 Zonaldeak arian-arian ezartzea eta erdigunean zirkulazio-aldaketak egitea, au-tomobilaren erabilerari pizgarriak kentzea du helburu. Beste apustu garrantzitsu bat da Emisio Baxuen Zona bat ezartzea hiriaren erdigunean 2024an. Eusko Trenen trenbide-sarea garatzea, hiriaren erdialdean geltoki berriak eginez eta ekialde-mendebalde konektibitatea erraztuz, horixe da mugikortasun iraunkorra-go, osasungarriagoa eta seguruagoa lortzeko egin den apusturik garrantzitsuena.

2.1.

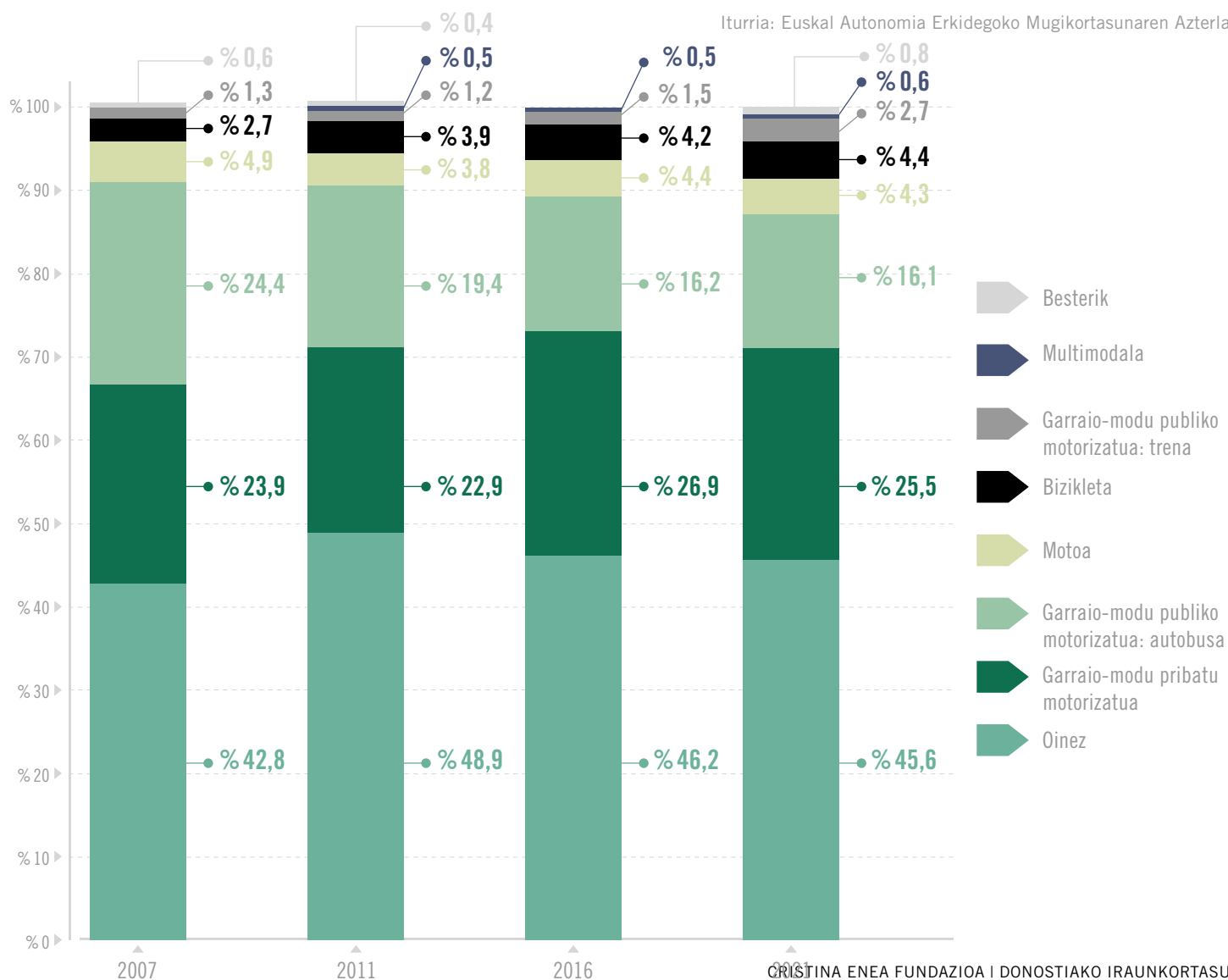
GARRAIOBIDEAREN ARABERAKO BANAKETA

Lokomoziorako bitarteko ezberdinen erabilerari dagozkion proportzioak faktore oso ezberdinen baitan daude, gastu energetikoak, airearen kalitatea, kutsadura akustikoaren mailak edota CO₂ emisioak baldintzatuz. Mugikortasuna da hiriari gertatzen diren emisioen arduradun nagusia, inbentarioan jasotako emisio guztien %40 suposatzen duelarik, ibilgailu pribatua delarik foku emisore nagusia. Banaketa modala aldatzeko faktore erabakigarri bat norberaren joan-etorriekiko portaeretatik eta modu kolektiboei (bereziki autobusa eta metroa) eta motorrik gabeko bitartekoei garrantzi gehiago ematek eratorriko da.

GARRAIOBIDEAREN ARABERAKO BANAKETA

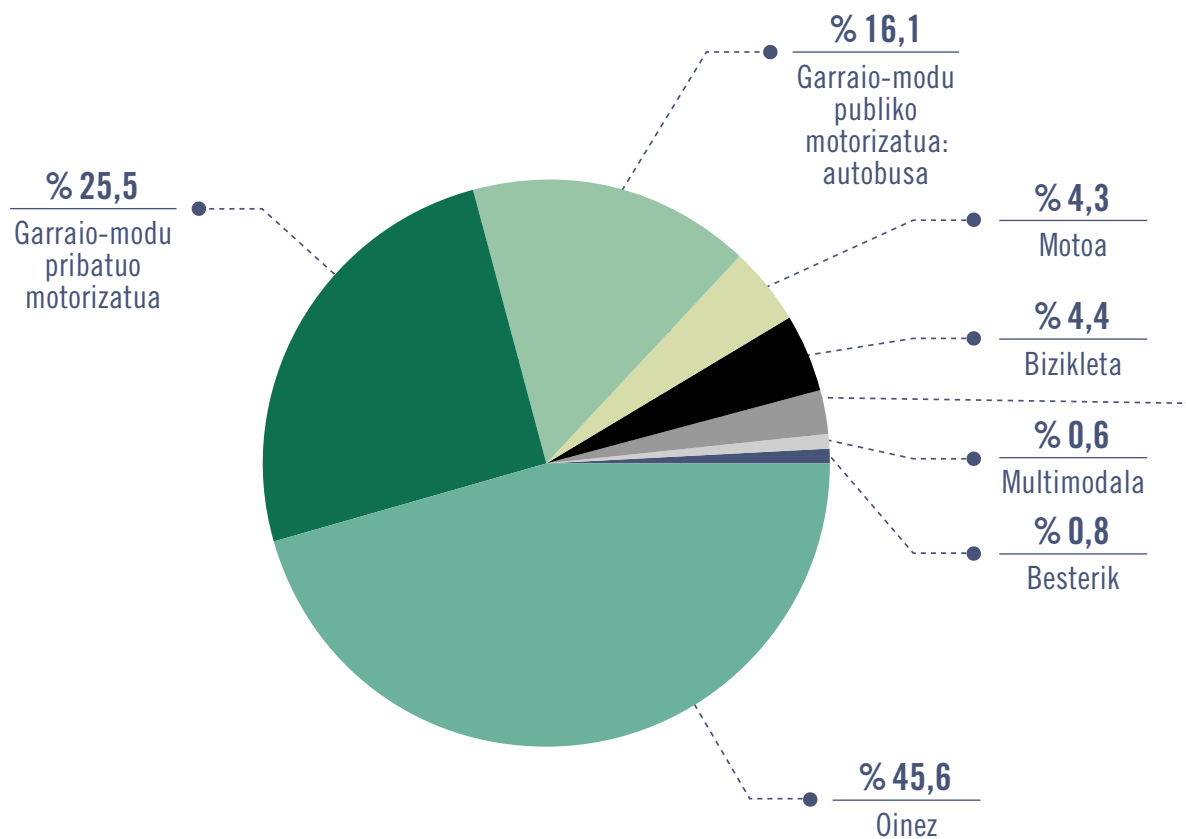
Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Mugikortasunaren Azterlanak. 2007, 2011, 2016 eta 2021. Eusko Jaurlaritza

Oinez ibiltzea da Donostian ibiltzeko modurik erabiliena. Joan-etorrien %45,6 oinez egiten dira. Hala ere, jaitsiera jarraitua ikusten da; 2016an %46,2 zen, eta 2011n %48,9. Bizikleta gero eta gehiago erabiltzen da, eta %4,4ko erabilera kuota izatera iritsi da. Garraio-bide aktiboak Donostiako barne mugimendu guztien %50 baino gehixeago dira. Garraio-bidearen arabera banaketaren %16,1 da autobusa. Hala ere, urte bakoitzean garraiatutako bidaiari kopurua oso garrantzitsua izan arren, ehuneko hori jaitsi egin da aurreko urteekin alderatuta. Ibilgailu motordunen joan-etorriek behera egin dute zertxobait aurreko urteetakoekin alderatuta, eta joan-etorrien %25,5 izan dira 2016an %26,9 zirelarik. Motozikletak dira Donostiako mugikortasunaren beste ezaugarri bat, %4,3 baitira.

Garraiobide sostengagarrienak (oinez ibiltzea, bizikletan ibiltzea eta garraio publikoa erabiltzea) joan-etorrien % 68,8 dira, eta ibilgailu motordun pribatuak, berriz, joan-etorrien % 29,8 baino ez dira. Hala ere, bide espazioa askoz gehiago okupatzen dute, bai joan-etorrietarako bai aparkatzeko.

2.2.

HIRI BARNEKO JOAN-ETORRIAK

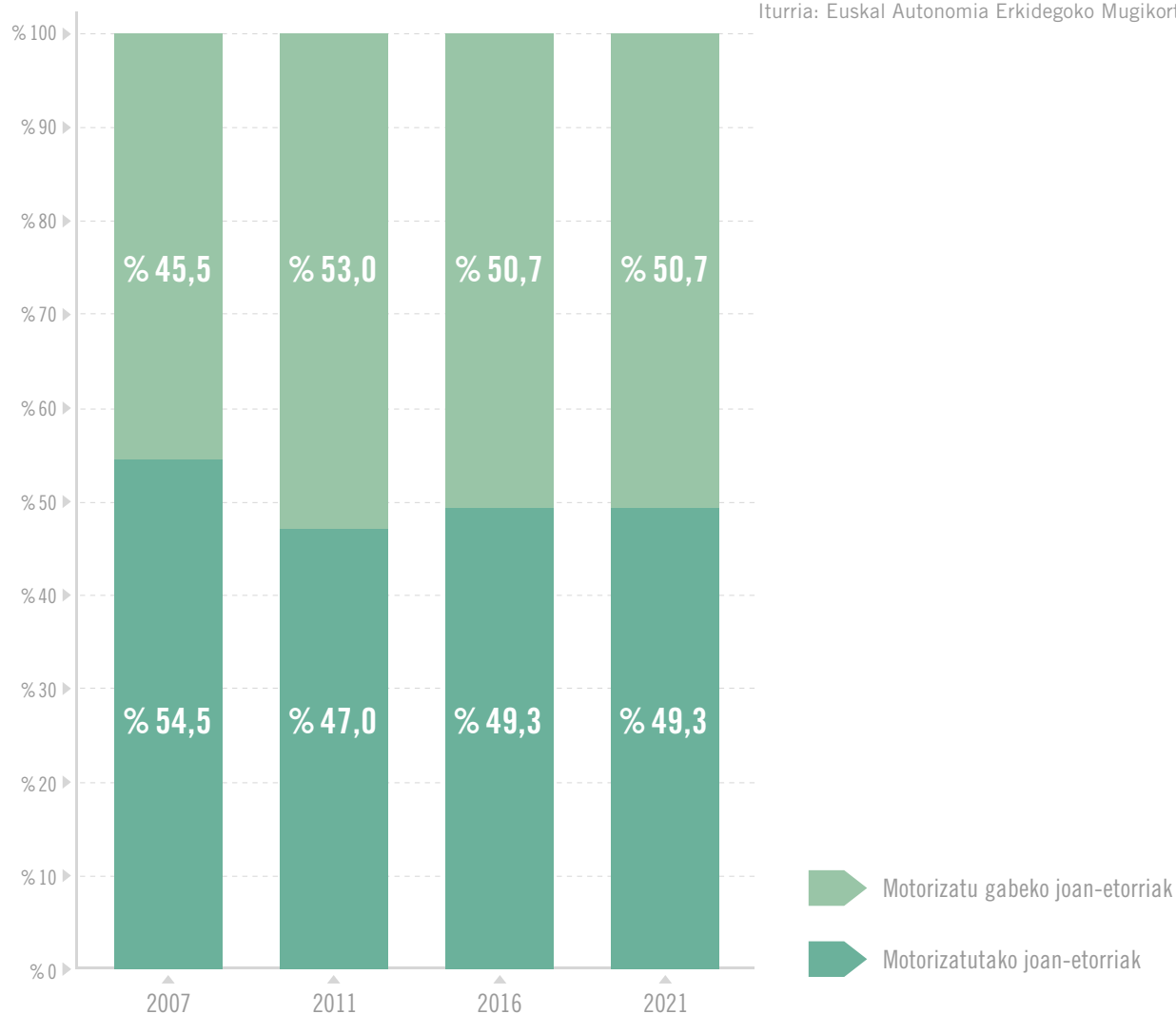
Hirian sortzen diren barneko joan-etorriek motorrik gabeko mugikortasunarekin eta garraio publikoko bidaiekin lotutako osagai garrantzitsu bat dute. Lanaren, ikasketen eta aisiaren ondoriozko joan-etorriei gain, etxeko ekonomiak eta normalean hurbileko distantzietan garatzen diren familiako zaintzek ere joan-etorri ugari sorrarazten dituzte. Sorrera erakarren balantzean Gros auzoaren erdigunea eta mendebaldea nabarmentzen da erakarren zonalde gisa, bertan pilatzen baita jardura komertzial, ostalaritzako, bulegoetako eta zerbitzu publikoetako asko. Hiriaren ekialdea, bizitegi erakoa da nagusiki (Egia, Intxaurren edota Altza auzoekin, besteak beste). Bertan beste auzo batzuetarako joan-etorriak sortzen dira. Mendebaldean, ordea, sortzen dituenak baino gehiago dira erakartzen dituen bidaiak, unibertsitateak, beste ikastetxe batzuekin eta Igara eta Zuatzuko ekonomia jardueren eremuen garrantziaren ondorioz. Hegoaldean eta Aiete edo Errondo au-

zoetan gehiago dira sortzen diren joan-etorriak erakartitakoak baino, Miramon eta Ospitaleen zonaldea alde batera utzita. Udalerriko politika publikoak garraibide iraunkorrak indartu eta motordun joan-etorriak murrizteari begira daude. DSS Klima 2050 planaren helburua 2030ean joan-etorri aktiboen (oinezkoak eta txirrinduan) %55eko portzentajera iristea da, barneko joan-etorri guztiekiko, eta motordun ibilgailu pribatuetan egiten diren ibilbideak %20 murriztea 2030ean urtez urteko zifrarekiko. Pandemiaren hasieran onartutako Klima-larrialdiaren Adierazpenari erantsitako beste ekintza-ildo batzuk honako hauek dira: batetik, garraiomodu publikoaren eta pribatuaren arteko joan-etorrien proportzioa inbertitzea, 60/40 erlazioa igaroz, eta, bestetik, emisio txikiak dituzten ibilgailuen ehunekoa handitzea teknologia elektrikoetan edo bestelakoetan oinarrituta.

JOAN-ETORRI AKTIBOAK VERSUS MOTORDUNAK

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Mugikortasunaren Azterlanak. 2007, 2011, 2016 eta 2021. Eusko Jaurlaritza

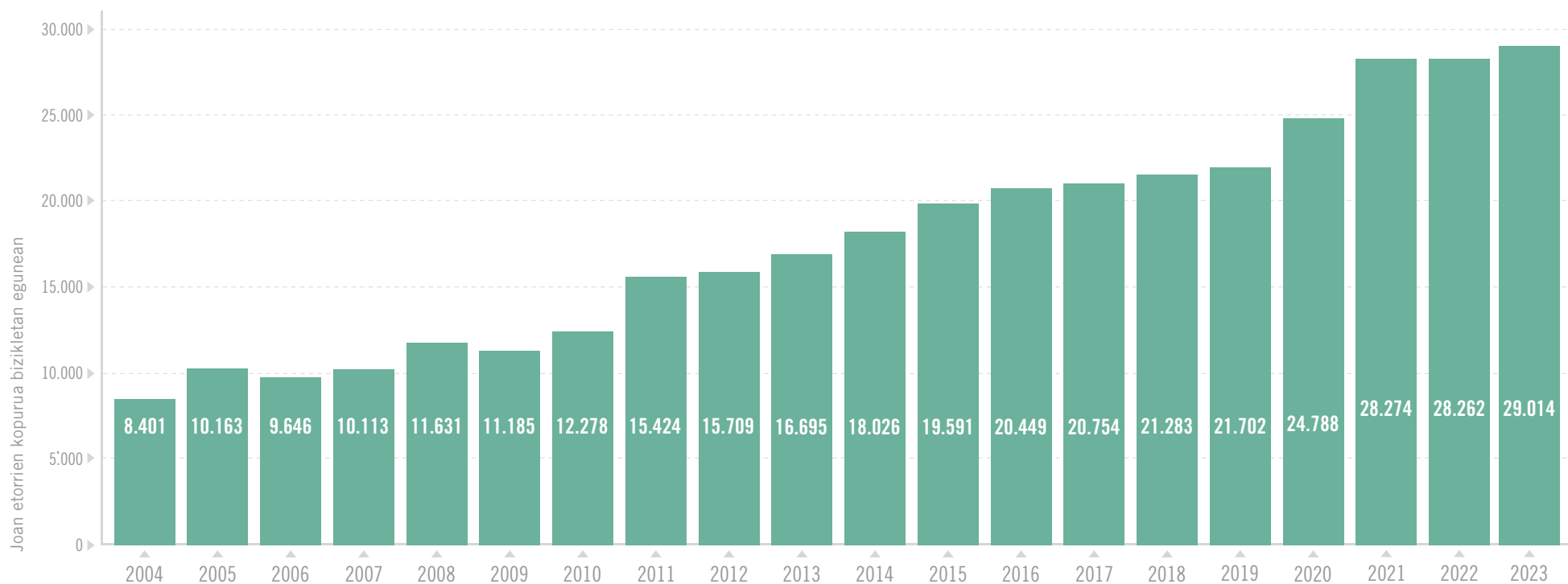

Donostiako eguneroko joan-etorrien %50,7 garraibide aktiboen bidez egiten dira. Gehienak oinez egiten dira (%91,1); bizikleta, berriz, garraibide aktibo guztien %8,7 izango litzateke, gero eta gehiago erabiltzen baita.

BIZIKLETA ERABILERA

Iturria: Donostiako Udaleko Mugikortasun Departamentua; Bizikletaren Behatokia

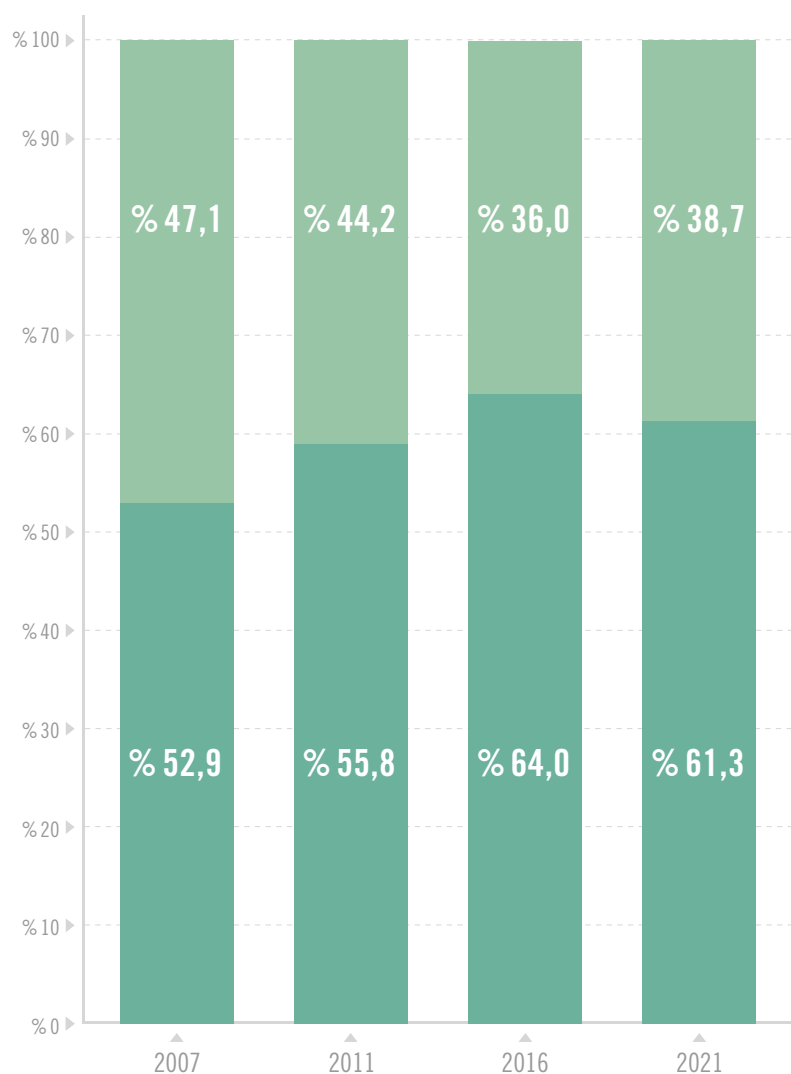

Apiriletik urrira egindako txirrindularien zenbaketaren arabera, hirian egunero, batez beste, 29.014 joan-etorri izan dira. Azken urteetako datuak kontuan izanik, ikus daiteke 2022. urtearekin alderatuta igoera txiki bat dagoela eta pandemiarekin gertatu zen bizikleta bidezko joan-etorrien gorakada finkatu egin dela.

2019ko datuak erreferentziazat hartuta, bizikletaren erabilera %34 handitu da. 2023an begiz egindako txirrindularien zenbaketetan, txirrindularien %39 emakumeak ziren.

JOAN-ETORRI MOTORDUNAK: BANAKAKOAK VERSUS KOLEKTIBOAK

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Mugikortasunaren Azterlanak. 2007, 2011, 2016 eta 2021. Eusko Jaurlaritza

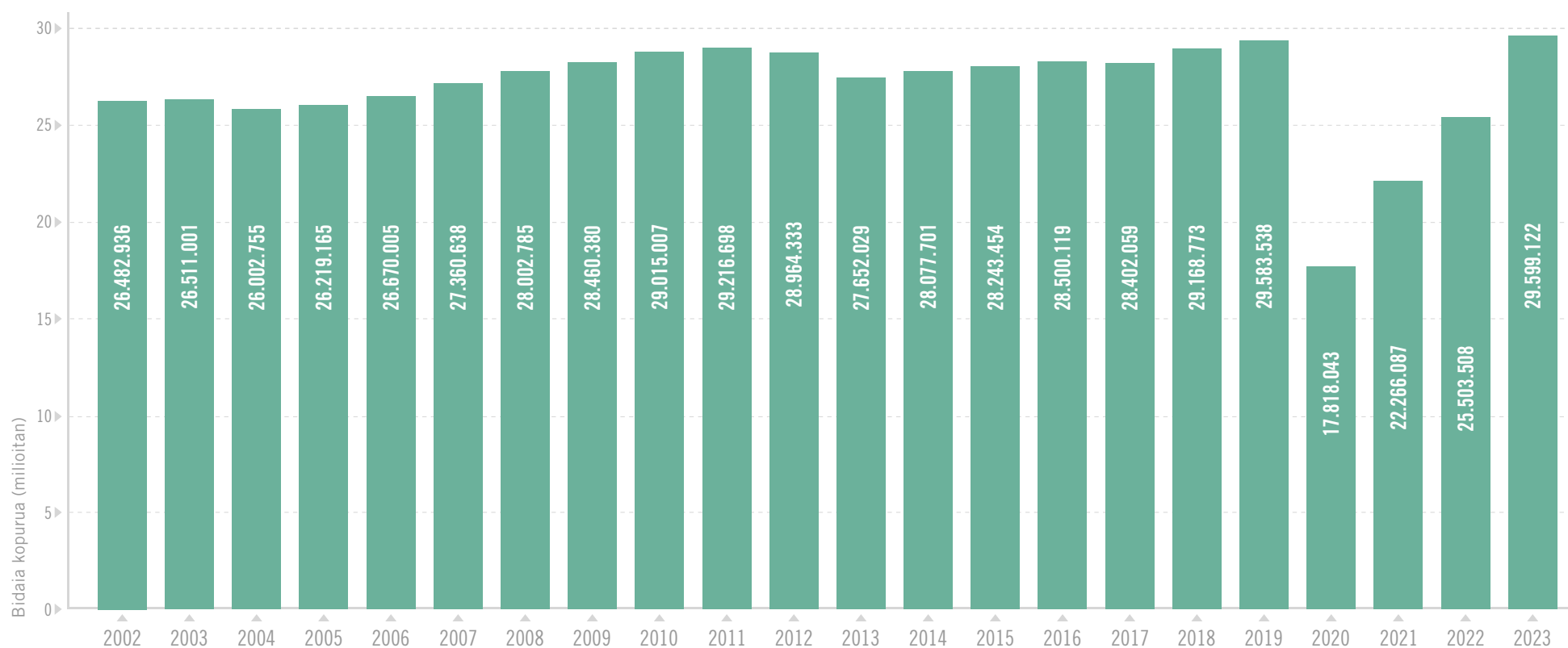
Donostiako eguneroko joan-etorrien %49,3 garraiobide motordunen bidez egiten dira. Gehienak, banakakoak diren ibilgailuetan egiten dira, autoetan edo motorretan (%61,3); garraio kolektiboa, berriz, %38,7 da: banaketa modal horren proportzioak ia hiru puntu egin du gora 2016aren aldean.

- Motorizatutako joan-etorriak garraio-modu kolektiboan
- Motorizatutako joan-etorriak garraio-modu indibidualean

HIRI BARRUKO GARRAIO PUBLIKOA ERABILERA

Iturria: Dbus

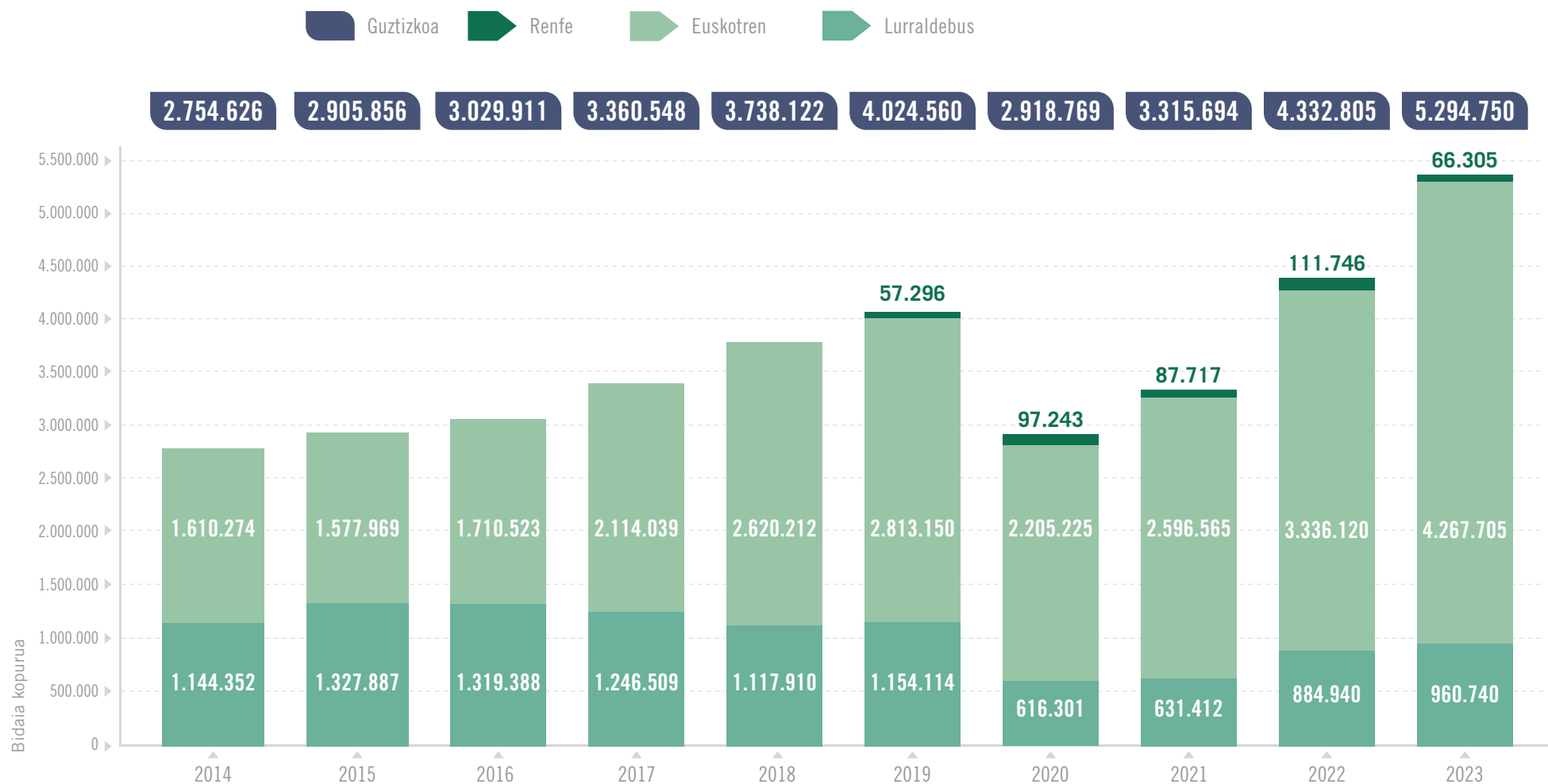
2023an, dBuseko bidaia-kopuruak gora egiten jarraitu du, eta 2019ko zifretara iritsi da, hau da, udal-garraio konpainiaren historiako bidaia-kopururik handiena, 29,5 milioi bidaiatik gora. 2020an, pandemia-egoerak guztiz baldintzatu zuen joan-etorrien kopurua, eta %39,8ko beherakada izan zen 2019arekin alderatuta. 2021ean, aurreko urtearekin alderatuta, %25 handitu zen bidaia kopurua, eta 22.266.087 bidaia izan ziren. 2022an, 25.503.508 bidaia izan ziren, eta 2023an 29.599.122 bidaia izan dira, hau da, 2022an baino %16,06 gehiago. Garraiobide hau erabiltzen dutenen %67,4 emakumeak dira eta %32,6 gizonak. Donostia da garraio publikoko eskaria azkarren leheneratzen ari den hirietako bat.

2012. urtearen amaieran, Intxaurrondon eta Herreran Euskotrenen geltoki berriak martxan jartzeak eta Gipuzkoako garraiobide publikoen tarifa integrazioak, 2013ko martxotik aurrera, bidaiariak garraiobide mota batetik beste batera aldatzea eragin ahal izan dute gaur egun Donostian dauden garraiobide publikoen artean.

JATORRIA EDO HELMUGA UDALERRIKO GELTOKI EDO GERALEKUETAN DUTEN BIDAIAK, LURRALDEBUS, EUSKOTREN ETA RENFEREKIN

Iturria: Gipuzkoako Garraioaren Lurralde Agintaritza

2023an, Donostia barruan, guztira, 5.294.750 bidaia egin ziren hiriarteko autobusetan, Euskotrenen eta Renfen (azken operadore horrek 2019ko apiriletik aurrera kontabilizatutako bidaiak). Hartara, 2020ko eta 2021eko pandemia-urteetan garraio publikoaren erabilera jaitsi egin zen arren, hiru garraiobide horietan egindako joan-etorriak nabarmen handitu dira ondoren: 2022 urtearekin alderatuta %22 baino gehiago. Hala, hirian garraiobide publikoetan guztira 34.893.872 bidaia egin dira, hau da, 2022ean baino %17 gehiago.

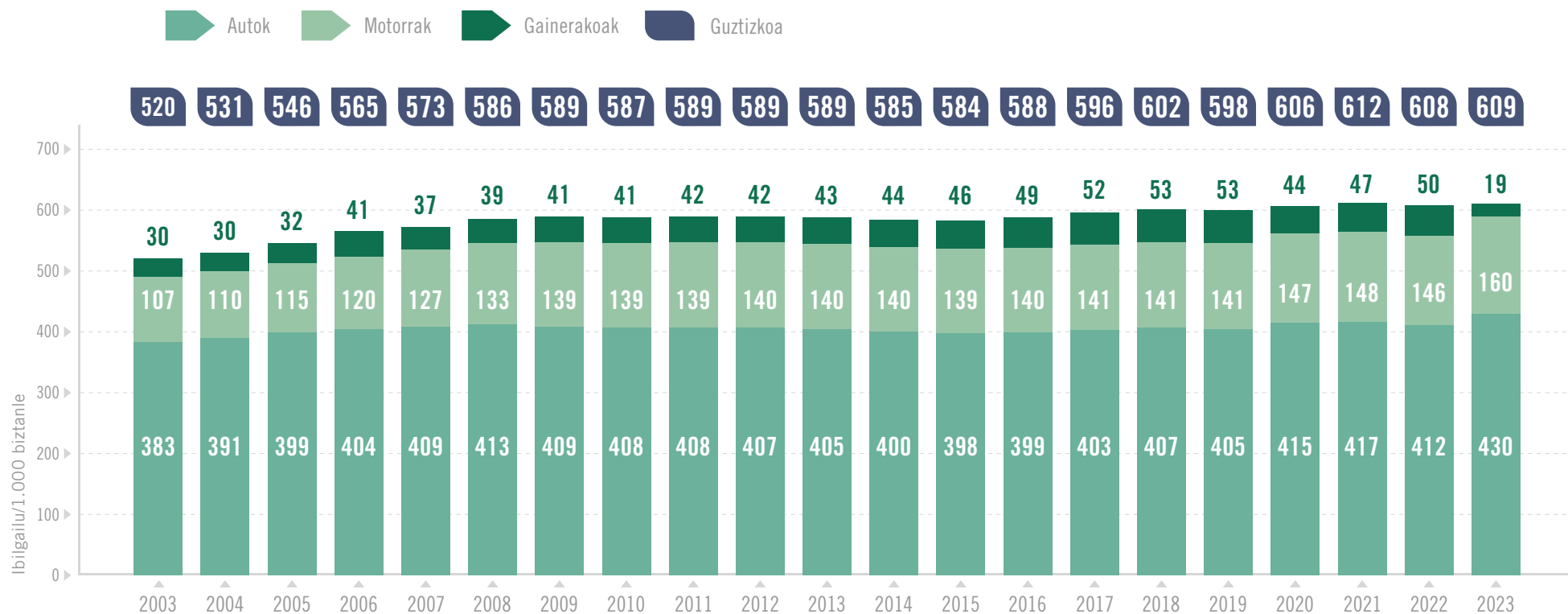
Hirian biztanleko batez beste 185 bidaia egin dira urtean, hiri-garraioaren osotasuna kontuan hartuta. 2022ean biztanleko 158 bidaia izan ziren, eta 2020ean 136 bidaia.

Lurralde osoa erreferentziazat hartuta, emakumeen proportzioa %64koa da Lurraldebusen, %60koa Euskotrenen eta %56koa Renfen.

MOTORIZAZIO-INDIZEA

Iturria: Finantza Zuzendaritza. Zerga Ikuskaritza. Donostiako Udala

2023an, Donostian matrikulatutako turismoak 430 auto izan ziren, 1.000 biztanleko; aurreko urtearekin alderatuta, % 4,21 gehiago. Aztertutako urteetako kopururik handiena izan da (2003). Autoen motorizazio indizea jaitsi egin zen 2009tik 2015era bitartean (ekonomiaren atzeraldia), eta berriro igo da 2016. urtetik 2021. urtera. 2022an, aurreko urtearekin alderatuta, behera egin zuen.

Ziklomotorren indizeak (% 9,39) gora egin du ere, hau da, batez beste 160 ziklomotor daude 1.000 biztanleko. Aldiz, autobusen, kamioien eta traktoreen matrikulazioek behera egin dute. Horrela, 1.000 biztanleko 609 ibilgailu daude hirian.

2.3.

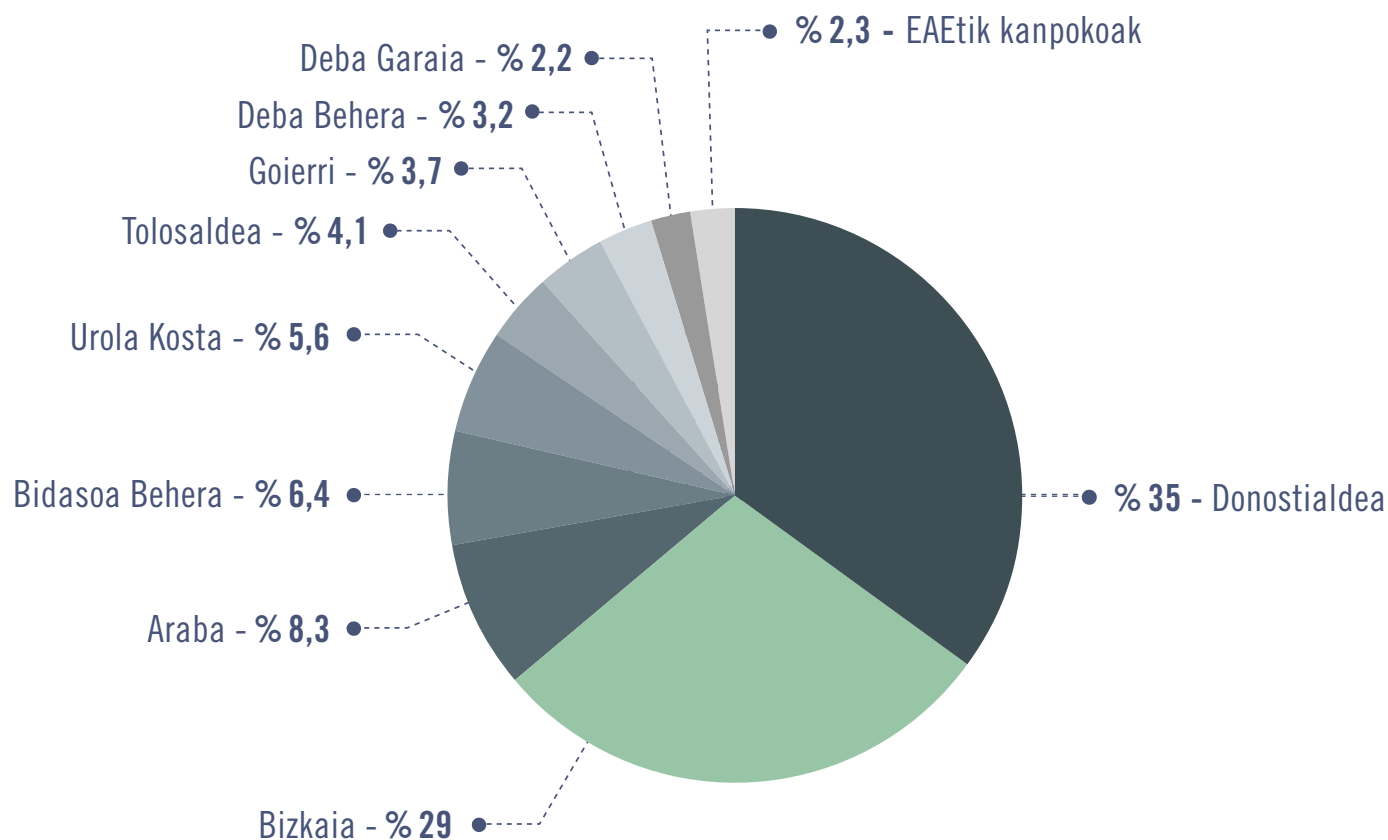
HIRIRA SARTZEKO JOAN-ETORRIAK

Udalerria historian zehar zerbitzuetako hiri modura egituratu da. Asko dira bertan jarduera komertzialak, hezkuntzakoak, finantza arlokoak, osasun arlokoak eta asistentziazkoak, eta baita kultural eta ikerketa arlokoak ere, instituzio eta herri administrazioen ordezkaritzak egoteaz gainera; halaber, hiriarekin eta ingurunearekin lotutako turismo jarduera adierazgarria ematen da. Horrek guztiorrek mugikortasuna erakartzea dakar modu garrantzitsuan, era berean, Gipuzkoako eskualde arteko harremanen konplexutasunak, nazioarte mailako garraiorako korridore batean duen kokapenak (NI) eta Pasaiaiko Portuaren hurbiltasunak eraginda.

KANPOALDETIK HIRIRAKO SARBIDEAK JATORRIZKO ESKUALDEAREN ARABERA

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Mugikortasunaren Azterlana. 2021. Eusko Jaurlaritza

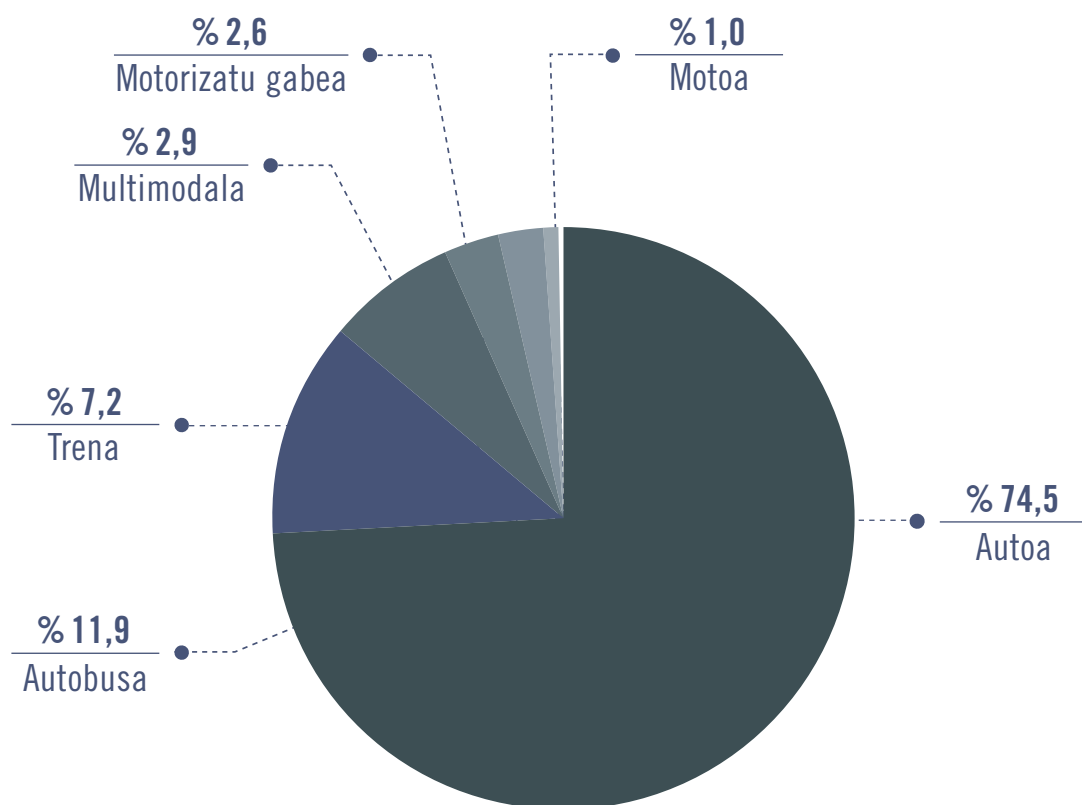

Donostiara sartzeko bidaien bi heren probintziari berari dagozkio (% 60,2), bereziki Donostialdeari (%35). Gainerako eskualdeetatik, Bidasoa Behera (%6,4) eta Urola Kosta (%5,6) nabarmentzen dira. Bizkaitik eta Arabatik datozen bidaiak, berriz, %29 eta %8,3 dira, hurrenez hurren, eta 2016. urtearekin alderatuta, hazkunde handia izan dute; izan ere, Bizkaitik egindako joan-etorriak inkestako laginean erregistratutako mugimendu guztien %3,9 baino ez ziren, eta Arabakoak, berriz, %1,7. Lurralde Historikotik bertatik eta Donostialdetik datozen joan-etorrien pisua txikitu egin da aurreko inkestaren aldean (2016), orduan %78,9 eta %52,7 baitziren, hurrenez hurren.

KANPOALDETIK HIRIRAKO SARBIDEAK GARRAIOBIDE MOTAREN ARABERA

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Mugikortasunaren Azterlana. 2021. Eusko Jaurlaritzza

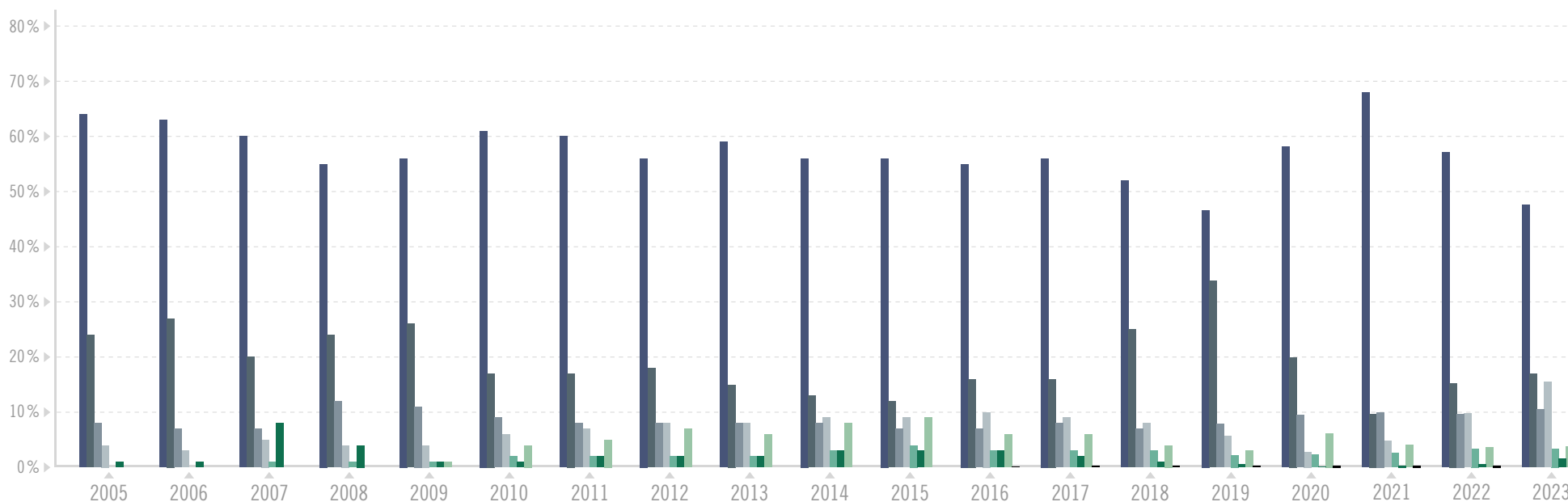

Donostiara autoz sartzen dira, gehienbat (%74,5), 14 puntu igo da erreferentziako azken urtearekiko (2016). Hurrengo garraiobiderik erabiliena autobusa da (%11,9); autobusaren erabilerak hirira sartzeko behera egin du; 2016an, kontabilizatutako fluxu guztien %18,4 bait zen. Trena inkestatuen %7,2k erabiltzen du. Donostialdetik datozen bidaia gehienak autoz egiten dituzte, baina batez besteko orokorra baino zertxobait gutxiago (%56,4, %74,5 orokorraren aldean). Donostialdetik hiriburura garraio publikoan sartzen direnek %18,6k autobusa darabilte, eta beste %11,8k trena erabiltzen dute.

SSTURISMOAREN ERABILTZAILEAK HIRIRA ETORTZEKO MODUEN BILAKAERA

Iturria: SSTurismo

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Coche	% 64	% 63	% 60	% 55	% 56	% 61	% 60	% 56	% 59	% 56	% 56	% 55	% 56	% 52	% 46,6	% 58,3	% 68,1	% 57,3	% 47,7
Autobús	% 24	% 27	% 20	% 24	% 26	% 17	% 17	% 18	% 15	% 13	% 12	% 16	% 16	% 25	% 33,8	% 20,4	% 9,7	% 15,3	% 17,0
Tren	% 8	% 7	% 7	% 12	% 11	% 9	% 8	% 8	% 8	% 8	% 7	% 7	% 8	% 7	% 7,9	% 9,5	% 10,0	% 9,7	% 10,5
Avión	% 4	% 3	% 5	% 4	% 4	% 6	% 7	% 8	% 8	% 9	% 9	% 10	% 9	% 8	% 5,7	% 2,8	% 4,8	% 9,8	% 15,5
Autocaravanas	—	—	% 1	% 1	% 1	% 2	% 2	% 2	% 2	% 3	% 4	% 3	% 3	% 3	% 2,2	% 2,3	% 2,6	% 3,4	% 3,5
Otros	% 1	% 1	% 8	% 4	% 1	% 1	% 2	% 2	% 2	% 3	% 3	% 3	% 2	% 1	% 0,5	% 0,2	% 0,4	% 0,5	% 1,6
A pie	—	—	—	—	% 1	% 4	% 5	% 7	% 6	% 8	% 9	% 6	% 6	% 4	% 3,0	% 6,2	% 4,1	% 3,6	% 3,8
Bicicleta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	% 0,1	% 0,2	% 0,3	% 0,2	% 0,3	% 0,3	% 0,4	% 0,3

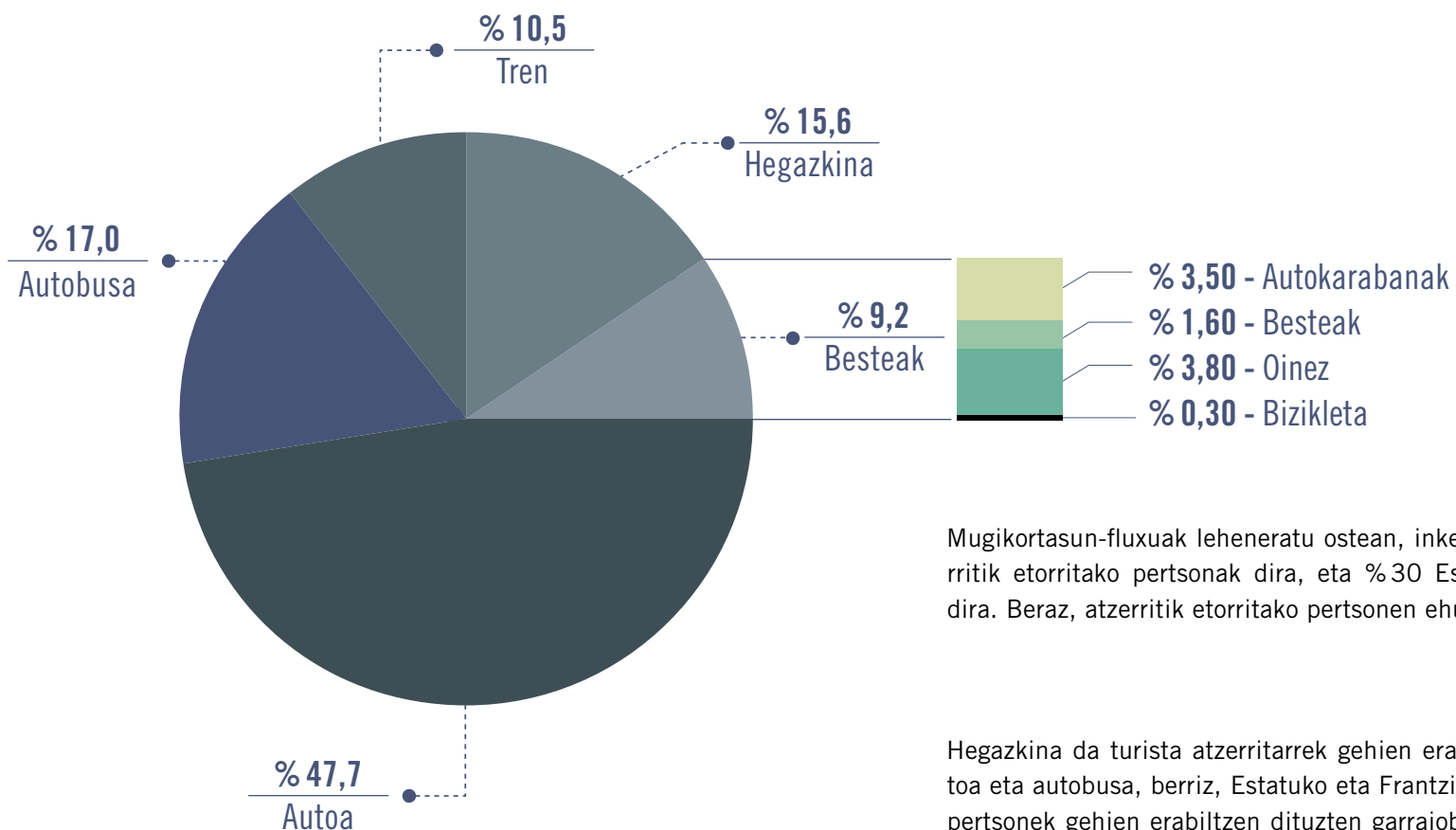
Hiriko turismo-informazioko puntuetara joaten diren pertsonei egiten zaizkien inkesten batezbestekoa aldakorra da. 2016an 223.256 inkesta egin ziren, eta 2019an 92.338 izan ziren. Pandemian mugikortasunari ezarritako murrizketen ondorioz, 2020an 20.895 inkesta besterik ez ziren egin eta 2021ean 41.660 inkesta. 2022an, bisitarien kopuru handiagoarekin eta informazio-puntuak irekita, guztira 76.245 inkesta egin ziren. 2023an 91.245 izan ziren, 2019an egindako kopurutik gertu.

2023an, turisten %47,7 ibilgailu pribatu motordunetan iristen ziren hirira. 2022arekin alderatuta, gora egin du hegazkinez iritsitakoen proportzioak, %15,6 izan baitira. Autobus bidez iristen diren bisitarien kopuruak gora egiten jarraitzen du, %17 dira, eta gora egin du ere tren bidez iristen direnen kopurua, %8,3; %10,5era iritsiaz. Autokarabanan iristen dira inkesta erantzun dutenen %3,5 eta oinez %3,8. Bizikletan etorritakoak inkestak bete zituzten pertsonen %0,3 baino ez dira.

SSTURISMOAREN ERABILTZAILEAK HIRIRA ETORTZEKO MODUEN BANAKETA

Iturria: SSTurismo

Mugikortasun-fluxuak leheneratu ostean, inkesta erantzun dutenen %63,5 atzeritik etorritako pertsonak dira, eta %30 Estatuaren gainerakotik etorritakoak dira. Beraz, atzeritik etorritako pertsonen ehunekoa bikoitza da.

Hegazkina da turista atzeritarrek gehien erabiltzen duten garraiobidea, eta autoa eta autobusa, berriz, Estatuako eta Frantziako beste leku batzuetatik datozen pertsonen gehien erabiltzen dituzten garraiobideak dira. Bisitari mota hori izan daiteke hiru garraiobide horiek gehiago edo gutxiago erabiltzea eragin dezakeen arrazoietako bat.

2.4.

GARRAIOA ELEKTRIFIKATZEA

Garraioaren sektorean elektrifikaziorako eta emisioak murrizteko dagoen tarte oso ezberdina da bitarteko ezberdinen arabera. Karbonizazio gabetzeari dagokionez aurrera egiteko abagune handienak errepide bidezko garraioan ematen dira. Mugikortasunaren karbonizazioa gabetu eta elektrifikazioa bultzatzea da DSS Klima 2050 planean ezartzen diren helburuetako bat. Horretarako, DBus autobus flotaren elektrifikazioa eta udal mugikortasun parke garbi bat lortzea dira 2030. urteari begira finkatutako helburuak, udalerriko automobilen parkea %20an ibilgailu hibridoekin eta %10ean ibilgailu elektrikoekin osatzeaz batera.

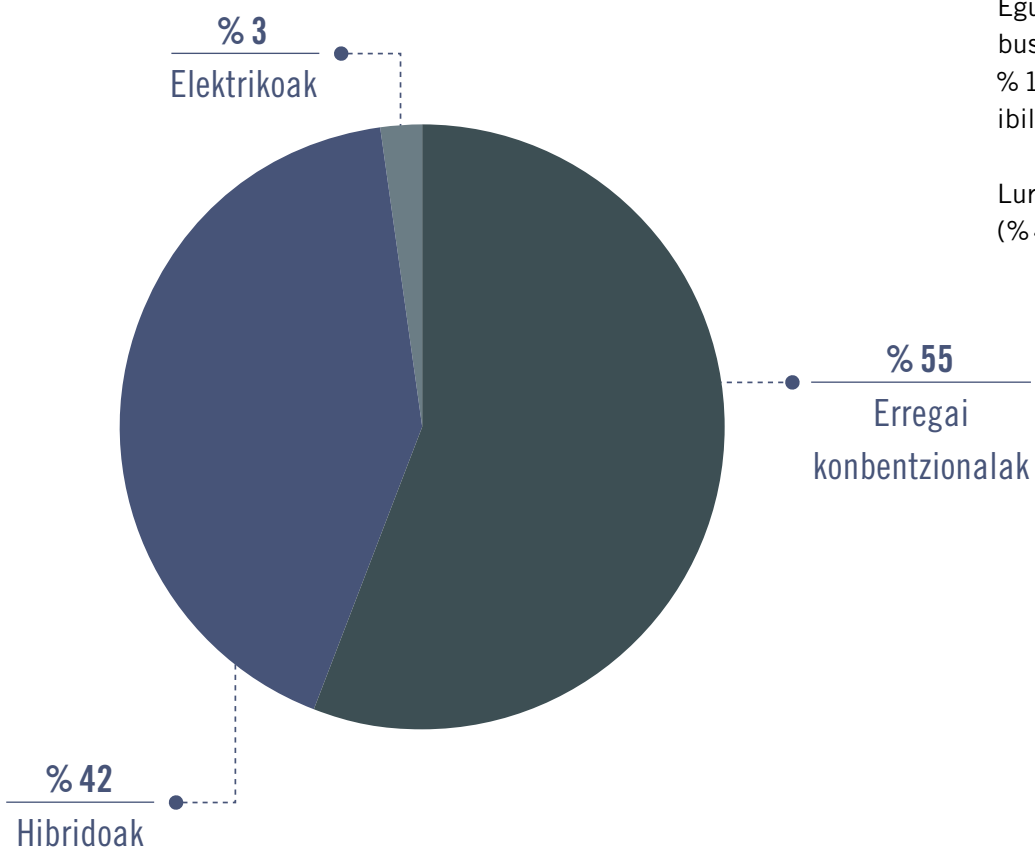
2021ean onartutako Klima Aldaketari eta Energia Trantsizioari buruzko Legearen arabera, 50.000 biztanletik gorako udalerriek ibilgailu kutsatzaileetarako zirkulazio murriztuko eremuak ezarri behar dituzte. Eremu horiek, beraz, emisio txikiko eremuak dira, eta kutsadura maila maximoak gainditzen dituzten 20.000 biztanletik gorako udalerrietan ere ezarri beharko dira. Hiri bakoitzaren barruan mugatutako dira emisio txikiko eremuak, eta eremu horietan ibilgailu kutsatzaileak sartzeko, zirkulatzeko eta aparkatzeko mugak ezarriko dira, berotegi-efektuko gasen emisioak murriztu daitezen, airearen kalitatea hobetu dadin eta zarata murriztu dadin, besteak beste. Donostiako Udala hiriaren erdialdean ezaugarri horiek dituen eremu bat ezartzeko bidezko azterketak eta lanak egiten ari da. 2023ko abenduaren 26an, Gobernu Batzordeak Mugikortasun Plan bat eta Isuri Gutxiko Eremuen proiektu bat behin-behinean onartu zituen. Jendaurrean jarri eta alegazioak jaso ondoren, aurtengo bigarren seihilekoan onartu eta martxan jartzea aurreikusten da.

GARRAIO PUBLIKO SOSTENGAGARRIA

Iturria: Dbus eta Gipuzkoako Garraioaren Lurralde Agintaritza

dBusen flota, Euro igorpen-arauen arabera

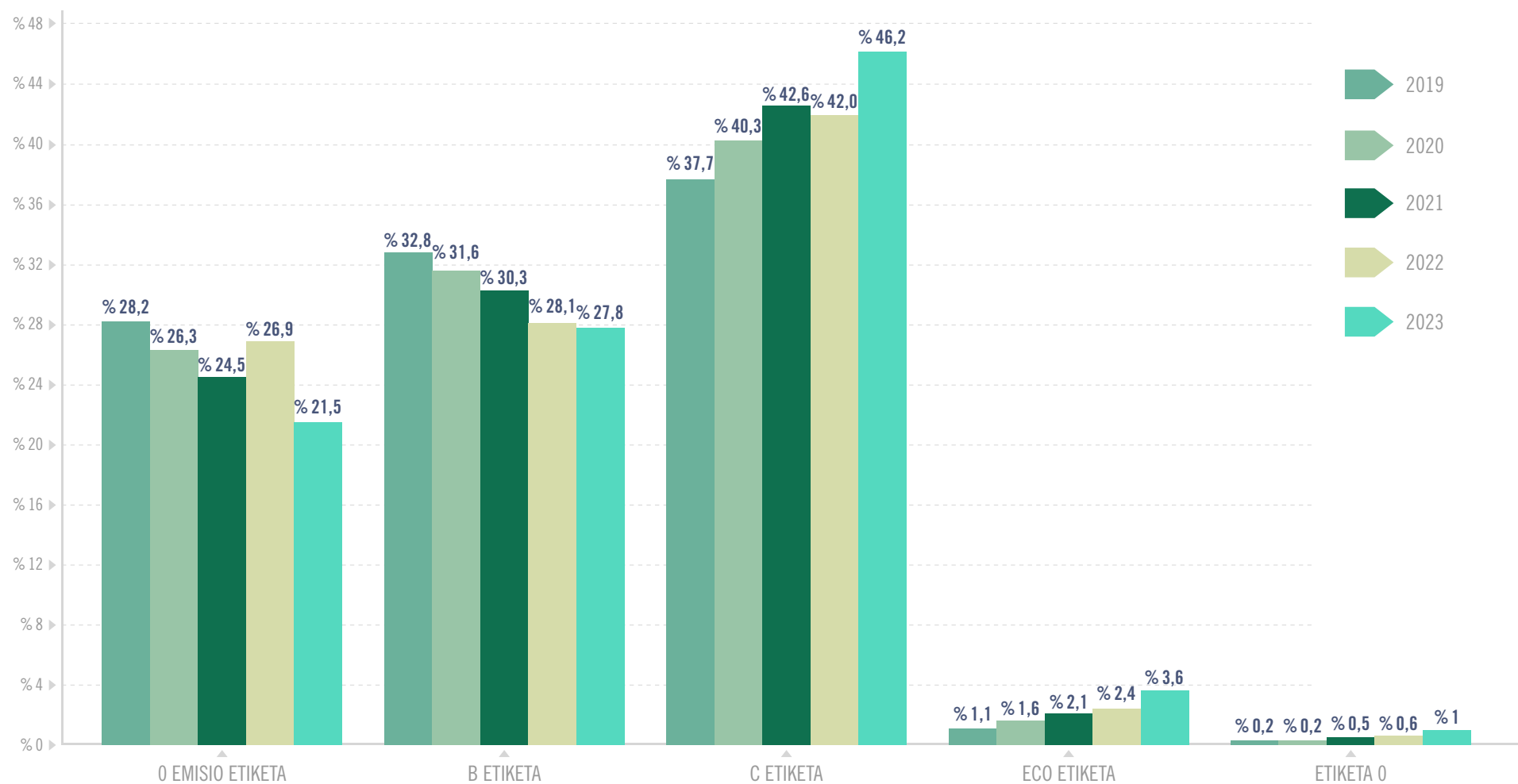

Egun Dbus-ek 141 autobuseko ibilgailu-flota du; horietatik 18 metroko 37 autobus artikulatu, 12 metroko 93 autobus eta 11 mikrobusek. 12 metroko 4 autobus %100 elektrikoak dira eta 12 metroko 59 hibrido ere. Hau da, 12 metroko ibilgailu-flotaren %68an teknologia hibridoa edo elektrikoa dago.

Lurraldebusek 2019an 258 autobus zituen, eta horietatik 10 hibridoak ziren (%4). 2020an 19 autobus hibrido gehiago erosi dira.

IBILGAILUEN BANAKETA INGURUMEN ETIKETAREN ARABERA

Ingurumen bereizgarriak ibilgailuak beren energia efizientziaren arabera sailkatzeko balio du, ingurumenean duten inpaktua kontuan izanik, eta ibilgailuei (autoak, furgonetak eta motorrak) ematen zaizkie, fabrikazio-urtearen eta emisio-mailaren arabera. Lau dira, efizientzia handitik txikira, hiriko ibilgailuen zentsuan banaketa hau ageri duten ingurumen bereizgarriak:

O emisio etiketa: ibilgailu efizienteenak identifikatzen ditu, esate baterako, bateria bidezko ibilgailu elektrikoak, autonomia hedatuko ibilgailu elektrikoak, 40 kilometroko autonomia duten ibilgailu elektriko hibrido entxufagarriak edo erregai pilako ibilgailuak. Hirian zentsatuta dauden ibilgailu guztien %0,6 dira, 1.158 ibilgailu guztira. 2022an 727 ziren soilik. Gehienak turismo erakoak dira (%81), nahiz eta motozikleta eta ziklomotor ugari ere badiren (%16).

ECO etiketa: gehienak ibilgailu hibridoak, gas erakoak edo bietakoak: 40 kilometrotik beherako autonomia duten ibilgailu elektriko entxufagarriak, hibrido ez entxufagarriak, gas naturalarekin bultzatutako ibilgailuak eta gasarekin edo petrolioaren gas likidotuarekin bultzatuak. Hirian zentsatuta dauden ibilgailuen %3,6 dira, guztira 4.123 ibilgailu (%75eko igoera 2022ko datuekin alderatuta), gehienak turismo erakoak (%99).

C etiketa: kategoria honetan sartzen dira Euro araudiaren azken emisioak betetzen dituzten barneko errekuntzako ibilgailuak, 2006. urtetik aurrera matrikulatutako gasolina bidezko eta 2015. urtetik aurrera matrikulatutako diesel bidezko turismo eta furgoneta arinez gain, eta 8 plaza baino gehiagokoak diren eta astunak direnak, hala gasolina nola diesel bidezkoak, 2014. urtetik aurrera matrikulatuak. Ibilgailu zentsatu gehien dituen ingurumen bereizgarria da, %46arekin, guztira 53.149 ibilgailu (%9ko igoera 2022ko datuekin alderatuta), gehienak turismo erakoak (%66), eta herena motozikletak eta ziklomotorrak (%33). Gai-nontzekoak, %1, kamioiak dira.

B etiketa: kategoria honetan sartzen dira Euro arauen azken zehaztapenak betetzen ez dituzten arren, aurreko araudiak betetzen dituzten barneko errekuntzako ibilgailuak, 2001. urtetik aurrera matrikulatutako gasolina bidezko eta 2006. urtetik aurrera matrikulatutako diesel bidezko turismo eta furgoneta arinez gain, eta 8 plaza baino gehiagokoak diren eta astunak direnak, hala gasolina nola diesel bidezkoak, 2006. urtetik aurrera matrikulatuak. Bigarren ibilgailu zentsatu gehien dituen ingurumen bereizgarria da, %27,76rekin, guztira 31.951 ibilgailu, gehienak turismo erakoak (%82) eta %15 motozikletak eta ziklomotorrak. 2022ko datuekin alderatuta %10 egin du behera B etiketadun ibilgailu kopurua.

Ingurumen bereizgarriak gabeko ibilgailuak: gainerako ibilgailuek (%21,5) ez dute inolako bereizgarriarik, ibilgailu garbi modura etiketatzeko betekizunak betetzen ez dituztelako. Hirian erregistratutako 115.081 ibilgailuetatik 24.700 dira, eta %28 egin du behera 2022arekin alderatuta. Erregistratuta dauden eta ingurumen-bereizgarria lortu ezin duten ibilgailu gehienak turismoak dira (%61), eta motozikleta eta ziklomotorren kopurua ere nabarmentzekoa da (%31).

2.5.

ESPAZIO PUBLIKOAREN BANAKETA

Espazio publiko irekien konfigurazioa eta banaketa erabakigarria da herritarren premiak asetzeko, beren bizi kalitatea ziurtatuz. Hiriko paisaia eta hiriaren funtzionaltasuna, funtsean, bertako eraikinen arkitekturak eta espazio publikoaren hedadura, banaketa eta kalitateak baldintzatzen ditu. Espazio publikoa bizikidetzarako, kidesunerako eta erabilera eta jarduera ezberdinak hartzen dituen leku modura ulertuta, baina, era berean, garraiobide ezberdinak baliatuz pertsona eta salgaien joan-etorria ahalbidetzen duen espazio modura ulertuta, non gaur egun motordun ibilgailu pribatuak toki nabaria hartzen duen, hala joan-etorrian nola aparkalekutan. Mugikortasun politiken helburuetako bat trafikoaren espazio publikoa arintzea da, kalitatezko hiri inguruneak berreskuratzeko, aldi berean, baliabide eta energia gutxiago kontsumitzea eta oinezko irisgarritasun gehiago izatea ahalbidetzen duten mugikortasun sareak egituratuz.

HIRI BIDEAK

Iturria: Donostiako Udaleko Hirigintza Saila

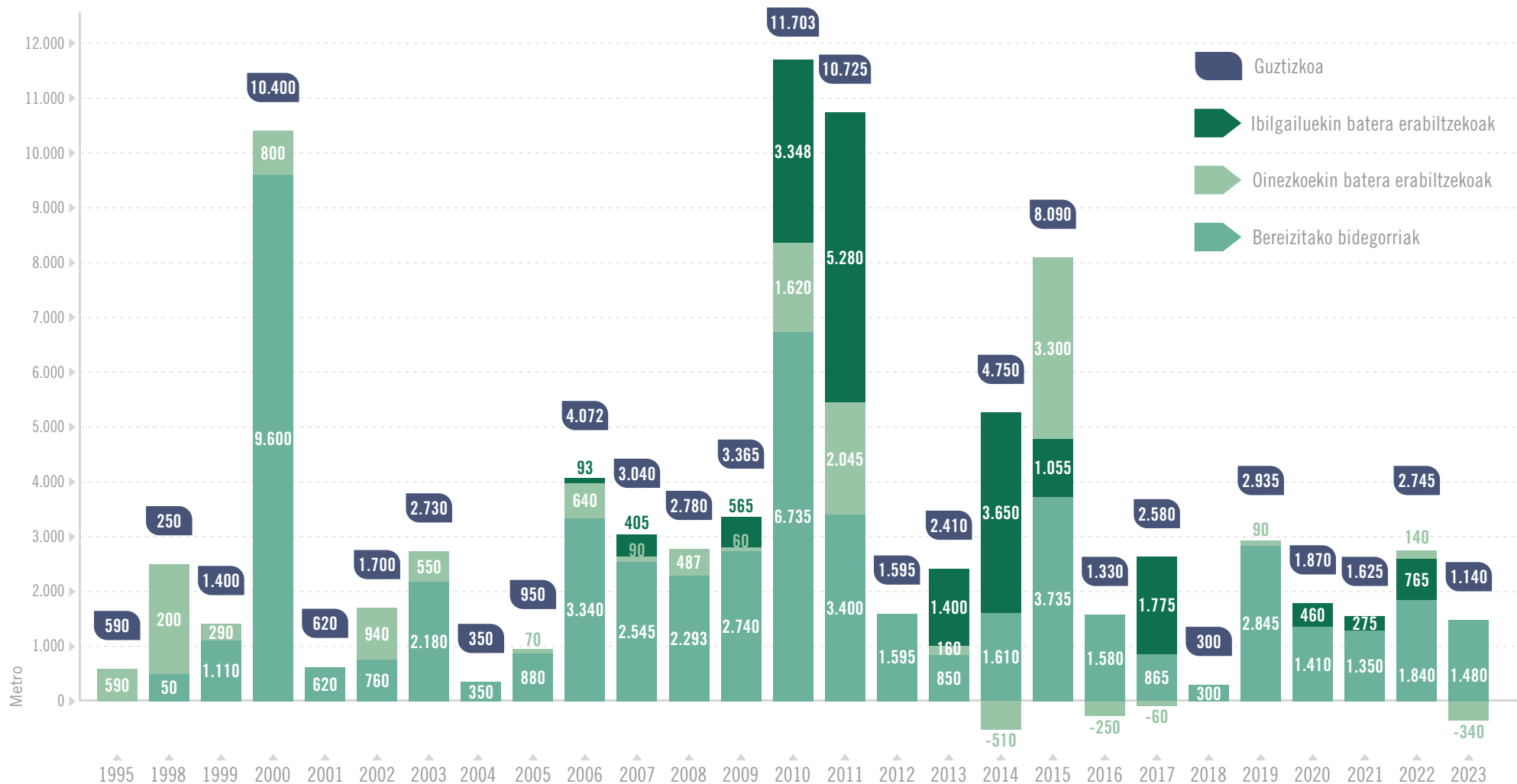
Gaur egun, 559,82 bat hektarea hartzen ditu Donostiako bide komunikazioko sareak, eraikitako hiri azaleraren eta azalera urbanizagarriaren %%28,5; 2010ean HAPOa onartu zenetik portzentajezko 3,4 puntu gora egin duen arik. Azalera horretan komunikazio azpiegiturak sartzen dira, erabiltzen den mugikortasun mota

edozein dela ere (oinez, bizikletaz, automobileraz, garraio publikoz, etab.). Tren azpiegiturak, trenbideak eta elementuak (geltokiak eta geralekuak) barne, udal azalaren % 1,2 hartzen dute.

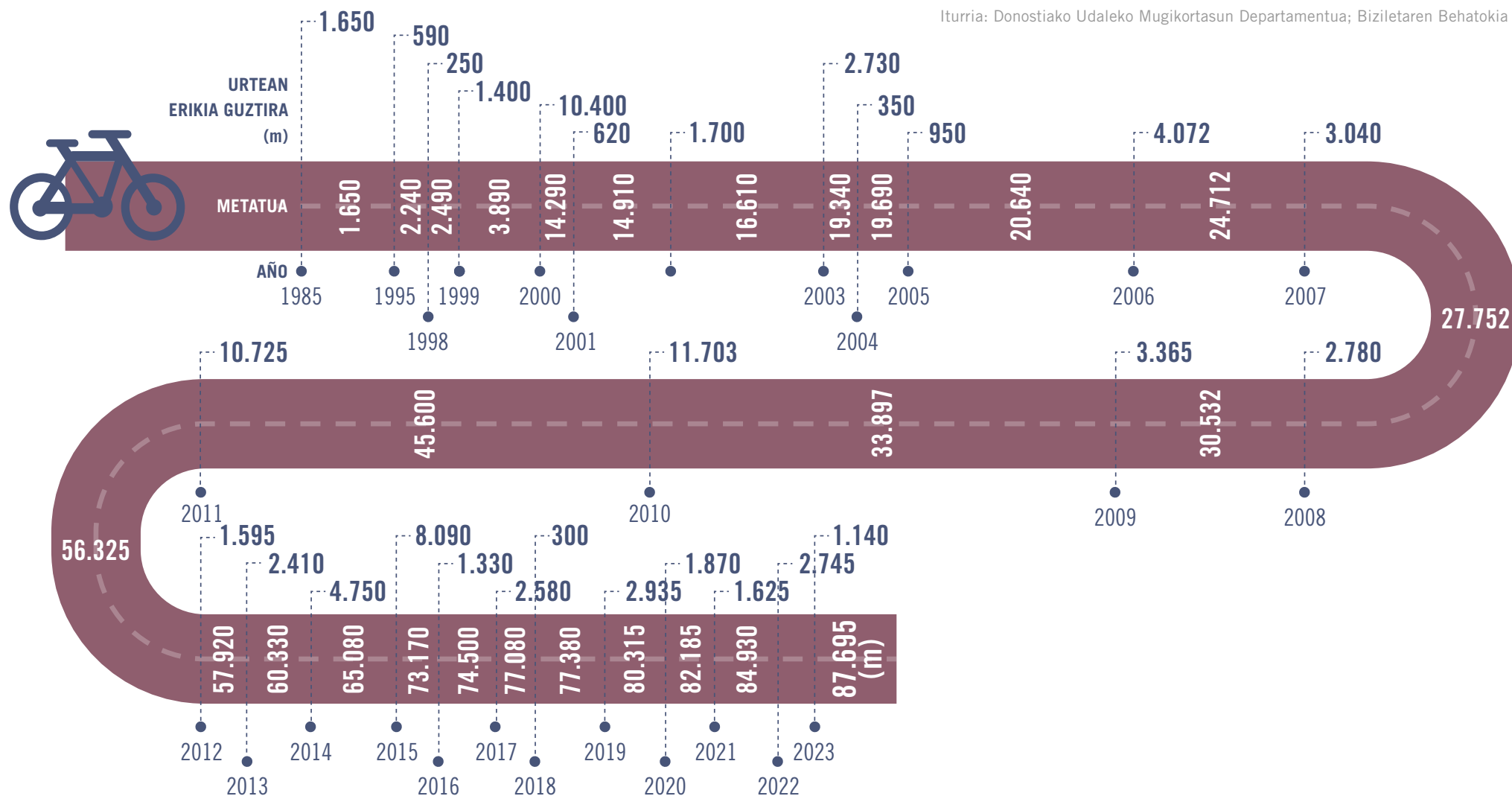
BIDEGORRI SAREAREN TIPOLOGIA

Iturria: Donostiako Udaleko Mugikortasun Departamentua; Biziletaren Behatokia.

BIDEGORRI SAREAREN LUZERA

2023an, bizikleta bidezko zirkulaziorako egokitutako 1.480 metro gehiago antolatu dira; bizikleta-sarean egin diren jarduketan artean, garai batean espaloietan egokitutako bizikleta-azpiegituretako 340 metro kendu dira eta oinezkoen erabilerarako libre geratu direla. Txirrindulariek seguru zirkulatzeko bide bereziak bide-luzeraren %66,7 dira, oinezkoekin batera zirkulatzen den bide-tarteak %10,7 dira eta ibilgailu motordunekin batera zirkulatzen den bideak %23,9 dira. Hirian egindako abiadura-erregulazioekin, hiriko bide gehienetan gehieneko abiadura

30 km/h-koa da, eta, horrela, bizikletak eta beste motordun ibilgailu mota batzuk batera igarotzeko seinaleztatzen ari ziren bideak lausotu egiten dira. Hirian finkatutako bizikleta-bideen 67.005 metroak erreferentziatzat hartuta, metro horien %86 patineteek eta bizikletek soilik erabiltzeko bizikleta-azpiegiturak dira; gainerako %14a, berriz, oinezkoekin batera erabiltzeko zirkulazio-tarteak dira.

3. ENERGIA

Hiri kontsumoak munduko energia kontsumoaren %70 gainditzen du. Energia erabilgarri izatea funtsezkoa da hirien biziraupenerako eta ezinbestekoa da herritar guztiek hartarako eta bertan egiten diren jarduera guztietarako sarbidea modu efizientean izan dezatela bermatzea. Baina energiaren ekoizpenean baliabide fosilak erabiltzen dira nagusiki eta planetaren iraunkortasunerako eta pertsonen osasunerako mehatxu nagusietako bat da hori.

Hiritik kanpoko jatorriak, hornidurarako azpiegitura handiak behar izateaz gain, kontsumitutako energia atera, eraldatu eta banatzeak jatorrian dituen ondorioak ikusezin bilakatzen ditu.

SARRERA

Energiaren kontsumoa da berotegi-efektuko gasik gehien sortzen duena gizakiak egiten dituen jardueretatik. Isurtzen diren berotegi-efektuko gas horien hirutatik ia bi erregai fosilak erretzeari lotuta daude; berotzeko, argindarra sortzeko, garraiorako eta industriadako erretzeari. Gure energia-kontsumoaren %80 baino gehiago jatorri fosileko erregaien mende dago. Orain arte izan diren estrategien oinarriak hauek izan dira: energia-eraginkortasunerako neurriak jartzea, energia aurrezte eta energia berriztagarriak sustatu eta ezartzea, lurraldeak dituen mugekin, energia berriztagarriak ezartzeko. Izango dugun energia-ereduak eusteko modukoa izan behar badu, hornidura bermatzeko modukoa izan beharko du, baina emisio gutxikoa, ordaintzeko moduko prezioa duena eta orain baino askoz ere gutxiago erasango diena ingurumenari eta osasunari, nola ekoizteko hala kontsumitzeko orduan ere.

Udal-politiken ardatza energia segurua, jasangarria eta eskuragarria sustatzea da, energia-eraginkortasuna eta energia berriztagarrien erabilera handituta.

Energia-iturriak deskarbonizatzeko, energia aurrezteaz eta eraginkortasunez erabiltzeaz gain, badu beste helburu bat ere: %40 murriztea energia kontsumitzean sortzen diren berotegi-efektuko gasak 2030erako, kontsumo horren %20 iturri berriztagarrietatik ateratakoa izatea eta 2007koa baino %20 gutxiago izatea energia primarioaren kontsumoa udalerrian. Helburu horiek, sektore zaurgarriei oinarritzeko energia-beharrak asetzen laguntzeko neurriekin osatzen dira.

3.1. SORRERA

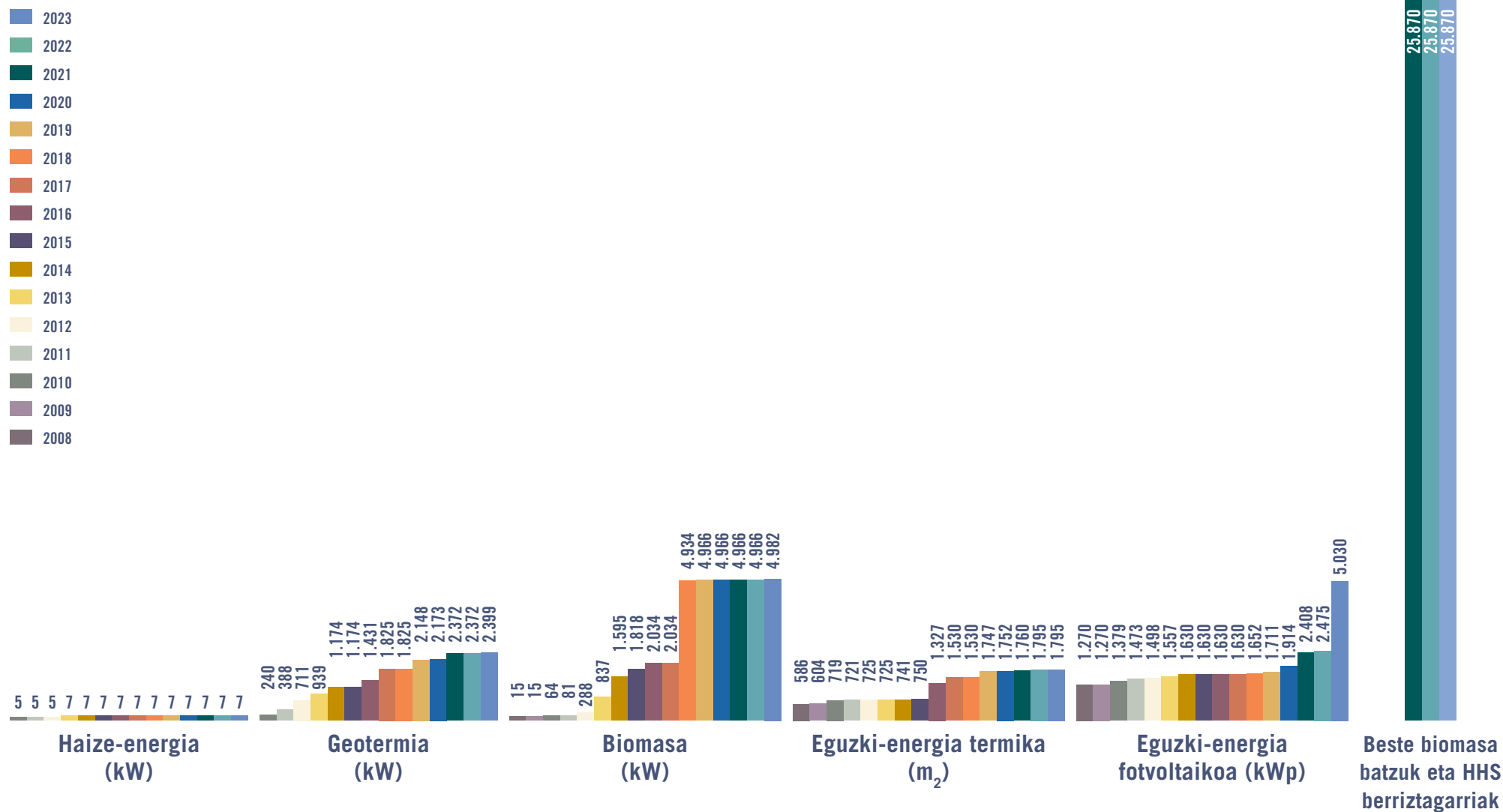
DSS Klima 2050 planeko esku hartze estrategikoko esparru bat energia berriztagarriaren sorrera bultzatzea da. Alde batetik, haren eskaera akuilatuz, jatorri berriztagarria duen energia hornidura bermez kontratatuz eta iturri berriztagarrien sorrera, banaketa eta merkaturatzearen alde egingo duen Energia Zerbitzuen udal enpresa baten sorrera aintzatetsiz; beste alde batetik, iturri berriztagarri pribatuak eta autokontsumo banatua txertatzea sustatu eta bultzatuz. Helburua 2030. urterako udalerriaren energiaren azken kontsumoan energia berriztagarrietan %20ko kuotara iristea da.

Oraindaino mugatua izan den energia berriztagarria sortzeko iturrien aniztasun batekin, udalerrian azken urteotan energia berriztagarria sortzen duten hainbat azpiegitura instalatu dira. Hirian urtero kontsumitzen den elektrizitate eta gasaren kontsumoa erreferentzia modura hartuta, berriztagarrien ekoizpenak %5,7 hartuko luke. Klima-Larrialdiaren Adierazpenak ezohiko aurrekontu bat gaitzea aurreikusten du hirian energia berriztagarriaren ekoizpena bultzatzeko, batez ere udal-eraikinetan panel fotovoltaikoak instalatuz; baita Anoetan District Heating proiektua inplementatuz eta San Markosen ekoizpen fotovoltaikoa instalatuz ere.

ENERGIA BERRIZTAGARRIEN INSTALAZIOA

Iturria: Energiaren Euskal Erakundea- EEE eta Donostiako Sustapena

2023an, instalazioen ahalmen metatuak, funtsean, beste biomasa batzuk eta hiri-hondakin solido berriztagarritik, eguzki-energia fotovoltaiкотik, biomasatik, geotermiatik eta eguzki-energia termikotik eratorritako energia-iturri berriztagarrietan izan du jatorria; instalazio eolikoak ere zenbatzen dira. 2014tik hona, instalatutako eguzki-energia fotovoltaiкoa eta termikoaren ahalmenak egin du gora, eta, batez ere instalatutako biomasaren ahalmena nabarmen handitu da: 2018an, batez ere Txomin Eneko District Heating abian jarri zelako, 7.400 kW-ko potentzia instalatua, 1.400 kW-ko bi biomasa-galdara eta berokuntza eta ur beroaren zerbitzua 1.500 etxebizitzarentzat, eta 2021ean, Zubietako balorizazio energetikoko instalazioa gehituta, Beste biomasa batzuk eta HHS berriztagarri gisa sailkatutako instalazioa. 2022an, eguzki-energia fotovoltaiкoaren hazkundera nabarmendu behar da, ziur aski hainbat administraziook bultzatutako autokontsumorako instalazioak sustatzearen ondorioz.

Bestalde, dauden laguntzei esker, berokuntza-instalazio askotan, batez ere etxebizitzetan, biomasa gasolioa ordezkatzuz joan da. Azken urteotan, eguzki-energia termikoko plaka gehiago instalatu dira, baina geotermia-instalazioen ahalmena antzeko kopuruetan mantentzen da 2017tik hona.

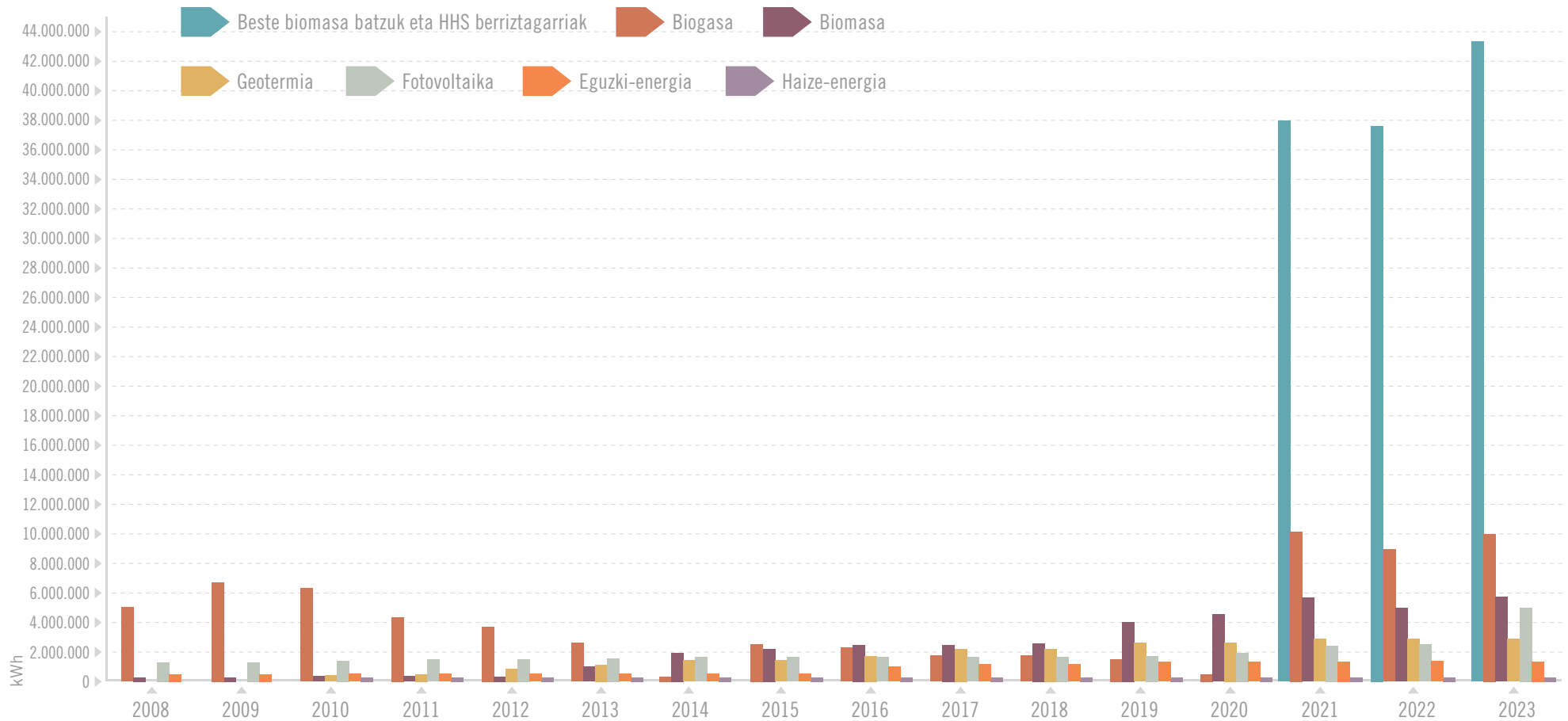
2023an, eguzki-energiako 228 instalazio fotovoltaiкo (134 izan ziren 2022an) eta 101 instalazio termiko daude, 38 instalazio biomasa eta 37 instalazio geotermia.

Donostiako Udalak, 2023an, sareari lotutako 26 instalazio fotovoltaiкo operatibo mantendu ditu, 768,30 kWp-ko potentzia instalatua eta 11,62 m²-ko eguzki-energia termikoa dituztenak.

ENERGIA BERRIZTAGARRIEN EKOIZPENA

Iturria: Energiaren Euskal Erakundea- EEE eta Donostiako Sustapena

URTEKO GUZTIZKOA (kWh)	6.682.253	8.380.144	8.532.810	6.877.331	6.901.724	6.819.344	5.703.179	8.287.196	9.044.799	9.159.342	9.288.510	11.103.521	10.742.914	58.295.122	57.533.997	68.450.206
------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	------------	------------	------------	------------	------------

Instalatutako ahalmenari buruzko datuetatik ondorioztatzen da ekoiztutako energia zenbatetsia 68.450.206 kWh-koa izan dela 2023an, hau da, 2022an ekoiztutako energia zenbatetsia baino % 19 gehiago; bestela esan, energia hori 362 kWh/biztanleko izan da. Iturri ia guztien ekoizpen zenbatetsia handitu egin da, eguzki-energia termikoa eta minieolikoarena izan ezik; izan ere, azken energia honen ahalmen instalatua zifra beretan dago 2014az geroztik, eta ez da biogas ekoizpenik egon.

2014an biogasaren ekoizpena % 93 jaitsi zen, San Markos zabortegia 8 hilabetez geldirik egon zegoelako. 2010etik aurrera, ekoizpena jaitsi da San Markos zabortegian askoz ere biogas gutxiago ekoitzi delako; izan ere, 2008tik aurrera ez da isurketarik egin eta zabortegia zigilatze eta ixteko proiektua dago (gauzatze-fasean). 2020an, 26 urtetik gora biogasetik abiatuta elektrizitatea sortu ondoren, ekoizpena % 74 jaitsi da: 2020ko ekainetik ez dago elektrizitaterik biogasetik abiatuta, dagoen emaria ez baita nahikoa energia elektrikoaren sortzaile gisa aprobetxatzeko, eta instalazioaren mantentze-zuzian kontsumitzen da.

2019an, nabarmen handitu zen ekoizpen zenbatetsia, batez ere biomasako instalazioak areagotu zirelako, zehatzago esan, Txomin Eneko District Heating instalazioaren ekoizpena zela eta. 2023an bere ekoizpenak gora egin du, % 35, 3.126.648 Wh-ra iritsiz.

2021ean, Zubietako balorizazio energetikorako instalazioa gehitu zen, eta horrek esan nahi du zenbatetsitako ekoizpena nabarmen handitu zela, 2023an Beste biomasa batzuen eta HHS berriztargarren ekoizpena 43.442.950 kWh-ra iritsiz, 2022a baino % 17 handiagoa.

2022an, eguzki-energia fotovoltaiakoaren gutxi gorabeherako ekoizpena bikoizten da, batez ere mota horretako instalazioen kopurua handitu delako.

Donostiako Sustapenaren eguzki-energia fotovoltaiakoen instalazioek 628.617 kWh zenbatetsi ekoitzi dituzte 2023an, hau da, 2022an baino % 3 gutxiago.

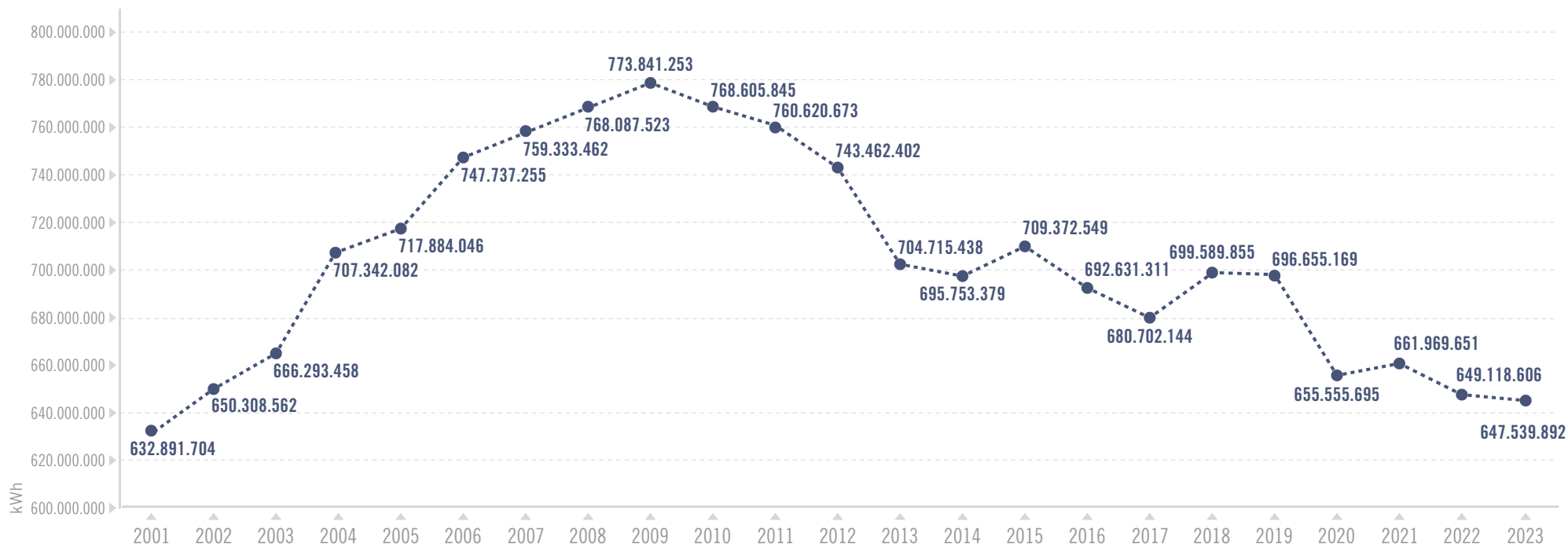
3.2. KONTSUMOA

Energia primarioaren kontsumoa murriztea DSS Klima 2050 Planaren helburu nagusietako bat da. Gasaren eta elektrizitatearen kontsumoa da hiriko etxeetan eta establezimenduetan sortzen diren berotegi-efektuko gasen emisioen foku nagusia. Sektore horien kontsumo elektrikoa kontsumo osoaren %85 da, baita urtero kontsumitzen den gasaren %80 ere. Horrek agerian uzten du herritarren jokabideak eta konpromisoak energia aurrezteko eta kostuak murrizteko duten garrantzia.

ELEKTRIZITATE-KONTSUMOA

Iturria: Iberdrola

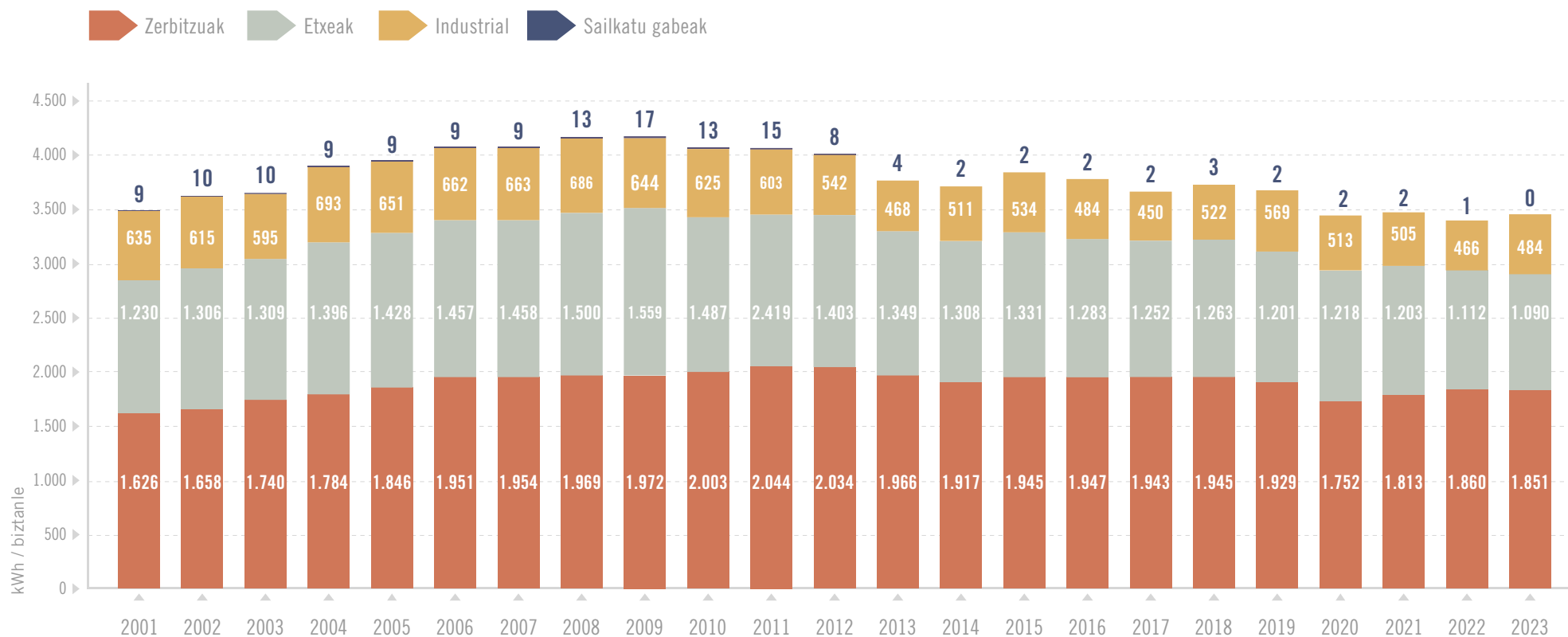
2001. eta 2009. urteen artean, udalerriko elektrizitate-kontsumo osoa urteko %3 igo zen batez beste, aldi horretan % 23ko hazkundera metatuz. Aurreko urteetan izandako kontsumo elektrikoaren pixkanakako hazkundera gelditu egin zen 2010ean, lehenengo aldiz jaitsi baitzen. 2010. urtetik 2023. urtera, 2015a, 2018a eta 2021a albo batera utzita, beheranzko joerari eutsi zaio; aldi horretan zehatz esan, jaitsiera %16koa izan da. 2023an, elektrizitate-kontsumoa %0,2 jaitsi zen 2022aren aldean, eta, guztira, 647.539.892 kWh-koa izan zen, 2020. urtean erregistratutako kontsumoa baino txikiagoa, pandemiak eragindako

murritzeta handienekin. 2019ko erreferentzia-urtearekin alderatuta, elektrizitatearen kontsumoa %7,1 jaitsi da. 2020an eta 2021ean kontsumo elektrikoaren bilakaera pandemiaren egoerak baldintzatzen du; 2022an kontuan hartu beharreko faktore bat elektrizitatearen prezioa da, Espainiako handizkako merkatuko batez besteko prezioa 2021ekoaren ia bikoitza izan baitzen. 2023an elektrizitate-kontsumoa %0,2 jaitsi zen 2022aren aldean, eta EAEn ikusitako bilakaeraren ildotik doa, izan ere, EAEn elektrizitatearen kontsumoa %2 jaitsi baita.

ELEKTRIZITATE-KONTSUMOAREN BANAKETA BIZTANLEKO

Iturria: Iberdrola

Zerbitzu sektoreko eta etxeetako per capita kontsumo elektrikoa jaitsi da 2022arekin alderatuta, %0,5 eta %2,5, hurrenez hurren, aztertutako seriean erregistratutako kontsumo-mailarik txikiena lortu da etxeetako sektorean; industria-sektoreko kontsumo elektrikoa, berriz, %3,8 hazi da, hiru urtez jarraian behera egin ondoren.

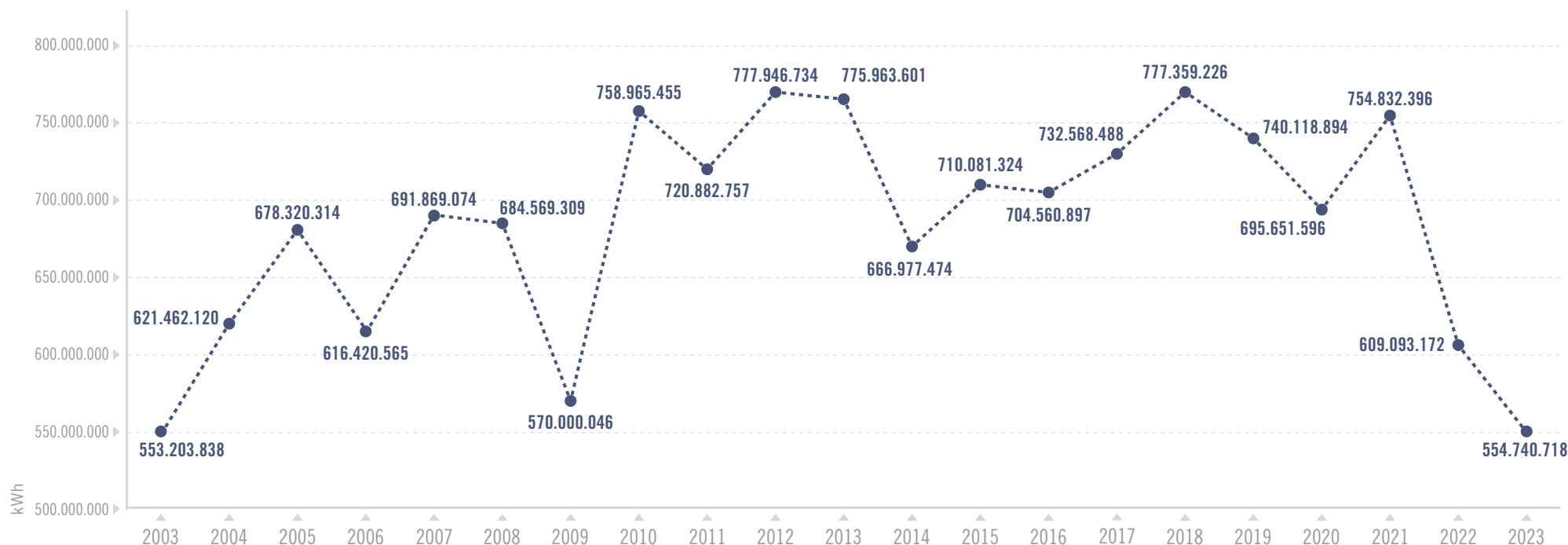
Zerbitzuen eta bizitegien kontsumo elektrikoaren bilakaera hori bat dator EAEn ikusitako bilakaerarekin; izan ere, sektore horietan %2ko jaitsiera gertatu da, eta industriaren kasuan, berriz, desberdina da, EAEn %2,2ko jaitsiera gertatu baita.

Udalerriko elektrizitate-kontsumoaren sektorekako banaketa ehuneko berdinetan mantendu da, gutxi gorabehera, azken urteetan, baina, 2020tik kontsumoan izandako aldaketek zerbitzu-sektorearen adierazgarritasuna handitzea eragin dute, bizitokien eta industriaren sektoreen kaltetan: kontsumoaren erdia zerbitzu-sektoreari dagokio (2019an %52,1 izatetik 2023an %54,0 izatera); heren bat etxebizitza sektoreari (2019an %32,4tik %31,8ra 2023an), eta gainerakoa, industria-sektoreari (2019an %15,4tik 2023an %13,1era). Sailkatu gabekoen ekarpena gutxituz joan da pixkanaka, eta 2023an ez dago energia-kontsumorik epigrafe honetan, hornidura bakoitza dagokion sektore ekonomikoari esleitzea ahalbidetzen duen EJSNen definizioaren etengabeko hobekuntzaren ondorioz.

GAS-KONTSUMOA

Iturria: Nortegas

Udalerriko gas-kontsumo osoaren bilakaerak zerra-hortz asimetrikoen itxura du; kontsumo-gailurra 2012an izan zen, ordu arte lortutako kontsumoak gaindituta. 2014tik 2018ra, goranzko joera izan du: bost urte horietan %17ko hazkundera izan du, 2018an, aurkeztutako seriearen bigarren kontsumo handiena izanik. 2020an, %6 jaitsi zen gas-kontsumoa, 2021ean %8,5 igo da aldiz, pande-

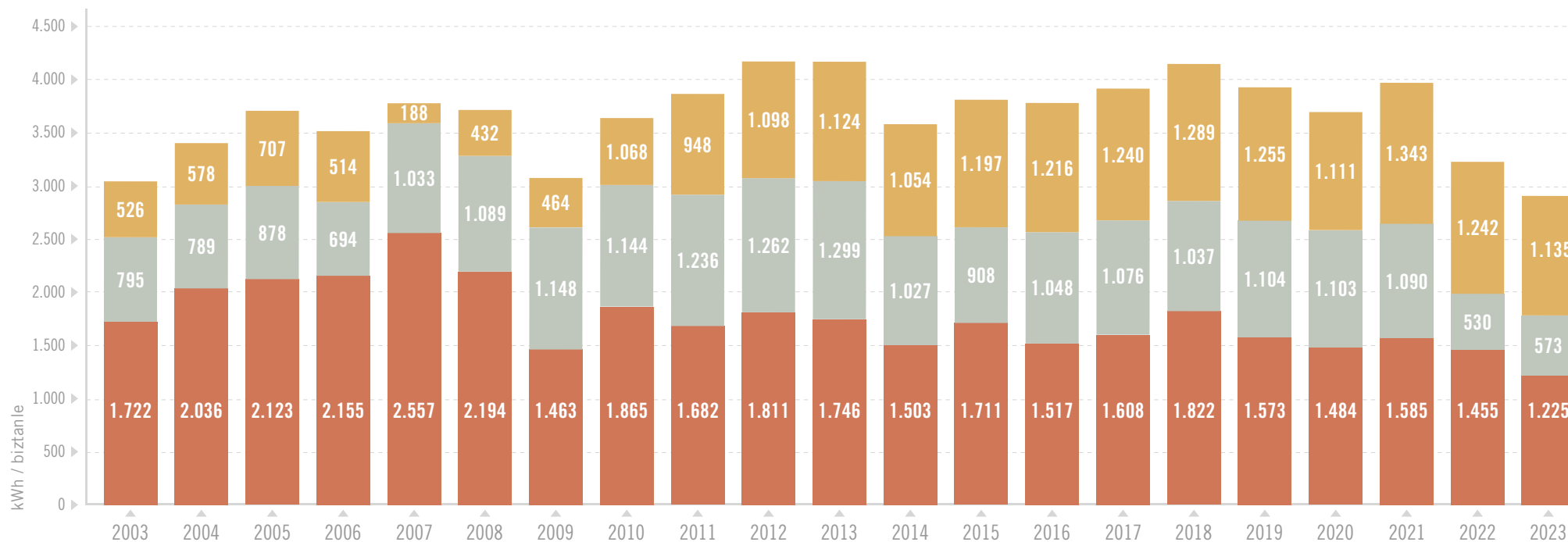
mia egoerak baldintzatutako urteak. 2023an gas-kontsumoa %8,9 jaitsi zen 2022arekin alderatuta, guztira, 554.740.718 kWh-koa izan zen, eta aztertutako serieko hirugarren erregistrorik baxuena da. Gas-kontsumoaren bilakaera hori EAEn ikusitako bilakaeraren ildotik doa; izan ere, gas-kontsumoa %24,3 jaitsi zen.

GAS-KONTSUMOAREN BANAKETA BIZTANLEKO

Iturria: Nortegas

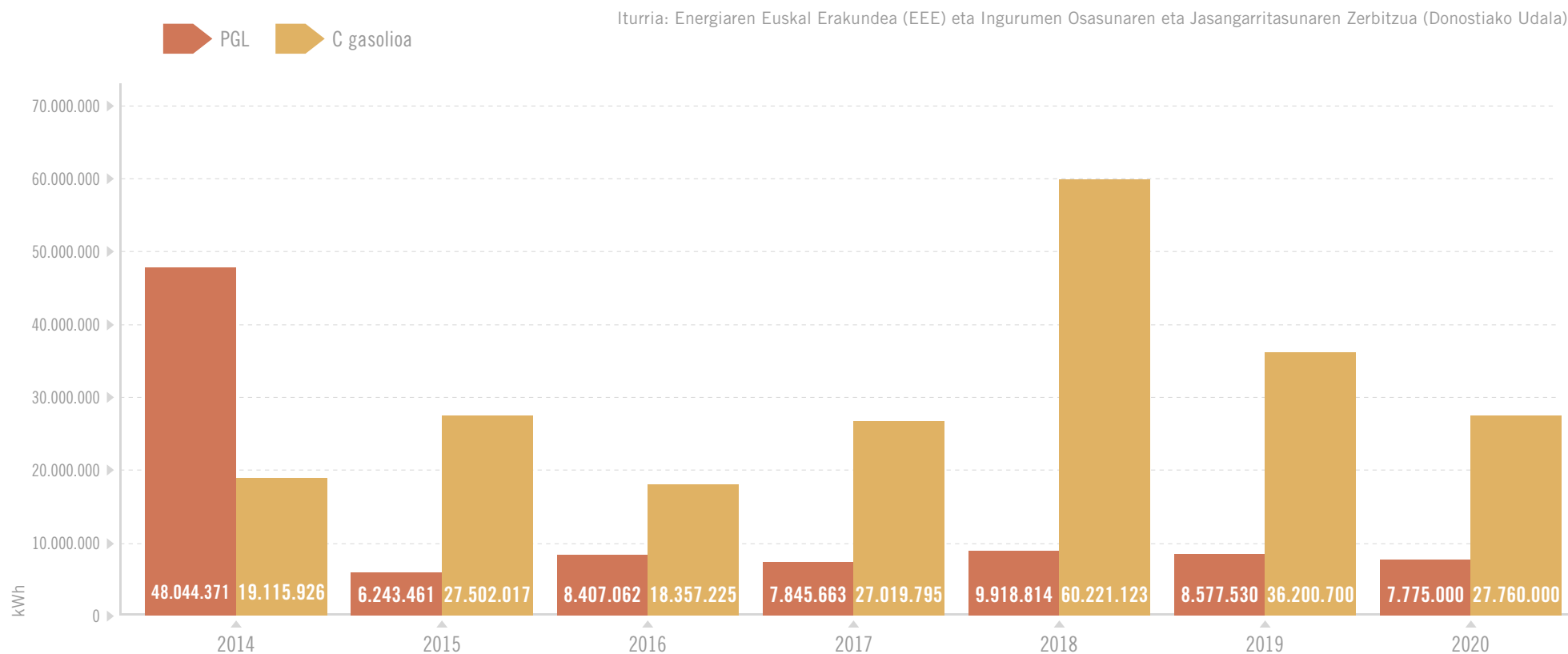
Etxeak Industria Zerbitzuak

GASOLIOAREN ETA PETROLIO-GAS LIKIDOTUAREN KONTSUMOA ETXEBIZITZA-SEKTOREAN

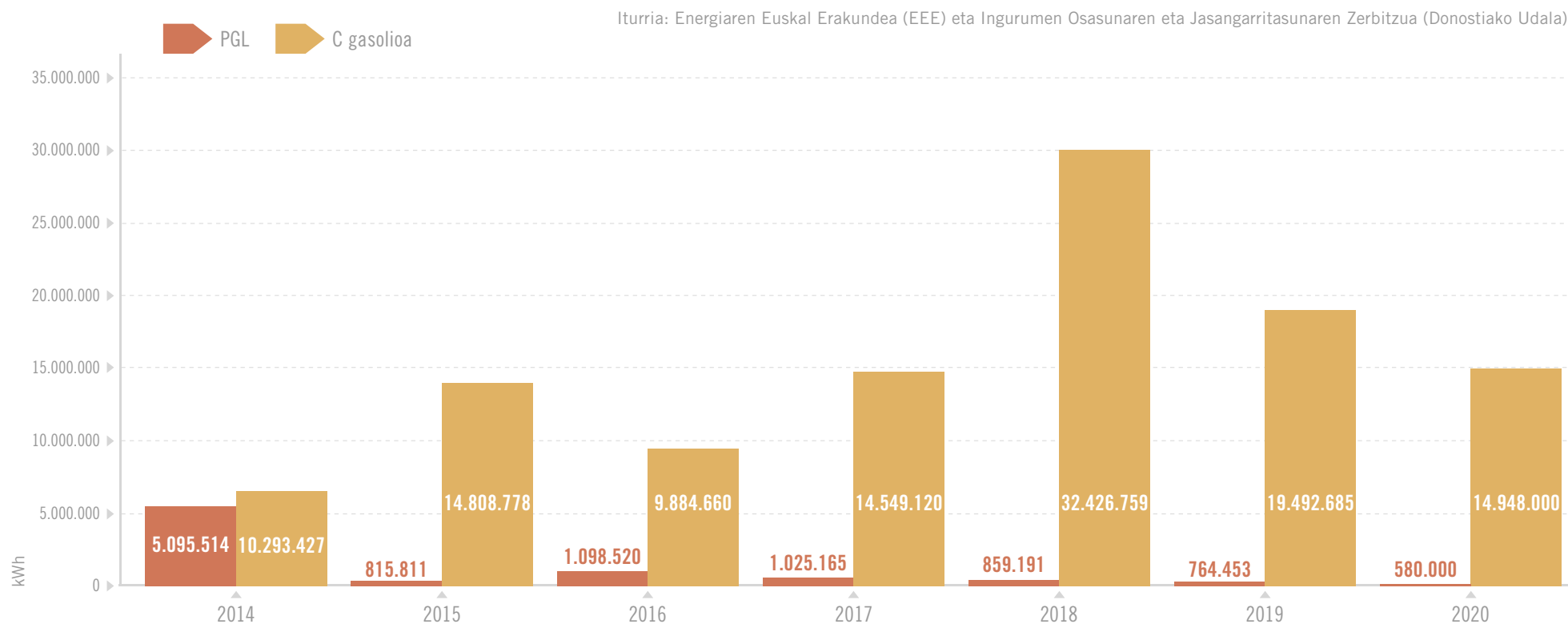

Etxebizitza-sektoreko Petrolio-Gas Likidotuaren (PGL) kontsumoa behera joan da 2015etik, eta, harrezkero, antzeko zifrak izan ditu. 2020ko datuek adierazten dutenez, urtean %9 egin du behera, etxebizitza-sektorean PGLaren kontsumoa 7.775.000 kWh-koa izanik; horrek esan nahi du biztanleko 41 kWh kontsumitu dela.

Etxebizitza-sektorearen gasolio-kontsumoak goranzko joera izan du 2014tik 2018ra; azken urte honetan, aurreko urteetan baino askoz gehiago kontsumitu zen, 2017an baino %123 gehiago, hain zuzen. 2020ko datuek erakusten dute, berriz, %23ko jaitsiera izan dela urtean, etxebizitza-sektorean gasolioaren kontsumoa 27.760.000 kWh-koa izanik, hau da, 148 kWh-koa biztanleko.

GASOLIOAREN ETA PETROLIO-GAS LIKIDOTUAREN KONTSUMOA ZERBITZU-SEKTOREAN

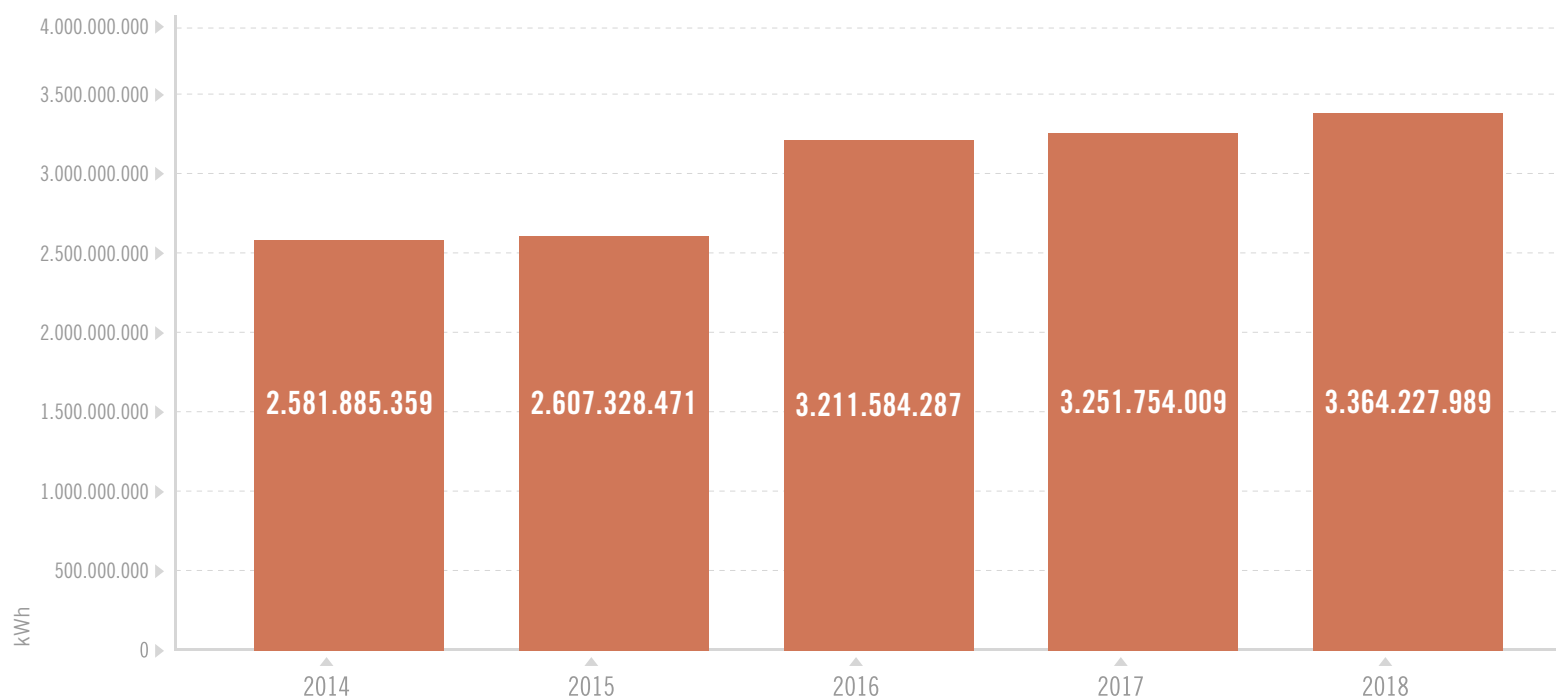
Zerbitzuen sektorean, PGLaren kontsumoak beherakada handia izan du 2014. eta 2015. urteen artean, eta beheranzko joera nabari da 2017tik aurrera ere, nahiz eta hau txikiagoa izan den. 2020ko datuek erakusten dutenez, urtean % 24 egin du behera PGLaren kontsumoa, zerbitzuen sektorean 580.000 kWh-koa izanik, hau da, 3 kWh-koa biztanleko.

Zerbitzu-sektorearen gasolio-kontsumoak goranzko joera izan du 2014tik 2018ra; azken urte honetan, aurreko urteetan baino askoz gehiago kontsumitu zen, % 123 gehiago hain zuzen, 2017arekin alderatuta. 2020ko datuek erakusten dute, berriaz, % 23ko jaitsiera izan dela urtean, zerbitzu-sektorean gasolioaren kontsumoa 14.948.000 kWh-koa izanik, hau da, 80 kWh-koa biztanleko.

UDALERRIKO GUZTIZKO ENERGIA-KONTSUMOA

Iturria: Energiaren Euskal Erakundea (EEE) eta Ingurumen Osasunaren eta Jasangarritasunaren Zerbitzua (Donostiako Udala)

2014. urtetik 2018. urtera, urteko energia-kontsumoa %30 handitu da udalerrian, eta hazkunderik handiena 2015. eta 2016. urteen bitartean izan da. Kontsumoa 2.581.885.359 kWh-koa izan zen 2014. urtean, eta 3.364.227.989 kWh-koa 2018an; hau da, per capita kontsumoaren bilakaera 13.874 kWh/biztanleko izatetik 17.950 kWh/biztanleko izatera pasa zen.

3.3. ERAGINKORTASUNA

DSS Klima 2050 planaren helburuetako bat 2030. urterako udalerrian lehen mailako energiaren kontsumoa %20 murriztea da 2007tik abiatuta. Horretarako, klima aldetiko irizpideak izango dituen Eraikinen Energia Efizientzia eta Ingurumen Kalitaterako Udal Ordenantza berri bat eratzeaz gain, planean udal eraikinak zaharberritu eta birsortzeko programa baten garapena aurreikusten da, etxebizitzak energiari dagokionez birgaitzeko eta merkataritza, zerbitzu eta jatetxeetako energia efizientzia hobetzeko laguntza, finantzaketa eta fiskaltasun programekin batera, ekonomikoki ahulak diren pertsona-taldeetan etxebizitzaren birgaitze energetikoa bultzatuz eta 1940tik 1980ra bitartean eraikitako etxebizitza-taldeen berrikuntza bereziki bultzatuz. Beste programa batzuk merkataritzaren, zerbitzuen eta jatetxeen eraginkortasun energetikoa hobetzeari buruzkoak dira, eta jarduera-zentroetan (industrialdeak, enpresak, unibertsitateak, ospitaleak, etab.) Klima Planak garatzea ere aurreikusten dute.

ETXEBIZITZEN ENERGIA-ZIURTAGIRIAK

Iturria: Ekonomia Garapena eta Azpiegitura Saila (Eusko Jaurlaritza)

2009-2023	Ziurtagiri kopurua				Ziurtapena jasotako eraikin eta etxebizitza kopurua		Ziurtapena jaso duen azalera osoa	
ENERGIA KONTSUMOAREN ARABERAKO KALIFIKAZIOA	VIVIENDAS	BESTE ERABILERA DUTEN ERAIKINAK	GUZTIKOA	%	GUZTIKOA	%	GUZTIKOA (m ²)	%
A	290	52	342	% 1,2	3.325	% 4,5	599.582	% 7,7
B	122	67	189	% 0,7	1.510	% 2,0	399.650	% 5,1
C	64	82	146	% 0,5	583	% 0,8	320.572	% 4,1
D	1.615	1.129	2.744	% 9,9	6.743	% 9,0	1.180.297	% 15,2
E	12.993	1.314	14.307	% 51,7	35.009	% 47,0	3.233.655	% 41,5
F	3.518	1.060	4.578	% 16,6	12.024	% 16,2	993.168	% 12,8
G	4.850	495	5.345	% 19,3	15.147	% 20,4	1.056.469	% 13,6
GUZTIKOA	23.452	4.199	27.651		74.341		7.783.393	

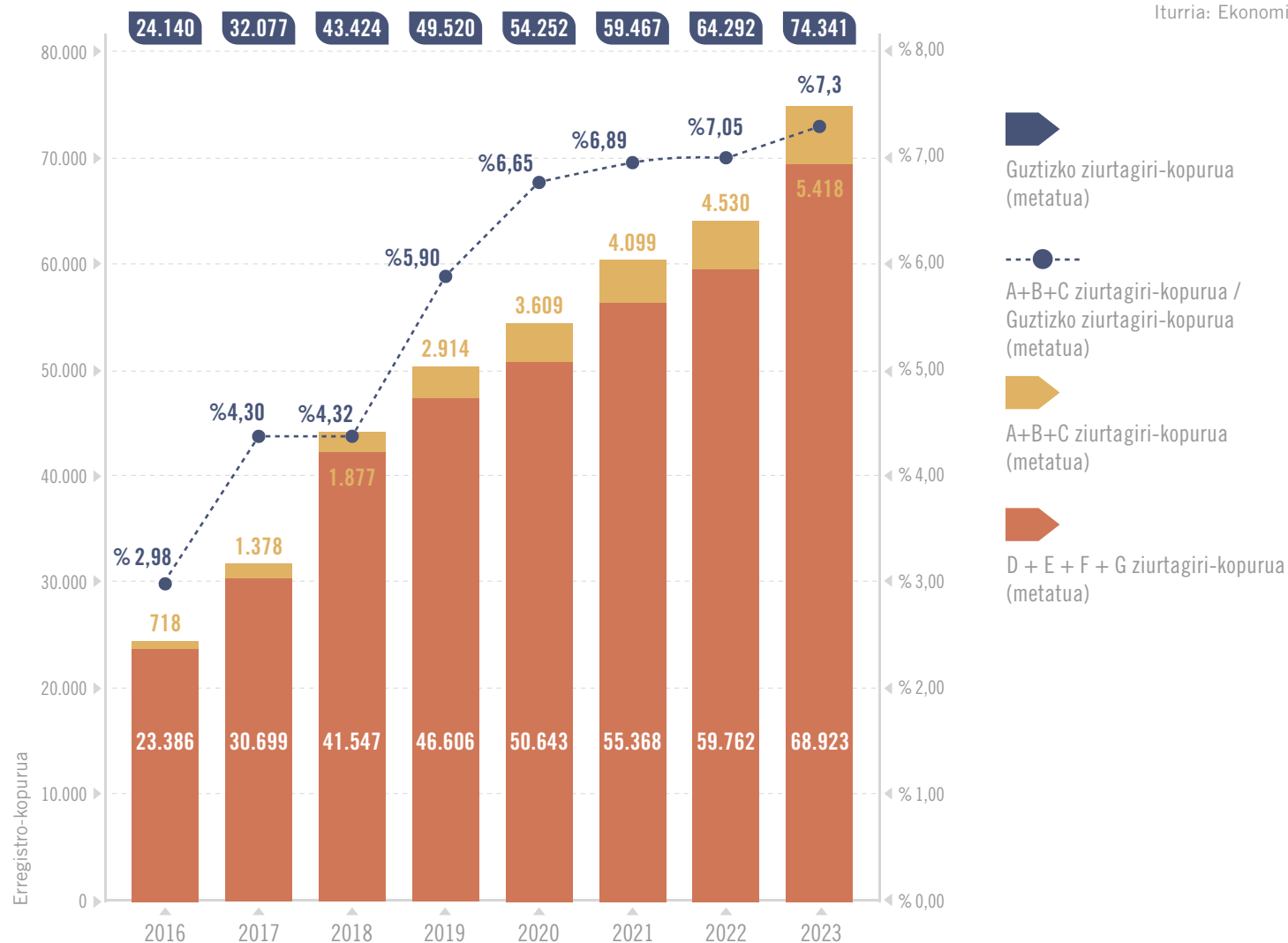
Higiezinaren eraginkortasun energetikoa ebaluatuko du ziurtagiriak, eta kalifikazio bat emango dio A, eraginkortasun handiena dutenentzako, eta G arteko letra baten bidez, eraginkortasun gutxiena dutenentzako. Donostian, 2009. urtetik 2023. urteraino erregistratutako ziurtagiri kopurua 27.651 da; ziurtagiri hauek 74.341 etxebizitza eta beste erabilerako eraikinei dagozkie.

Ziurtagiria duten higiezin gehienak (%47,0) E energia-kategorian sailkatzen dira. Beste erabilera batzuetarako diren etxebizitza eta eraikinak, A, B edo C energiaeraginkortasuneko ziurtagiriak dituztenak –hau da, energia-eraginkortasunik handiena duten kategoriak–, ziurtagiria duten higiezinak % 7,3 izan dira 2023an –hau da, ziurtagiria duen azalera osoaren %17,0– eta m²-ko 68 kWh-ko kontsumoa izan dute urtean.

ETXEBIZITZEN ENERGIA-ZIURTAGIRIEN URTEKO BILAKERA

Iturria: Ekonomia Garapena eta Azpiegitura Saila (Eusko Jaurlaritzza)

2023an, 10.049 eraikinek ziurtagiria jaso dute, eta horietatik %8,8k A, B edo C kalifikazioa lortu du, hau da, ziurtagiria lortutako azalera osoaren %26.

2023an ziurtatutako higiezin kopuru osoa 2022ean baino handiagoa izan da (10.049 higiezin 2023an eta 4.825 higiezin 2022an), eta gehiago izan dira halaber A, B edo C kalifikazioa lortu duten higiezin kopurua ere (888 higiezin 2023an eta 431 higiezin 2022an). A, B edo C kalifikazioa duten higiezin kopurua %7,3an kokatzen da, eta horri dagokion azalera handitu egin da ere (%15,5tik %17,0ra pasa da).

ERAIKUNTZAREN ERAGINKORTASUN ENERGETIKOAREN UDAL-ORDENANTZA BERRIA

Iturria: Ingurumen Osasunaren eta Jasangarritasunaren Zerbitzua (Donostiako Udala)

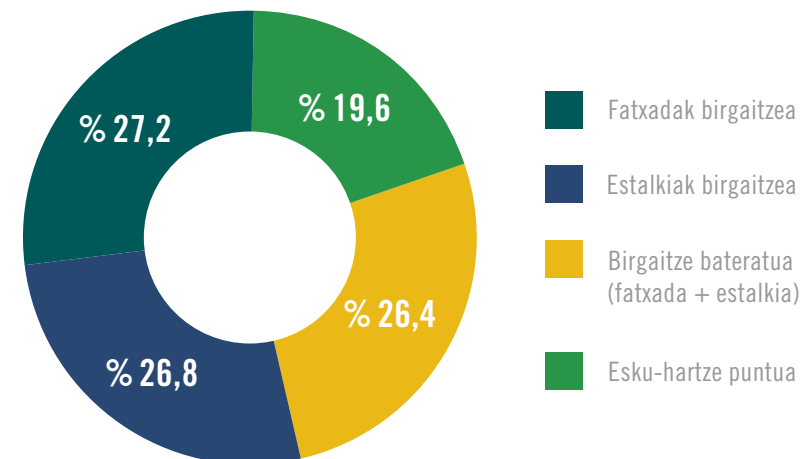
2021eko otsailaren 8an onartu zen eraikuntzako energia-eraginkortasunari buruzko ordenantza berria, 2009ko aurreko ordenantza indargabetzen zuena. Ordenantza horren bidez, batetik, Klima DSS 2050 ekintza-planean zehaztutako helburuak lortu nahi dira —hain zuzen ere, eraikuntzan berotegi-efektua eragiten duten udal-emisioak murriztearen arloko helburuak—, eta, bestetik, energia-kontsumoa murriztu eta hiriaren energia-mendekotasuna arindu nahi da. Hartara, arauak energia-efizientzia handitu nahi du eraikin berrietan zein lehendik daudenetan, eta, horrez gain, eraikuntzan energia berriztagarrien ezarpena areagotu nahi du.

Onartu zenetik 2022an amaitu zen arte, udal-zerbitzuek obra-lizentziako 450 eskabide tramitatu zituzten. Horietatik, 85 (% 18,9) obra handiko lizentziak izan dira (eraikuntza berria eta erreforma handiak), 321 (% 71,3) etxebizitza-eraikinetako obra txikiko lizentziak izan dira (inguratzaille termikoa birgaitzea eta erreforma partzialak egitea), 38 (% 8,4) jardueretako obra-lizentziak izan dira eta 6 (% 1,3) udal-obrak izan dira.

Ordenantza indarrean izan den 23 hilabeteetan, 2021eko otsailetik 2022ko abendura arte, Ordenantzak obra txikiko lizentzietan izan du eraginik handiena, hau da, bizitegi-eraikinetako birgaitze partzialetan: aldi horretan 256 birgaitze-obra hasi dira, eta horietatik 36k ziurtatu dute amaitu izana. Obra handiko lizentziek eta haien obrek gutxienez bi urteko epea behar izaten dute, batez beste, tramitatzeko eta egikaritzeko; hori dela eta, oso obra gutxi hasi (11) eta bukatu dira (3) denbora tarte horretan.

Orain arteko daturik adierazgarrienak aztertuz gero, hau da, etxebizitzetako obra txikiko lizentziei buruzko datuak aztertuz gero, ikus daiteke birgaitzeko emandako lizentziei esker hiriko 3.174 etxebizitzatan egin direla obrak eta 359.587 m²-ko azalera bizigarrian izan dutela eragina. Obren tipologiari dagokionez, obren % 27 (72 obra) fatxadak birgaitzekoak izan dira, % 26,6 (71 obra) estalkiak birgaitzekoak, % 26,2 (70 obra) fatxadak eta estalkiak batera birgaitzekoak eta % 19,5 (52 obra) esku-hartze puntualak izan dira. Era berean, esku-hartze horietako 8tan eraikineko leiho guztiak edo batzuk aldatu dira, eta horietako 4tan instalazio termikoak. Bestalde, 7 eraikinetan berokuntza-instalazio zentralizatua berritu da, jarduerekin lotzen diren obra-lizentziei esker.

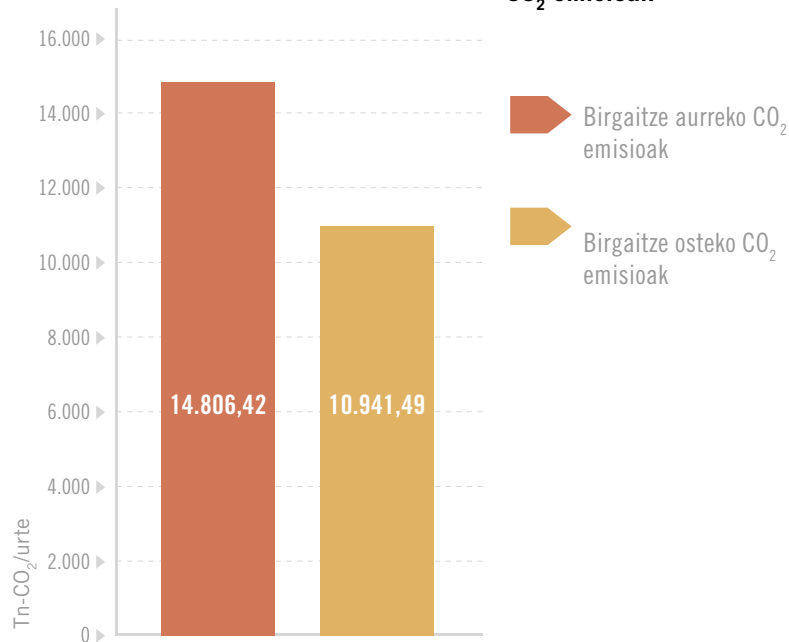
Birgaitze-obren tipologia

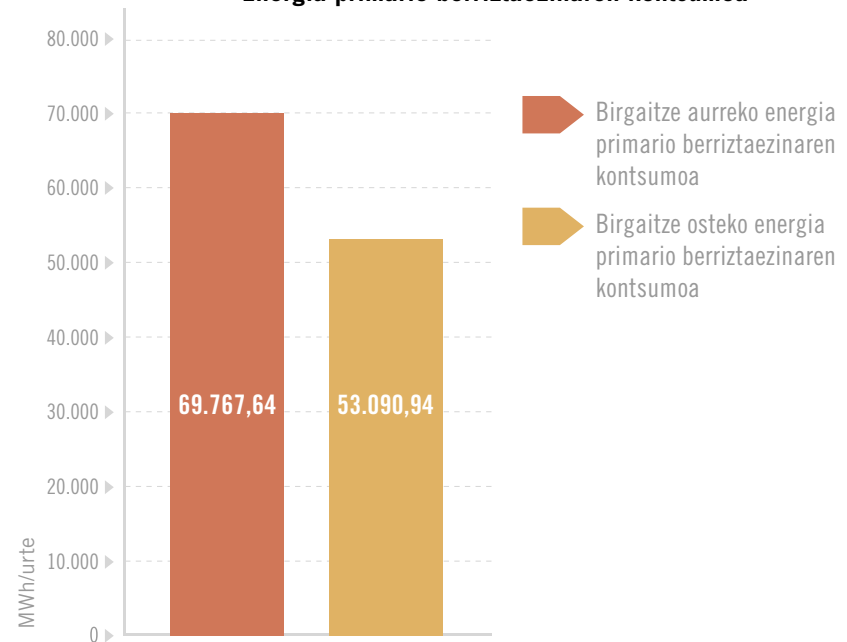

ENERGIA | ERAGINKORTASUNA

CO₂ emisioak

Energia primario berriztaezinaren kontsumoa

Birgaitze-obren aurreko eta osteko eraikinen energia-ziurtagirien konparazioak erakusten du CO₂ emisioak urteko 3.920 tCO₂-koak izan daitezkeela, eta horrek urtean batez beste 13,86 tCO₂/m²-ko aurrezpena ekar dezakeela. Obrak egin aurreko eraikinen emisioei dagokionez, esku-hartzeek eragindako batez besteko aurrezpena %26,10ekoa¹ da birgaitzearen aurreko egoeraren gainean. Energia-kontsumoaren murrizketari dagokionez, energia primario berriztaezinaren baterako aurrezpen potentziala urteko 16.895,2 MWh-koa izan da, hau da, urtean batez beste 59,78 kWh/m²-ko aurrezpena izan da. Era berean, horrek esanahi du obrek eraikinen jatorrizko energia-kontsumoaren gainean sortzen duten batez besteko aurrezpena % 23,9koa² dela.

1. Datuaz kanpo geratu da esku-hartze puntualen eragina, oso eragin txikia izan baitu CO₂ emisioen aurrezpenean.
2. Datuaz kanpo geratu da esku-hartze puntualen eragina, oso eragin txikia izan baitu energia primario berriztaezinaren aurrezpenean.

Azkenik, eraikinetan energia berriztagarriak ezartzeari dagokionez, balantzea oraindik ere oso apala da, Ordenantzaren betebeharrak hori eraikuntza berriaren edo instalazioen aldaketa integralen gainekoa baita. Hori dela eta, eraikinetan ezarritako energia berriztagarri termikoak urtean 52.580,2 kWh-ko ekoizpen potentziala du eta instalatutako energia elektriko berriztagarriak 36 kW-koa. Edonola ere, azken datu horri buruz esan behar da azken bi urteotan herritarrek autokontsumoko instalazio fotovoltaiako ugari instalatu dituztela beren borondatez, Eraikuntzako Energia Eraginkortasunari buruzko Ordenantza aplikatzeak hartara behartu gabe, hain zuzen ere 2019an Estatuko araudia aldatu ostean eta 244/2019 Errege Dekretua onartu ondoren —244/2019 Errege Dekretua, energia elektrikoaren autokontsumorako baldintza administratibo, tekniko eta ekonomikoak arautzen dituen—.

4. ECONOMIA ZIRKULARRA

Ekonomia zirkularraren inguruko politika publikoek lehengaien erabileraren “zirkulua ixtea” sustatu eta erraztu nahi dute. Horren bidez, hondakinak lehengai iturri bihurtzen dira, eta gutxitu egiten da energiaren eta uraren kontsumoa, bai eta berotegi efektuko gasen igorpena ere.

Udalak, nagusiki, kontsumo arduratsuago bat sustatzeko jarduerak egin ditu, horrek berekin baitakar hondakinak gutxitzea ere. Gainera, hondakinak behar bezala bereiztea eta bakoitza bere edukiontzian botatzea sustatu du, gerora ere aprobetxatu ahal izan daitezen. Uraren banaketa sarea etengabe hobetzeko eta haren erabilerei eusteko egin den lanari esker ere, karbono aztarna jaisten ari da eremu horretan.

4.1.

EKIDURA

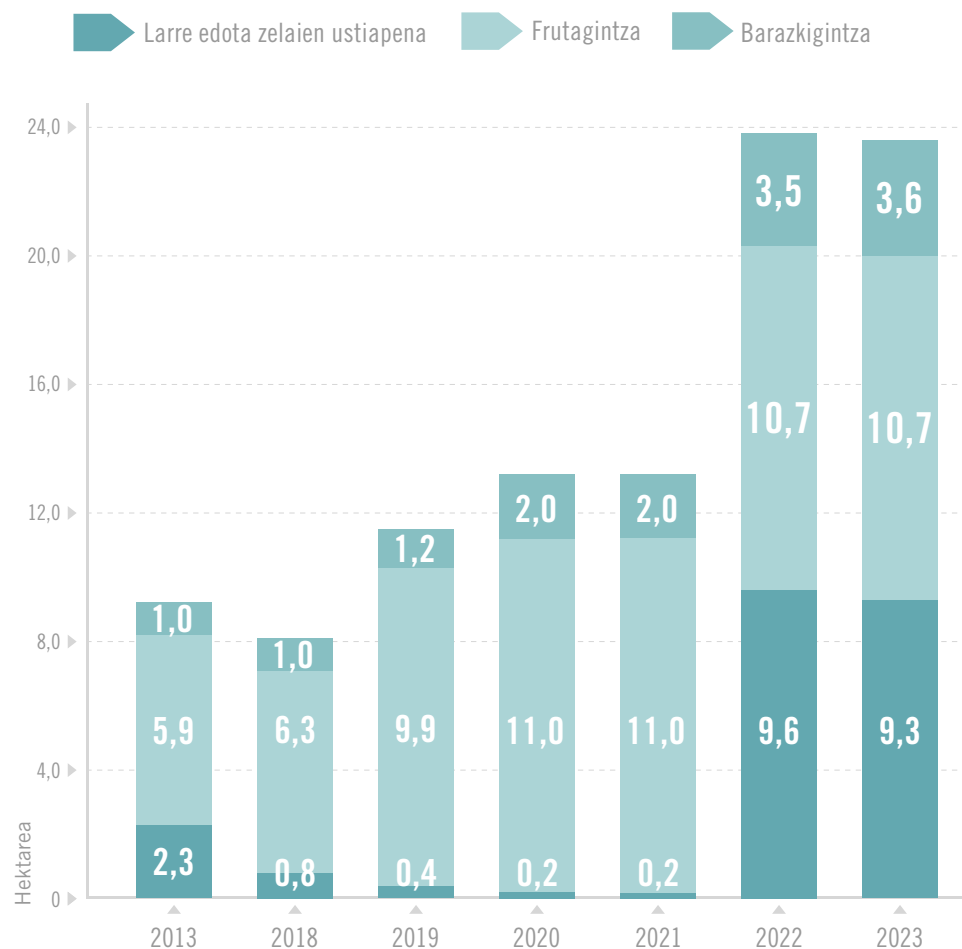
Udalaren elikadura-estrategiak, hiriko elikadura eta elikadura-sistemaren kudeaketa hobetzea du helburu, eta, horretarako, aldaketak sustatu eta bultzatzen ditu hiriko elikadura-erregimenean, eredu osasungarriagoa, jasangarriagoa eta integratzaileagoa lortzeko. Horretarako, elikadura-ekosistema osatzen duten eragileekin akordioak eta itunak egiten ditu.

Hirian ekimen-aukera interesgarria dago, tokiko ekoizpena, prozesatzea, banaketa eta kontsumoa bultzatzeari dagokionez. Erreferentzia nagusia Guztiona nekazaritzako elikagaien klusterra da; tokiko nekazaritzako elikagaien balio-kate osoaren 65 ekimen biltzen ditu. Tokiko ekoizpen-ahalmena mugatua da, gaur egungo tokiko ekoizpenarekin ez baita iristen fruten eta barazkien eskaeraren %5a ere asetzerara. Kalkuluen arabera, nekazaritzako eremua batez beste, 33,5m² dira, biztanleko. Produktu horien eskaeraren %10 hiriko ekoizpenarekin hornitzeko, 57 hektarea beharko lirateke. Udalerriko elikagaien ekoizpena osatzen duen beste jarduera bat autokontsumoko baratzeak dira. 66 eremu edo baratze-talde dau de identifikatuta, 42,10 hektarea hartzen dituztenak. Aisialdiko udal-baratzeak eta hezkuntzarako erabiltzen direnak ere badaude.

SORTZEKO GAITASUNA: NEKAZARITZA USTIAPENAK

Iturria: Euskadiko Nekazaritza eta Elikadura Ekologikoaren Kontseilua (ENEEK)

Hiri-antolamendurako Plan Orokorrean inbentariatutako agrologia balio handiko lurrak eta ustiapen estrategikoak 327,61 hektarea dira, udal barrutiaren %5,4. Azalera nagusiak Lau Haizetan (batez ere barazki eta fruituetara nahiz abeltzaintzara bideratutako ustiapenak), Urumeako ibarrean (nagusiki barazki eta fruituetara bideratutako ustiapenak), Igeldon (bereziki abeltzaintza erako ustiapenak) eta Zubietan lekutzen dira.

Donostian, Euskadiko Nekazaritza eta Elikadura Ekologikoaren Kontseiluan (ENEEK) izen emandako operadore ekologikoak 8 dira, 23,6 hektarea bideratuta laborantza ekologikora 2023an zehar: fruituen hazkuntzarako lau ustiapen, 10,70 hektarearekin; baratzegintzarako lau ustiapen, 3,6 hektarearekin; larre eta zelaïak mantentzera bideratutako ustiapenak, 9,3 hektarea dira.

NEKAZARITZAKO JARDUERA EZ-PROFESIONALAK HIRIAN

Ingurumen atalak egin du udalerrian egiten diren nekazaritza jarduerak ez-profesionalen azterlan bat. Txosten horretan, lurzoru publiko zein pribatuetako baratze ez-profesionalak aztertu eta sailkatzen dira, bai eta horien mapaketa egiten ere.

Azterlanean identifikatutako azalera oinarritzat hartuta eta partzela bakoitzeko batez beste 100 bat m²-ko eremua hartuta, esan liteke 2500 bat pertsona ari-tzen direla partzela horietan. Beraz, aisialdiko eta autokontsumoko baratzeak oso jarduerak esanguratsua dira, eta, gutxi gorabehera, biztanleen % 1,5ek ateratzen die onura. Autokontsumorako baratze horien bidez, barazki eskariaren % 0,9-1,8ri erantzuten zaio.

Horrez gain, azterlanak dio askotan baratzeak langabeei lotuta daudela eta horrek lagundu egiten diela familiei janariz hornitzeko egin behar duen gastua gutxitzen. Erretiroa hartua dutenen eta lanean ari direnen kasuan, jarduerak horrek fami-liaren ekonomiari laguntzen dio edo hura osatzen du. Gainera, espazio horiek funtzio sozial bat betetzen dute zenbait pertsonarentzat, hor aurkitzen baitute aisialdirako, ondo pasatzeko eta autorrealizatzeko tokia.

Ingurumen alderdiari dagokionez, baratzeek berdeguneak mantentzen dituzte, biodibertsitatea eta lehengoratzeko ekologikoa sustatzen dute, zerbitzu ekosiste-mikoekin laguntzen dute eta baliabide naturalen kontsumoa erregulatzen dute. Nahiz eta hiriko barazki ekoizle profesionalen bidez erantzuten zaion eskariaren ehuneko handienari, aisialdiko baratzeen azalera handiagoa da ekoizpen profe-sionalaren azalera baino, eta ez da sumatzen beste banaketa bide batzuekiko lehiarik; esate baterako, autokontsumoko saskiekin.

ELIKAGAIAK EROSTEKO ETA KONTSUMITZEKO OHITURAK

Elikadura osasungarria sustatzea da Udalak elikaduraren alorrean duen estrategiaren ardatz funtsezkoenetako bat. Horretarako, 2019an, Ingurumen atalak azterlan bat egin zuen, donostiarrek zer erosi eta kontsumitu ohi duten jakiteko. Lanaren xedea zen adin bateko eta besteko donostiarrek zer elikadura ohitura dituzten eta zer dieta eta menu egiten dituzten jakitea, bai eta herritarrek tokiko produktuekiko zer interes duten eta elikadura osasungarriari zer garrantzi ematen dioten aztertzea ere. Ikerketa horretan, aztergai izan ziren beste hainbat alderdi ere, hala nola: jendeak zer jarrera edo interes duen hurbileko produktuak, produktu freskoak edo prestatuak erosteari dagokionez, eta erosketa zenbatean behin egiten duen.

Etxeetako hornidurari dagokionez, azterlanak nabarmentzen du nork bere auzoan erosten dituela, gehienbat, elikagaiak (%79), batez ere auzoko dendetan eta supermerkatuetan (%80). Erosi ere, maiz erosten dira, hau da, gutxienez astean behin edo gehiagotan (%26 eta %72, hurrenez hurren). Nagusi dira erosketa egiteko autoa erabiltzen ez duten pertsonak (%71), eta gutxiengoa, berriz, autoa hartzen dutenak. Gidariak, eskuarki, gizonak izaten dira. Datu hori, batetik, lotuta dago erosketa auzoan bertan egitearekin, erosketa auzoan egiteko ez baita autorik behar. Autoa, batik bat, irisgarritasun gutxien duten auzoetan erabiltzen dute, hala nola Aieten eta Miramonen.

Inkestan ikusi da jendeak kontuan hartzen duela produktuak freskoak eta kalitatekoak izatea; dena dela, gizarte kontzientzia txikiagoa dago elikagaiaren jatorriari, produzitzeko erari edo enbalaje motari dagokienez. Hau da, produktuak kalitatekoak eta freskoak izatea funtsezko elementuak dira erosteko orduan, baina ez hainbeste produktuak non edo nola ekoizten diren.

Herritar gehienek etxean bazkaltzen eta afaltzen dute aste barruan (%81ek eta %98k, hurrenez hurren); beraz, herritarrek kontsumitzen duten elikagai motaren fluxu handi bat da hori. Horri dagokionez, barazki eta frutaren kontsumo handia da herritarren elikadura ohituraren bereizgarria: %78k astean edo egunean hiru aldiz jaten ditu barazkiak, eta %84k egunean fruta ale bat kontsumitzen du gutxienez. Adinaren arabera, proportzioan fruta jaten duten pertsonak gazteak dira: 18-40 urteko pertsonen %60k egunero kontsumitzen du fruta, eta kontsumoa %40ra jaisten da 40 urtetik gorakoan artean.

Lekaleak, haragia eta arraina astean bizpahiru aldiz kontsumitzen dira. Azpimarratzekoa da, hainbat arrazoi direla eta, haragia kontsumitzeari utzi diola jendeak, batez ere emakumeek. Zerealak astean 1-2 aldiz kontsumitzen dira. Lekaleak eta barazkiak antzera kontsumitzen dira, sexua eta adina edozein direla ere; beraz, pentsa liteke belaunaldiz belaunaldi transmititutako ohitura edo balioen ondorio dela hori.

Kontsumitzen diren bestelako elikagaien artean, honako hauek dira nagusi: gozoak egunero kontsumitzen dira (pertsonen %32), elikagai frijituak astean 1-3 aldiz (inkesta egin zaien pertsonen %68). Era berean, jendea hasia da aurrez prestatutako janaria edo etxera bidaltzen dutena eskatzen; hain zuzen, %35ek egiten du hori, astean behin. Horien artean, gehien-gehienak gizonak dira, 18-60 urte bitartekoak. Azkenik, aipatzekoa da inkestari erantzun dioten pertsonen %74 saiatu dela gatz edo azukre gutxiago kontsumitzen.

4.2.

HONDAKINAK

Hondakinak denon gauza dira, bai eta hondakinak egoki kudeatzea eta tratatzea ere, eta beharrezkoa da hor esku hartzea. EAEn, 6 milioi tona baino gehiago hondakin sortzen dira urtean, hau da, 2.695 kilogramo inguru pertsonako eta urteko; Europako batez bestekoa, berriz, 1500 kilo da. Alde horren zergatia da Autonomia Erkidegoan industria sektoreak pisu konparatibo handiagoa duela. Hondakin guztietatik, hiri hondakinak %19 dira; horien barruan sartzen dira hala etxeetan sortzen diren hondakinak nola udalerrietako jarduera ekonomikoetatik datozen eta batera biltzen diren hondakinak. Hori horrela, ezinbestekoa da botatzen diren produktuen eta hondakinen sorkuntza murriztea eta pentsatzea bota nahi ditugun objektu edo material horiek lehengai aprobetxagarri bihur.

Udalerriko hondakinen kudeaketa hirian inbentariatutako berotegi efektuko gasen isurketa guztien %2,1 da. Hondakinei dagokienez, 2020ko Klima Planean aurreikusten da 2030ean 2010ean baino %15 hondakin gutxiago sortzea guztira, eta, urte horretan bertan, hondakinen %80 gaika biltzea. Udal Gobernuak onartutako Larrialdi Klimatikoaren Adierazpenean planteatzen da gaikako bilketa %60ra iristea 2025ean. Horretarako, edukiontzien kokapena hobetzen ari gara hirian, bai eta edukiontzi gehiago jartzen ere. Horrez gain, errefusaren edukiontziak txartel bidez

irekitzeko sistema ezarri asmo dugu. Hondakin kopurua murriztea helburu duen beste neurri sorta bat da tokiko saltokietan tokiko produktu eta zerbitzuak eros daitezen sustatzea, eta, horrekin batera, kontsumo arduratsua bultzatzea.

Gainera, Ekonomia Zirkularrerako Hondakin eta Lurzoru Kutsatuei buruzko Lege berriak, 2022ko apiriletik indarrean dagoenak, besteak beste, hiri-hondakinen inguruko udal-eskakizunak sendotu ditu. Arauak beste egutegi bat ezartzen du metal, paper, plastiko eta beiraren kasuan hondakinak bereizita biltzeko, eta, hala, jatorrian ere behintzat udal-eskumeneko hondakinen honako frakzio hauek banatzea bermatu beharko da: biohondakinak, ehun-hondakinak, erabilitako sukaldeko olioak, etxeko hondakin arriskutsuak, tamaina handiko bolumenak (altzari eta tresnak) eta arauz zehazten diren bestelako hondakin-frakzioak. Era berean, lege berriak hondakinak sortzea prebenitzeari buruzko titulu berezi bat jasotzen du. Hartan, 2010eko zifrei dagokienez sortutako hondakinak pisan murrizteko helburu zenbakarriak ezartzen dira: %13 2025ean eta %15 2030ean, Ekonomia Zirkularraren Espainiako Estrategiak planteatzen duen helburu bera.

HONDAKINEN KOSTU EKONOMIKOA

2023an, 82.633.368 kg hondakin sortu ziren guztira; horietatik 34.215.086 kg (%41,41) gaika bildu ziren; beste parte handi bat (48.418.282 kg) balorizazio energetikorako eraman zen; hondakin gehienak kaleko edukiontzietan bildutakoak ziren, %90,27, errefusa deritzoguna. Bolumen handi hori askotariko eta nahasiriko materiala da, tonaka bildua, eta material hori Gipuzkoako Ingurumen Gunera eraman da. Hondakin horiek -beira, materia organikoa, ontzi arinak, paper kartoia, ehunak, etab.- behar bezala bereizi eta dagokion edukiontzian botako bagenu, izugarrizko aurrezki ekonomikoa lortuko genuke, kudeaketa ez bai litza-teke ordaindu beharko, eta material aprobetxagarriak berreskuratuko genituzke, eta, ondorioz, erretzea ekiditu.

Bilgarriak, ontziak, botilak, janari hondarrak eta etxetik datozen bestelako elementu berrerabilgarri edo birziklagarriak, ondo bereizten ez badira eta zakar poltsan sartzen badira, kostu gehigarri bat dakarte eta handitu egiten dute donostia-rrak ordaindu beharreko faktura.

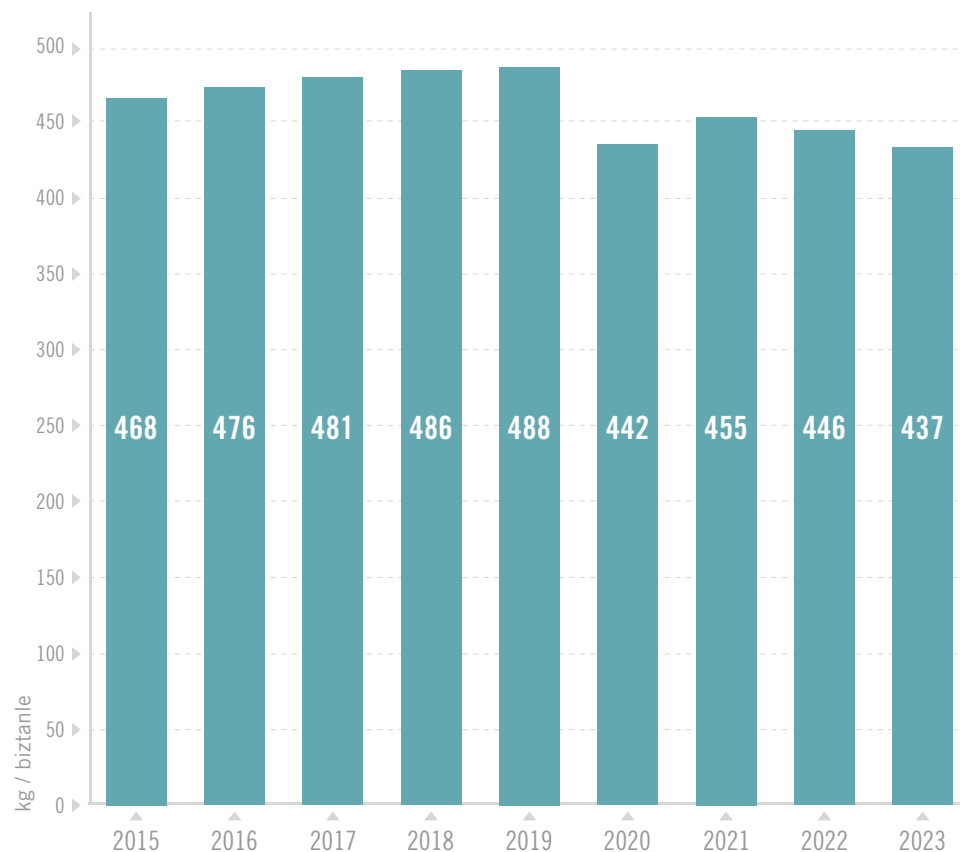
Hondakinak kudeatzeko eta tratatzeko gastuari aurre egiteko jarri behar den dirua (bilketa pneumatikoa eta tamaina handiko hondakinena barne) 23,61 milioi euro izan zen 2023an, eta zabor tasaren bidez 19,44 milioi euro besterik ez ziren bildu.

Ekonomia Zirkularrerako Hondakin eta Lurzoru Kutsatuei buruzko Legeak, 2022ko apiriletik indarrean dagoena, fiskalitate-esparrua eta hondakinen kudeaketarekin zerikusia duten pizgarri ekonomikoak berritu ditu. Legearen 11.3 artikulua ezartzen duenez, hiru urteko epean toki-erakundeek ezarri beharko dute “tasa bat edo, hala badagokio, zergazkoa ez den ondare-prestazio publiko bat, espezifikoa, bereizia eta ez-defizitarioa, sortzeagatiko ordainketa-sistemak ezartzeko bide emango duena eta hondakinak bildu, garraiatu eta tratatzeko eragiketen zuzeneko edo zeharkako kostu erreala islatzen duena”. Era berean, 11.4 artikulua tasak edo prestazioak zehaztean kontuan hartu ahalko diren elementuak aipatzen ditu, hala nola etxeko edo erkidegoko konpostatzea, gai organikoaren bilketa bereizia edo garbiguneen erabilera.

GUZTIRA SORTUTAKO HIRI HONDAKINAK

Iturria: San Markoko Mankomunitatea

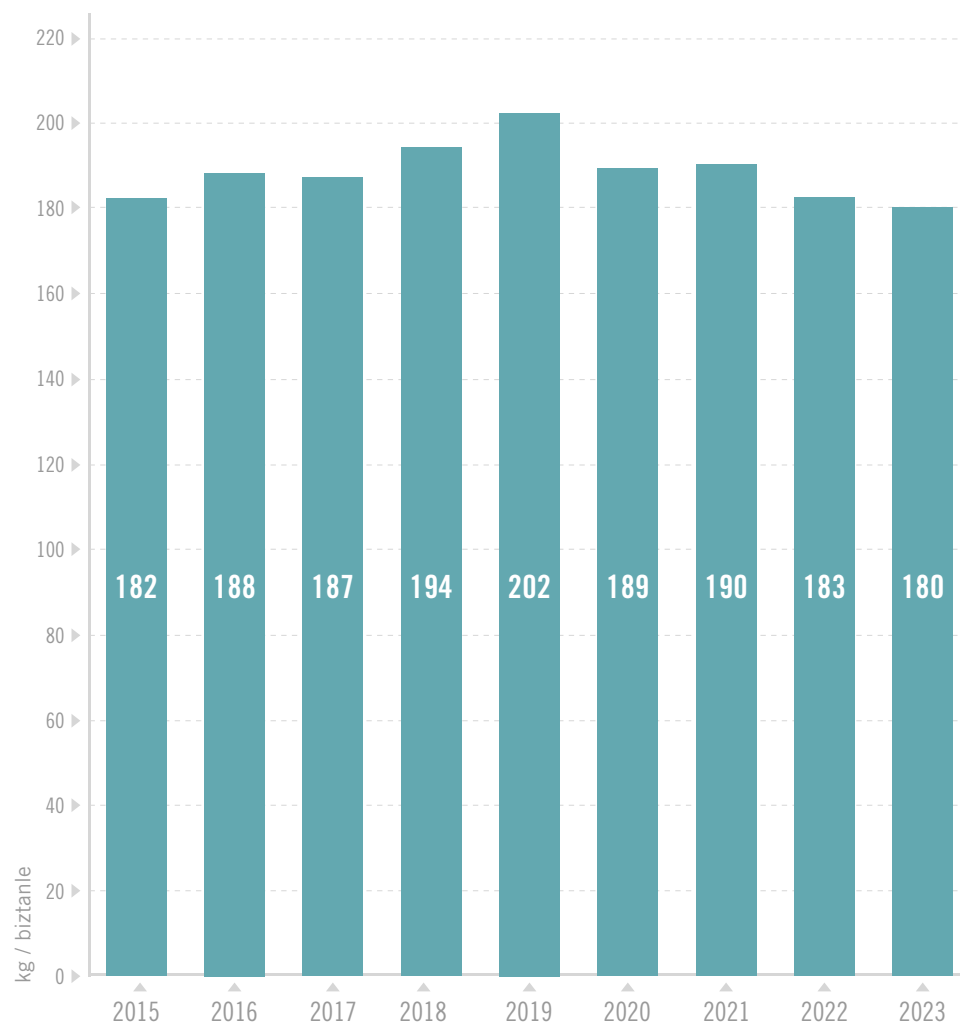
2015etik 2019ra arte, hondakinen sorkuntza %1 handitu zen batez beste, urteko. Krisi ekonomikoaren ondorioz, kontsumoa ere murriztu zen, eta hori izan zitekeen aurreko urteetan hondakinak oro har murriztu izanaren arrazoietakoa bat; dena dela, 2016tik, gora egiten ari zen. 2023an, hondakinen sorrera %1,87 murriztu da 2022arekin alderatuta, eta 82.633.368kg bildu dira, hau da, 437 kg biztanle eta urteko, 9kg gutxiago donostiar bakoitzeko. Erreferentzia gisa 2021ean aurreko urtearekin alderatuta ikusitako %2,67ko hazkundera hartzen badugu, joerak aldatzen jarraitzen du, baina oso gutxi. Hondakinak murrizteko udal-planen helburua 2030erako 2010ean sortzen zen bolumen osoaren %15 murriztea da. 2023an 2010eko erreferentziatzeko kopurua %6 murriztea baino ez da lortu.

2023an, hirian dauden jarduera ekonomikoetarako poligonoetan 3.405.700kg hondakin bildu dira guztira, 2022an baino %5,59 gehiago. Gainera, obratik eta eraispentetik sortutako 612.939kg hondakin bildu dira guztira, 2022an baino %26,88 gutxiago, eta beheranzko joeran jarraituaz. Hondartzen garbiketara 383.500kg-ra iritsi da, aurreko urtetik %15 murriztuaz; era berean, bidegarbiketatik eratorritako hondakinen kopurua %6,70 gutxitu da, 2.335.300 kg-rekin.

GAIKAKO BILKETA

Iturria: San Markoko Mankomunitatea

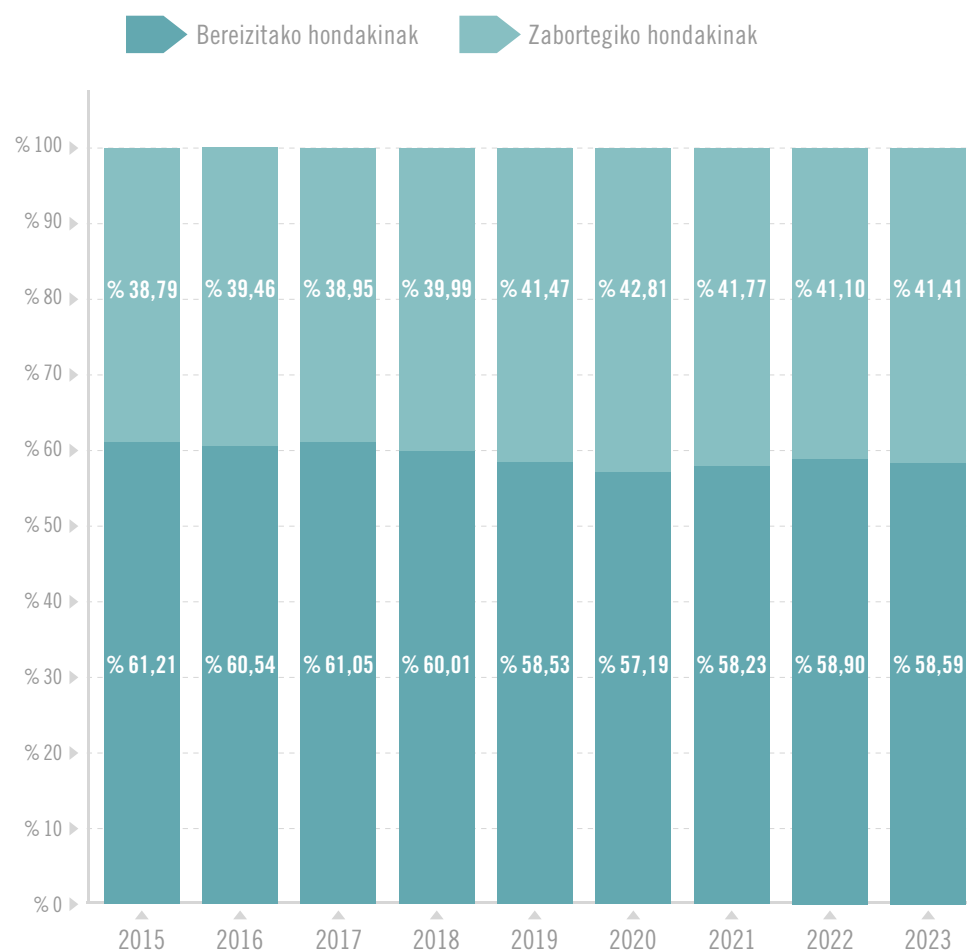

2023an, gaika bildutako hondakinen kopuruak behera egin du %1,14 2022arekin alderatuta: 34.215.086 kg hondakin jaso dira, 180kg biztanle eta urteko. 2015etik 2019ra bitartean, gaika bildutako hondakinak %4 inguru igo ziren urtero batez beste, 2017an izan ezik; urte horretan, %0,12 jaitsi zen tasa. Testuinguru pandemikoarekin, material hauen sorrera eta fluxuak aldatu dira, bai etxetan, bai jarduera ekonomikoetan, intentsitate handiagoan edo txikiagoan. Biztanle eta urte bakoitzeko hondakin-tasa azken 9 urteetako baxuena da, 2019tik 22 kg murriztu baita, urte horretan batez beste 202 kg/biz.

GAIKA BILDUTAKO HONDAKINEN TASA

Iturria: San Markoko Mankomunitatea

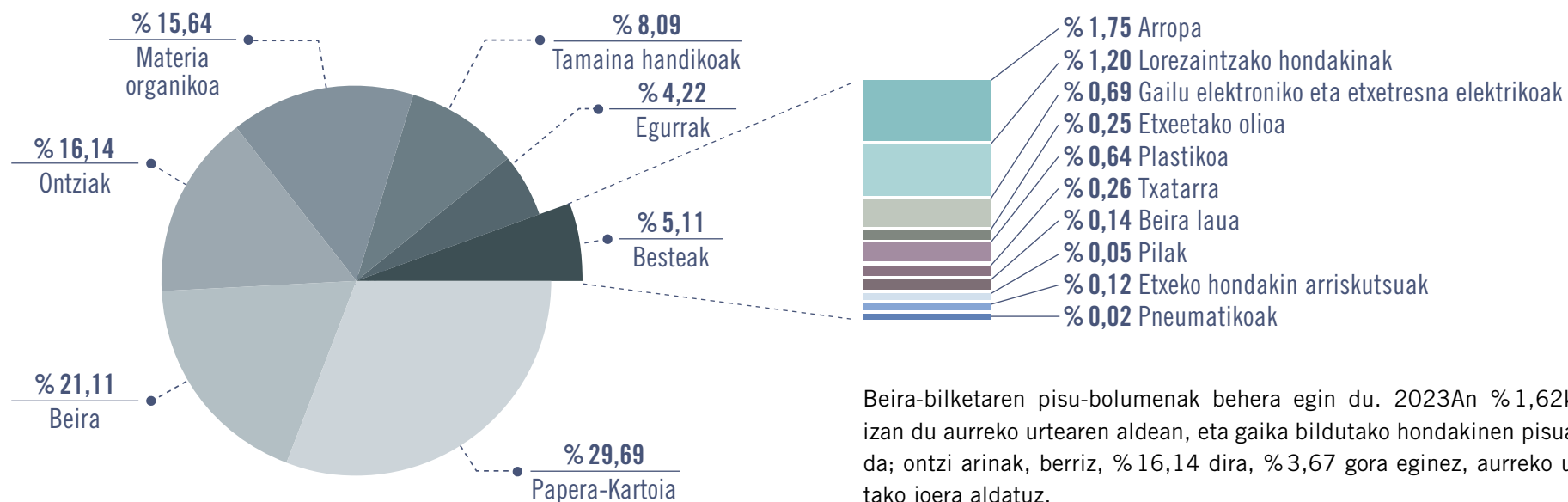
Sortutako hondakin guztiak kontuan hartuta, gaika bildutako hondakinen ehunekoak gora egin du zertxobait 2022arekin alderatuz; hain zuzen, 2023an, hiri hondakin gisa bildutako material guztiaren %41,41 izan da. Udal helburuek 2025erako %60ko birziklapena lortzea planteatzen dute. Hirian dauden jarduera ekonomikoetarako poligonoetan hondakinen %61a gaika bildu da, 2022an baino portzentajezko puntu bat gutxiago; nahiz eta gogoratu 2020an gaika bildu zirela hondakinen %69 eta 2018an %68.

Gaika bildutako materialen artean, bilketak gora egin duen zatikia ontziak izan dira, 2022arekin alderatuta %3,67 igo baitira. Materia organikoaren bilketa kopuru berari eusten zaio, eta paper-kartoiaren bilketak behera egiten jarraitzen du, %1,23 2022arekin alderatuz. 2023an behera egin du jasotako beirak, %1,62. Era berean, murriztu egin dira zur (%12,34) eta tamaina handiko (%6,25) kantitateak.

GAIKAKO BILKETAREN TIPOLOGIA

Iturria: San Markoko Mankomunitatea

2014tik aurrera, gaika bildutako hondakinen banaketa aldatu egin zen, aurreko urteekin alderatuz, hainbat faktore zirela eta: 2014an, hiri guztira zabaldu ziren materia organikoa biltzeko edukiontziak, eta etxeako olioak biltzeko edukiontziak jarri ziren auzo guztietan.

Paper-kartoen biltzea %1,23 murriztu da 2022arekin alderatuta, eta multzo garrantzitsuena da oraindik ere, 2023an gaika bildutako materialaren herena baita ia (kilogramotan).

Beira-bilketaren pisu-bolumenak behera egin du. 2023an %1,62ko jeitsiera izan du aurreko urtearen aldean, eta gaika bildutako hondakinen pisuan %21,11 da; ontzi arinak, berriz, %16,14 dira, %3,67 gora eginez, aurreko urtetik ikusitako joera aldatuz.

Materia organikoaren bilketak %0,55ko igoera txikia izan du aurreko urtearen aldean. Hondakinen frakzio hori gaika bildutako material guztien %15,64 inguru da.

Tamaina handiko hondakinak gaikako bilketaren %8,09 dira, eta 2022arekin alderatuta %6,25 jaitsi dira. San Markoko birziklatze eremuan eta Garberako eta Atotzarrekako garbiguneetan bildutako beste hondakin berde batzuetatik datozen zurak eta materialak %4,22 dira.

Gainerako frakzioek %5,11 egiten dute guztira, eta horien artean ehun-gaia nabarmentzen dira, guztizkoaren %1,75 baitira.

GAI ORGANIKOA

Iturria: Hiri Mantentze eta Zerbitzuen Zuzendaritza. Ingurumen Osasunaren eta Jasangarritasunaren Zerbitzua. Donostiako Udala

	MATERIA ORGANIKOAREN BILKETAREN BILAKAERA												
	2011*	2012*	2013*	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Guztira bildutakoa (kg)	858.865	907.410	1.038.062	2.367.960	4.770.700	4.919.800	4.912.600	5.135.120	5.456.155	4.942.270	5.122.650	5.111.570	5.156.520
Atxikitako familiak	3.609	3.839	4.406	17.807	21.050	22.939	24.184	25.731	28.132	29.562	30.691	31.529	32.339
Atxikitako familien %	% 21	% 24	% 26	% 23	% 27	% 30	% 31	% 33	% 36	% 37	% 39	% 40	% 40
Atxikitako establezimenduak				1.348	1.559	1.569	1.627	1.717	1.812	1.863	1.917	2.264	2.340

* 2011ko, 2012ko eta 2013ko datuak Gros eta Amara auzoei dagozkie, artean ez baitzegoen materia organikoaren edukiontzirik beste auzoetan.

Zubietako digestore anaerobikoan tratatzeko materia organikoa biltzeko programaren barruan, 5.156.520 kg bildu dira 2023an. Kopuru hori txartel bidezko edukiontzi marroien bidez biohonda- kinaren gaikako bilketan parte hartzen duten familiei eta jarduera ekonomikoei eta udalerriko ekoizle handi gisa parte hartzen ari diren erakundeei dagokie. 2023an bildutako materia organiko guztia egonkortu da. 2023an, 32.339 etxe daude txartel elektronikoko edukiontzien bidez biohondakina biltzeko borondatezko sistemari atxikiak; 534 familia gehiago atxiki dira sistemara, guztira, hirian dauden familien %40. Familiez gain, 2.340 enpresa eta askotariko denda atxiki zaizkio sistemari, hala nola tabernak eta jatetxeak, hotelak, loradendak, supermerkatuak eta elkarte gastronomikoak, aurreko urtean baino %3 gehiago. Sistemari atxikitako establezimenduak eta

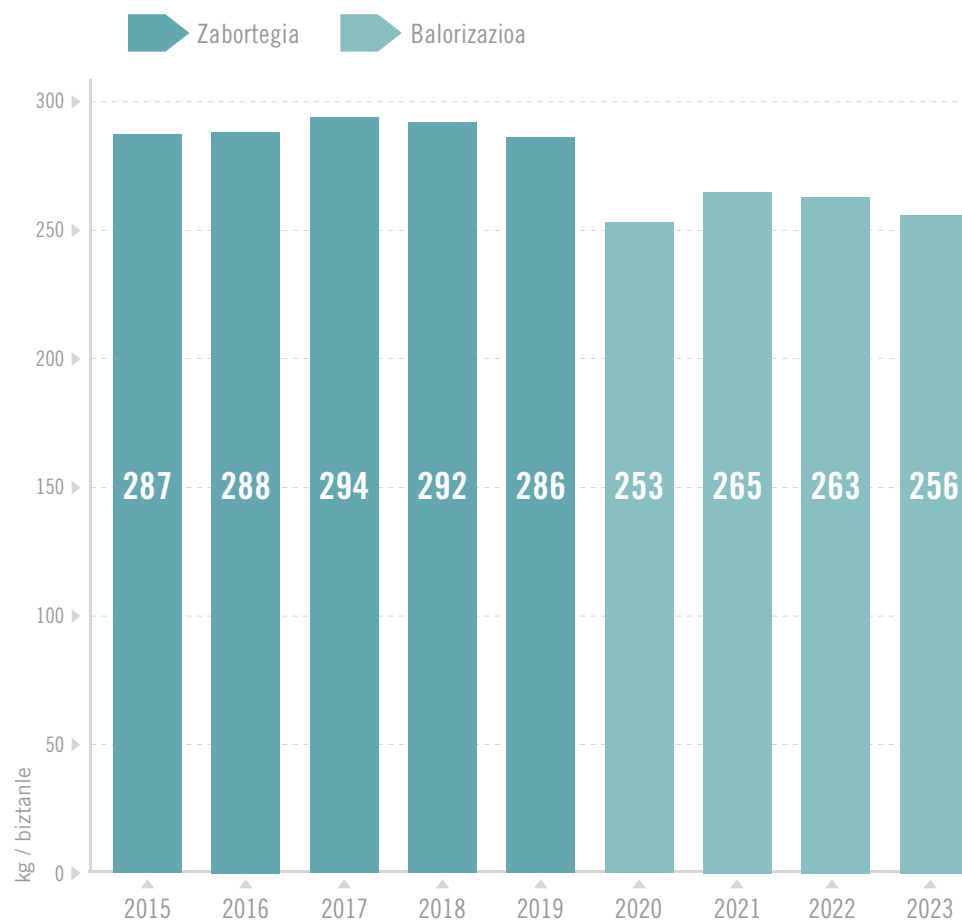
familiak ugaritu diren arren, biohondakinen kopurua gutxi gorabehera berdina izan da. Bildutako materiala ondo bereizi dute sistemari atxikitako pertsonak eta saltokiek. 2019ko urriaren 15etik, bildutako materiala Zubietako Biometanizazio Plantan uzten da, balorizazio energetikoaren ondoren, eta digestoarekin konposta egiten da.

Biohondakinak edukiontzi bidez biltzeaz gain, 805 etxek dute konpostagailua, banakako konpostajearen edo autokonpostajearen programaren barruan, eta 85 familiak hartzen dute parte auzo konpostajeko programan, Añorga Txiki, Igeldo, Aiete, Morlans, Ibaeta, Martutene, Bidebieta eta Ullia auzoetan, horretarako instalazioak jarri baitira auzo horietan.

BALORIZATUTAKO HONDAKINAK

Iturria: San Markoko Mankomunitatea

2020an, Zubietan dagoen Ingurumen Guneko balorizazio energetikorako instalazioa martxan jarri zen. Gipuzkoako hiri-hondakinen errefusa modu kontrolatuan errausten den instalazioa, non errekuntza-prozesu horretan sortutako beroa elektrizitatea eta beroa sortzeko aprobetxatzen den. Ingurumen Gunean daude ere beste instalazio batzuk: tratamendu mekaniko-biologikorako planta, zepen berreskuratzerako zentroa eta biogasa eta konposta ekoizteko digestore anaerobikoa eta beste instalazio osagarriak ere.

Errefusa kopurua %2,38 murriztu da 2022aren aldean. 2023an mota horretako hondakinen 48.418.282 kg bildu dira, hau da, udalerrian kudeatutako hiri-hondakin guztien % 58,59. Material hori Zubietan eraikitako balorizazio energetikoko instalazioan tratatzen da.

4.3.

KONTSUMO IRAUNKORRA

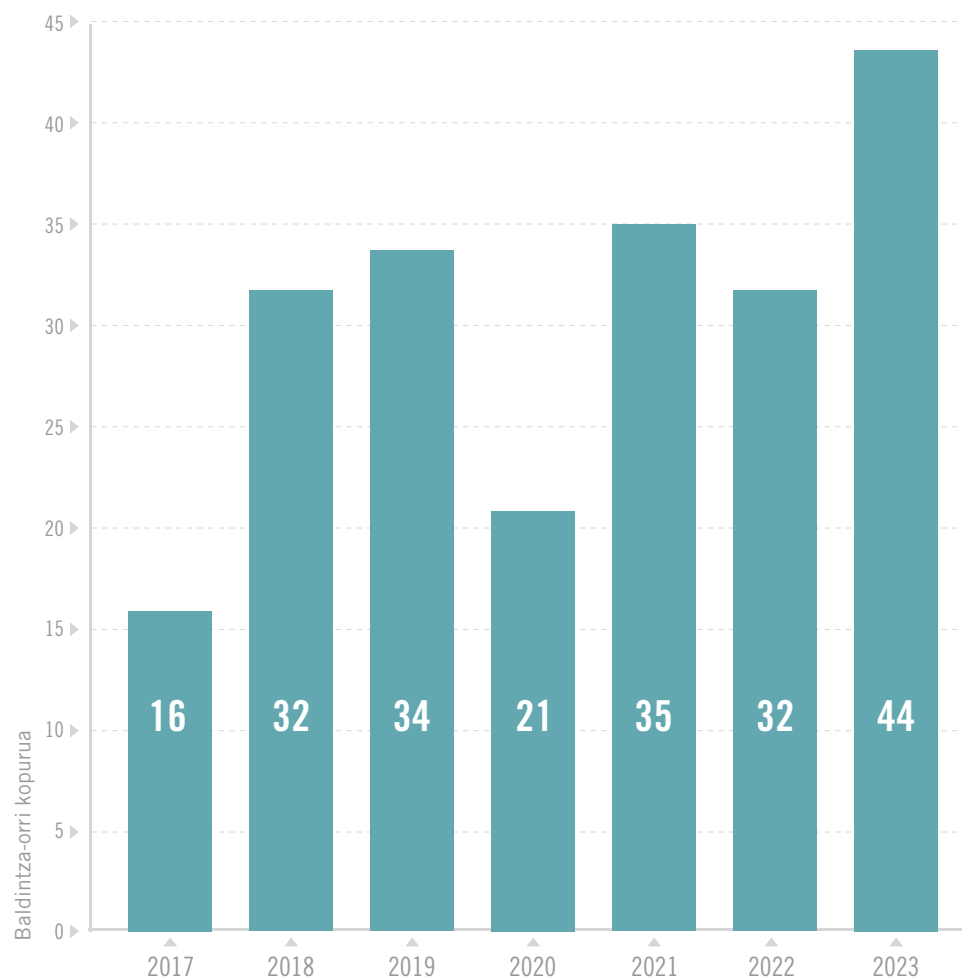
Kontsumo iraunkorra bizitzeko eta sistemak funtziona dezan beharrezkoak diren ondare eta zerbitzuen erosketa eta hornidura modu arduratsuan egitera dago begira. Partikular, administrazio, enpresa eta korporazioek egiten duten erosketa bakoitza hainbat alderdi (erosgaiaren materialak, berrezartzeko ahalmena, birziklatzeko ahalmena, ekoizpen prozesuak eta energiaren kontsumoa, material eta produktuen iraunkortasuna eta jatorria, karbono aztarna, etab.) kontuan hartuz egin dadila, eta baita produktuak egin dituztenen edo elikagaiak edo beste ondare eta zerbitzu batzuk bildu edo garraiatu dituztenen laneko nahiz gizarte baldintzak ere kontuan izanik.

Ondare eta zerbitzuen ekoizpenean, enpresa eta erakunde publikoek Ingurumena Kudeatzeko Sistema izenekoak txertatzen ari dira, beren jarduera, zerbitzu eta produktuek sorrarazten dituzten ingurumen eraginak identifikatu, prebenitu eta kontrolatze aldera, ondoren horiek murriztu, informazio publikoko ildo bat eraman eta ingurumen arloko antolaketa eta ekoizpen sistemaren txertatze egiazko eta jarraitua bermatuko duen ziurtagiri bat eskuratzeko xedez.

UDALAREN BALDINTZA-ORRIAK INGURUMEN-IRIZPIDEekin OSATZEA

Iturria: Donostiako Udaleko Finantza Zuzendaritza eta Ingurumen Osasunaren eta Jasangarritasunaren Zerbitzua

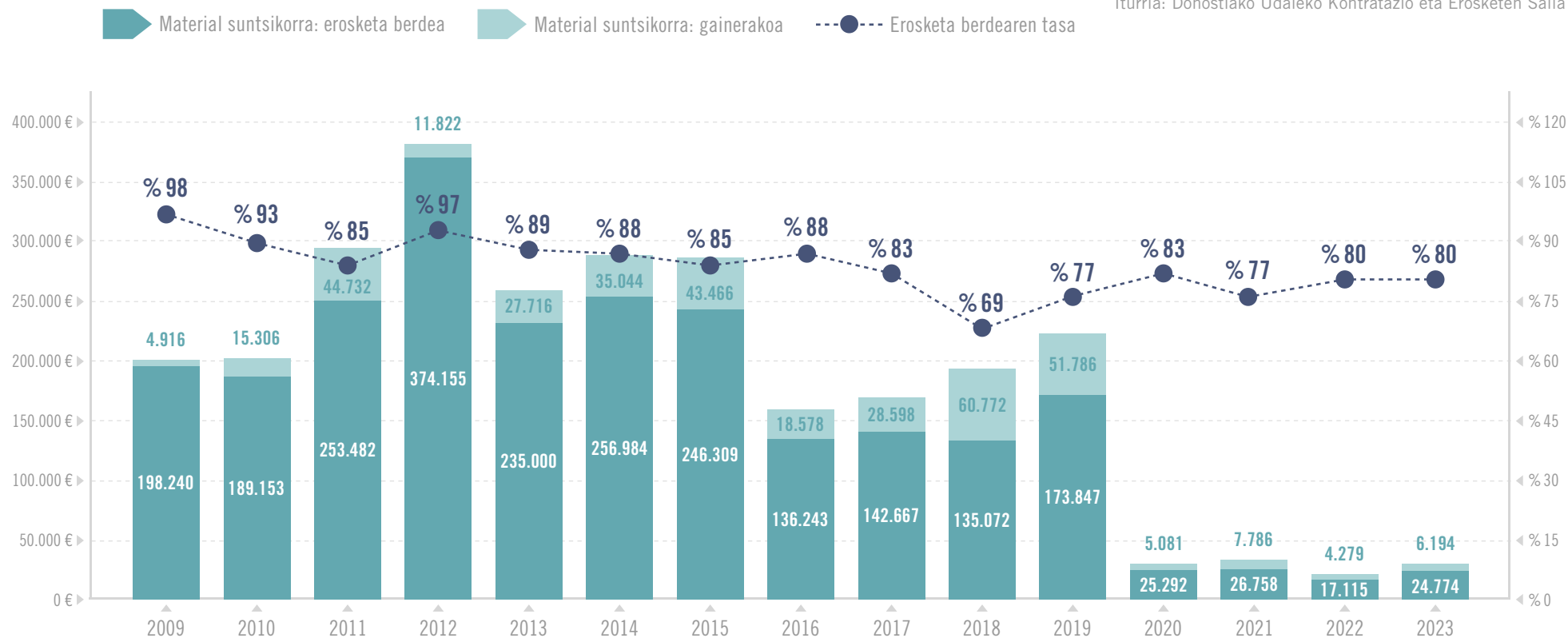

2023an 44 baldintza-orri argitaratu eta esleitu dira ingurumen irizpideekin. Pandemia egoeraren ondorioz, 2020an esleitu behar ziren agiri batzuk atzeratu egin ziren, eta beste batzuk ez ziren argitaratu, eta horrek isla izan zuen 2021eko igoeran. 2023an baldintza-orriek gora egin dute %38 2022. urtearekin alderatuz. Europako Berreskuratzeko Tresnari (Next Generation) lotutako pleguetan ingurumen-klausulak sartzeak eragina izan dezake 2023an lortutako kopuruan. Udaleko sail eta erakunde desberdinek sartu dituzte ingurumen-irizpideak baldintza-orri hauetan, eta lan desberdinak garatzeko dira, besteak beste, ibilgailu elektrikoak eta hibridoak hornitzeko zerbitzuak; material desberdinaren hornikuntza, bulegoko material suntsikorra, altzariak, ekipo informatikoak; laneko arropa; elikagaiak eta edariak saltzeko makina automatikoak instalatzeko eta kudeatzeko zerbitzua; hiri-hondakin solidoak biltzeko eta garraiatzeko zerbitzuak; Isuri Gutxiko Eremua ezartzea eta abian jartzea; berdeguneak, parkeak, lorategiak eta zuhaitzak mantentzeko zerbitzuak; eta abar.

MATERIAL SUNTSIKORRAREN EROSKETA BERDEA

Iturria: Donostiako Udaleko Kontratazio eta Erosketen Saila

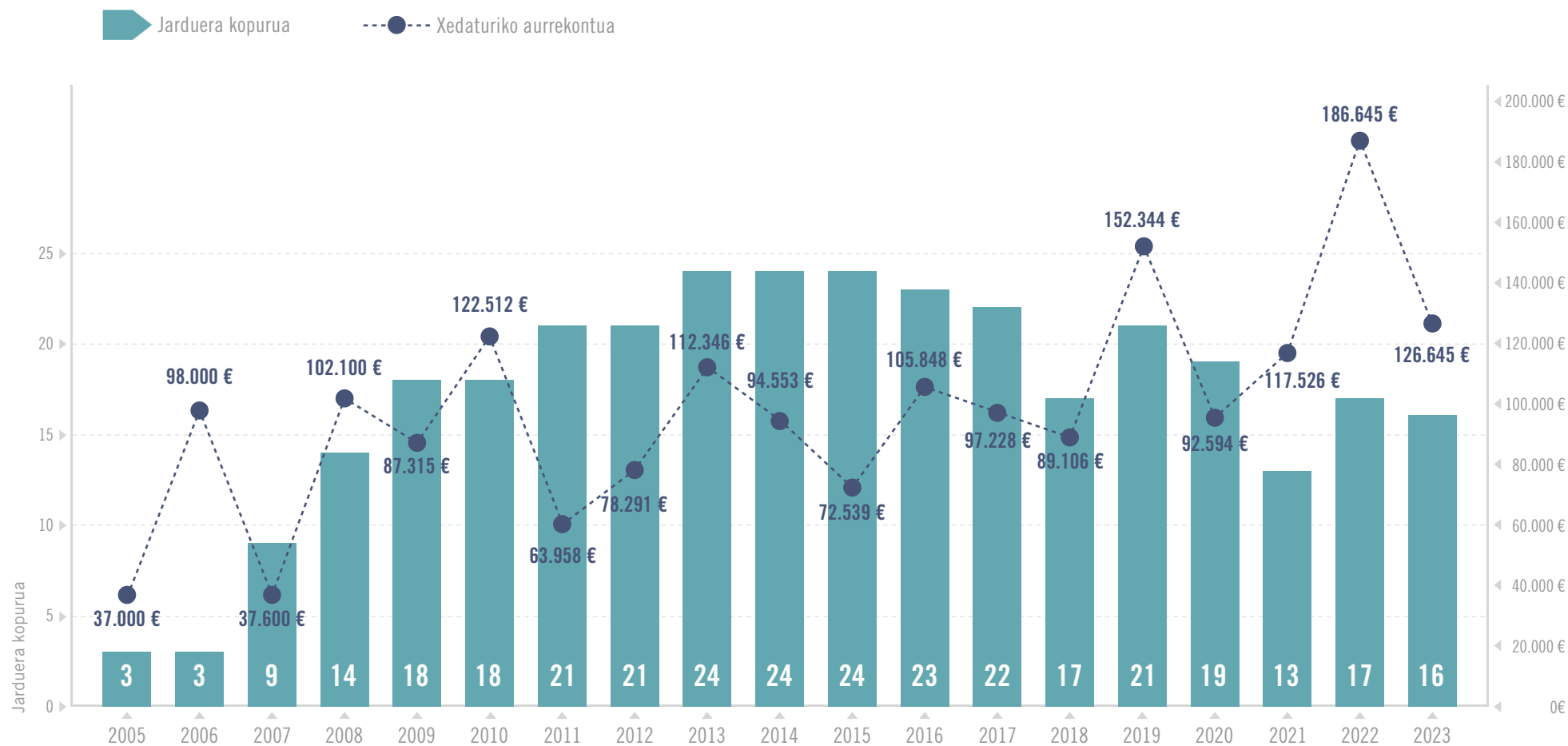
“Erosketa Berdea” deitzen zaio, produktuen alderdi ekonomiko eta teknikoez gain, produktuek bizi-ziklo osoan ingurumenari eragin diezaioketen eragina aintzat hartuta egiten den erosketari edo kontratazioari. Pandemia egoera zela eta, telelana egin ahal izan zuten udaleko langile askok, eta material suntsikorraren erosketa arrazionalizatu zen; ondorioz, material suntsikorraren aurrekontuaren beherakada nabarmena izan zen, %87 jaitsi zen 2020an eta %85 2021ean 2019 ur-

tearekin alderatuta. 2023an, material suntsikorraren aurrekontuak 2020a baino lehenagoko mailen azpitik jarraitzen du, eta %45 igo da 2022arekin alderatuta. 2023an Udalak material suntsikorrean gastatutako 30.968 €-etatik %80 erosketa berdea izan da. 2023an Udalak erositako material suntsikorraren %78 inguru “produktu berdeak” kategorian sartzen da, azken bost urteetako antzekoa baino aurreko urteetan baino txikiagoa.

KONTSUMO IRAUNKORRA SUSTATZEA

Iturria: Ingurumen Saila, Erosketen Saila, Cristina Enea Fundazioa

Udalak eta Cristina Enea Fundazioak sustatutako kontsumo iraunkorraren ekintza-kopuruak eta aurrekontuak behera egin du 2023an 2022. urtearekin alderatuta, %6 eta %32 hurrenez hurren.

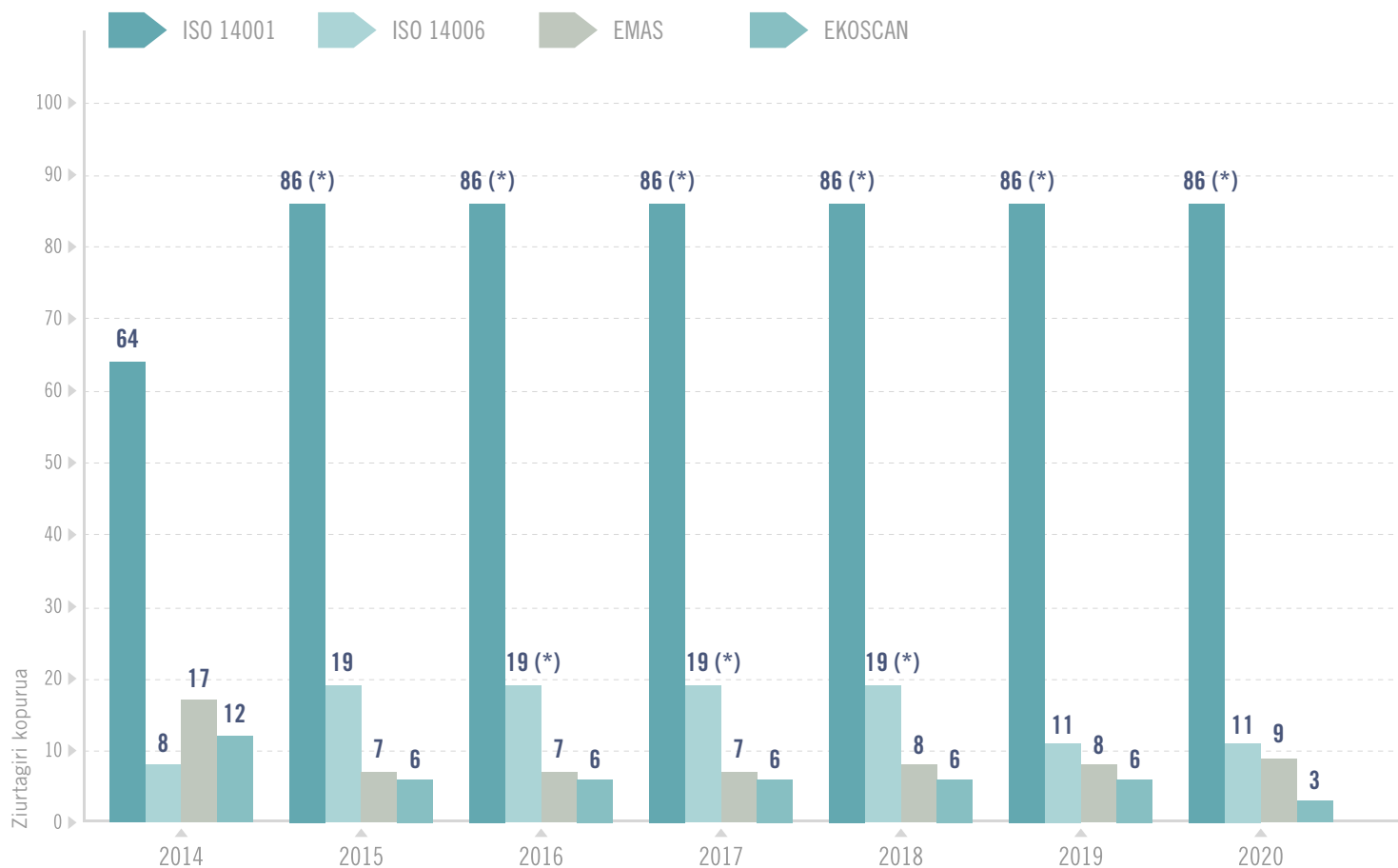
Kontuan hartu behar da ekintza askok, gainera, gasturik eragiten ez dutela. 2023. urtean nabarmentzekoak dira Donostitruk, hilabetero ospatzen den merkatu herrikoa; Haziera, hazi-trukaketa eta laborantza eta agroekologiaren inguruko jakinduria zabaltzeko eta partekatzeko leku iraunkorra; Eskolan Konposta, hezkuntza

zentroei zuzenduriko programa, hondakin organikoak sorburuan egoki ustiatzeko; eskola-baratzeen sarea, hiriko eskola-baratzeak sortu, indartu eta elkarren artean erlazionatzeko proiektua; hotel-establezimenduetako trantsizio ekologikorako ibilbide-orria; eta baita Saretuz, kontsumo kontziente eta eraldatzailearen aldeko sare donostiarraren baitan kontsumo iraunkorragoa, kontzienteagoa eta bidezkoagoa lortzeko egindako sentsibilizazio eta sustatze ekintzak.

ENPRESAREN ETA ERAKUNDE PUBLIKO NAHIZ PRIBATUEN INGURUMEN KUDEAKETA

Iturria: Ihobe

* Eguneratu gabeko datuak

2015. urtean udalerrian 118 ziurtagiri zeuden, 2014. urtean baino %17 gehiago. 22 ziurtapen udal-sozietateei, Euskal Herriko Unibertsitateari, Osakidetzaari, Eusko Jaurlaritzari eta Gipuzkoako Foru Aldundiari zegozkien batez ere.

2020. urtean berdin mantentzen da ISO 14006 ziurtagiri kopurua (11), EMAS ziurtagiri bat gehiago dago (9) eta behera egin du Ekoscan ziurtagiri kopurua (3). ISO 14001 ziurtagiriaren kasuan, ez dago datu eguneraturik 2020. urtean.

4.4.

UR-KONTSUMOA

Zuzenean kudeatzen ditu Udalak ur hornidurako eta saneamenduko zerbitzuak. Horretarako, azpiegitura zabal bat du, eta, horri esker, urtean 14.069.901 litro ur kudeatzen ditu.

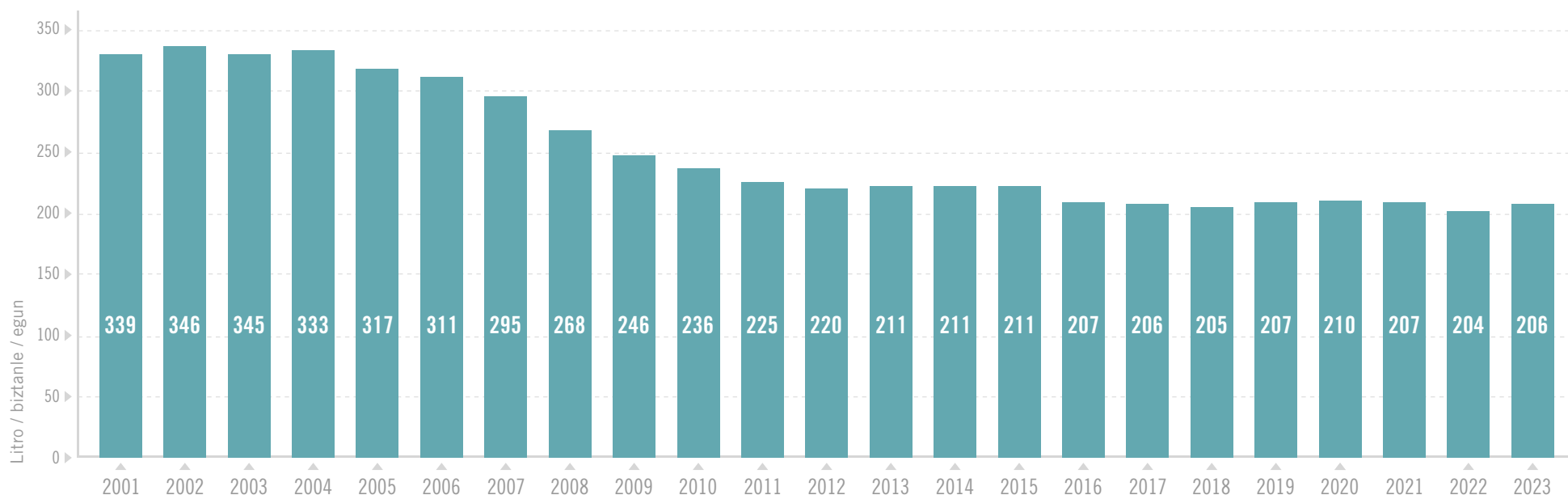
Osagai moduan, 464 km hodi eta edateko ura presioan daramaten manio-bra eta kontrol elementu guztiak ditu ura banatzeko sareak. Etxeetara iristen den ura edateko ona izatea bermatzen dute udal zerbitzuek, eta azken hemezortzi urtetan kalitate egokiaren kalifikazioa lortu da udalerriko ur horniduran. 2023. urtean edangarritzat sailkatu dira analisien % 100.

764 km hodik eta behar diren gainerako elementuek saneatzen dute ura, grabitatearen edo ponpatzearen bidez garraiatzen baitute ur zikina hondakin uretarako araztegiara edo isurtzeko gunera.

ALTAKO ZUZKIDURA: GUZTIZKO UR-KONTSUMOA

Iturria: Añarbeko Urak Mankomunitatea. Uren Ustiapen eta Saneamenduko Zerbitzua, Donostiako Udala

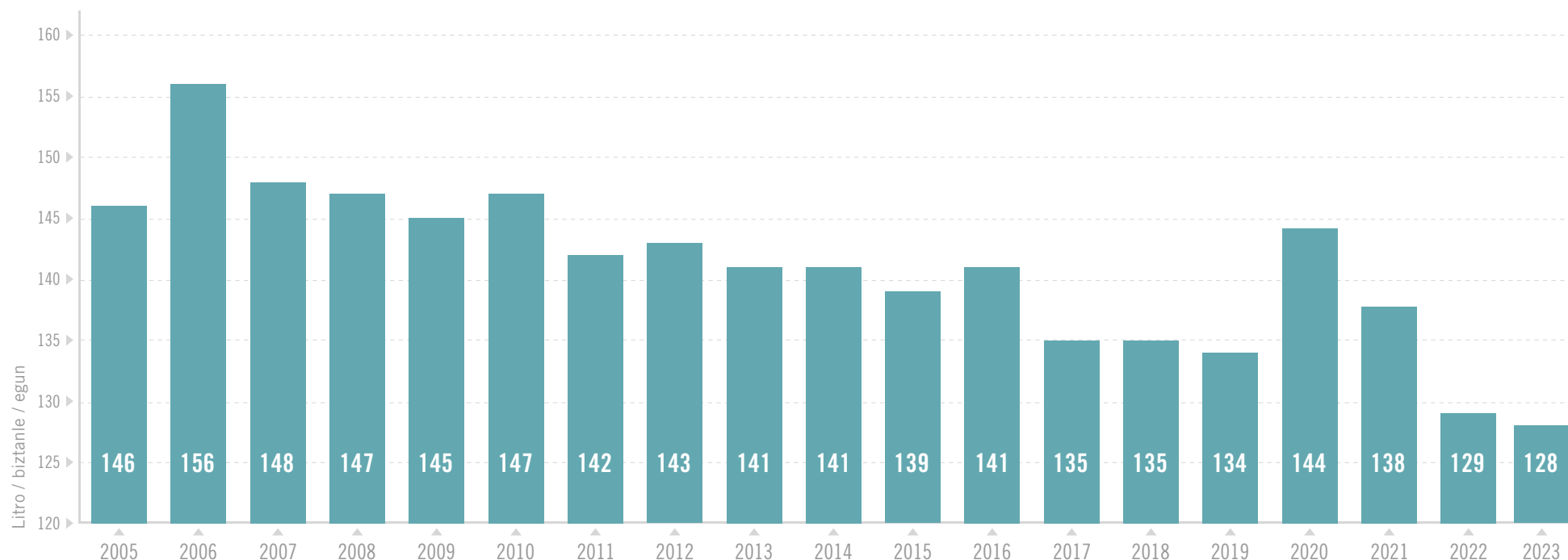
2003tik 2018ra bitartean, behera egin du uraren guztizko kontsumoak, eta, hama-hiru urteotan, pertsonako 140 litro aurreztu dira egunean. Banaketa sarea hobetu izana (ihesak kentzea, hodiak berritzea, etab.) izan daiteke azken urteotako joera horren azalpena. 2023an, biztanleko eta eguneko ur-kontsumoa %1,04 handitu da 2022 urtearekin alderatuz, nahiz eta behera egin 2019 erreferentziazko urtearekin alderatuta, %0,5, 2020an gora egin ondoren. 2020an

ziurrenik hainbat faktorek eragin zuten igoera (Elordin depositu berria martxan jartzea 2019 erdialdean, Zubietako azpiegitura berriei ura ematen diena; 2020an bisurtea izateagatik egun bat gehiago kontsumitzea; eta pandemia-egoera, non ur-galerak eta, batez ere, etxeko kontsumoa areagotu ziren). 2023ko igoera galdutako uraren igoeran eta, neurri txikiagoan, fakturatu gabeko udal-kontsumoan egon daiteke batez ere.

ETXEKO UR-KONTSUMOA

Iturria: Uren Ustiapen eta Saneamenduko Zerbitzua, Donostiako Udala

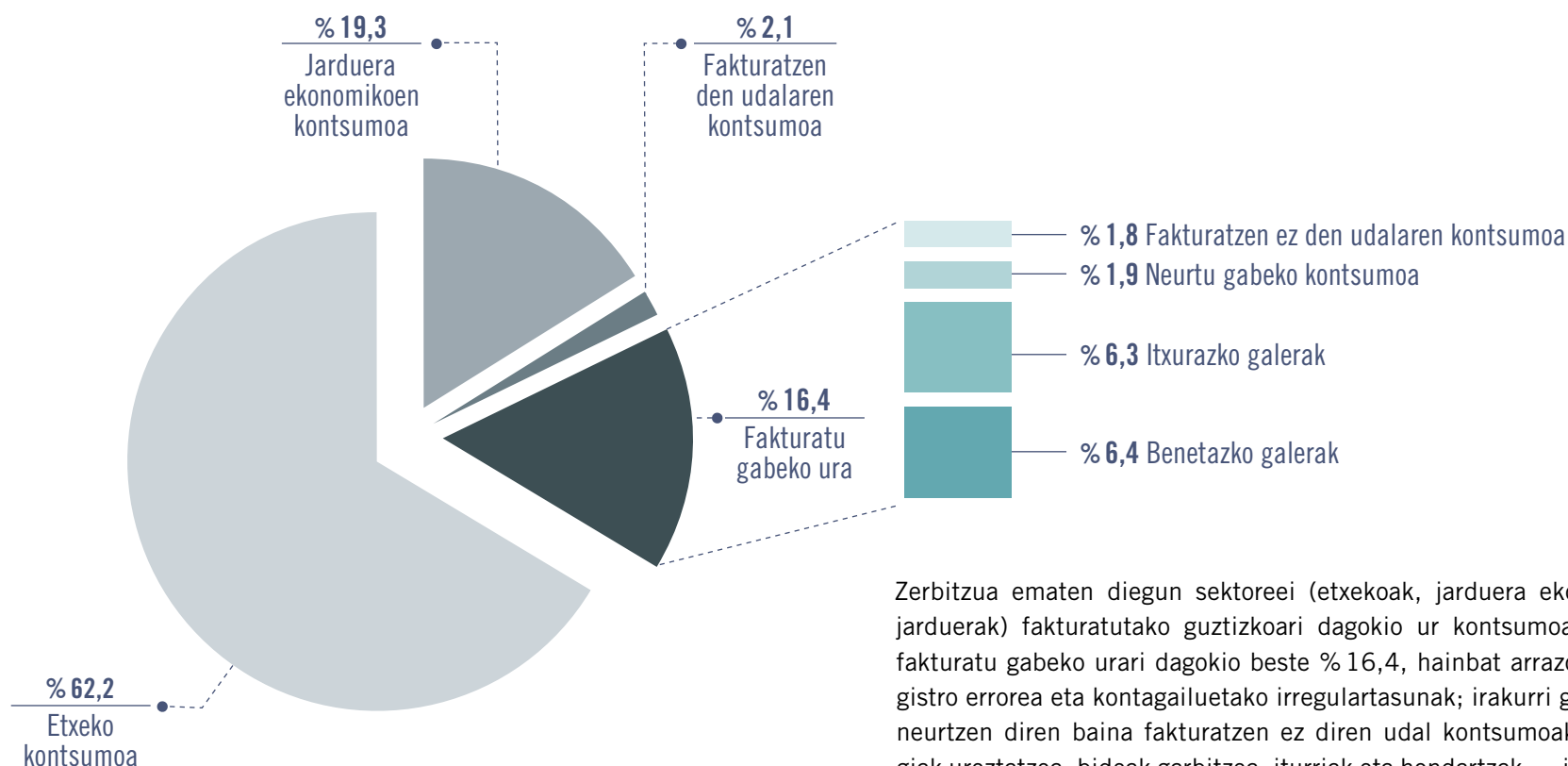
Etxeko sektoreari dagokionez, 2023an, biztanleko 128 litro ur kontsumitu ziren, egunean, 2022arekin alderatuta %0,5 gutxiago; 2019ko erreferentziazko aldi baina %4 gutxiago. Etxeko kontsumoaren hazkundearen hasiera 2020an bat etorri zen etxeratze-aldiarekin, eta altu mantendu zen hura amaitu ondoren; kontsumo globalean konpentsatu zuen jardura ekonomikoetako kontsumoaren beherakada. 2023an, etxeko sektoreko kontsumoa aztertutako serieko zifrarik txikiena da, pandemiaren aurreko bost urteetan lortutako batez bestekoa baino

askoz txikiagoa (138 litro biztanleko eta eguneko). 2022ko jaitsieraren arrazoiak izan daitezke kolektiboen jardura gutxiago kontsumitzea (%12 jaitsi da) eta kontagailuen antzinatasunaren ondorioz etxeko kontsumoan azpikontulajea handitzea. Etxeko per capita kontsumoa gutxituz joan den arren, 2023an, ur kontsumo osoaren %62 da, azken urteetan goranzko joera erakusten duen proportzioa (2007an, kontsumitutako ur guztiaren %50 zen).

UR-KONTSUMOAREN BANAKETA

Iturria: Uren Ustiapen eta Saneamenduko Zerbitzua, Donostiako Udala

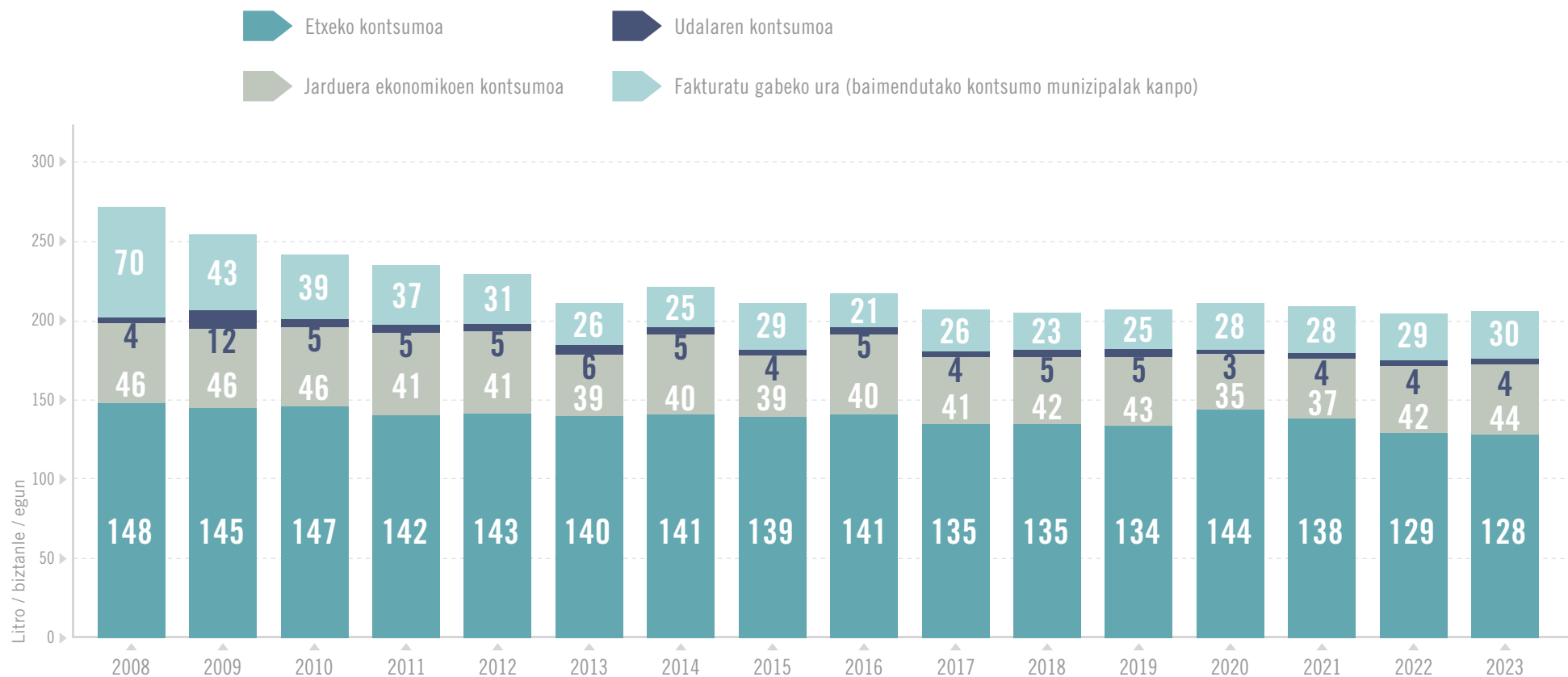

Zerbitzua ematen diegun sektoreei (etxeak, jarduera ekonomikoak eta udal jarduerak) fakturatutako guztizkoari dagokio ur kontsumoaren %83,6. Berriz, fakturatu gabeko urari dagokio beste % 16,4, hainbat arrazoi direla kausa (erre-gistro errorea eta kontagailuetako irregulartasunak; irakurri gabeko kontagailuak; neurtzen diren baina fakturatzen ez diren udal kontsumoak —hala nola lorategiak ureztatzea, bideak garbitzea, iturriak eta hondartzak—; isuri edo jarioengatik kontsumitzen ez den ura eta kontsumitu arren, iruzurragatik fakturatzen ez dena). 2022an etxeko kontsumoa % 63,2 zen bitartean, 2023an % 62,2ra jaitsi da, jarduera ekonomikoen kontsumoarekin gertatzen denaren kontrara, 2022an % 18,8 izatetik 2023an % 19,3 izatera igaro baita.

UR-AURREZPENAREN BILAKAERA

Iturria: Uren Ustiapen eta Saneamenduko Zerbitzua, Donostiako Udala

2008tik 2019ra bitartean, hirian kontsumitzen den ur kantitatea ia laurdena murriztea lortu dugu. 2008an, 18 milioi metro kubiko ingurukoa zen Donostiara iristen zen hornidura, eta, 2019an, kopuru hori 14 milioira murriztu da, hau da, lau bat mila milioi litro aurreztu ditugu urte horretan. Hornidura sarean eta ihesen eta kontagailuen kontrol sisteman egindako hobekuntzei esker, handitu egin da hornidura sistemaren eraginkortasuna.

Hala ere, etxeko kontsumoa ere jaitsi den arren, proportzio txikiagoan murriztu da: 2008an, biztanleko eta eguneko 148 litro kontsumitzen zituzten etxeetan, eta 2019an, berriz, 134 litro. Hau da, azken hamabi urteetan, %8 murriztu da.

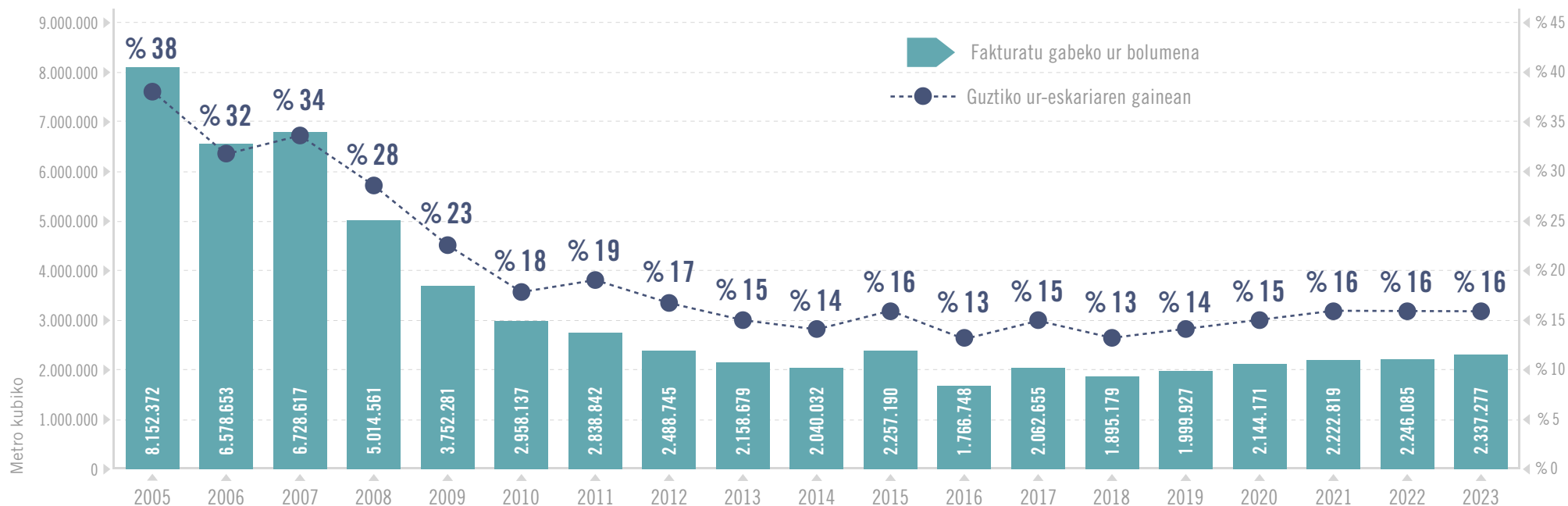
Antzeko zerbait gertatu da jarduera ekonomikoetako kontsumoarekin: 2008an, batez beste, 46 litro kontsumitzen ziren biztanleko, eta 2019an, berriz, 43 litro eguneko.

Hala ere, pandemia-egoerak eragina izan zuen bai etxeko kontsumoan (2020an 144 litrora igo zen biztanleko eta eguneko), eta 2023an 128 litrora jaitsi da biztanleko eta eguneko (pandemiaren aurreko bost urteetako urteko batez bestekoaren antzeko zifrak, 137 litro biztanleko eta eguneko), baita jardueren kontsumoan ere: 2020an batez besteko 35 litrora jaitsi zen biztanleko eta eguneko eta 2023an biztanleko eta eguneko 44 litrora igo da (pandemiaren aurreko bost urteetako urteko batez bestekoaren gainetik, 41 litro biztanleko eta eguneko). Guztizko kontsumoari erreparaturik, 2020an jarduera ekonomikoen kontsumoaren jaitsiera etxeko kontsumoaren eta fakturatu gabeko uraren hazkundeak konpentsatu zuen; 2021 urtea ezkerotik, berriz, etxeko kontsumoaren jaitsierak eragin handiagoa izan du jarduera ekonomikoen kontsumoaren hazkundeak baino.

FAKTURATU GABEKO URA

Iturria: Uren Ustiapen eta Saneamenduko Zerbitzua, Donostiako Udala

2005az geroztik, %4 inguru jaitsi da fakturatu gabeko ur bolumena, batez beste, eta, 2007tik aurrera, murrizketa nabarmenenak gertatu dira, batez ere Banaketa Sarea Kudeatzeko Udal Planeko zenbait neurri ezartzearen ondorioz, honako hauek lortu ditugu:

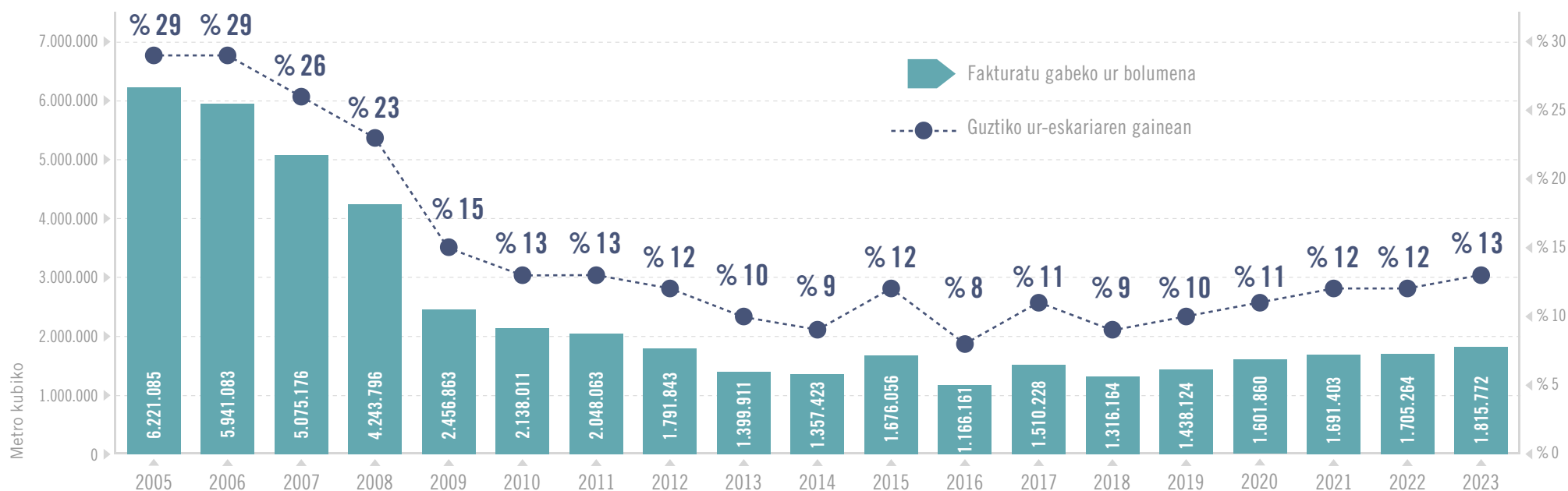
- Banaketa sarea sektoreka banatzea, jarioak hauteman eta konpontzeko.
- Udal instalazio eta zerbitzuetako kontsumoa kontrolatzea eta gutxitzea.
- Euri ura kaleak garbitzeko eta iturri apaingarrietan erabiltzea.

2023an, fakturatu gabeko ura %4 igo da; 2008 eta 2014 artean beheranzko joera izan da, baina 2015etik aurrera, 2016 eta 2018 izan ezik, joerak gora egin duela adierazten du. Sistemaren eraginkortasunak gora egiten jarraitzen du: 2005ean, ur eskari osoaren %38 zen fakturatu gabeko ura; 2023an, berriz, %16koa izan zen kopuru hori, hau da, 2020tik izandakoaren antzekoa.

GALDUTAKO URA

Iturria: Uren Ustiapen eta Saneamenduko Zerbitzua, Donostiako Udala

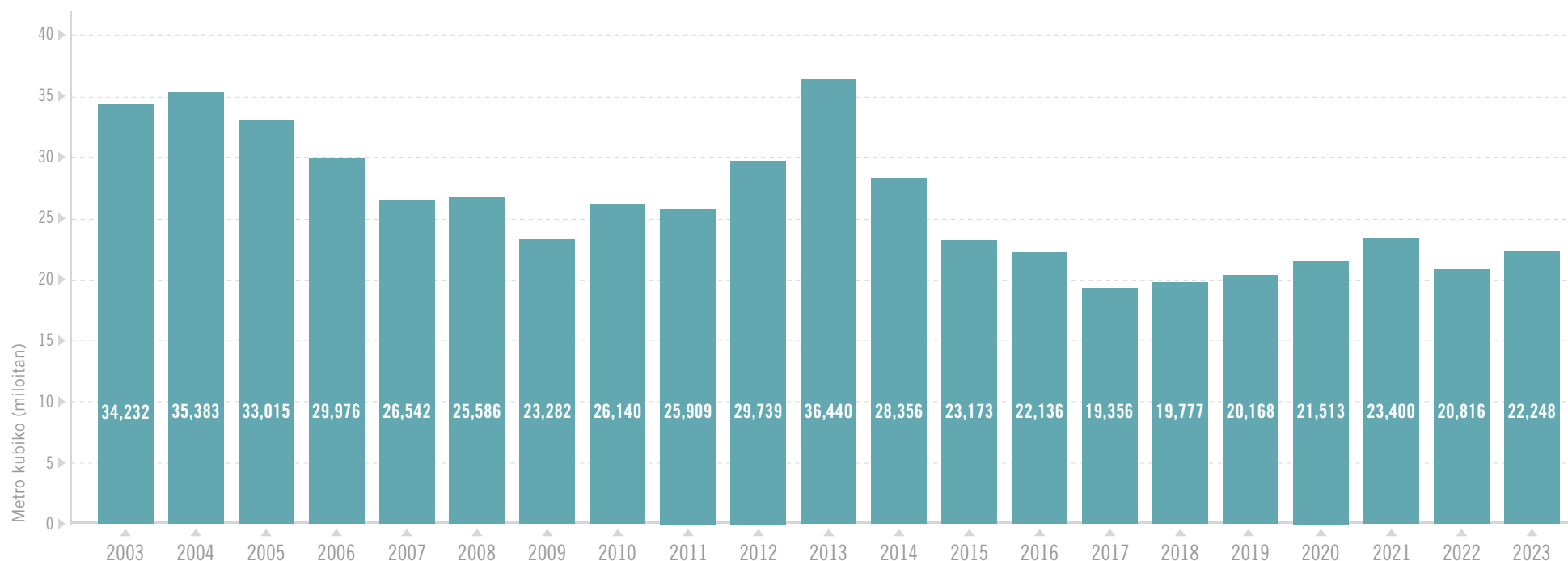
2005az geroztik, galdutako uraren bolumena, hau da, itxurazko galerak (iruzurra eta irakurketa akatsak) eta galera errealak (ura banaketako sareko edo instalazioetako jarioak) barne, urteko %1 jaitsi da, batez beste, eta 2023an 1,8 bat milioi metro kubiko galdu da. Monseko biltegia berritzeko obretan izandako matxura baten ondorioz 2015. urtean gehikuntza puntuala izan den arren, 2007tik aurrera, asko gutxitu dira galerak, eta 2007. eta 2023. urteen artean %64ko ur

aurrezkia izan da, batez ere, edateko ura banatzeko sarearen sektorizazioarekin jarioak hauteman eta kentzearen ondorioz. 2023an, galdutako ur-bolumenaren urteko aldakuntzak %6ko igoera ekarri du. 2005ean, uraren guztizko eskaeraren gaineko ehuneko gisa, galdutako ura %29 zen; 2023an, berriz, %13koa izan da kopuru hori, 2010etik lortutako zifren ildotik.

HONDAKIN-UREN KUDEAKETA

Iturria: Añarbeko Urak Mankomunitatea

2005etik 2009ra, Donostiako saneamendu sarean jaso eta Loiolako Hondakin Uren Araztegiaren tratatzen den hondakin uraren bolumena urtean %6 jaitsi zen, batez beste, eta aldi horretan, guztira, ia %30 jaitsi zen. Ur horiek, batez ere, edateko uraren horniduratik datoz, erabiltzaileek erabili eta estolderia sarera itzultzen baitute, bai eta kolektoreetan doan euri uraren parte batetik ere. 2010ean, Loiolako HUaren eta Monpaseko itsaspeko hustubidearen artean

lurreko hustubidea abian jarri zenean, handitu egin zen euri ura biltzeko ahalmena, eta, beraz, tratatutako uraren bolumena handitu. Prezipitazioei dagokienez, 2023a Igeldoko Meteorologia Behatokiak “heze” gisa sailkatu du urtea prezipitazioei dagokienez, eta urte horretan kudeatutako hondakin uraren bolumena %7 igo zen 2022koarekin alderatuta (hau “oso lehor” bezala sailkatua).

5. BIZI- KALITATEA

Hirietako biztanleen bizi-kalitatea bermatzea eta hobetzea da hiriak klima aldaketaren aldetik birmoldatzeko politika publikoen helburu nagusietako bat. Oinarrizko elementu batzuen mende egongo da hiri bat sostengagarri izatea: pertsonen ongizate fisiko eta psikologikoa; bizitoki ingurunearen ingurumen kalitatea, era batera edo bestera, norbanakoaren eta taldearen osasunean eragina izango dute; lanerako eta etxebizitza duinak eskuratu ahal izatea, eta

gizartean parte hartzeko eta integratzeko aukerak; baita hezkuntza edo aisialdi aukerak ere, besteak beste. Askotariko baldintzak dira, konplexuak, eta, neurri batean, faktore subjektiboek eta kulturek ere baldintzatzen dituzte.

Dugun informaziotik abiatuta, hirian bizi direnen bizi-kalitatean eragina duten parametro batzuk bildu ditugu, aurreko ataletan jasotakoez gain.

5.1.

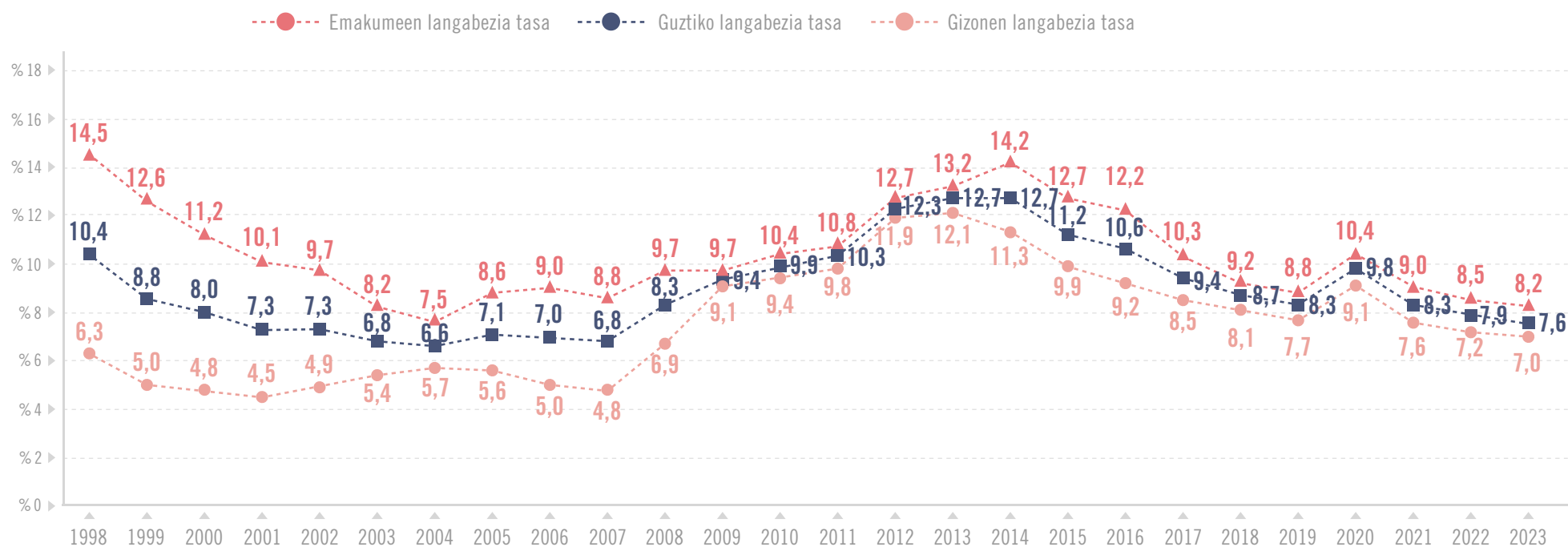
ALDERDI SOZIOEKONOMIKOAK

Hiriaren iraunkortasunaren oinarrizko habeetako bat hiriak berak bertan bizi direnentzat sorrarazten dituen baldintza sozioekonomikoak dira. Lan merkatura sartzeko erraztasunak, diru sarrerak, gaikuntzak, garapen profesionala eta gizarte babesa alderdi erabakigarriak dira Donostian bizi direnen bizi kalitateari eta oreka emozionalari so.

LANGABEZIA-TASA

Iturria: Lanbide eta Donostia Sustapena

Mendea nahiko egonkor mantentzen den langabezia-tasarekin hasi zen, %7aren inguruan. Joera hori eten egin zen 2008. urtean krisi ekonomikoaren ondorioz, eta areagotzen jarraitzen du, 2014ko amaieran zifra handienera helduaz, %12,7. 2023ko abenduan, langabezia-tasa %7,6 izan zen, urtetik urterako portzentajezko 0,3 puntu behera egin duelarik. 2022. urtean, langabezian zeuden pertsonak 6.984 ziren, 2023. urte bukaeran 6.626 direlarik, langabeen kopuruan urtetik urterako %5eko beherakada suposatuz. 2023ko langabezia-datuak 2019ko mailen azpitik daude; izan ere, 2019ko amaieran langabezia-tasa %8,3koa izan zen, eta 7.246 pertsona zeuden langabezian.

Langabezia-tasak, 2020an gora egin ondoren, pandemiak baldintzatuta, 2021ean hasitako beheranzko joera berreskuratzen du. Gipuzkoako tasa baina txikiagoa da, %8,2, baita EAEko batez besteko tasa baino txikiagoa, 2023. urtean %10,1ean kokatu dena, eta Espainiakoaren batez bestekoa baino askoz txikiagoa, epe berdinean populazio aktiboaren %11,8a baitzegoen langabezian.

Emakumeen langabezia-tasa langabezia-tasa orokorraren gainetik dago, baina azken urteetan nolabait ere parekatzen ari zirela gizonen eta emakumeen langabezia tasak ikus bazitekeen ere, 2014. urtean eta 2016. urterarte joera hau aldatu egin zen, desberdintasun handiagoa gertatuz. 2017. urtetik nolabait ere bi tasak parekatze joera dutela dirudi, baina ia urteko aldaketarik gabe. 2023. urtean, %8,2ra iritsi da emakumeen langabezia tasa, langabezian erregistratutako emakumeak 3.674 izan baitira, guztizko langabezia-tasa baino portzentajeko 0,6 puntu gehiago. 2014. urtetik 2016. urterarte gizon eta emakumeen artean erregistratutako aldea portzentajeko 2,8 eta 3,0 bitartean mantendu bazen, 2019. urtetik portzentajeko 1,1 eta 1,8 puntutara jaitsi da.

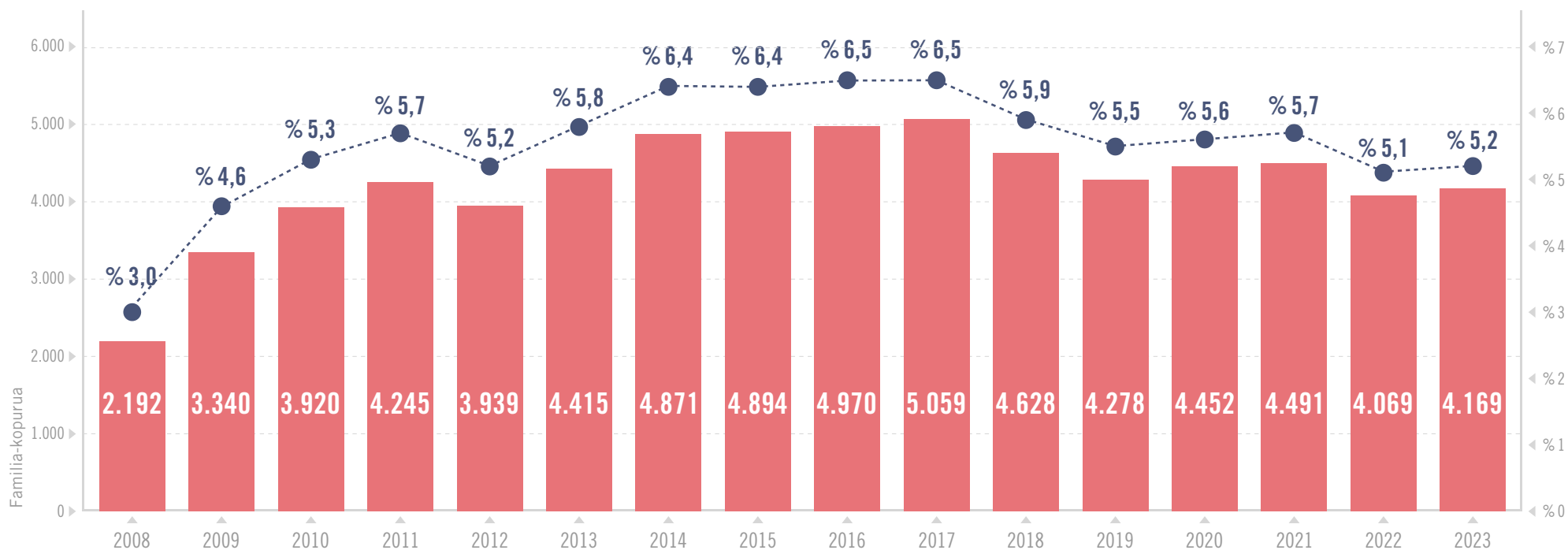
DIRU-SARRERAK BERMATZEKO ERRENTA PRESTAZIOA JASOTZEN DUTEN FAMILIA KOPURUA

Iturria: Lanbide eta Informazioko Udal Unitatea

Diru-sarrerak Bermatzeko Errenta prestazioa jasotzen duten familien kopurua

---●--- Prestazio jasotako familien ehunekoa udalerriko familien guztizkoaren arabera

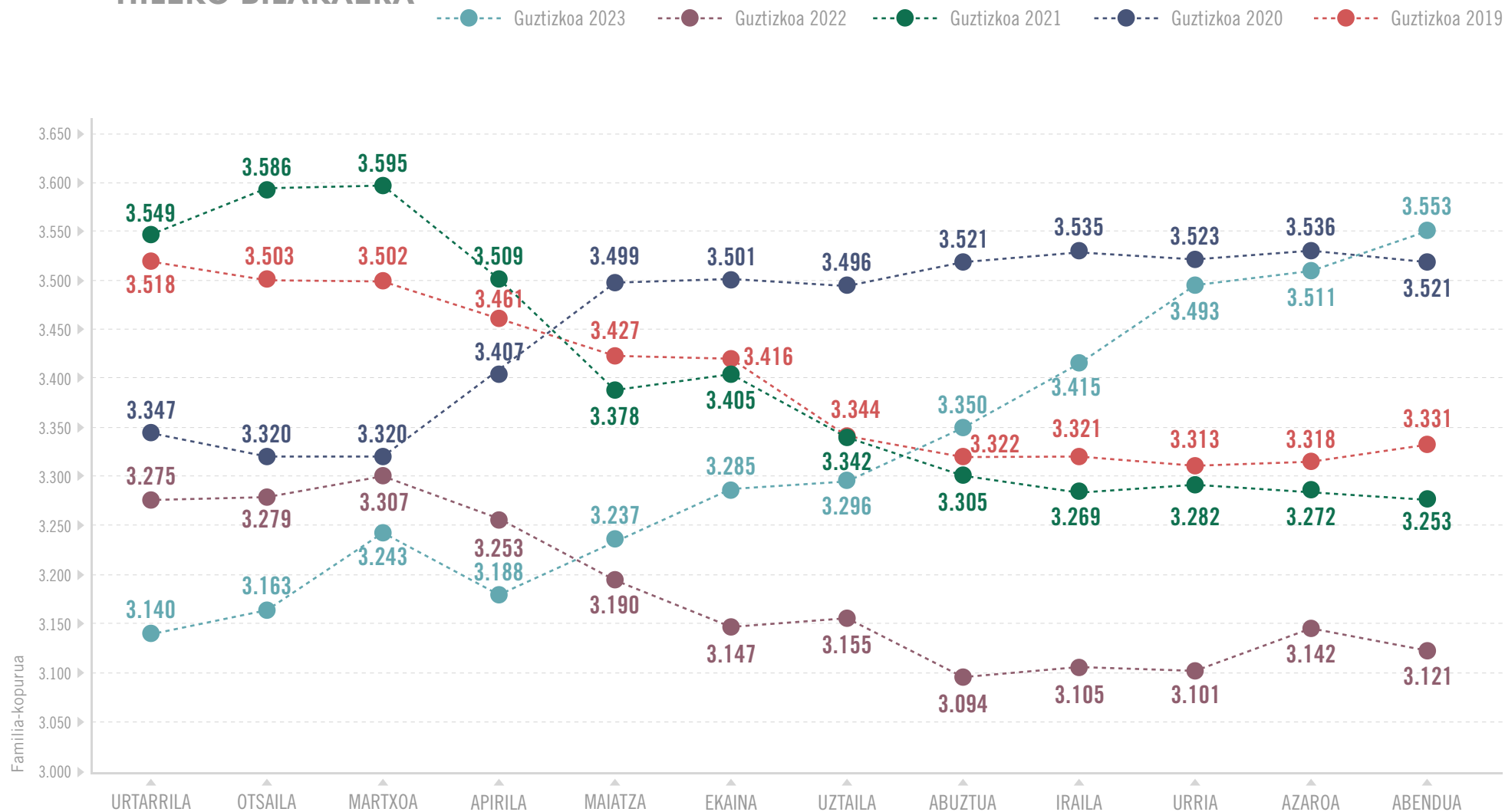

Diru-sarrerak Bermatzeko Errenta izaera ekonomikoa duen aldi baterako prestazioa da, eta horren helburua oinarritzko premiekin eta gizarteratzearekin loturiko gastuei aurre egiteko nahikoa diru-sarrerarik ez duten bizikidetza-unitateen oinarritzko premiak betetzea da.

DBE jasotzen duten familia kopuruak %2,5 egin du gora 2022. urtearekin alderatuta, prestazioa jasotzen duten familien tasa %5,2ra igo da 2023. urtean. Tasa aurreko urtetakoen azpitik dago; prestazioa jasotzen duten familia kopuruaren jaitsierak, pandemia-egoeraren ondorioen susperraldia islatzen duela dirudi, zeinak Donostiako familia askoren ekonomian eragin handia izan zuen; aurreko urteetako beheranzko joera berreskuratzen du 2008ko krisialditik suspertu ondoren. Espedienteen %59 emakumeei dagozkie, 2015. urtetik datu antzekoa eta 2014. urtean baino portzentajeko bi puntu gehiago -alderik txikiena lortu zen urtea-; %41 gizonezkoei dagokie.

HILEKO BILAKAERA

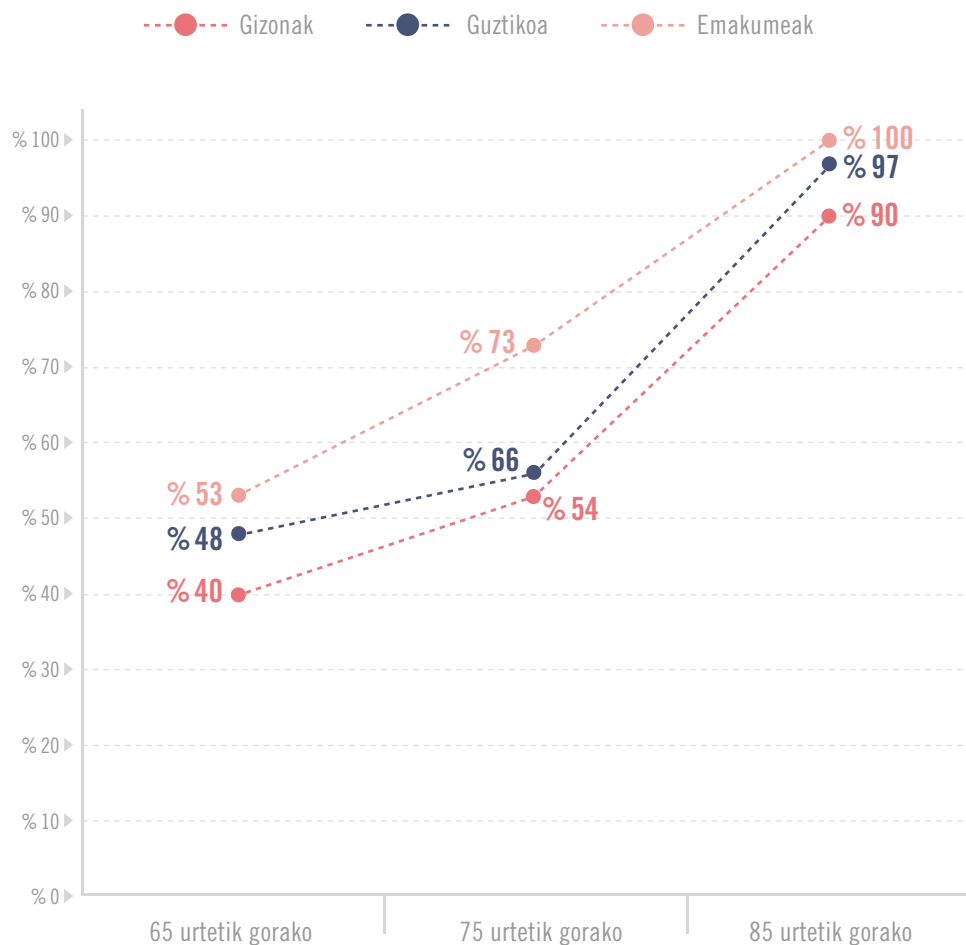
Hileko bilakaerari erreparatuta, 2019an espediente aktiboen kopuruak behera egin zuen hilabeteetan zehar (urtarrilean 3.518 izatetik abenduan 3.331 izatera igaro zen); 2020an, berriz, espediente aktiboen kopuruak gora egin zuen nabarmen apiriletik aurrera. 2023 lehenengo hiruhilekoa goranzko espediente aktiboen kopuruarekin hasten da, nahiz eta aurreko lau urteetan baino gutxiago izan. Urte amaierara arte eutsi zaio hazkunde horri, eta aurreko lau urteetan baino espediente aktibo gehiagorekin amaitzen da, (urtarrilean 3.140 izatetik abenduan 3.553 izatera igaro da). Kontuan izan behar da 2023ko martxoaren 29an jarri zela indarrean, Gizarteratzeko eta Diru Sarrerak Bermatzeko Euskal Sistemaren Legea, 2022ko abenduan Eusko Legebiltzarrak onartua.

Gainera, Gizarte Ekintza Sailaren Memoriaren arabera, GLLen familia onuradunen kopuruak behera egin du 2022ko datuekin alderatuta: 2.870 familia onuradun izatetik 2.853 izatera igaro da (guztira 4.816 pertsona onuradun), hau da, %0,6 gutxiago, pandemia aurreko urteetatik gora jarraitzen duen zifra (2.512 familia izan ziren 2019an). Konprometitutako zenbatekoa gutxitu da aurreko urtearekin alderatuta: 4.189.113 €-ko gastua izatetik 3.530.902,69 €-koa izatera igaro da, hau da, gastua %15,7 jaitsi da; 2022an hazkunde handia (%19,7) gertatu zen gastu enegetikoak estaltzeko partidan. Igoera COVID-19k eragindako osasun-alarmaren egoerak eragin du. Kontuan izan behar da 2020an familia onuradunen kopuruak %19,8 egin zuela gora 2019arekin alderatuta, 3.008 familiara iritsiz, eta igoera hori COVID-19aren osasun-alarmaren egoerak eman zuela.

65 URTETIK GORAKOEN GIZARTE ARRETA-TASA

Iturria: Donostiako Udaleko Gizarte Ongizateko Zuzendaritza eta Informazioko Udal Unitatea

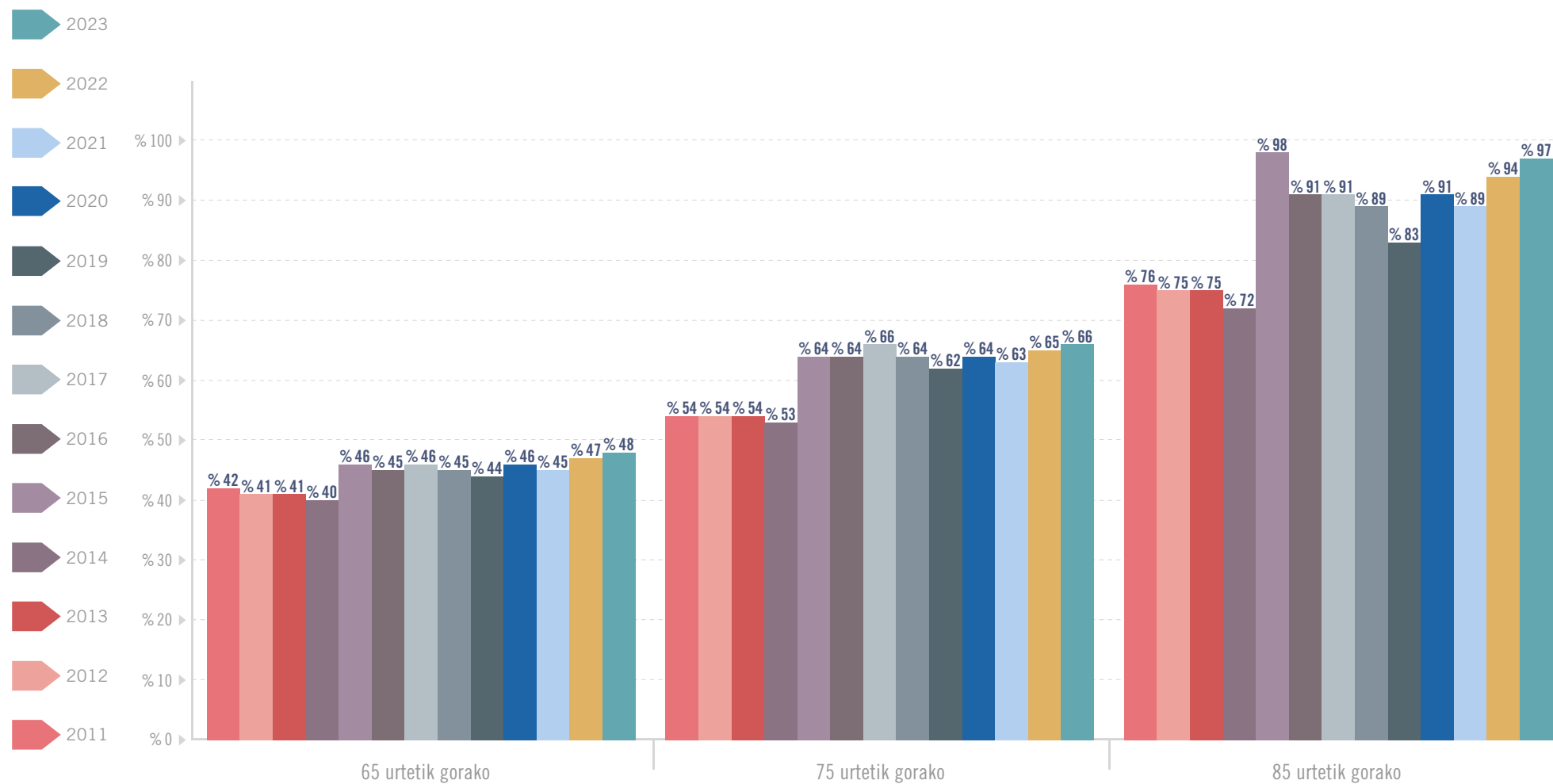
Udaleko Gizarte-zerbitzuetatik laguntzaren bat jaso izan duen pertsona kopurua neurtzen du gizarte-arreta tasak, eta aztertutako urtean udal-erregistroan erreferentziazko profesional batekin eutsi zaie, kasu bakoitzak eskatzen duen intentsitatearekin, egoeraren jarraipena egin duena.

Hiriko bizilagunen % 25,74k ditu 65 urte edo gehiago (48.667 pertsona), eta 85 urtetik gorako pisu erlatiboa geroz eta handiagoa da. 65 urtetik gora 48.667 pertsona daude hirian; 24.681 pertsonen 75 eta 84 urte bitarte dute eta 8.259 pertsonen 85 urte baino gehiago. 85 urtetik gorako pertsonen taldeak gora egin du aztertutako seriean, 2011tik, baina 2020an behera egin zuen eta 2022tik berriro egin du behera 2021eko igoeraren ondoren.

2023an, udaleko Gizarte-zerbitzuek 65 urtetik gorako hiritarren %48-ri eskaini zioten arreta, intentsitate maila ezberdinarekin, guztira 23.191 pertsona. Arreta eskaintako taldearen adina altuagoa den heinean, estaldura-portzentaje hori ere hazi egiten da: 75 urtetik gorako artean biztanleen %66ari eskaini zaio arreta, eta %97ra arte igotzen da kopuru hori 85 urtetik gorako.

BIZI-KALITATEA | ONGIZATEA

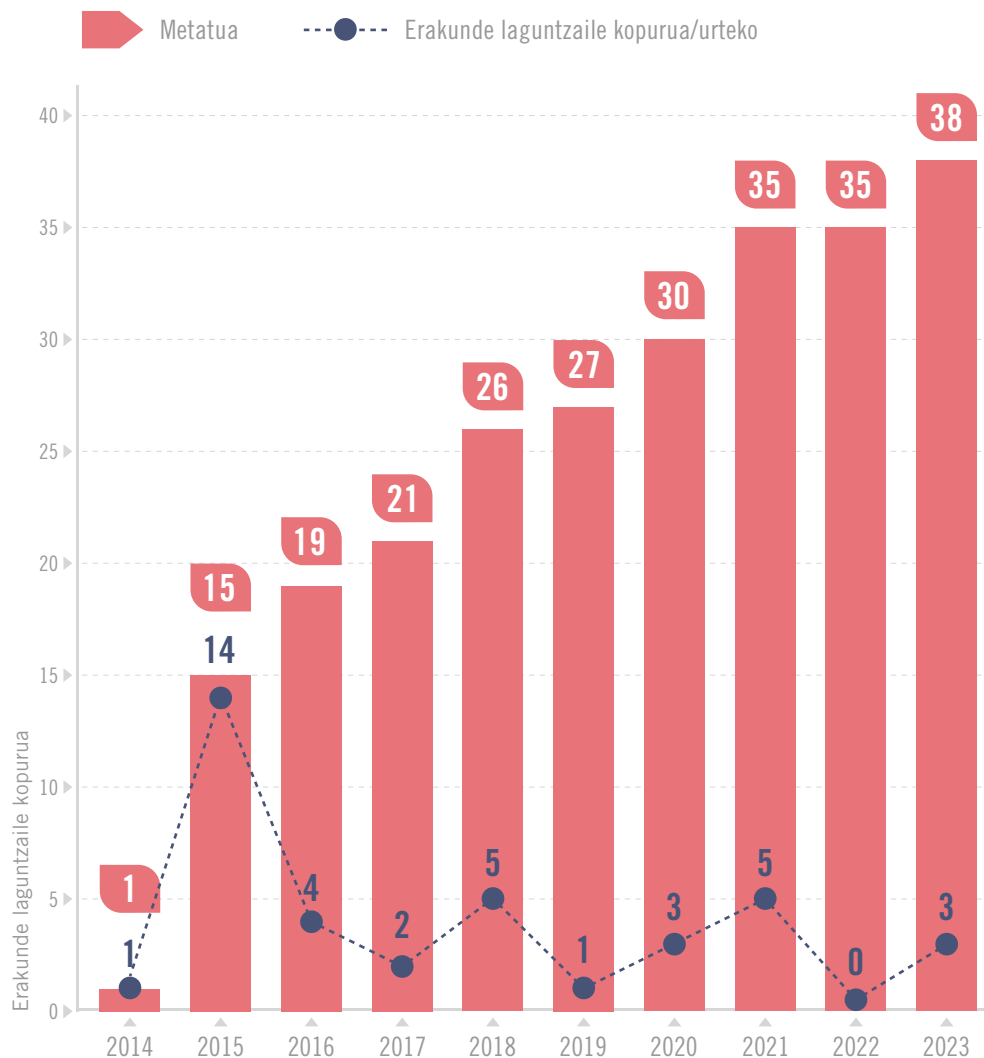

Hiru adin-tarteetan estaldura-tasek gora egin dute 2022. urtearekin alderatuz gero. Sexuaren arabera, emakumeen estaldura-tasa gizonezkoaren estaldura-tasaren gainetik dago beti, adin-tarte nagusienean aldea txikitzen delarik.

EMAKUME ETA GIZONEN ARTEKO AUKERA-BERDINTASUNERAKO ERAKUNDE LAGUNTZAILEAK

Iturria: Emakunde

2005 eta 2014 urte bitartean, azaroaren 8ko 424/94 Dekretua indarrean zegoela, 26 entitatek “Erakunde Laguntzaile” aitortza jaso zuten, urteroko batezbestekoan 2,6 enpresa gehiago zirelarik. Emakume eta gizonen artean aukera-berdintasun handiagoa lortzeko jarduerak antolatuz, beren langileen berdintasunean aurrera egiteko konpromisoa hartzen duten erakundeei egiten zaien aitortza da ziurtagiri hau.

Otsailaren 11ko 11/2014 Dekretua indarrean sartzen denetik, 38 enpresa eta entitatek jaso dute “Erakunde Laguntzaile” aitortza. Hauetatik, %34ak indargabetutako aurreko dekretuaren arabera aitortza jaso zuen jada; guztiek ziurtagiria berriro lortu behar izan dute, dekretu berriak emakume eta gizonen arteko aukera-berdintasunerako eskakizun eta konpromezu maila altuagoa izateagatik. 2023an, hiru enpresek lortu dute ziurtagiria, 2022an baino %9 gehiago; urte hartan, enpresa bakar batek ere ez zuen ziurtagiria lortu; 2021arekiko jaitsiera hori EAE osoan gertatu zen.

5.2.

OSASUNA

Pertsonen osasuna ez dago soilik faktore pertsonalen eta herentziazkoen baitan, baizik eta alderdi askoren baitan, horietako asko norbera bizi den lekuarekin zerikusia dutenak. Bizitzeko eta harremanak izateko ditugun baldintzek eragina dute komunitate osoaren eta donostiar bakoitzaren osasunean. Osasunaren baldintzatzaile sozial mota horien artean hainbat faktorek dute eragina, besteak beste, airearen kalitateak, klima, zaratak, espazio berdeak egoteak ala ez egoteak, etab. Faktore horiek guztiak hiri ereduak, auzoen konfigurazioak, joan-etorriak egiteko moduak, denboraren edo kalitatearen erabilerarekiko elkarreraginak eta espazio publikoaren banaketak baldintzatuta daude. Horiek guztiek hiri bat osasuntsua izatea ala ez izatea dakarte, besteak beste.

KUTSADURA AKUSTIKOA

Udalerriko soinu mailaren azterketa, garraioko azpiegiturek eta industriak eragindakoak, “Zarataren Mapak” izenekoan islatzen da kartografia modura. Osasun eta Ingurumen Zuzendaritzak bultzatuta, Udalak udalak 5 urtean behin egin ditu zarataren mapa estrategikoak, legeak ezartzen duen bezala. Horiei esker, urte hauetan zehar hiriko gune ezberdinetan soinuen mailetan izandako bilakaera eta herritar kaltetuak zein diren ikusi ahal izan da. 2022an, Laugarren Fasea izeneko betez, Zarataren Mapa Estrategiko berria egin zen -2021. urtea izan zen kalkulua egiteko agertokia-, indarrean dagoen Soinu Ingurunea Hobetzeko 2018-2023 Ekintza Plana eguneratzeko helburuarekin. Lortutako datuen eta aurreko mapen arteko alderaketan, kontuan izan behar da kalkulu-metodoa aldatu dela, eta informazio zehatzagoa lortu dela, honako hauei esker:

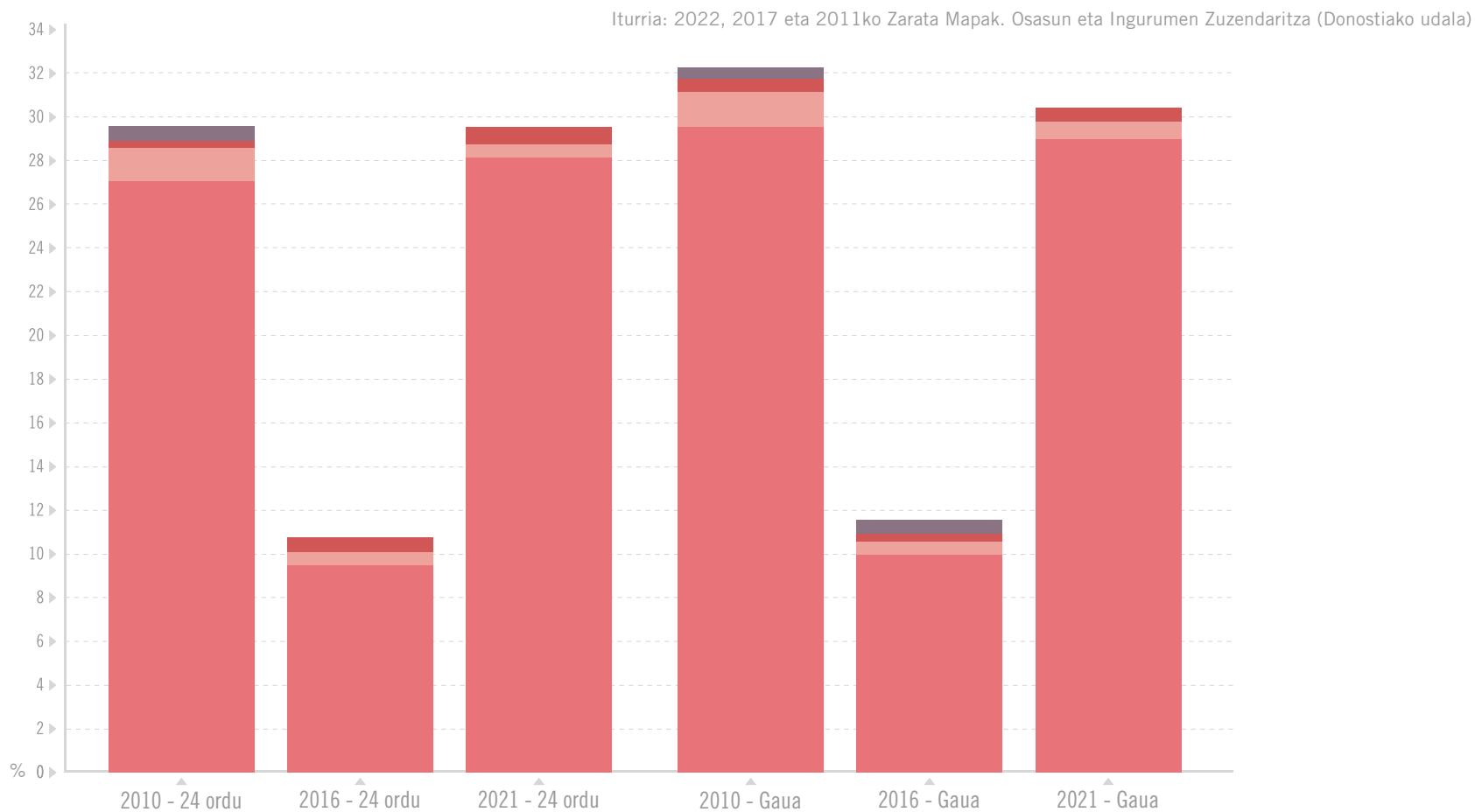
- xehetasun handiagoa erantsi da zarata-fokuen karakterizazioan, bereziki hiriko trafikoarenean (adibidez, ibilgailu-kategoria gehiago bereizi dira eta maldak kontuan hartu dira).
- zarata-mailetan eragina duten elementu berriak sartzen dira (adibidez, gurutzatzeak eta semaforoak egotea edo zoladuraren egoera).
- gehien kaltetutako hartzaileak kontuan izanda banatzen da biztanleria.

Metodologia horri esker, zarata-mailak haien kausarekin lotu daitezke, eta baliagarria da aldagai desberdinek zarataren sorreran nola eragiten duten eta etxebizitzetako edo espazio publikoetako mailetan nola eragiten duten aztertzeko.

Indarrean dagoen planak diziplina anitzeko ikuspegia du, jakinik zarata zeharkako izaera argia duen aldagai bat dela, eta udal eremu askorekin zuzeneko harremana duela. Bertako esku hartze ildoei erreparatuz, arreta hiri trafikoan eragiten jarraitzera bideratzen da, abiadura urriko zonetan ebaluaziorako teknika berriak aplikatu eta hainbat neurrik (abiadura mugatzea, ibilgailu kopuruaren intentsitatea murriztea, edo astunen kopurua mugatzea) dituzten eraginak aztertzeaz bateratuta, ibilgailu pribatuen erabilera murrizteko politiken bidez, aparkalekuen politika berrikusiz, garraio publikoa sustatuz (baina zarata eta dardarei dagokionez sorrazten duten inpaktua murriztuz) eta oinezko edo txirrindu bidezko mugikortasun aktiboa bultzatuz. Halaber, lurraldearen plangintzatik zarataren prebentzioan urratsak ematen jarraitzea aurreikusten da, hirigintzako plan eta proiektuetan gero eta osoagoak diren azterketa akustikoak gaineratuz, indarreko legeriak ezarritako mailak gainditzen dituzten emisio akustikoak dakartzaten dituzten egoera berriak sortzea ekidite aldera; beste esku hartze ildo bat erailkin berrien hots kalitatearen zainketari begira dago, zarataren aurrean bereziki sentsibleak diren erabilerak dituzten kasuan: bizitegi erakoak, hezkuntzakoak, osasun arlokoak edo kulturalak; halaber, aisiaren ondoriozko jardunek eragindako zaratan esku hartzea planteatzen da eta, bereziki, gaueko aisiarekin lotuta. Planean, era berean, hiriko zona lasaien zainketa areagotu eta balioan jartzea aurreikusten da, duten soinu giroa kontuan izanik udalerrirako balioztat har daitezkeen espazio publikoetan bereziki erreparatuz, adibidez, soinu oasi modura aitortuak izan daitezkeenak.

GOMENDATUTAKOA BAINO ZARATA MAILA HANDIAGOA JASOTZEN DUTEN BIZTANLEAK

Industria	% 0,68	% 0,00	% 0,01	% 0,50	% 0,64	% 0,00
Trena	% 0,32	% 0,65	% 0,79	% 0,63	% 0,36	% 0,62
Errepideak	% 1,49	% 0,50	% 0,59	% 1,57	% 0,57	% 0,80
Kaleak	% 27,29	% 9,51	% 28,31	% 29,58	% 10,07	% 29,00

Indarrean dagoen legeriak kalitate akustikoko helburutzat ezartzen du egunean zehar 65 dBA eta gauean 55 dBA ez gainditzea bizitegi-erabilera nagusi duten lurralde-sektoreentzat. Adierazlea lurraren gainetik 4 metroko altueran bizi den biztanle kopuru osoarekin neurtzen da, biztanle kopuru osoa altuera horretara bilduz. Zarata nozitzen duen biztanlego osoak bere osotasunean hartzen ditu eragile guztien eragin akustikoa: bide- eta trenbide-trafikoa eta industria-jarduerak eragindako zarata. “Zaraten mapak” urteko batezbesteko maila akustikoak adierazten ditu.

Biztanleen %30-k, 54.891 pertsonak, 65 dBA-tik gorako zarata-maila jasotzen du eguneko 24 orduetan; kontuan izan behar da adierazle honek epe luzeko zarataren esposizioa neurtzen duela, egun osoko zarata-mailetan oinarrituta (24 ordu), gaueko zarata-mailetarako penalizazioekin (23: 00etatik 7: 00etara) eta arratsaldekoentzat (19: 00etatik 23: 00etara). Gauez, 55 dBA-tik gorako zarata jasotzen duten biztanleak %32 dira, 59.873 pertsona. Biztanleek kaleetako trafikoak eragindako zarata jasotzen dute gehienbat, eta aldiz, zarata gutxiago eragiten dute errepide eta trenbideetako trafikoak eta industriak.

Aurreko zarata-mapan, 2016ko datuei buruzkoan, eragindako biztanleria %11koa zen eguneko 24 orduetan, eta %12koa gaueko aldian. Kalkulu-metodologia aldatu egin da 2021eko zarata-mapan, eta lortutako datuak ezin izan dira erabat alderatu aurreko faseekin alde metodologikoengatik; datu zehatzagoak eta doituagoak lortu ahal izan dira, eta horrek eragina izan du eragindako biztanleriaren 2021eko hazkuntzean.

2010eko zarata-maparen datuen arabera, 54.891 pertsona zeuden eguneko 24 orduetan 65 dBA-tik gorako zarata-mailen eraginpean, biztanleriaren %30; gaueko aldian, berriz, 59.873 pertsona zeuden 55 dBA-tik gorako mailan, biztanleriaren %32.

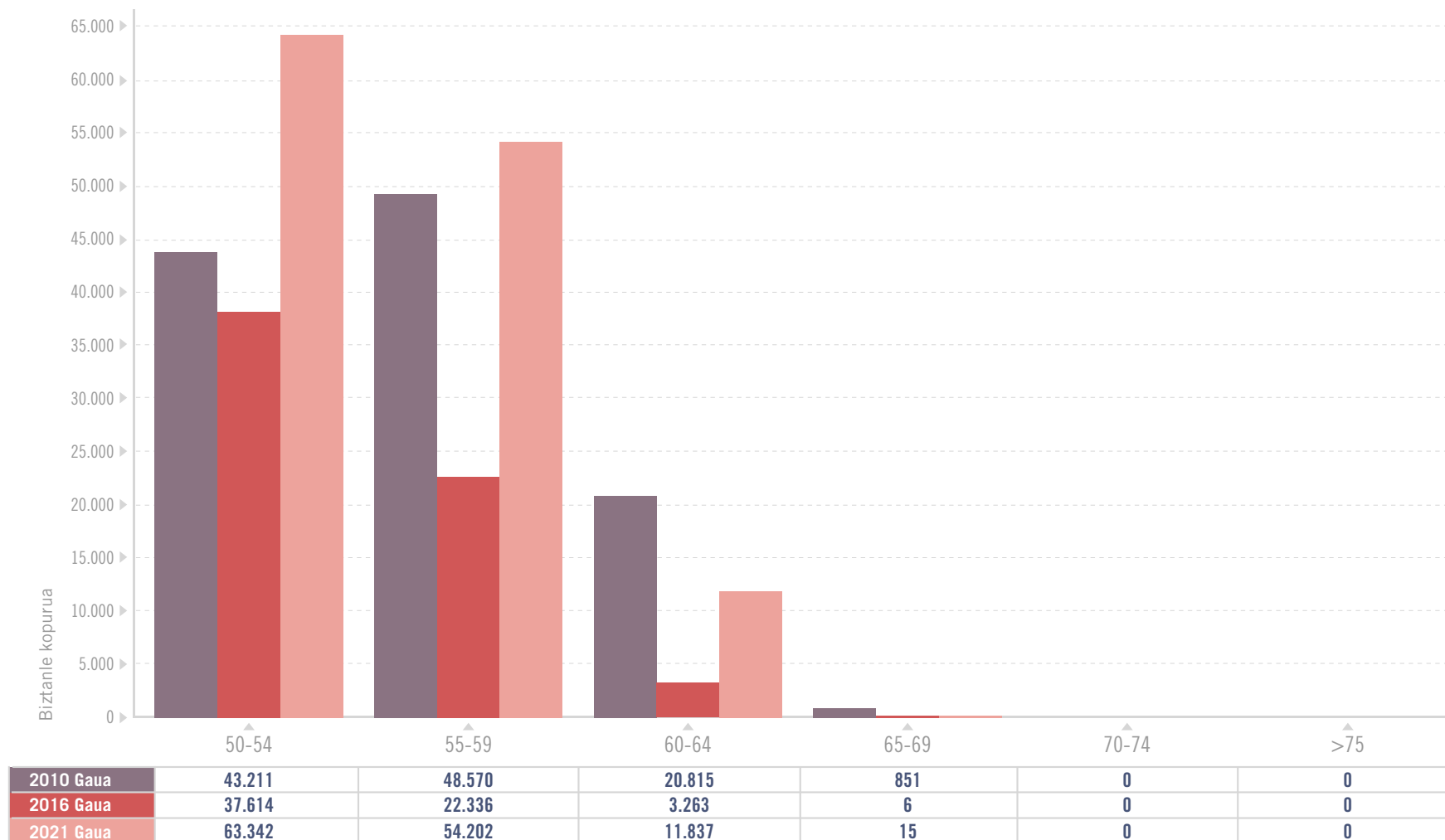
Gogoratu behar da 2002ko zaraten mapen datuen arabera, 68.124 pertsonak jasotzen zutela 65 dBA-tik gorako zarata maila eguneko 24 orduetan, eta gauez, 55 dBA-tik gorako zarata jasotzen zutenak, 79.210 pertsona ziren.

Aurreko faseen bilakaeraren azterketan, zarata-foku bakoitza kontuan hartuta, ikus daiteke esposiziopeko biztanleria murrizteko joera dagoela errepideen eta industriaren kasuan, bai 24 orduetan, bai gauez, eta trenbidearen eta kaleetako bide-trafikoaren kasuan, berriz, goranzko joera dagoela 24 orduetan, eta antzekoa gaueko aldian.

GAUEAN KANPO ZARATAREN ESPOSIZIOPEAN DAGOEN BIZTANLERIA

Iturria: 2022, 2017 eta 2011ko Zarata Mapak. Osasun eta Ingurumen Zuzendaritza (Donostiako udala)

Gauetz gomendatutakoak baino maila akustiko handiagoen eraginpean dagoen biztanleriaren bilakaeraren azterketan, hau da, eragindako biztanleriarik handiena duen aldian, 50-54 dB eta 55-59 tarteetan goranzko joera ikusten da, eta eraginpeko biztanleria maila akustiko altuenetan jaisten da, 60-64 dB eta 65-69 dB. Ez dago 70 dB-tik gorako mailen eraginpean dagoen biztanleriarik.

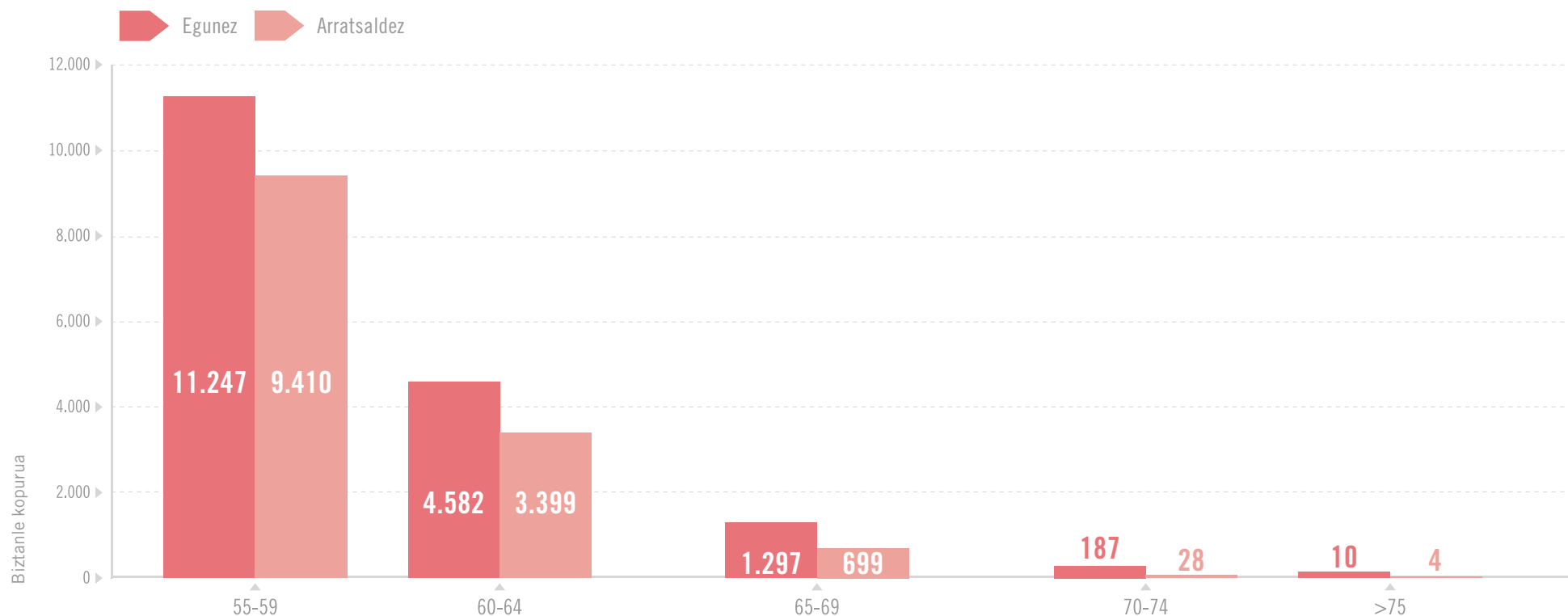
Maila akustiko altuenak sortzen dituzten inguruneke zarata-fokuak errepideko bide-trafikoa da, baina zaratak oro har eragiten dion biztanleria-kopuru handiena kaleetako bide-trafikoari zor zaio. Zarata-maila handienak sortzen dituzten kaleak hirira sartzeko bideak eta erdiguneko auzoetako arteria nagusiak dira, bai bertatik zirkulatzen duten ibilgailuen kopuruagatik, bai, bigarrenen kasuan, kaleen tipologiagatik.

Kutsadura akustikoa jasaten duen populazioa murrizteko egiten diren jarduerak hiriko zarata arintzen duten esku-hartzeak dira, hala nola hiriko bide guztietan 30 km/h-ko abiadura-muga, berariaz seinaleztatutakoak izan ezik (esaterako, hirira sartzeko bideetan, horien gehieneko abiadura 50 km/h-koa edo 40 km/h-koa baita), Erdialdean eta Gros eta Antigua auzoetan ezarritako trafikoa baretzeko eremuak edo 30 zonak ezartzea, oinezkoentzako guneak jartzea, Carlos I hiribidean egindakoa bezalako trafikoa berrantolatzea, pantaila akustikoen zati jakin batzuetan jartzea, etab.

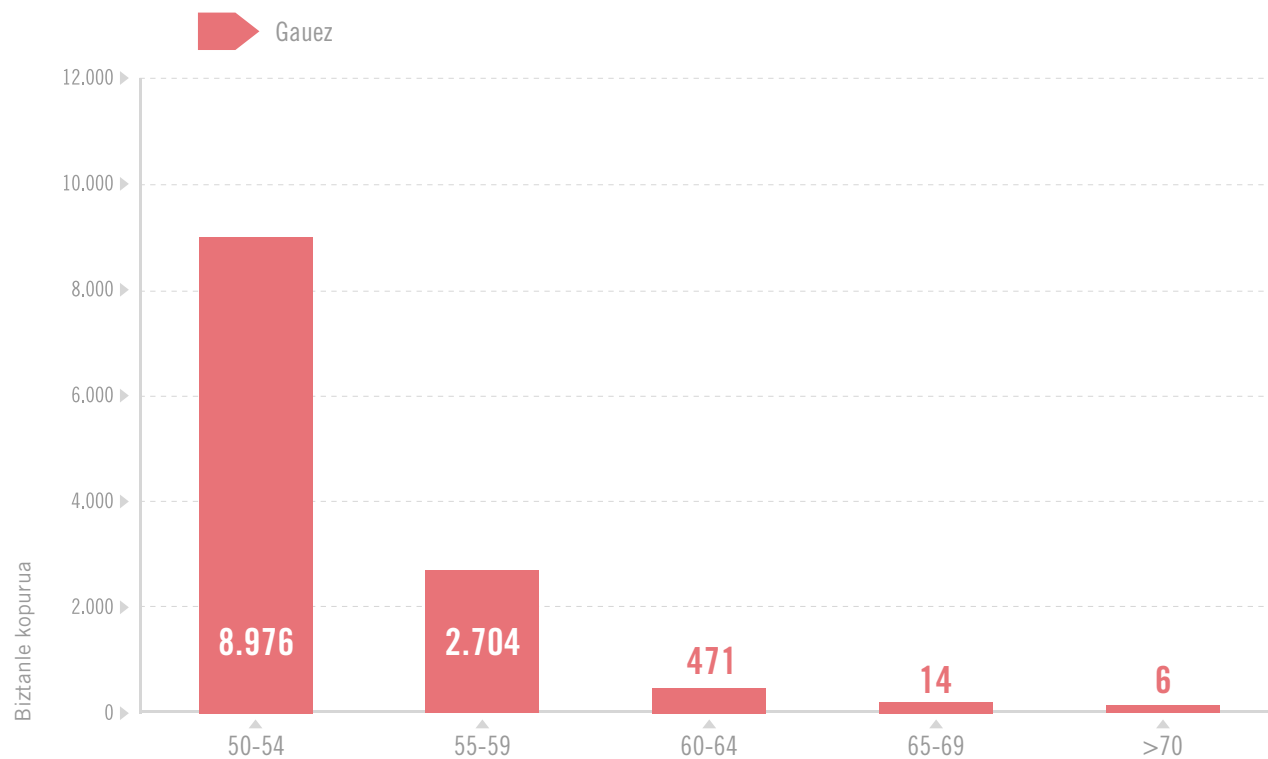
FORU SAREAN GOMENDATUTAKOA BAINO ZARATA MAILA HANDIAGOA JASOTZEN DUTEN BIZTANLEAK

Iturria: Gipuzkoako Foru Aldundiko Bide Azpiegituren Departamentuaren Gipuzkoako Errepideetako Foru Sarearen Zarata Mapa Estrategikoak 2017

Gipuzkoako Foru Aldundiaren azterketaren arabera, bere eskuduntzako bideetatik igarotzen den trafikoak udalerrian sortzen duen zarata-egoeraren ondorioz, biztanleriaren % 9k 55 dBA baino gehiago nozitzen du egunez (Legun), eta % 1k

65 dBA-tik gora. 2005eko zaraten mapen datuen arabera, biztanleriaren % 13k 55 dBA baino gehiago nozitzen zuen egunez (Legun).

Gauean biztanleriaren % 7k 50 dBA baino gehiago nozitzen du (Lgau). 2005eko zaraten mapen datuen arabera, biztanleriaren % 11k 55 dBA baino gehiago nozitzen zuen egunez (Legun).

Jaitsiera, batez ere, GI-20 errepidean trafikoaren murrizpenagatik -bigarren ingurabidearen irekieraren ondorioz- eta baita GI-20 errepidean pantaila akustikoe-tako jartzeagatik izan da.

AIREAREN KALITATEA

Hirietan airearen kalitatea lehen mailako arazo bat da, kutsadura atmosferikoko mailekin eta emititzen den kutsadura motarekin larriagotua. Bizitzarako oinarrizko ondarea den airearen kalitatea babesteko lehendabiziko arauak 70eko hamarkadakoak dira. Airearen kalitatea ebaluatu eta kutsadura mailak nahiz indarreko araudia betetzen ote den begiratzeko, hirian Eusko Jaurlaritzaren Kutsadura Atmosferikoaren Kalitate eta Zainketa Sareko parte diren 6 estazio daude instalatuta. Estazio horiek Añorga Txiki, Ategorrieta, Tolosa Hiribidea, Easo, Puio eta Zubietan daude kokatuta; airearen kalitate alorreko araudian adierazten dituen kutsatzaileak, nagusiki, sufre dioxidoa (SO_2), nitrogeno oxidoak (NO eta NO_2) ozono troposferikoa, karbono monoxidoa (CO), bentzenoa eta suspentsioan diren partikulak (PM_{10} eta $\text{PM}_{2,5}$), neurtzen dituzten analizatzaile eta sentsoreekin hornituta daude. Gainera, hainbat parametro meteorologiko neurtzen dira, esate baterako, haizearen abiadura eta norabidea, tenperatura, hezetasun erlatiboa, presioa, erradiazioa eta prezipitazioa. Horiek, orografiarekin, emisio iturrien jatorriarekin, fluxuen bolumenarekin edota sor daitezkeen erreakzio fisiko eta kimikoekin batera, airearen kalitatea une eta leku jakin batean era jakin batekoa izatea dakarte. Estazioetako airearen kalitatearen indize orokorrak bost kutsatzaileetako edozeinetan neurtutako maila okerrean islatzen du.

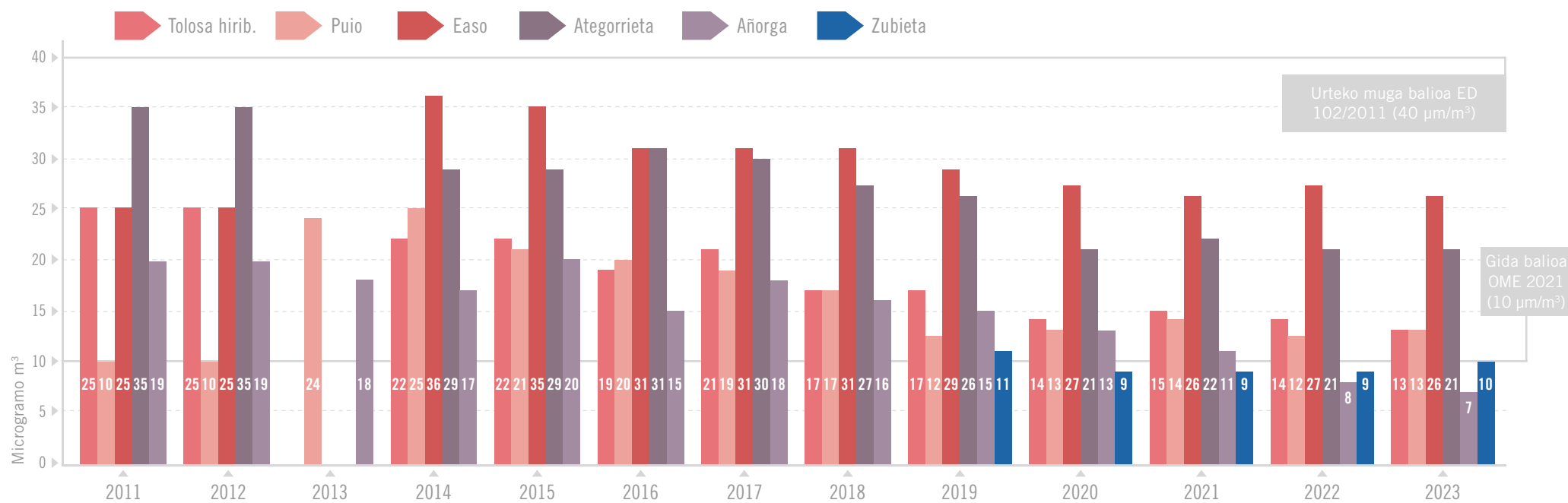
Airearen kalitatea zaintzeak atmosferan diren agente kutsatzaileen presentzia zehazteko balio du, eta baita horien pilaketak denboran nahiz espazioan duten bilakaera zehazteko ere, giza osasunean eta ingurumenean sorraz ditzaketen eraginak prebenitu eta, hala badagokio, murrizteko xedez.

Gaur egun, airearen kalitateari dagozkion balio mugak airearen kalitatea hobetzeari buruzko 102/2011 Errege Dekretuan ezartzen dira (39/2017 Errege Dekretuak aldatua). Balio horiek araudia betetzen den ala ez jakiteko aplikatzen diren legezko estandarrak dira. Osasunaren Mundu Erakundearen (OME) arabera, airearen kutsadura ingurumen arrisku adierazgarria da osasunerako eta 2005ean airearen kalitatean jorratzen diren kutsatzaileetarako (nitrogeno oxidoa, suspentsioan diren partikulak eta ozono troposferikoa) exigentzia handiagoko erreferentziazko hainbat balio jasotzen zituzten gida batzuk argitaratu zituen. Jarraibide horiek 2021ean eguneratu dira, airearen kalitatearen muga-balio berriak aurrekoak baino txikiagoak izanik.

NO₂-AREN URTEKO BATEZBESTEKOA

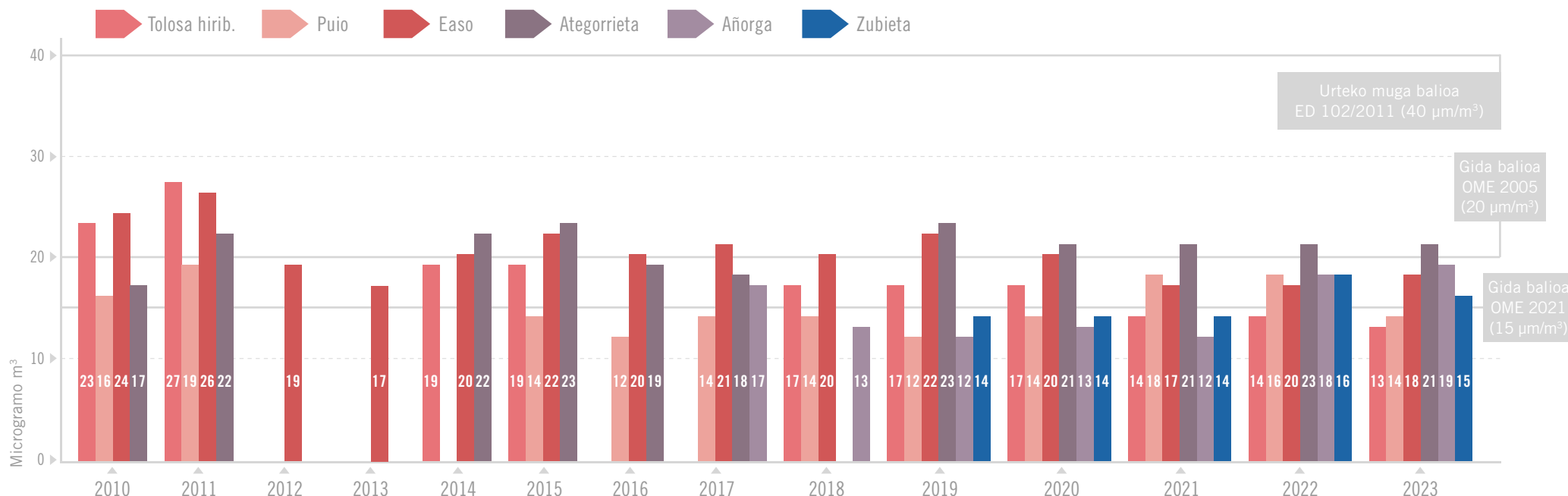
Iturria: Airearen kalitatea zaindu eta kontrolatzeko sarea. Eusko Jaurlaritza. Donostiako Udaleko Ingurumen Osasunaren eta Jasangarritasunaren Zerbitzua

PM₁₀ PARTIKULEN URTEKO BATEZBESTEKOAK

Iturria: Airearen kalitatea zaindu eta kontrolatzeko sarea. Eusko Jaurlaritza. Donostiako Udaleko Ingurumen Osasunaren eta Jasangarritasunaren Zerbitzua

102/2011 erret-dekretuak, airearen kalitatearen hobekuntzari dagokionak (39/2017 Errege Dekretuak aldatua), osasunaren babeserako ingurumen-baldintzetan PM10 partikulen gehienezko balorea urte zibilean 40 µg/m³ izango dela ezartzen du.

2022. urtearekin alderatuta, 2023an urteko batezbestekoak behera egin dute estazio guztietan -Tolosa Hiribidea, Ategorrieta, Easo, Puio eta Zubieta-, Añorgan izna ezik.

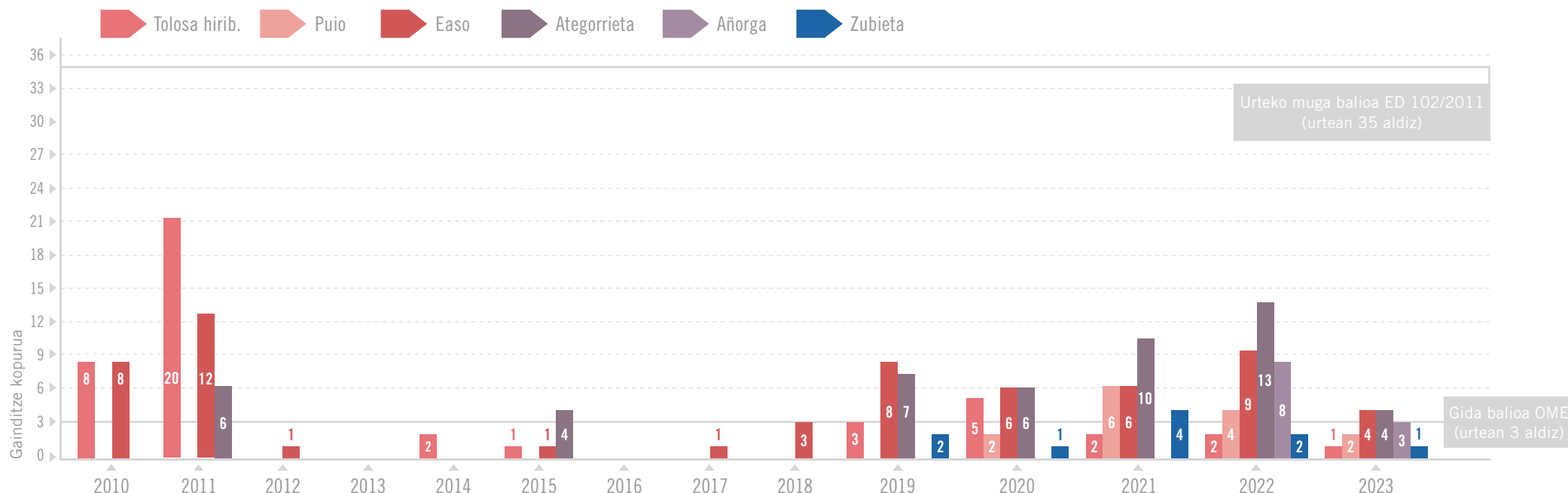
Inolaz ere ez da gainditu legeak ezartzen duen urteko gehienezko balorea, 40 µg/m³.

Osasunaren Mundu Erakundeak egindako “Aire kalitatearen gidak: 2005eko mundu mailako eguneratzea” gidak kontuan izanda, 2023. urtean Ategorrietako estazioan OMEren gida balioa (20 µg/m³) gainditu da, eta ez da gainditu gainerako estazioetan -Tolosako hiribidea, Añorga, Easo, Puio eta Zubieta-. OMEren 2021eko gidalerroen eguneratzearen arabera, gida-balio berria (15 µg/m³) gelto-ki guztietan gainditu da, Tolosa etorbidean eta Puion izan ezik.

PM₁₀ PARTIKULEN EGUNEKO MUGA BALIOEN GAINDITZEA

Iturria: Airearen kalitatea zaindu eta kontrolatzeko sarea. Eusko Jaurlaritza. Donostiako Udaleko Ingurumen Osasunaren eta Jasangarritasunaren Zerbitzua

102/2011 erret-dekretuak, airearen kalitatearen hobekuntzari dagokionak (39/2017 Errege Dekretuak aldatua), osasunaren babeserako ingurumen-baldintzetan PM₁₀ partikulen gehieneko eguneko balorea 24 orduko denbora tartean 50 µg/m³ izango dela ezartzen du. Balore hau ezingo da gainditu urtean 35 aldiz baino gehiagotan.

2023an PM₁₀ partikulen urteko batez bestekoan 50 µg/m³-eko datua lau aldiz gainditu da Ategorrietako eta Easoko estazioetan, hiru aldiz Añorgako estazioan, bi aldiz Puio estazioetan eta behin bakarrik Tolosa hiribideko eta Zubietako estazioetan.

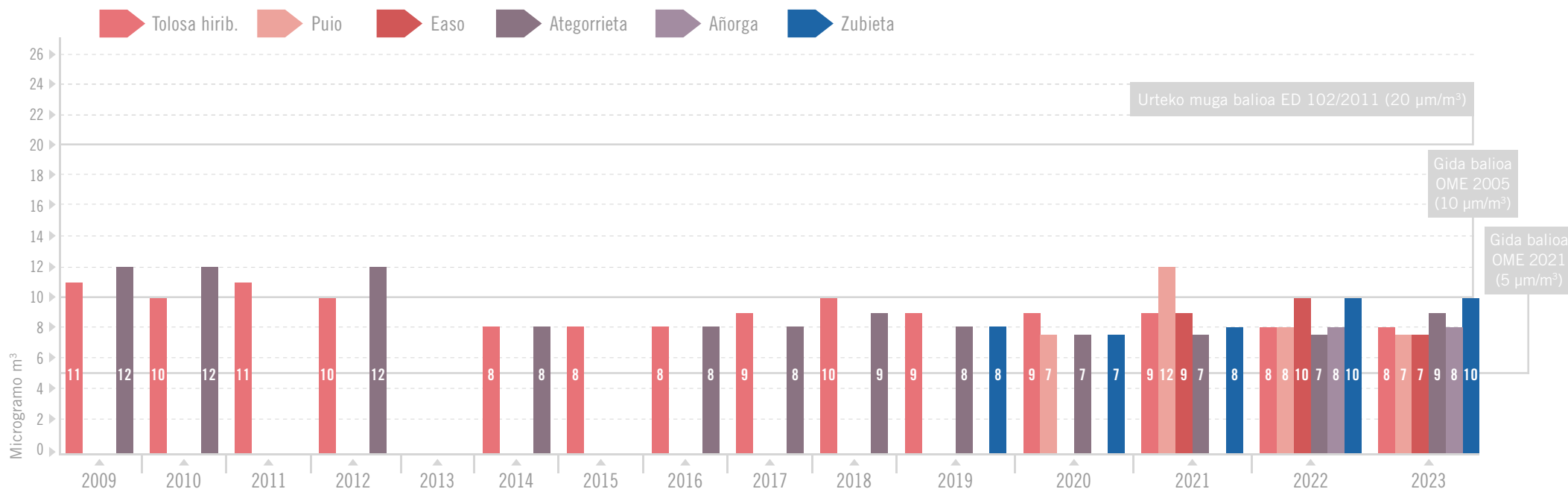
Inolaz ere ez dira gainditu legeak ezartzen dituen urteko 35 egunak, eguneko muga balioei dagokionez.

Osasunaren Mundu Erakundeak egindako “Aire kalitatearen gidak: 2005eko mundu mailako eguneratzea” gidak kontuan izanda (2021eko gidalerroen eguneratzearen arabera, gida-balioa berdin mantentzen da), 2023. urtean Añorga, Ategorrieta eta Easoko estazioetan urteko balio-muga gainditzen den aldi kopurua (3) gainditu da.

PM_{2,5} PARTIKULEN URTEKO BATEZBESTEKOAK

Iturria: Airearen kalitatea zaindu eta kontrolatzeko sarea. Eusko Jaurlaritza. Donostiako Udaleko Ingurumen Osasunaren eta Jasangarritasunaren Zerbitzua

102/2011 erret-dekretuak, airearen kalitatearen hobekuntzari dagokionak (39/2017 Errege Dekretuak aldatua), osasunaren babeserako ingurumen-baldintzetan PM_{2,5} partikulen gehienezko balorea urte zibilean 25 µg/m³ izango delaezartzen du.

2023. urtean Easoko eta Puioko estazioetan urteko batez bestekoak 2022. urteko batez bestekoen azpitik egon dira, 9 eta 7 µg/m³ hurrenez-hurren. Aldiz, 2023. urteko batez bestekoak berdintsu mantendu dira Zubietan (10 µg/m³), Tolosa Hiribidean (8 µg/m³), Añorgan (8 µg/m³) eta Ategorrietan (7 µg/m³).

Inolaz ere ez da gainditu legeak ezartzen duen urteko gehienezko balorea, 20 µg/m³.

Osasunaren Mundu Erakundeak egindako “Aire kalitatearen gidak: 2005eko mundu mailako eguneratzea” gidak kontuan izanda, 2023. urtean ez da gainditu urteko batezbestekoaren gida balioa (10 µg/m³). OMEren 2021eko gidalerroen eguneratzearen arabera, aldiz, gida-balio berria (5 µg/m³) geltoki guztietan gainditu da.

KUTSATZAILEENTZAKO LEGE-MUGAK ETA GOMENDIOAK BETETZEA

TOLOSA HIRIB.

	NO ₂	PM ₁₀	PM _{2,5}
URTEKO BATEZBESTEKOAK	13	13	8
LEGEZKO MUGA	40	40	25
GIDA BALIOA OME	10	15	5

Unitatea: µg/m³

ATEGORRIETA

	NO ₂	PM ₁₀	PM _{2,5}
URTEKO BATEZBESTEKOAK	21	21	7
LEGEZKO MUGA	40	40	25
GIDA BALIOA OME	10	15	5

Unitatea: µg/m³

EASO

	NO ₂	PM ₁₀	PM _{2,5}
URTEKO BATEZBESTEKOAK	26	18	9
LEGEZKO MUGA	40	40	25
GIDA BALIOA OME	10	15	5

Unitatea: µg/m³

ZUBIETA

	NO ₂	PM ₁₀	PM _{2,5}
URTEKO BATEZBESTEKOAK	10	15	10
LEGEZKO MUGA	40	40	25
GIDA BALIOA OME	10	15	5

Unitatea: µg/m³

AÑORGA

	NO ₂	PM ₁₀	PM _{2,5}
URTEKO BATEZBESTEKOAK	7	19	8
LEGEZKO MUGA	40	40	25
GIDA BALIOA OME	10	15	5

Unitatea: µg/m³

PUIO

	NO ₂	PM ₁₀	PM _{2,5}
URTEKO BATEZBESTEKOAK	13	14	7
LEGEZKO MUGA	40	40	25
GIDA BALIOA OME	10	15	5

Unitatea: µg/m³

AIREAREN KALITATE-INDIZEA

Tolosa Hiribideko estazioan, 2023. urtean zehar, %96ra iristen dira kalitate “oso on” edo “ontzat” sailkatutako egunak, tartean, “ertaina” kalitateko egunak, tartean, “ertaina” kalitateko zortzi egunekin eta kalitate “txarra” izan duten zazpi egunekin.

Easoko estazioan %93ra iristen dira kalitate “oso on” edo “ontzat” sailkatutako egunak, tartean, “ertaina” kalitateko hamabi egunekin, “txarra” kalitateko hamaika egunekin eta “oso txarra” kalitateko beste bi egunekin.

Ategorrietako estazioan %88ra iristen dira kalitate “oso on” edo “ontzat” sailkatutako egunak, tartean, “ertaina” kalitateko hogeita hamahiru egunekin eta “txarra” kalitateko beste hamar egunekin.

Puioko estazioan %95era iristen dira kalitate “oso on” edo “ontzat” sailkatutako egunak, tartean, “ertaina” kalitateko bost egunekin eta “txarra” kalitateko beste hamahiru egunekin.

ATEGORRIETA
% 86

TOLOSA HIRIB.
% 96

EASO
% 93

AÑORGA
% 91

PUIO
% 95

Zubietako estazioan %88ra iristen dira kalitate “oso on” edo “ontzat” sailkatutako egunak, tartean, “ertaina” kalitateko hogeita hamar egunekin eta “txarra” hamahiru hemezortzi egunekin.

ZUBIETA
% 88

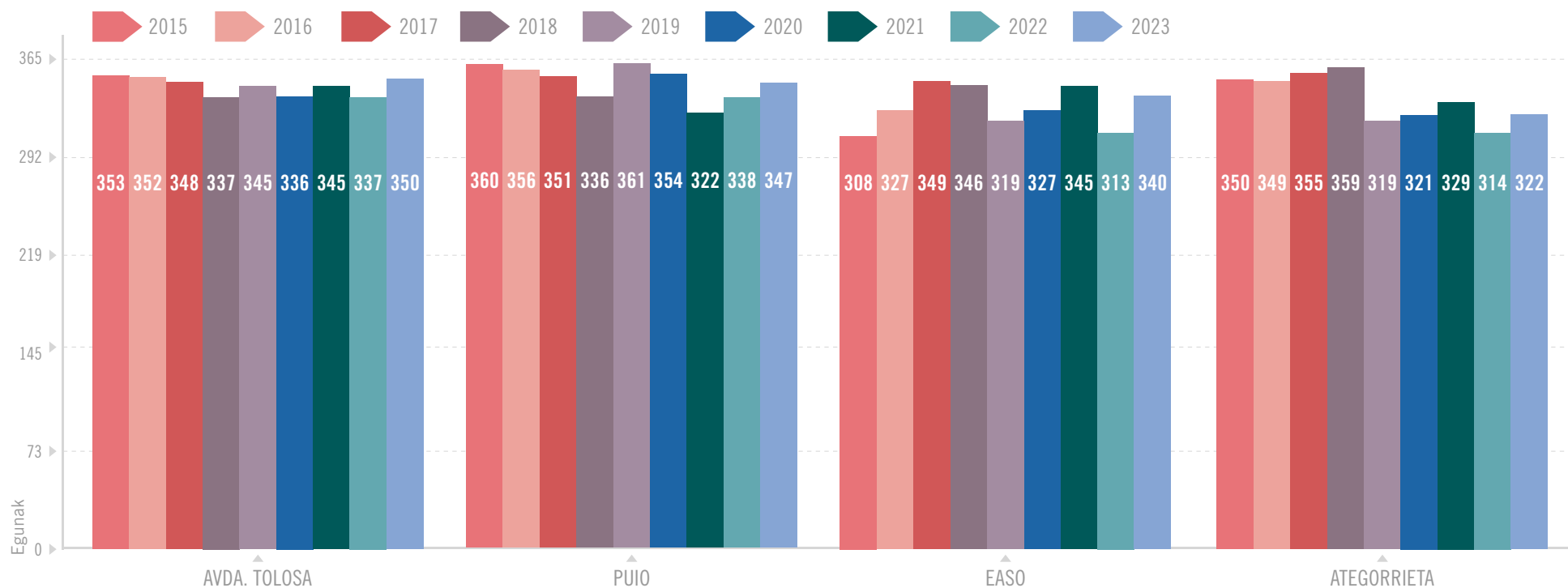
Añorgako estazioan %91ra iristen dira kalitate “oso on” edo “ontzat” sailkatutako egunak, tartean, “ertaina” kalitateko hogeita bi egunekin eta “txarra” kalitateko hamaika egunekin.

Inolaz ere ez da gainditu nitrogeno dioxidoaren 200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ orduko muga balioa ez eta ozonoaren informazio ataria (180 $\mu\text{g}/\text{m}^3$), ez eta OMEk ozonoari buruz egindako gomendioa ere, 2021eko jarraibideen eguneratzearen arabera, urtean ez daitezela 100 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ baino gehiago izan (zortzi orduko aldietan) 3 egun baino gehiago.

AIREAREN KALITATEAREN BILAKAERA

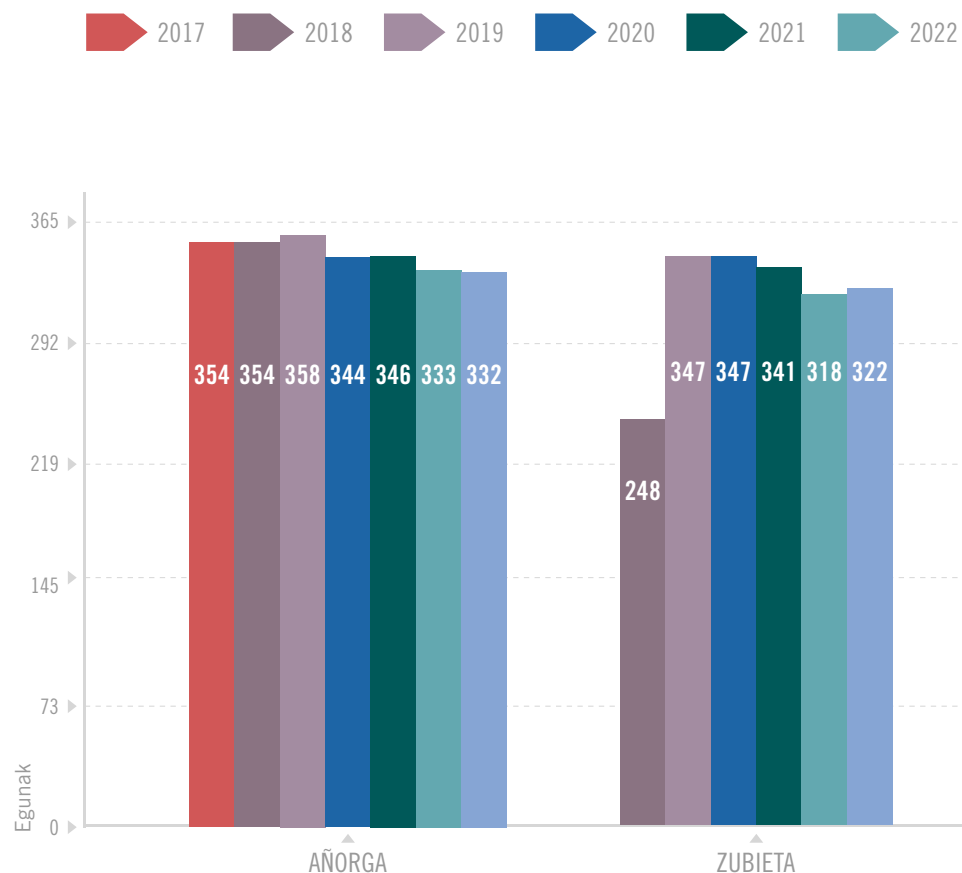
Iturria: Airearen kalitatea zaindu eta kontrolatzeko sarea. Eusko Jaurlaritza. Donostiako Udaleko Ingurumen Osasunaren eta Jasangarritasunaren Zerbitzua

AIREAREN KALITATEAREN BILAKAERA

Iturria: Airearen kalitatea zaindu eta kontrolatzeko sarea. Eusko Jaurlaritza. Donostiako Udaleko Ingurumen Osasunaren eta Jasangarritasunaren Zerbitzua

2015. urtetik aurrera, airearen kalitatearen adierazleak Eusko Jaurlaritzak ezarritako kontzentrazio-tarteak erabilita kalkulatu dira. Tarte hauetako mugak aurreko urteetan erabilitakoak baino baxuagoak dira. 2019tik aurrera, airearen kalitatearen adierazleak Europako airearen kalitatearen indizea jasotzen duen sailkapenaren arabera argitaratzen dira.

2023an, airearen kalitateak “oso ona” edo “ona” sailkapena jaso du 350 egunetan Tolosa Hiribideko estazioan, 347 egunetan Puioko estazioan, 340 egunetan Easoko estazioan, 332 egunetan Añorgako estazioan eta 322 egunetan Ategorrietako eta Zubietako estazioetan. Estazio guztietan -Tolosa hiribidea, Easo, Ategorrieta, Puio eta Zubieta-, Añorgan izan ezik, airearen kalitatea “oso ona” edo “ona” izan diren egunek gora egin dute 2022aren aldean.

Pandemia-egoeraren ondorioz 2020an aplikatutako mugimendu-murritzketek eragina izan ahal izan dute airearen kalitatearen indizeetan lortutako datuetan. Eragin hori nabarmenagoa izan daiteke nitrogeno dioxidoaren (NO₂) mailetan, kutsatzailea honen emisio-iturri nagusia ibilgailuen trafiko motorduna baita.

102/2011 erret-dekretuak, airearen kalitatearen hobekuntzari dagokionak (39/2017 Errege Dekretuak aldatua), osasunaren babeserako ingurumen-baldintzetan nitrogeno dioxidoaren muga balioa urte zibilean $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ izango dela ezartzen du. Gainera 24 ordutako denbora tartean, eguneko muga-balioa ordubeteko batez bestekon $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ izango da, eta ezingo da gainditu 18 bider baino gehiagotan urte zibil baten.

2023. urtean zehar ez da behin ere gainditu NO_2 dioxidoaren $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$ -ko orduko muga-balioa, eta beraz inola ere ez da gainditu legeriak ezartzen duen baldintza, hau da, urtean orduko muga-balioa, asko jota, 18 bider gainditu ahal izatea.

2023. urtean Puio eta Zubietako estazioetan urteko batez bestekoa 2022. urteko batez bestekoa baino altuagoa izan da, 13 eta $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$ hurrenez-hurren. Easo ($26 \mu\text{g}/\text{m}^3$), Tolosa Hiribidea ($13 \mu\text{g}/\text{m}^3$) eta Añorgako ($7 \mu\text{g}/\text{m}^3$) estazioetan urteko batez bestekoak 2022. urteko batez bestekoak baino baxuagoak izan dira. Ategorrietako estazioan urteko batez bestekoa, $21 \mu\text{g}/\text{m}^3$, 2022. urteko batez bestekoaren berdintsu mantendu da. Ez da gainditu legeriak NO_2 dioxidoarentzat ezartzen duen $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ -ko urteko muga-balioa.

NO_2 aren kasuan, Osasunaren Mundu Erakundeak egindako “Aire kalitatearen gidak: 2005eko mundu mailako eguneratzea” gidak indarrean dagoen legediaren urteko muga bera ezartzen zuten ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$). OMEren 2021eko gidalerroen eguneratzearen arabera, urteko batez bestekoari dagokion gida-balio berria ($10 \mu\text{g}/\text{m}^3$) gainditu da estazio guztietan Añorga eta Zubietako estazioetan izan ezik. Jarraibide berri horiek, halaber, eguneko batez bestekoaren gida-balioa $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ -tan ezartzen dute. Kasu honetan, gida-balioa 169 aldiz gainditu da Eason, 104 aldiz Ategorrietan, 27 aldiz Tolosa Hiribidean, 29 aldiz Puion, 7 aldiz Zubietan eta behin ere ez Añorgan.

Pandemia-egoeraren ondorioz 2020an aplikatutako mugimendu-murritzketek eragina izan ahal izan zuten nitrogeno dioxidoaren (NO_2) mailetan, honen kutsa-tzaile-iturri nagusia ibilgailuen trafikoa delako. Urteko batez bestekoen jaitsiera nabarmenagoa izan zen trafikoa kontrolatzeko estazioetan (Ategorrieta eta Tolosa hiribidea).

BERDEGUNEAK

Hiri eraikian berdeguneak hiriaren bizigarritasunerako kontuan izan beharreko elementu nagusietako bat dira. Landareak dituzten hiriko gune horiek era askotakoak izan daitezke: parkeak, plazak, lorategiak, kale eta hiribideak, plaza txikiak edo zuhaitz apaingarriak edo babes-landareak landatuta dituzten bestelako guneak. Leku horiek hainbat funtzio betetzen dituzte: hiria oxigenatzen dute, klimaren baldintzak hobetzen dituzte, horren metabolismoa errazten dute, biodibertsitatea areagotzen dute eta hiriko paisaia aberasten dute. Elkartzeko eta sozializaziorako lekuak dira, eta pertsonen ongizate emozionalean eta fisikoan laguntzen dute. Hirien erosotasuna eta bertako bizi-kalitatea hiriko landareek ematen duten ongizatearekin lotzen da azkenaldian. Gaur egun, klimari buruzko politikek azpimarratzen dute natura hirian integratu behar dela, eta Osasunaren Mundu Erakundeak, berriz, osasunerako duen garrantzia nabarmentzen du.

Donostiako hiri-antolamenduan hiriko espazio libreen barruan daude definituta eta identifikatuta era horretako lekuak –HAPOn ezarritako zona globaletan edo azpizonetan–, eta, azalerari dagokionez, erabilera mugatua izatea eta titulartasun eta erabilera publikoa izatea dituzte ezaugarri.

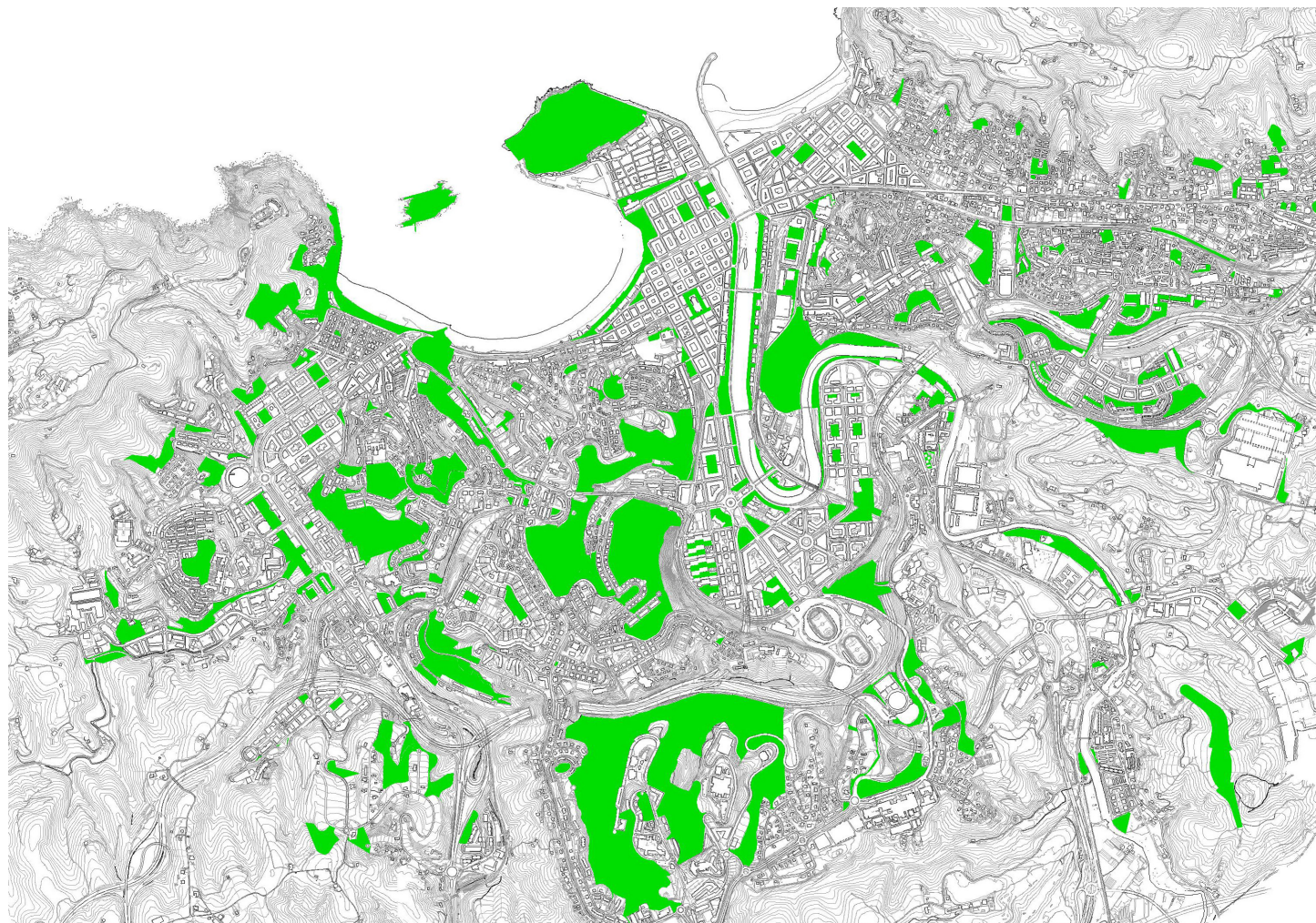
Zuhaitz edo landare motaren bat duten hiriko espazio libreen azalera kalkulatzeko egin den landa-lanari esker, espazio bakoitzaren artifizializazio edo eraldaketa maila ikusi ahal izan da. Egin den kalkulua hiriko espazio libre gisa kalifikatutako zona globalei edo azpizona xehatuei dagokie zehazki. Ez daude sartuta, beraz, landareak dituzten hiriko beste hainbat eta hainbat eremu publiko edo pribatu.

BERDEGUNEAK

Iturria: Donostiako Udaleko Hirigintza Saila

Hiriko berdeguneak, herritarrek aisialdiko edo atsedenaldiko jarduerak egiteko erabiltzen dituztenak, hau da, parkeak, plazak, lorategiak, kale eta hiribideak, plaza txikiak edo landare apaingarriak edo babesleak landatuta dituzten bestelako guneak, gaur egun 399,07 ha inguru dira, azalera urbanizatuaren %20,3, alegia. Berdegunee-tara bideratutako hiriko azalera biztanleko 21,21 m²-koa da, eta hiriko bizi-kalitatearen adierazlea da hori OMEren arabera; izan ere, biztanleko berdegunee-n 10 eta 15 m²inguruko balioa gomendatzen du batez beste.

MUGIKORTASUN AKTIBOA

Paseatzea Donostiako kulturen sustraituta dagoen jarduna da. Hiri aldirietako zonak eta Urumea ibaiertzeko zonak birsortzeari esker jarduera osasuntsu hori mantendu eta garatzea ahalbidetzen ari da, besteak beste, sedentarismoarekin lotutako gaixotasunak prebenitzea dakarrena.

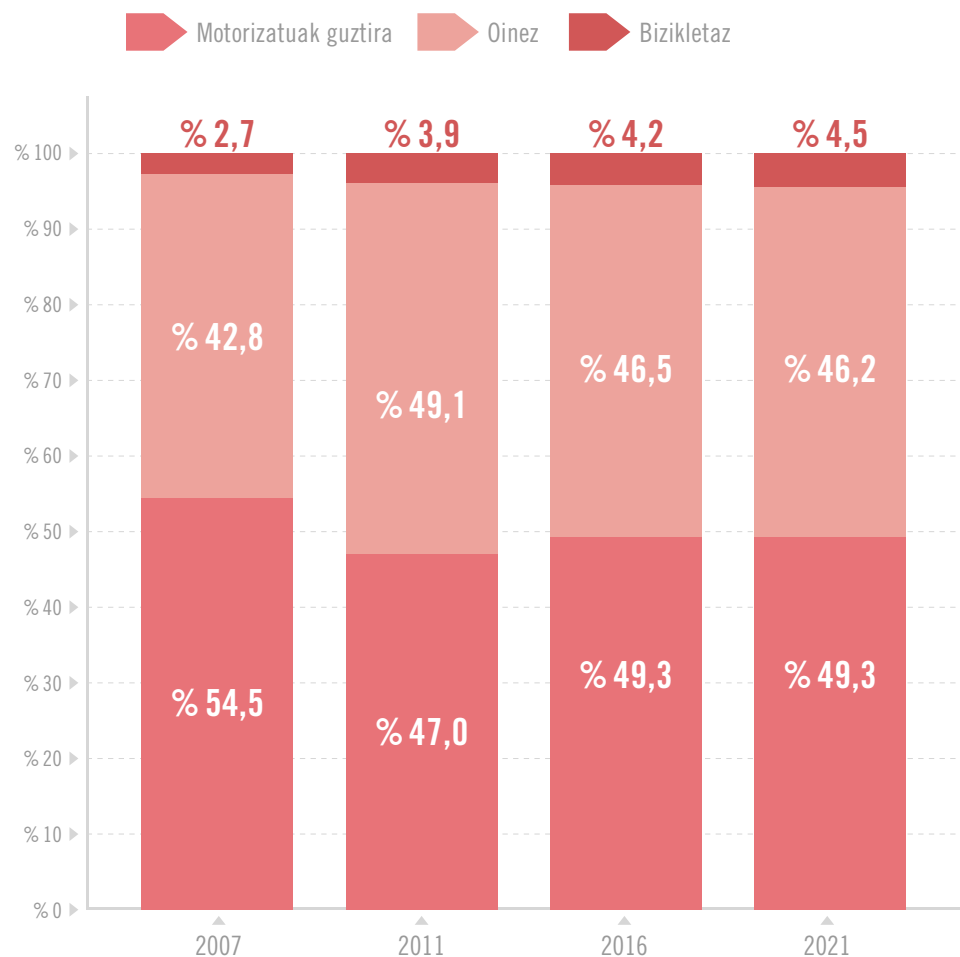
Hirian egunero zenbatzen diren miloi erditik gorako joan-etorrien %45 oinez egiten dira. Azken hamarkadetan espazio publikoan izan den eraldaketari esker oinezko zona eta bideak sortu dira. Horietan oinez edo paseoan ibiltzeak, jomuga ezberdinetarako joan-etorriak eta irisgarritasuna ahalbidetzeaz gain, hiriari dagokion komunikazioa eta bizikidetzaz zilegitzea dakar. Eguneroko zereginetara (lan egitera, ikastera, aisiara, etab...) oinez joatea, osasun pertsonala hobetzeko ez ezik, lagungarri da motordun joan-etorriek izaten duten ingurumen inpaktuak (zarata, kutsatzaileen eta CO2 emisioak eta espazio publikoaren okupazioa) murrizteko.

Txirrindua hiriko edozein tokira segurtasunez joatea ahalbidetzen duen beste birtarteko aktibo eta osasuntsu bat da. 2023. urtean egunero 29.014 joan-etorri zenbatu ziren ibilgailu merke, efiziente eta ez kutsatzaile horretan. Milaka pertsonak erabiltzen dute beren eguneroko zereginetarako. 2010. urtetik txirrinduaren erabilera % 136 areagotu da, Donostiako hiri paisaiaren parte izatera pasaz.

JOAN-ETORRI AKTIBOAK: OINEZ ETA BIZIKLETAZ

Iturria: Euskal Autonomia Erkidegoko Mugikortasunaren Azterlanak. 2007, 2011, 2016 eta 2021. Eusko Jaurlaritza

Donostian egunero egiten diren joan-etorrien %50,7 garraiobide aktiboen bidez egiten dira. Horietako gehienak oinez egiten dira, eta hiri barruko joan-etorri guztien % 46,2 dira. Bizikletak, berriz, gero eta presentzia handiagoa du; gaur egun, hiri barruko joan-etorri guztien %4,5 da, gutxi gorabehera.

KLIMAREN TESTUINGURUA

Hotza eta beroa, haizea eta hezetasuna, euria, elurra, ekaitzak bizitzaren ingurune fisikoaren funtsezko fenomenoak dira. Donostiak, itsasoaren eraginez, klima epel ozeanikoa du, eta tenperatura leunak, hezetasun erlatibo handia, ohiko hodeiak eta euri ugari egiten du urte osoan zehar.

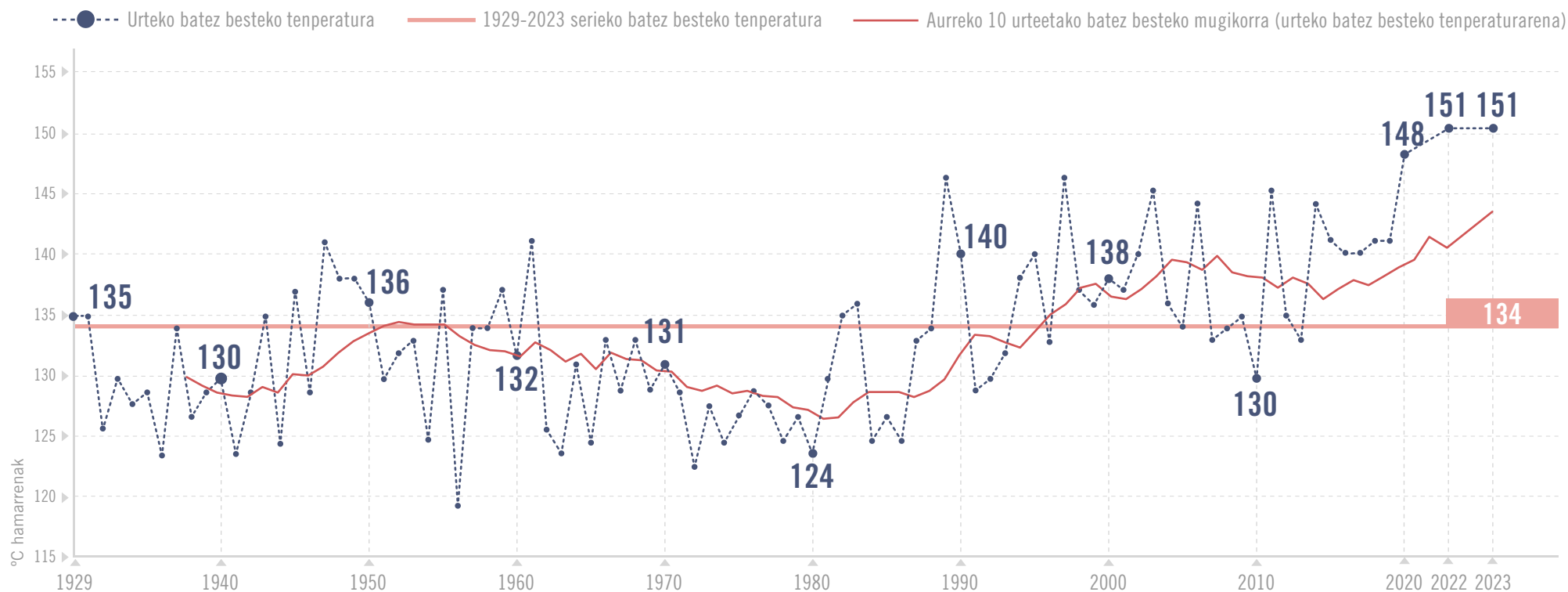
2017an Klima Aldaketara Egokitzeko Plan bat egiteko, txosten bat egin zen <https://www.donostia.eus/ataria/documents/8023875/8050879/DIAGNOSTIKOA.pdf/fc6873d3-8a09-45e0-a4a0-505a6ea2880c>. Txosten horretan, hiriko klima-alaketaren aurkako kalteberatasunari eta arriskuari buruzko diagnostikoaren emaitzak jasotzen dira. Funtsezko gaia da, besteak beste, klima-mehatxu nagusien aurrean udalerrriak izan dezakeen eragina ezagutzeko.

Azterlanean lantzen den lehen gaietako bat klimaren joera historikoen analisia da, Igeldoko estazio meteorologikoan 1929 eta 2015 bitarteko denborazko datu-serieko tenperatura-, prezipitazio- eta hezetasun-aldagaien azterketatik abiatuta. Halaber, emisio-agertoki batzuetarako etorkizuneko tenperatura- eta prezipitazio-proiekzioak aztertzen ditu, atal honetan jasotako bi eremuak baitira.

URTEKO BATEZ BESTEKO TENPERATURA

Iturria: AEMET

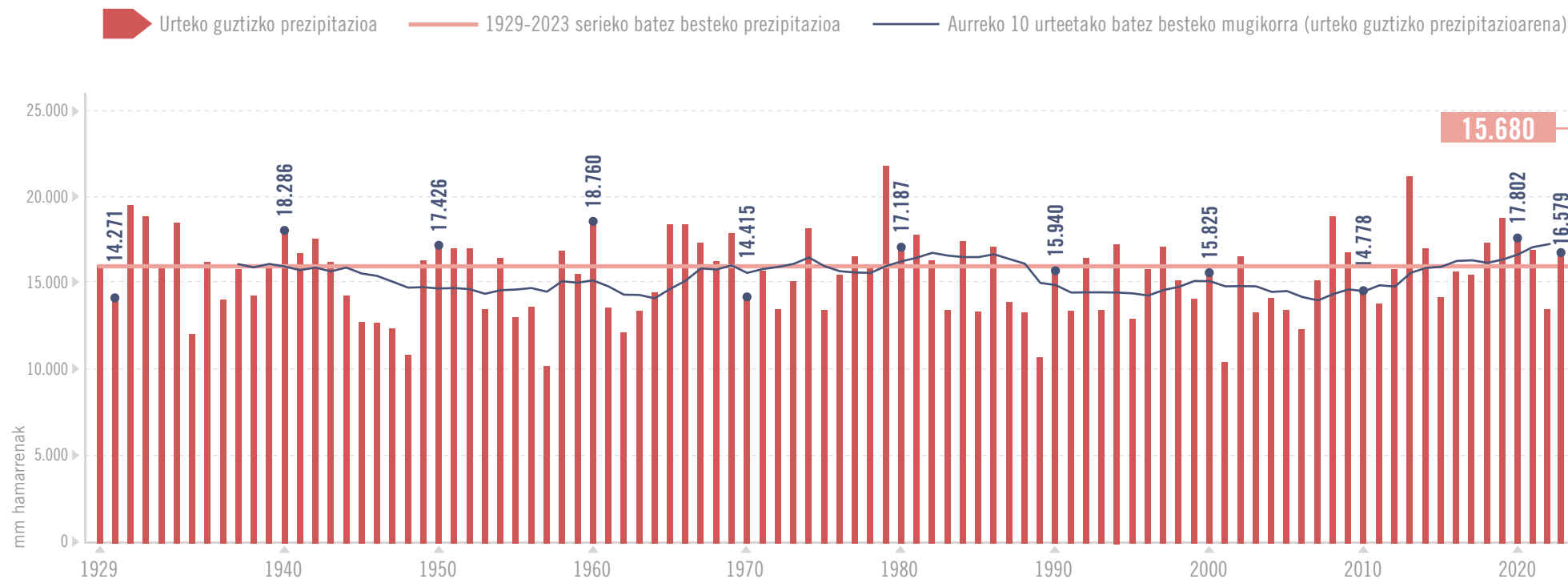
2023. urtea “Oso bero” gisa sailkatu da Igeldoko Behatokian temperaturari dagokionez; 2023. urtea 1928tik izandako bigarren urterik beroena izanik 2020 urtearen ondoren, urte hartan 2020ko efemeridea gaindituaz. 2023an hilabete bakar bat ere ez da “hotz” gisa kalifikatu; bi hilabete “normal” gisa kalifikatu dira (urtarrila eta otsaila), eta gainerakoak, “epela”, “oso beroa” eta “erabat be-roa” izan dira, azken hau irailean batez bestekoaren gainetik 4,6 °C-rekin.

Joera-lerro haztatuak aurreko 10 urteetako batez besteko temperatura islatzen du, eta azken 20 urteetan tenperaturak gora egin duela erakusten du.

URTEKO GUZTIZKO PREZIPITAZIOA

Iturria: AEMET

2023. urtea “heze” gisa sailkatu da Igeldoko Behatokian, prezipitazioei dagokienez, eta nabarmentzekoak dira urtarrila, ekaina eta azaroa, oso hezeak izan baidiren.

Joera-lerro haztatuak aurreko 10 urteetako urteko guztizko prezipitazioa islatzen du, eta azken urteetan prezipitazioak gora egin duela erakusten du.

5.3.

PARTAIDETZA

Donostiako Udalak herritarren partaidetzarako hainbat ekimen, bide eta espazio ditu ezarrita, erantzunkidetasun komunitarioa oinarri dituen gobernantza bat udalerri osoan zabaltzeko asmoz.

Partaidetzaren arloan, batetik hiriak Udal dinamikan partaidetza garatzeko zenbait lan lerro eta organo ditu (Kontseiluak, dirulaguntzak, elkarteentzako lokalak, Partaidetzazko Aurrekontuak...) eta bestetik Udal sail ezberdinen eskariz eta beharren arabera, tokian tokiko edo gai zehatzen inguruko partaidetza prozesuak aktibatzen dira.

Kontutan eduki beharra dago 2023 urtea udal hauteskunde urtea izan zela, eta honek Udalaren jardura geldiarazten ez duen arren, nabarmendu beharra dago Legegintzaldi bat itxi eta berri batek hasteak eragina izan duela hainbat jardueretan eta partaidetza ariketen kopuruetan.

Araubide edo ordenantza proposamenekin harremana duen partaidetzari dagokionez, lege zehaztuta dauden kasuetan derrigorrezko Kontsulta Publikoak antolatu dira: kontsulta Publikoak ari garenean udal webgunean epe zehatz batean irekitzen den formulario bat aktibatzeari buruz ari gara, non araudiak eragindako

herritarrek eta erakundeek ekarpenak egin ditzaketen adierazteko zer iritzi duten ekimenarekin lortu nahi diren helburuei buruz eta araudiaren bidez konpondu nahi diren arazoei buruz, bai hori onartzeko beharrari eta egokitasunari buruz, bai eta arauzko eta arauz besteko bestelako irtenbideei buruz ere.

2023 urtean 5 Kontsulta Publiko egin ziren; 3 kasutan indarrean zeuden ordenantzak aldatzeko proposamenak izan ziren: Oinezkoen eta ibilgailuen zirkulazioari buruzkoa, etxebizitza erabilerak bizitegi eraikinetako solairuetan eta lehen-go etxebizitzak banatzekoa eta autokarabanak Donostian aparkatzeko araudia; beste 2 kasuetan udal-erregelamendu berriak sortzeko proposamenak izan ziren: batetik Adineko autonomoentzako eta lehen mailako mendekotasuna duten pertsonentzako ostatu-zerbitzua arautzeko antolatu zen kontsulta publikoa eta bestetik Donostiako isuri gutxiko eremuak arautzeko udal ordenantzari zegokiona.

Bestalde, Gobernu Batzarrak araubide edo ordenantza proposamen bat edo modifikazio bat onartu ondoren tramitazioaren baitan herritarrei irekitako bilerak ospatu behar dira. 2023an 2 Bilera Ireki izan dira guztira, biak Hiri-antolamenduko Plan Orokorra aldatzeko proposamenak: batetik A.U. “AL. 05 Jolastokieta” esparrua eta “Erregeneako lurra” eremuei buruzkoa eta bestetik ostatu erabilerekin haremana duena.

Parte hartzeko organo iraunkorrei dagokienez, lehenik eta behin organo hauen izaerari buruzko azalpen bat egitea beharrezko dela uste dugu: batetik udalaren erakunde autonomo eta udal enpresetako kontseiluak daude; bestalde hirigintza-rekin harremana duten eta arautegi zein funtzionamendu zehatzak dituzten udal planeamenduko kontseilua eta ondareari buruzko kontseiluak ere baditu udalak.

Aipatutako hauetaz gain, Udal Kontseilu Sektorialak 7 dira: Memoria Historikoa, Ingurumena, Gizarte Ekintza, Euskara, Garapenerako Lankidetzak eta Hezkuntza, Berdintasuna eta Mugikortasuna.

Herritarren Partaidetzarako Zerbitzuak parte hartzeko organo iraunkor horietako teknikariek osatutako taldea koordinatzen du.

Azken udal legegintzaldian zehar kontseilu horien jarduna ebaluatzeko prozesua egin da, eta zeregin honetarako Partaidetza Zerbitzuak EMUN Aholkularitzaren laguntza teknikoa izan zuen.

Ebaluazioa egiteko 3 sistema nagusi erabili ziren:

- Kontseilu guztien aktak sistematikoki aztertu, (maiztasuna, asistentzia, gai zerrendak, bilkuretan landutakoak...)
- Kontseiluetako kide guztiei zuzendutako galdetegia
- Kontseiluetako Lehendakariekin elkarriketak

Lehenik eta behin, beste kasu batzuetan bezala, datuak interpretatzeko orduan (bilkura kopurua, asistentzia...) kontutan eduki behar da 2020ko martxoan itxialdia dekretatu zela COVID-19arengatik eta honen eraginez partaidetza organo iraunkor hauetako batzuen dinamika eten egin zela, kasu batzuetan 2021 urtean zehar ere eragina izan zuena.

Testuinguru horretan, kontseilu batzuek lortu zuten dinamika iraunkor bati eustea eta beste batzuetan nabarmenagoa izan zen pandemiaren eragina.

Laburbilduz, 2019-2023 Legegintzaldian zehar Kontseiluek izan duten dinamika buruz EMUN-ek egindako balorazioaren ondorio nagusiak hauek izan ziren:

Elkarteen balorazioetan islatzen da Kontseiluak batez ere udal informazioa eza-gutzeko guneak direla, hau da, gutxiagotan izaten dela elkarriketa, eztabaida eta ekarpenak egiteko partaidetza organoa, nahiz eta Kontseilu batzuetan funtzio hauen arteko oreka handiagoa den.

Azken legegintzaldian Kontseilu gehienek ez zuten bete Arautegian zehaztutako urteko bilkura kopurua: COVID-ak eragindako inpaktua kontutan eduki beharra dago, ezinezkoa izan baitzen hainbat hilabetetan zehar bilkura fisikorik egitea, baina hala ere hobetu beharra dago bileren egutegien zehaztapenean, gaien planifikazioan... landutakoari jarraikortasuna emateko baliabideak jarri behar dira.

Legegintzaldian zehar elkarteen asistentzia oso irregularra izan zen: berriz ere, COVID-ak eragina izango zuen honetan, baina badira beste faktore batzuk ere: saioen planifikazio falta, bilkuren eduki eta jarraikortasun eza, kontseiluetan sortzen den giroa, kontseilu bakoitzaren dinamika eta helburuak betetzeko gaitasuna... Elkarteei dagokionez, asistentzian eragiten duten beste faktore batzuk ere badaude: kontseiluko kide izatearen kontzientzia (inertziak, elkarte bezala edo elkarteko ordezkari bezala joatearen garrantzia...), kontseiluekiko asebetetasun maila, motibazioa, bilkuretara joateko konpromisoa eta ardura...

Azkenik, Kontseiluen dinamika Legegintzaldien indarraldiarekin lotura duenez, 2029-2023 Legegintzaldia amaitzearekin batera, kontseiluek udaberrian eten bat egin zuten: Udalbatza berria osatu eta gero, udal talde politikoek beraien ordezkariak izendatu zituzten eta epe bat zabaldu zen entitate zein herritar norbanakoek kontseiluetan parte hartzeko; ondoren, partaidetza organo iraunkor bakoitzak bere osaera bilkura ospatu zuen.

Partaidetza Organo Iraunkorren atal honi amaiera emateko, beste kasuetan bezala eta hauteskunde prozesuaren ondorioz, Hiriko Gizarte Kontseiluak bere jardunean etenaldi bat egin zuela nabarmendu beharra dago, baina Legegintzaldi berria hasi bezain pronto bere dinamika berreskuratu zuela. Azken urteotan ohiko bilkurez gain saio monografikoak egin izan ditu eta sari bat sortu du Donostiako hiritarren ekimen onenentzat.

Donostia Lagunkoia Hiri Plana hiriko bizitzaren esparru guztietan populazioaren zahartzeak planteatzen dituen erronketan arreta jartzen jarraitzen du eta 2023 urtean 10 urte bete dira ekimen honek lehen urratsak egin zituenetik.

Puntu Kritikoen Mapa proiektuari dagokionez Partaidetza Zerbitzuak aurtan ere sentsibilizazio ekimen bat jarri zuen abian Berdintasun eta Gazteria Sailekin lankidetzan hiria gazteen begiradetatik aztertzeko: 2023an hiriko gaztelekuetan nerabeekin eta Kontadoresen gazteekin proiektu bat burutu zen.

Hiriko 22 partaidetzarako lurralde eremu bakoitzak Herri Partaidetza Zerbitzuko teknikari bat du erreferente gisara, eta bertako auzo elkarteekin komunikazio zuzena garatzeaz gain lurraldeari eta gai sektorial anitzei buruzko lanketak egiten dira. Udala eta auzo elkarte guztien arteko foro edo elkargune bat ere badago, Auzo Elkarte Bilgunea.

Ekialdeko Barrutian kudeaketa teknikoaz arduratzen dira Partaidetza Zerbitzuko kideak eta baita Barrutiko Organo eta Udalaren gainerako egituren arteko koordinazioaz. Legegintzaldi berriarekin bat, Ekialdeko Barrutiko Batzarra berritzeko hauteskundeak antolatu ziren.

2023 urtean zehar Igeldoko Toki Entitate Txikia sortzeko pausu berriak eman ziren. Hiriko Gobernuak 2023ko urriaren 10ean onartu zuen Toki Erakunde Txikiari dagokion dokumentua, etxez etxe banatu zen dokumentu horren laburpena eta Igeldotar guztiei zabaldutako aurrez aurreko bilera bat antolatu zen. 2024ko udaberrian ospatu zen gai honi buruzko iritzi kontsulta.

Partehartze komunitarioari dagokionez, Osasun Publikoaren Udal atalaren eskutik, partaidetzako teknikariak 'Erlauntza' guneeetan aritzen dira, auzoetan bertan lan egiten duten profesionalek osatutako topaguneetan. Auzoan bizi diren pertsonen bizi kalitatea mantendu edo berreskuratzeko helburua duten erakunde publiko eta pribatuetako diziplina eta ikuspegi anitzetako profesionalak elkartzen dira Erlauntzan.

2020 urtean Partaidetza Zerbitzutik Amara Berri eta Loiolako Erriberetan Auzo Mahaiak sortzeko prozesua sustatu zen: Auzo Mahaiak sortzen dira elkarteek elkar ezagutu eta elkar aitortu ahal izateko espazioak eratzeko beharretik, posible izan dadin erakunde bakoitzaren jardun-eremutik harago gogoetak partekatzea, proiektuak diseinatzea... aniztasuna etengabeko ezaugarria izanik ikuspegi komunitario eta eraikitzaile batetik lan egiteko. Ardatz hauekin planteatu zen auzoetan dagoen kapital sozialak ibilbide partekatu eta propioa egin ahal izatea, gai soziokulturalak hobetzeko alorrak zein diren hautemanez eta adostuz eta horietan esku hartzen saiatuz.

Mahaiak bertako elkarte eta erakundeen arteko lankidetzan oinarritzen dira eta Udal ordezkariak ere bertan parte hartzen dute. 2023 urtean, Loiolako Erriberan bigarren urtez Auzoa Sasoian ekimena ospatu zen, bizilagunen artean ohitura osasungarriak sustatzea bilatzen duen ekitaldi multzoa; Amara Berrin, hirugarrenez ospatu zen 'Amara Berriko Eguna' elkartearen arteko harremana sustatzeko asmoz, baita euren lana balioesteko eta bizilagunen aurrean ikusarazteko, eta, aldi berean, auzoa girotzeko helburuarekin: goiz batez, Armeria Plazan hainbat elkarte beren informazio-postuak jarri zituzten, puzgarriak eta jolasak jarri ziren, antzerkia eta musika-emanaldiak...

www.donostia.eus/partaidetza webgunean jasotzen da Herritarren Partaidetza Zerbitzuari buruzko informazioa. AuzoSarea izeneko atalean bistaratzen dira Auzo Elkarteek heuren webguneetan eta sare sozialetan argitaratzen dituzten albisteak.

2023an, bi urtean behin egiten den legez, Partaidetzazko Aurrekontuen prozesua gauzatu zen, hau da herritarrek udaleko 2024 eta 2025 urteetako udal aurrekontuetan txertatuko diren proiektuak proposatu eta aukeratzeko prozesua.

Prozesu honek une eta tramite ezberdinak ditu bere baitan:

- Lehenik auzoetan bilerak antolatu ziren prozesua aurkeztu eta herritarrei parte hartzeko argibideak eta baldintzak ezagutarazteko. Bilera hauetan ere auzoetako behar eta proposamenen inguruan iritzia partekatzeko aukera izan zuten auzokideek. 8 Bilkura egin ziren guztira.
- Udalaren difusio kanpainak isla izan zuen webgunean, sare sozialetan eta hainbat komunikabideetan, bideo eta publizitate euskarrien bidez
- Partaidetzazko Aurrekontuen prozesuaren gainerako pausuak online plataforma baten bidez gauzatzen dira, nahiz eta tramitazioarekin laguntza behar duenak beti jo dezakeen Partaidetza Zerbitzuko bulegoetara.
- Proposamenak egiteko epe bat zabaldu zen; prozesu honetan parte hartzeko 16 urte baino gehiago eduki behar dituzte proposatzaileek eta Donostiarekin harremanen bat izatea: bertan bizi, bertan ikasi edo lan egitea, bertan jabetza-aren bat izatea, etab. Elkarteek dagokienez, Herri Entitateen Udal Erregistroan inskribatuta egon behar dute.

475 proposamen jaso zituen udalak: 251 emakumeek egin zituzten, 221 gizonen eta gainontzekoak beste genero identitateetako 3 pertsonen.

Elkarteek 111 proposamen egin zituzten eta 364 proposamen norbanakoek eginak izan ziren.

- Hurrengo fasean jasotako proposamenen bideragarritasuna aztertu zuen gaia-rekin harremandutako Udaleko departamentu bakoitzak: jaso ziren 475 proposamenetik antzekoak multzokatu ziren (82) eta 18 baztertu ziren, adibidez, proposamen zehatzik ez adierazteagatik, bikoiztuta egoteagatik edo fitxa bakoitzean proposamen bat baino gehiago idatzi zirelako.
- Azterketa teknikoaren ondoren, Udalak bozketa fasera pasatuko ziren proposamenak zerrendatu zituen eta, bestetik, prozesuaren baldintzak betetzen ez zituzten proposamenen zerrenda egin zuen: guztiei eman zitzaien erantzuna, ezezkoen kasuan arrazoia adieraziz.
- Guztira 116 proposamen pasa ziren bozketa fasera.
- Bozketa fasea urriaren 16tik urriaren 29ra bitarte garatu zen. 5939 pertsonen parte hartu zuten bozketan (2021eko edizioan 3723 pertsonen parte hartu zuten botoa) 3440 emakume (%58) eta 2499 gizonek (%42).
- <https://www.donostia.eus/partaidetzazkoarekontuak> webgunean jaso dira Partaidetza prozesu honetan Ekialdeko Barrutirako zein hiriaren gainerako eremuetarako bokatuenak izan diren proposamenak: hauek egikaritzeko lizitazio prozesuak 2024 eta 2025 urteen artean garatu beharko dira, eta webgunean bertan jasotzen da proiektu bakoitzaren egoera.

Dirulaguntzen arloan, Herri Partaidetza Zerbitzua Udalaren deialdi bateratuaren koordinazioaz arduratzen da.

Partaidetza Zerbitzuak bi dirulaguntza lerro propio ditu, batetik auzo elkartearen mantenuarekin harremana duena eta bestetik hirian garatzen diren partaidetza prozesuak laguntzea xede duena.

Herritarren partaidetza sustatzen duten proiektuen kasuan 8 elkarte aurkeztutako proposamenak lagundu ziren: Lurraldetasunari dagokionez, horietako 5 hiri mailakoak ziren; beste 3 proiektuk lurralde-ikuspegi espezifikoagoa dute, eta Igeldo, Ulián eta Altzan garatu ziren, hurrenez hurren. Lehen biek eremu horietako bizitza komunitarioan eragiteko asmoa zuten, eta Altzakoak auzoko berdeguneak aztertzea zuen helburu, partaidetza-metodologia baten bidez.

Proiektuen artean helburu zehatz askotarikoak zeuden: aniztasunaren lanketa, gazteak etxerik gabeko edo gizarte-bazterkeriako pertsonen errealitatean inplikatzeko, euskara sustatzeko donostiarren aktibazioa bilatzeko, mugikortasunari buruzko Herritarren Foroa aktibatzea, desgaitasuna duten pertsonen hondartzak berdintasunez erabiltzeko duten eskubidea aldarrikatzea... beti ere metodologia partehartzaileak erabiliaz.

Auzo elkarteetara zuzendutako dirulaguntzei dagokienez, 25 proiektu jaso zuten dirulaguntza.

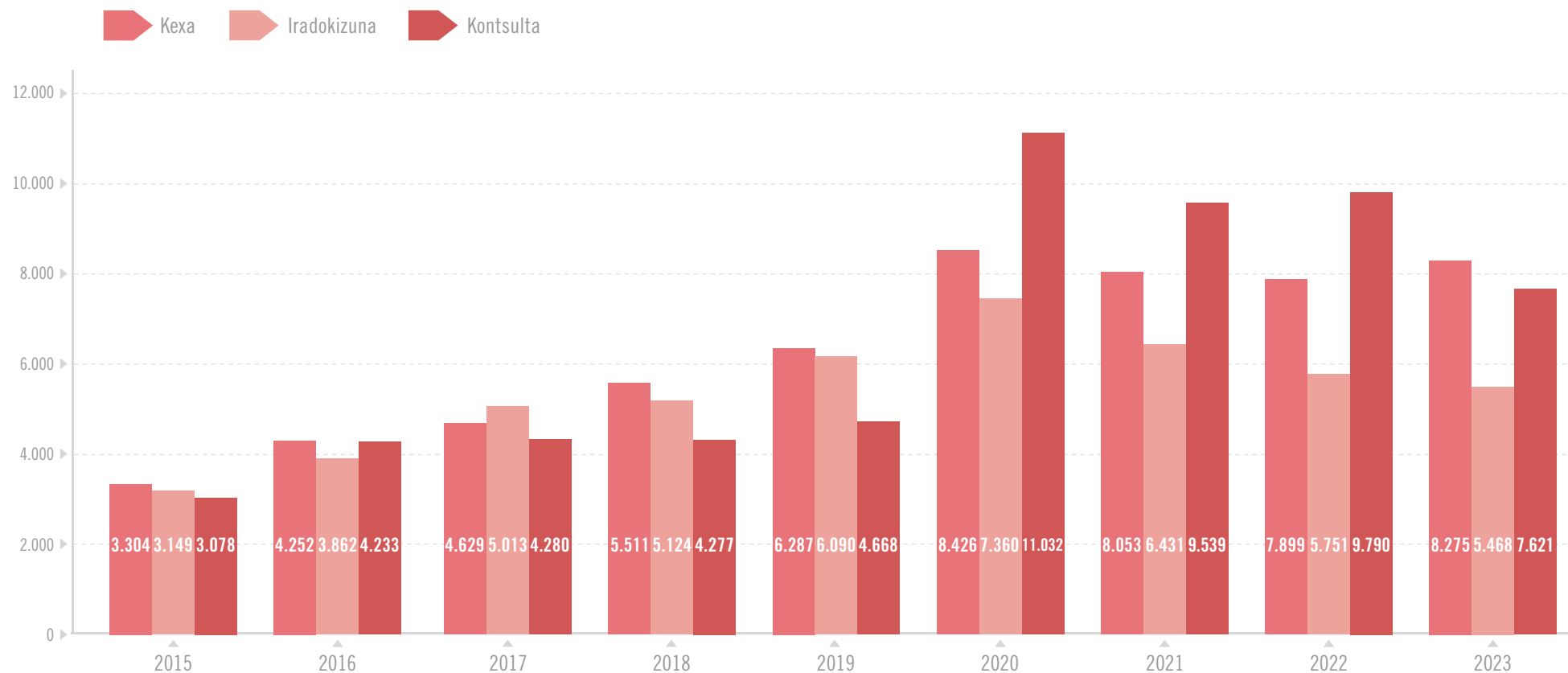
Herritarren elkarteak eta askotariko jarduerak dituzten beste gizarte talde anitz dira hiriko partaidetzaren indargune: 2023 urtean 27 elkarte berri eman zuten izena Herritarren Erakundearen Udal Erregistroan, 5 baxa izan ziren eta urte horietako abenduaren 31ko datarekin 1292 elkarte zeuden bertan inskribatuak, hoguei eremu sektorialen arabera zerrendatuta.

PhGunearen baitan 2023 urtean ere Partaidetza Zerbitzuak irabazi asmorik gabeko elkarteentzako urte osoan zehar garatu zen formazio programa bat osatu zuen, eta saioetako edukiak webguneako Partaidetzateka atalean daude eskuragarri.

KONTSULTAK HERRITARREN POSTONTZIAN

Iturria: UdalInfo - Herritarren arretarako zerbitzua (Dobostiako udala)

Herritarren postontziaren urteko txostenean jasotzen denez, 2023. urtean zehar guztira 21.364 komunikazio jaso dira, horietako gehienak, %78, kanal teknologikoen bidez (2021ean sare sozialen bidez jasotako komunikazioak sartu ziren). Datu horiek adierazten dute komunikazioen jaitsiera %9koa izan dela 2022an erregistratutakoen aldean eta %20koa 2020an erregistratutakoen aldean, urte hartan, Herritarren Postontziaren ezohiko erabilera eman zen, ziurrenik 2020ko martxotik aurrera sortutako pandemia-egoeragatik. Datu horien arabera, badirudi pandemiaren ondoren kopuruak egonkortu egin direla eta Postontzia aurreko urteetan baino gehiago erabili dela, beheranzko joerarekin. Aztertutako serieari erreparatuta, ikusi da 2020tik 2022ra kontsultek erregistro kopuruan gaintitzen dituztela kexa eta iradokizunak; 2023an, aldiz, kontsulta kopuruak behera egiten du eta gehiago dira aurkeztutako kexak.

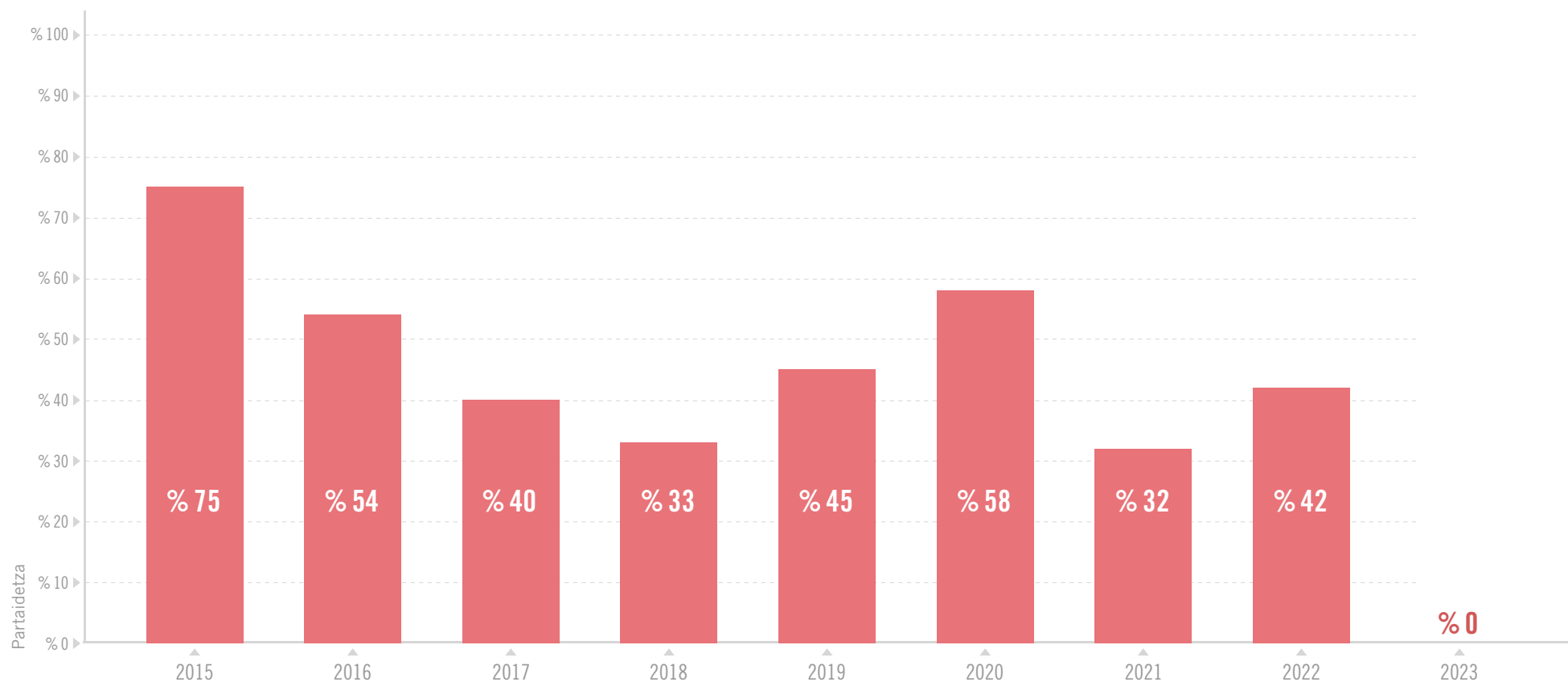
Emakumeek erabiltzen dute gehien postontzia: emakumeak %56 dira, eta gizoneak %44 (generoa ez da azaltzen komunikazioen ia herenean).

Jasotako komunikazioen %34,7 Hiri Mantenu eta Zerbitzuetako Zuzendaritzak artatu ditu. Gai nagusiek parke eta lorategiekin, edukiontzi eta zaborren bilketarekin, bide publikoarekin garbiketarekin, ostalaritzako terrazekin, argiteriarekin, hiri altzariekin edo egoera txarrean zeuden espaloi edo galtzadekin zerikusia dute. Mugikortasun Zuzendaritzara bideratu dira komunikazioen %15,2, eta ibilgai-luen aparkamenduekin eta TAO zerbitzuekin lotutakoak dira gehien errepikatzen diren gaiak. Finantza Zuzendaritzak komunikazioen %15,2 jaso du. Gehien-gehienak ordainagirien zenbatekoekin lotutako kontsulta eta kalkuluei buruzkoak. Hiru Zuzendaritza horietan metatu da jasotako kexa, iradokizun eta kontsulta guztien gehiengoa. Ingurumen arloan komunikazio guztien %4,6 jaso da. Horietako kopuru handi bat arratoi, uso eta katuekin lotutako salaketei buruzko kontsulta, kexa eta iradokizunak dira, baita eta zaratak, usainak edo isuriak eragindako eragozpenekin zerikusia dutenak.

INGURUMENAREN KONTSEILU SEKTORIALAREN BILERETAKO PARTAIDETZA

Iturria: Ingurumen Osasunaren eta Jasangarritasunaren Zerbitzua (Donostiako Udala)

Ingurumeneko Kontseilu Sektorialaren Araudiaren (IKS) behin betiko Onespenak, Gipuzkoako Aldizkari Ofizialean 2015eko apirilaren 13an argitaratu zena, aurreko Kontseilua desagitea ekarri du. Ingurumeneko Kontseilu Sektorial berriaren Eratze Bilkura 2015eko azaroaren 3an egin zen.

2015eko eratze-prozesuaren ondoren, hiriko 26 erakundek, gizarte-ospe bereziko kolektibok eta hainbat norbanakok osatzen dute Ingurumeneko Kontseilu Sektorial berria, Udalean ordezkaritza duten talde politiko guztietako delegatuekin batera. 2022an, 19 ziren kontseiluko kideak; erakunde eta kolektibotatik % 79 aurreko Kontseilu Aholkulariko kide ziren jada. 2023an, udal-hauteskundeetatik eratorritako Kontseilua berriratzeko prozesuaren ondoren, 10 kide izatera igaro dira.

IKSean dauden erakundeak tipologia ezberdinetakoak dira: erakunde ekologistak eta naturaren defentsakoak, erakunde zientifikoak, etab. Norbanako batek ere hartzen du parte. Erakundeen % 20 emakumeek ordezkatzzen dituzte, eta % 80, gizonezkoek.

2023. urtean ez da bilerarik egin. 2015. urtearekin alderatuta (Kontseilua eratu zen urtea), bileratara bertaratutakoen ehunekoak behera egin duela ikus daiteke.

5.4.

ETXEBIZITZA

Azterketa batzuk eta konparazio eta parte-hartze publikoko prozesu bat egin ondoren, 2019ko maiatzean onartu zuen Etxebizitza Plana Etxegintza, udalaren etxebizitza enpresaren administrazio kontseiluak. Plana egin aurretik egindako diagnostikoan funtsezko zazpi arazo identifikatu zituzten: Etxebizitza izateko arazo larria dago, nola erosita hala errentan hartuta izateko ere; izan ere, prezioak asko igo dira eta ia ezinezkoa da herritarrek etxebizitza bere modutsu batean izateko bidea edukitzea.

Gizarte eta etxebizitza zaurgarritasunak geroz eta jende gehiago eta geroz eta jende klase gehiago jotzen du. Arrazoi askogatik: krisi ekonomikoa, lanaren eze-gonkortasuna, dibortzioak eta apartatzeak ugaritzea edota biztanleria zahartzea (bakarrik eta pentsio txikiekin bizi diren emakume alargunak, horietako asko eta asko).

Hala, biztanle aurrerago eta zaharragoak ditugu, batetik, eta etxebizitza-parkea ere zaharra eta irisgarritasun arazo handiak dituena daukagu, bestetik.

Babes publikoko etxebizitzak egiteko modua ere ez dago erraz, ordea, etxebizitza mota horiek egiteko moduko tokirik handienetan etxe horiek egiteko bideragarritasun ekonomikoa zaila da eta.

Gainera, etxe handi askotan, pertsona bat edo bi besterik ez dira bizi; baina, bestalde, oraingo familia unitateak batez beste txikiagoak dira, eta etxebizitza txikiagoak eskatzen dituzte. Eta etxebizitza jabetzan duen pertsona askok, batez ere adineko jendeak, irisgarritasun edo egokitzapen falta duten etxeak dituzte, eta ez daukate horri aurre egiteko baliabiderik.

Hala, Udalaren Etxebizitza Planak 5 jarduera-ardatz estrategiko dakartza arazo horiei aurre egiteko: Aurreneko ardatzak Udalaren babespeko etxebizitza sistemen baliabideak zaurgarritasun egoera berezian dauden kolektiboentzat jartzea du helburu. Horretarako, bi jarduera ildo dauzka. Bat, esleipen prozedurak berriz begiratu eta baremazio sistema bat jartzea, genero ikuspegia eta emakumeak etxebizitza aldetik dituen zailtasunei bereiziki begiratuta. Eta bi, alderdi sozialari gehiago begiratzea alokairuko etxebizitza parkea kudeatzeko garaian, udaleko beste arlo batzuekin eta beste erakunde eta gizarte erakunde batzuekin batera lan eginda.

Bigarren ardatzak, berriz, modu oneko alokairuko etxebizitza gehiago eskaintza du helburu, kolektibo behartsuenei etxebizitza izaten laguntzeko. Ardatz horrek hiru jarduera ildo ditu: hutsik dauden etxebizitzak mugiarazten saiatu eta alokairuko etxebizitza poltsa handitzea; zuzkidurako bizitoki gehiago sustatzea; eta babes publikoko etxebizitza berriak sustatu eta errentan ematea.

Hirugarren ardatzaren helburua etxe eta etxebizitza zaharrak berritzea da, eta bizigarritasuna, irisgarritasuna eta eraginkortasun energetikoa hobetzea. Ardatz hori lau lan lerrotan banatuta dago: etxebizitza parkearen irisgarritasuna hobetzea, batez ere auzo eta talde ahulenentzat; eraginkortasun energetikoa kontuan izatea obrak egiteko orduan; etxebizitzak zatitzea, dugun etxebizitza parkea ahalik eta gehien aprobetxatzeko; eta kontrol neurri batzuk jartzea, birgaitzeko laguntzak ondo erabili eta etxebizitzaren funtzio soziala betetzea segurtatzeko.

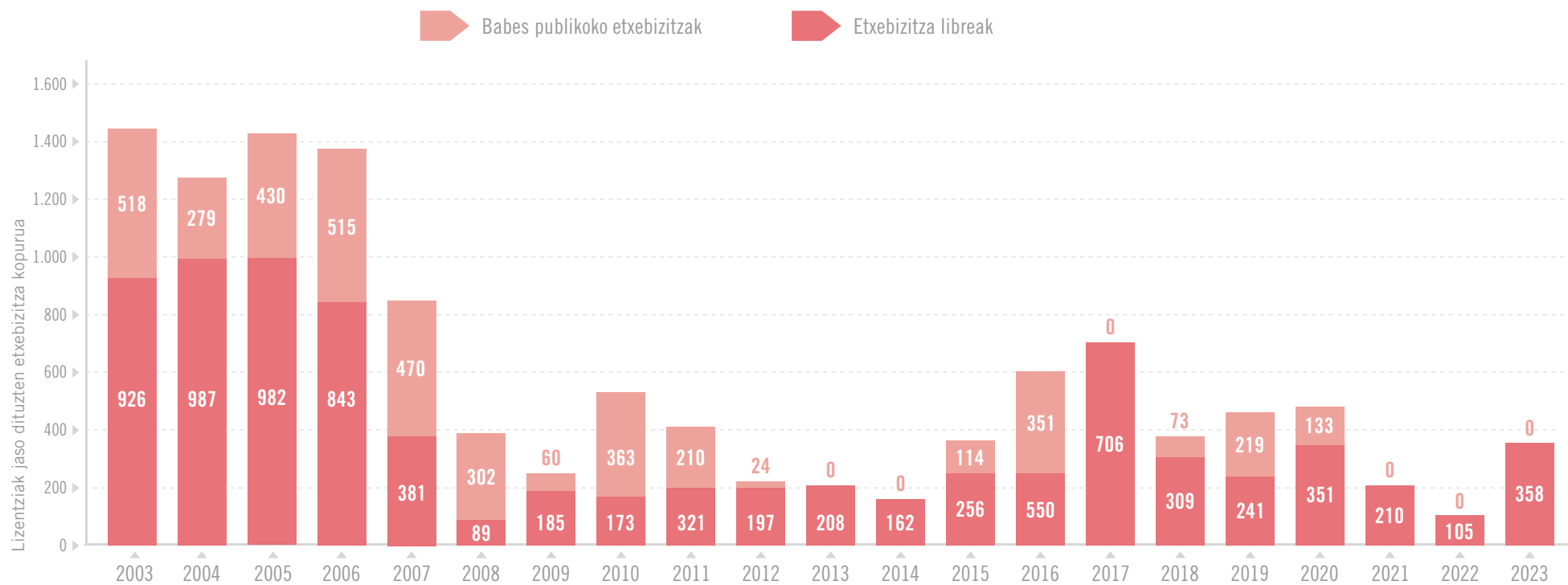
Laugarren ardatzak herritarren beharrak aldatu egiten direla dauka kontuan, eta bizi-ibilbideak laguntzea du xede, hiru jarduera ildo hauen bidez: etxebizitza-trukeak erraztea, elkarlaneko etxebizitzaren ekimenak babestea eta gazteentzako etxebizitza partekatuen programa bat bultzatzea.

Azkenik, 5. ardatzaren xedea donostiarrei etxebizitzaren gaineko informazio eta aholkularitza zerbitzu integrala eskaintzea da.

ERAIKITZEKO LIZENTZIA EMAN ZAIEN ETXEBIZITZAK

Iturria: Donostiako Udaleko Hirigintza Saila

2007tik aurrera, nabarmen jaitsi zen eraikitzeke lizentziak emanak zituzten etxebizitzaren kopurua —babes publikokoak izan zein libreak izan—, eta 2009an iritsi zen urte haietako mailarik baxuenera; urte hartan, lizentzia-kopurua 2006an emandakoen laurdena baino txikiagoa izan zen. 2010ean eta 2011n, aurreko bi urteetan baino lizentzia gehiago eman ziren, baina 2012tik aurrera, emandako lizentzien kopurua murriztu zen berriro, eta, azken 12 urte horietako daturik baxuena 2014an izan zen. 2015. eta 2016. urteetako igoeraren ondoren, 2017an eta 2018an emandako lizentzien kopurua berriz jaitsi zen, eta, gainera, 2017an ez zen lizentzia bat ere eman etxebizitza babestuak eraikitzeke.

Bi urtez emandako lizentzien guztizko kopurua handitu ondoren, 2021etik etxebizitza libretearako ez da lizentziarik eman; aldiz, etxebizitza libretearako emandako lizentzien kopurua %243 igo da 2023an, bi urtez behera egin ondoren. 2023an emandako 358 obra-lizentzia horietako gehienak Loiolako Lorategi Hirian (128 lizentzia), Loiolako Erriberatan (36 lizentzia) eta Atotxa Errekan (20 lizentzia) eman dira.

2023an, eraikitzeke lizentzia lortu duten etxebizitza librearen %44 erabilera-alaketagatik nahiz lehendik zeuden etxebizitzak banatzeagatik sortutako etxebizitza berriak dira, eta gehienak Zabalgunean eman dira.

6. BEROTEGI EFEKTUKO GAS ISURKETAK

Berotegi Efektuko Gas Emisioen Inbentarioak (BEG) planetaren berotze orokorraren jarraipena egiteko nazioarteko komunitate zientifikoak eta instituzio politikoek baliatu ohi duten tresnetako bat dira. Karbono dioxidoa da (CO_2) berotze orokorraren gas eragile nagusia, nahiz eta ez den bakarra. BEG modura aintzatetsitako beste gas batzuk dira oxido nitrosoa (N_2O), metanoa (CH_4), perfluorokarbonoak (PFC), hidrofluorokarbonoak (HFC) eta sufre hexafluoruroa (SF_6). Inbentario horietan, era berean, karbonoen hustulekuen xurgatze ahalmena ere aintzatesten da, baso masena kasu.

Eusko Jaurlaritzak, Iraunkortasunerako Euskal Udalerrien Sarearekin (Udalsarea) batera emisioak kalkulatzeko tresna bat garatu du, Berotegi Efektuko Gas Emisioen Protokolo Orokorrean ezarritako metodologiari jarraitzen diona. Aintzatetsitako emisio motak sektore ezberdinetan (industria, bizitegia, zerbitzuak edo lehen sektorea) erabilitako erregaiekin lotutakoak, lurralde bakoitzean kontsumitutako elektrizitatearen sorrerarekin lotutakoak eta, adibide batera, beste udal barruti batean kudeatzen diren udalerriko hiri hondakinekin lotutako emisioak dira.

SARRERA

Urtero atmosferara berotegi efektuko zen bat gas (BEG) isurtzen den jakitea hiri metabolismoaren funtsezko faktorea da. Horrek, gainera, aukera ematen du ikus-teko zenbateraino bete diren Udalak azken urteetan onetsi dituen plangintza tresnetan ezarritako murrizketa helburuak, bai eta klimaren eta energiaren aldeko alkateen azken itunetik eratorritako konpromisoak ere; hain zuzen ere, 2017an atxiki zitzaion hiria itun horri, eta, modu horretara, bat egin zuen 2015eko Pa-risiko Klimaren Goi Bileraren ondorioz hartu ziren nazioarteko konpromisoekin.

Udal Gobernuak 2018an onartutako Klima Plana 2050 da hiriak klima aldake-taren erronkari emandako erantzuna. Ez da politika publiko bat garatzeko beste plan bat, baizik eta udal politika guztiak egituratzen dituen plan bat, Udaleko atal guztien jarduerak biltzen dituen eta gizarte aldaketa handi bat eskatzen duena. Planak tarteko helmuga bat ere ezarri zuen 2030ean; hain zuzen, urte horretan, klima aldaketaren politikek erreferente bihurtu behar dute nazioartean, berotegi efektuko gasen isurketak %40 murrizteko. Udalerriak babestutako Ener-

giaren eta Klimaren aldeko Alkateen Itunak barne hartzen ditu, emisioak arintze-ko konpromisoa ez ezik, erresilientzia edo klima aldaketaren asaldurak baretzeko gaitasuna areagotzea, eta baita energia eraginkortasuna eta energia berriztaga-rrien erabilera handitzea ere; gainera, kolektibo ahulenak lehenesten ditu, eta herritarrak borroka horretan inplikatzeko.

Koronabirusaren pandemiaren eta martxoaren 14an deklaraturako alarma egoera-ren testuinguruan, Tokiko Gobernu Batzarrek, martxoaren 17an, klima larrialdia-ren adierazpen bat onetsi zuen. Horren bidez, onartu zuen berrikusi egin behar direla planean ezarritako helburuak eta jarduketak, lehenago bete daitezen, eta areagotu egin behar direla horretara bideratutako baliabide ekonomikoak. Ekin-tza horien bidez bermatu nahi da urteko berotegi efektuko gasak murriztea, erre-gai fosilak alde batera uztea eta energia berriztagarrien aldeko apustua egitea, karbono isurketa garbirik bat ere izan ez dadin ahalik eta azkarren.

Tokiko gobernuaren konpromisoa ezinbestekoa da, baina pertsona eta erakunde, kolektibo eta eragile sozial eta ekonomiko guztien laguntza behar du, agintaldi batetik harago, ziklo politiko batetik harago. Donostiar guztien inplikazioa ere behar du, orain inoiz baino gehiago, mugikortasun, elektrizitatearen eta gasaren kontsumo edo hondakinen sorkuntza aldetik ditugun ohiturak aldatzeko.

Era berean, adierazi behar da berotegi efektuko gasen isurketak ezin direla %40 murriztu, modu berean, sektore guztietan eta epe berberetan. Mugikortasunean aukerak nahiko zabalak dira (guztizkoaren %40) eta eraikinetan ere izan litezke (%13 bizitegietan eta %13 zerbitzuetan), baina industriaren isurketak murriztea (udalerriko isurketen %28) askoz zailagoa da, zementu fabrikazioaren ezaugarriengatik; izan ere, jarduera hori Añorgan instalatua dago eta hortik datoz udalerriko industria jatorriko emisio gehienak.

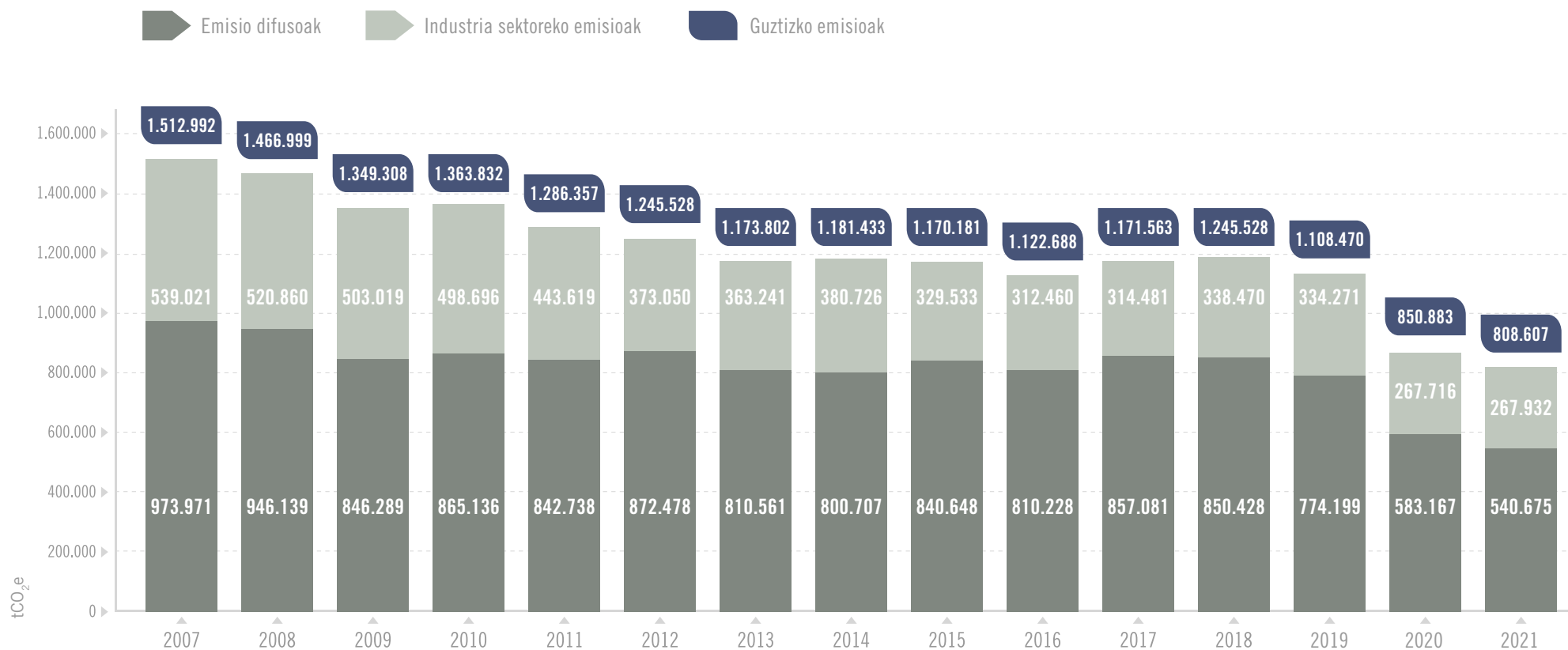
Hiria klima agertoki berrietara egokitzeko, Urumea ibaiaren ibarra egokitzea izan da inbertsio nagusia, uholde arriskua murrizteko. Bigarren faseari Uraren Euskal Agentziak (URA) ekin dio, Loiola, Txomin eta Martutene auzoetan.

Egokitzapen planean jasota eta jada eginda dauden beste azterlan batzuek aukera ematen dute hiriaren mapa termikoa izateko, klima aldaketak hiri eremuko zerbitzu eta azpiegitura kritikoetan zer inpaktu duen aztertzeko, 27. poligonoko ibarretan beharrezkoak diren azterketa hidrologikoak egiteko edo uholde arriskua eta hiriko hondartzetan dituen ondorioak xehetasunez aztertzeko.

BEROTEGI EFEKTUKO GAS EMISIOEN INBENTARIOA

Iturria: Ingurumen Osasunaren eta Jasangarritasunaren Zerbitzua (Donostiako Udala)

2007. urtea erreferentziazkoa da udalerrian berotegi-efektuko gasen isurketen bilakaeraren jarraipena egiteko. Ordudanik, Berotegi Efektuko Gasek beheranzko joera dutela dirudi. 2007. eta 2021. urteen arteko guztizko emisioak %47 murriztu egin dira; industria sektorearen emisioak kontutan izan gabe, murrizpena %44koa da, DSS Klima 2050 Planean 2030erako ezarritako helburuaren azpitik. 2021ean, guztizko emisioak 808.607 tCO₂e izan dira; industria sektorearen emisioak kontutan izan gabe, 540.675 tCO₂e.

2021ean, emisio-maila txikienera heldu zen 2007ko erreferentzia-urteaz geroztik (%47ko jaitsiera izan da erreferentziazko urtearekin alderatuta), eta %5eko jaitsiera 2020arekin alderatuta. 2020ko datuak, pandemia-egoeragatik oso baldintzatuak, %23 jaitsi ziren urte hartan eta 2007aren aldean %43. 2017an eta 2018an urteko igoerak izan ziren, %4,35 eta %1,48, hurrenez hurren. Industria sektorea zenbatu gabe –gustizko emisioen inbentarioan %33a da sektore hau–, emisioek %7 egiten dute behera 2021. urtean 2020. urtearekin alderatuta.

Emisioen jatorriari dagokionez, gehienak, %83, erregaiak erretzeak sortutako emisioak dira (berogailuetan, ibilgailuetan, etab.), eta %15, berriz, hirian kontsumitzen den energia elektrikoa sortzeko sortu diren zeharkako emisioak dira.

2007tik 2016ra bitartean egondako BEG emisio-murrizketa krisi ekonomikoa eta mix elektrikoaren BEG emisioen intentsitatearen murrizketaren (tCO₂ ratioa lurralde jakin bateko produkzio elektrikoaren modu guztiek sortutako energia

elektrikoaren unitate bakoitzeko) ondorioa, besteak beste, izan da. 2017. eta 2018. urteetan izandako igoerak ez ziren seinale ona Klima DSS 2050 Planean ezarritako murriztapen helburuentzat, nahiz eta 2018an udal-planetan kontuan hartutako eremuetan murrizketa txiki bat hauteman zen. 2019an izandako beharakada, industria-sektorearen behin-behineko datuekin, datu globalak hobetu egin zirela adieraz lezake, bai eta udal-planetan kontuan hartutako eremuetan murrizketa handi bat ere.

2020an, pandemiaren ondoriozko inpaktuak, hiri-metabolismoaren funtsezko fluxuetan izandako aldaketetan hautemandakoak, hala nola desplazamenduen murrizketan, energia-kontsumoaren jaitsieran edo hondakinen sorreraren murrizketan, eta hondakinen tratamendurako metodo berri bat martxan jartzeak, 2020an sortutako berotegi-efektuko gasetan islatu ziren.

2021ean, hiria eta mundua osasun-krisi global batean bizi ziren, nahiz eta adierazleek susperraldi sozioekonomikoa adierazten zuten, eta emisioek behera egin zuten 2020arekin alderatuta, energia berriztagarriek Estatu mailan elektrizitatea sortzeko ekarpen handiagoa egin zutelako, alde batetik, eta gure lurraldean joan-etorriak murriztu egin zirelako eta hondakinen tratamendua aldatu egin zelako, bestetik.

2020an eta 2021ean elektrizitatearen emisio-faktorea murriztu egin zen (%25 eta %7, hurrenez hurren), eta 2007 eta 2021 artean %65eko jaitsiera metatu zen, eta horrek ere emisioak murrizten laguntzen du.

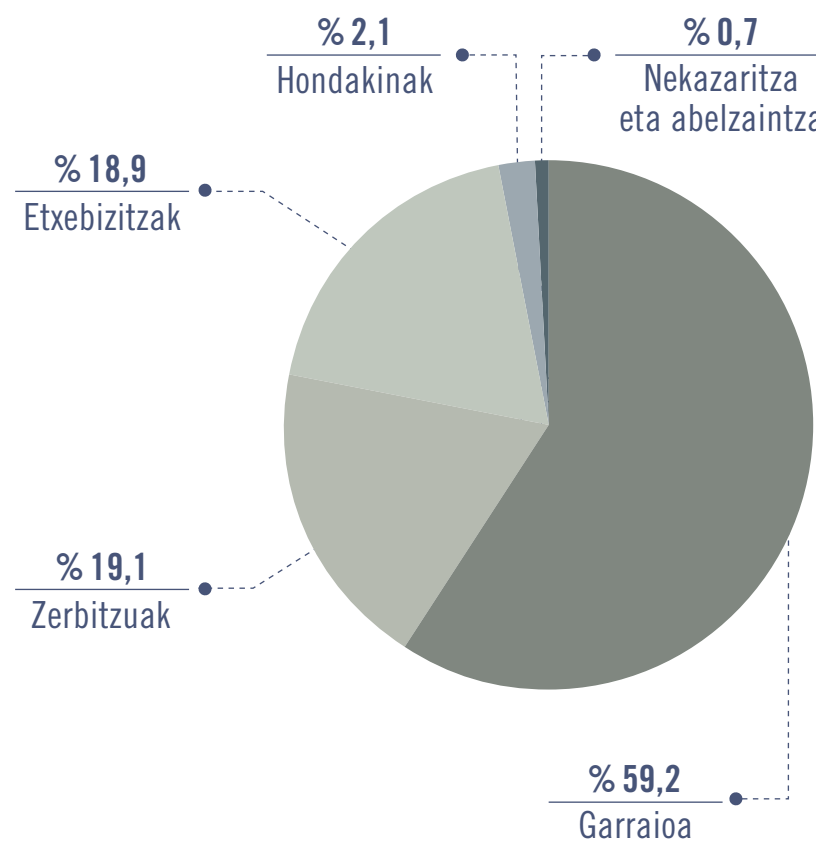
JARDUERA-SEKTOREEN ARABERAKO BANAKETA

Iturria: Ingurumen Osasunaren eta Jasangarritasunaren Zerbitzua (Donostiako Udala)

2021ean, emisioek behera egin dute garraioan eta industrian, eta gora, berriz, bizitegi-sektorean, zerbitzuetan, eta industrian, baita nekazaritza eta abeltzaintzan, 2020. urtearekin alderatuta.

Industria sektorea zenbatu gabe eta emisio difusoak bakarrik kontuan izanda, hau da, Emisio Eskubideen Merkataritzaren araudiak eragiten dituen industria eta energia-instalazioak kontuan hartu gabe, emisio gehien eragiten dituen sektorea garraio motorizatua da beste behin ere, emisioen %59arekin, sektore horrek hiriko energia-kontsumoetan duten pisuaren ondorio zuzena. Garraio sektoreko isurien %65 turismoei dagokie, %29 kamioiei eta furgonetei eta %4,5 autobusei. Garraio sektoreko isurketak, 2014 eta 2017 artean lau urtez jarraian hazi ondoren, 2018tik behera egin dute, 2020an jaitsiera askoz nabarmenagoa izanik (%23 jaitsi dira 2019aren aldean, eta %32 2007aren aldean), 2021ean beheranzko bidean jarraituz: %10 murriztu dira 2020arekin alderatuta, eta %39 2007arekin alderatuta.

Etxebizitzaren sektorea udalerriko isurketen %19 da (industria kontuan hartu gabe); sektore honetako isurketen %31 elektrizitatearen kontsumoari lotuta daude, %69 gas naturalari, eta gainerakoa, gasolioari eta petrolioaren beste deribatu batzuei lotuta daude. Bizitegi-sektorearen isuriek %2ko igoera izan dute 2021ean 2020arekin alderatuta, batez ere gas naturalaren kontsumoak gora egin duelako eta, neurri batean, gasolioaren eta PGLaren kontsumoak ere gora egin duelako; izan ere, etxeetako elektrizitate-kontsumoa eta Estatuko mix elektrikoa jaitsi egin ziren 2021ean; 2007. urtearekin alderatuta, sektore horretako isurketak %50 murriztu dira.

Zerbitzuen sektorea udalerriko emisioen % 19 da (industria kontuan hartu gabe); zerbitzuen sektoreko emisioen % 46a elektrizitate-kontsumotik eratortzen dira (portzentajeazko sei puntu jaitxi da, batez ere elektrizitatearen emisio-faktorearen jeitsieragatik, elektrizitate kontsumoak gora egin bait zuen 2021ean), eta gainerako % 54a gas naturalaren, gasolioaren eta petrolioaren beste deribatu batzuen berokuntza-kontsumoagatik. Lehen aldiz, proportzioa aldatzen da, gas naturaletik, gasoliotik eta petroliotik eratorritako beste deribatuetatik eratorritako emisioak elektrizitatetik eratorritako emisioetara gaindituz. Zerbitzuen sektoreko isurketek gora egin dute 2014tik, 2016an izan ezik, eta 2018tik 2020ra berriro behera egiten dute, eta 2021ean, berriz, %8 egin dute gora, pandemia egoerak ekarritako energia-kontsumoen (elektrizitatea, gas naturala, gasolioa eta GLP) gorakadaren ondorioz ere; 2007. urtearekin alderatuta, sektore horretako isurketek %40 egin dute behera.

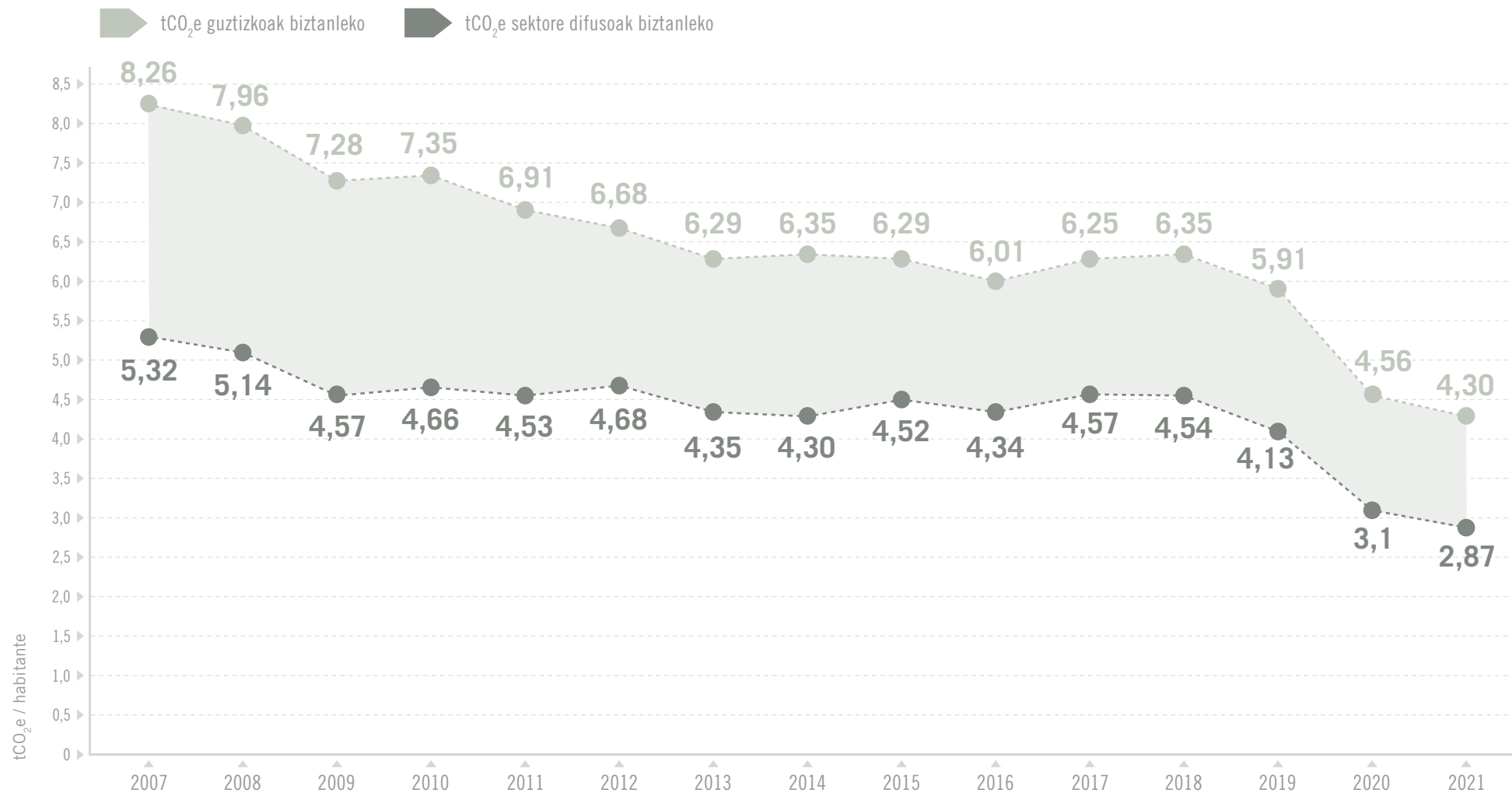
Hirian sortutako hondakinen kudeaketa isurketa guztien % 2,1 da (industria kontuan hartu gabe). 2021ean, piloan bildutako hondakinek (errefusa deritzoguna, hondakinen kudeaketan BEG gehien sortzen duena) gora egin bazuten ere, haien kudeaketatik eratorritako emisioak %57 murriztu dira, hondakinen kudeaketaren tratamenduan izandako aldaketagatik; izan ere, 2020an tratamendu mekaniko-biologikoko planta eta balorizazio energetikoa abian jarri ziren, zabortegean bilte-giratzea baino CO₂ gutxiago isurtzeko faktorearekin. 2007. urtearekin alderatuta, sektore horretako isurketak %84 murriztu dira.

Emisio-banaketa sektoreka aldatu egin da 2007. urtearekin alderatuta: garraio-sektorearen pisua handitu egin da, % 54,1etik % 59,2ra, baita zerbitzu-sektorearen pisua, % 17,6tik % 19,1era; bizitegi-sektorearen pisua, berriz, jaitxi egin da, % 21,2tik % 18,9ra; eta hondakinen pisua, % 7,1tik % 2,1era; abeltzaintzari eta nekazaritzari eutsi egin zaie antzeko kopuruetan. %1 baino gutxiago. Industria-ren sektorea kontuan hartuta, sektore horrek pisua galdu du udalerriko emisioen guztizko zenbaketan: 2007an % 36 zen, eta 2021ean, berriz, % 33.

BEG EMISIOAK BIZTANLEKO

Iturria: Ingurumen Osasunaren eta Jasangarritasunaren Zerbitzua (Donostiako Udala)

Biztanleko emisioak, industria kontuan hartuta zein hartu gabe, jaitsi egin dira 2007az geroztik, nahiz eta 2016. urtetik goranzko joera antzeman zitekeen. 2019an joera hori hautsi egin dela dirudi eta biztanle bakoitzeko isurketak murriztu egin direla. 2020ko pandemia-egoeraren eraginak, elektrizitatearen emisio-faktorearen murrizketarekin batera, berotegi-efektuko gasen murrizketa garrantzitsuan du isla. EAEko Berotegi Efektuko Gasen emisioen inbentarioaren arabera, 2021, BEGen emisioak, guztira, 8,03 tCO₂e-koak izan dira biztanleko, eta emisio difusoak, berriz, 4,58 tCO₂e-koak, biztanleko. Aldi berean, Donostian,

biztanleko BEG-en emisioak 4,30 eta 2,87 tCO₂e-koak izan dira, hurrenez hurren, EAEko datuak baino baxuagoak. Hala ere, kontuan hartu behar da, datuak ez direla erabat alderagarriak metodologia aldeengatik. Euskadin, 2021. urteko emisioak %8 igo dira 2020. urteakoen aldean, sektore ia guztietan (industrian, garraioan, bizitegi-sektorean, zerbitzuetan eta energia-sektorean) emisioak oro har handitzeak baldintzatuta, nekazaritza eta hondakinen sektoreetan beherakada txiki bat izan ezik, emaitza globalari apenas eragiten baitiote.

ESKERTZAK

Donostiako Udala

Ingurumen Zuzendaritza

—

Ana Juaristi

Izaskun Agirrezabal

Alex Iturbe

Ingurumen Osasunaren
eta Jasangarritasunaren Zerbitzua

—

Asun Yarzabal

Bioaniztasuna eta Ingurumena
Kudeatzeko Atalal

—

Victoria Esnaola

Alaitz Iraola

Asier Goya

Ingurumena Kudeatzeko Bulegoa

—

Jon Gastañares

Iker Mardaras

Mikel Lasa

Asier Manuel

Energia Eraginkortasun Atala

—

Koldo Saénz

Ingurumen Diziplinaren Atala

Sergio Fernández

Conchi Unanue

Osasun Publikoaren eta Animalien
Ongizatearen Zerbitzua

—

Jon Chávarri

Olaia Garoña

Hirigintza Sostengagarriko
Zuzendaritza

—

Manu Narváez

Lehendakaritza

—

Ibon Ramos

Pilar Braceras

Informazioko Udal Unitatea

—

Jone Argoitia

Mugikortasuneko Zuzendaritza

—

Fermín Echarte

Iñaki Baro

Mugikortasuneko Atal Teknikoa

—

José Ramón Renilla

Josu Sarobe

Hiri Mantentze eta Zerbitzuen Zuzen-
daritza

Fernando Pérez

Urak Ustiatzeko eta Saneamenduko
Zerbitzua

—

Aintzane Garmendia

Gizarte Ongizateko Zuzendaritza

—

Ana Txurruka

Laida Arrieta

Berdintasun Bulegoa

—

Mª Jesús Martín

Kontratazio eta Erosketen Atala

—

Ana Alvarez

Loreto Sola

Finantza Zuzendaritza

—

Amaia Aguirreolea

Iñaki Otamendi

Auzoak eta Herritarren Partaidetza

—

Lourdes Berasarte

Jon Sanz

Herritarrez Arduratzeko Administrazio
Atala (Udal!Info)

Estibaliz Yagüe

Donostia TIK

—

Isabel Aguirrezabala

Gorka Oñartzabal

Donostia Turismo

—

Iñigo Olaizola

Maite Ayestarán

Bibiana Libreros

Leire Elvira

Donostiako Sustapena

—

Igor González

Javier Vallejo

Arantza Munduate

Maite Santos

Donostiako Tranbia Konpainia (DBus)

ESKERTZAK

Mankomunitateak eta Patzuergoak

Enara Intxausti
Isidro Salaberria
Elena Egurrola
Nerea Hernández
San Markoko Mankomunitatea

Jose Ángel Ercilla
Iban Zubeldia
Añarbeko Urak

Eluska Renedo
Gipuzkoako Garraioaren Lurralde
Agintaritza

César Gimeno
Nagore Peñalva
Gipuzkoako Hondakinen Kudeaketa
– GHK

Diputación Foral de Gipuzkoa

Iñaki Bañares
Ingurumena eta Obra Hidraulikoetako
Zuzendaritza Nagusia

Silvia Pérez
Susana Luzuriaga
Cecilia Barranco
Bide Azpiegituretako Departamentua

Eusko Jaurlaritza

Alex Boto
Mari Mar Alonso
Miriam Arrizabalaga
Loli Lorenzo
Mari Luz Gómez
Ana Mezo
Carlos Castillo
IHOBE, Ingurumen
Jarduketarako Sozietate Publikoa

Ana Ramos
Alberto Manzanos
Uraren Euskal Agentzia

Enrique Monasterio
Arantxa Zugasti
Txetxu S.Ormijana
Guillermo Basañez-Unanue
Urko Buendía
Energiaren Euskal Erakundea – EEE

Mariví Albizu
Nadia Arcarazo
Josu Urrutia
EAE-ko Egurats Kalitatea
Zaintzeko Sarea

Ane Miren Fernández
Cristina Dúcar
Emakunde – Emakumearen
Euskal Erakundea

Roberto Villate
Borja Pulido
Lanbide – Euskal Enplegu Zerbitzua

Joseba Goikolea
Osasun Publikoaren
eta Adikzioen Zuzendaritza

Imanol Rodríguez
Energiaren, Meategien eta Industria
Administrazioaren Zuzendaritza

Josu Beloki
Lurralde Plangintza, Etxebizitza
eta Garraio Saila

Otros

Ángel Borja
AZTI

Margarita Martín
Miguel Ángel Manjón
AEMET, Estatuko
Meteorologia Agentzia

Jesús Yusta
Carmelo Montaña
Jon Martínez
Nortegas

Néstor Gonjar
Ascensión Iceta
Iberdrola

Xabier Lejarzegi
ENEK - Euskadiko Nekazaritza eta
Elikadura Ekologikoaren Kontseilua

2023

IRAUNKORTASUNARI ETA KLIMARI BURUZKO URTEKO TXOSTENA

DONOSTIA

Patronoak

Gipuzkoako
Foru Aldundia
Diputación Foral
de Gipuzkoa

ETORKIZUNA ORAIN
Es futuro

Babesle iraunkorra

Laguntzailea

